

PLA ESPECIAL DEL RIU RIPOLL. CASTELLAR DEL VALLÈS

ESTUDI AMBIENTAL ESTRATÈGIC

MAIG 2019

Ajuntament de
Castellar del Vallès

ÍNDEX DEL DOCUMENT

MEMÒRIA

1.	INTRODUCCIÓ.....	5
1.1	OBJECTE I CONTEXT DE L'ESTUDI AMBIENTAL ESTRATÈGIC	5
1.2	PRESENTACIÓ DEL PLA ESPECIAL	7
1.3	PROCÉS D'AVALUACIÓ.....	8
1.3.1	Històric del procés d'avaluació.....	8
1.3.2	Requeriments del Document d'Abast.....	10
2.	DETERMINACIÓ DELS REQUERIMENTS AMBIENTALMENT SIGNIFICATIUS EN L'ÀMBIT DEL PLA ESPECIAL	13
2.1	DESCRIPCIÓ I AVALUACIÓ DELS ASPECTES MÉS RELLEVANTS DEL MEDI	13
2.1.1	Característiques generals de l'àmbit	13
2.1.2	Ocupació i consum de sòl.....	19
2.1.3	Cicle de l'aigua	41
2.1.4	Ambient atmosfèric	64
2.1.5	Gestió de residus.....	66
2.1.6	Biodiversitat, connectivitat ecològica i patrimoni natural.....	67
2.1.7	Paisatge, patrimoni cultural i ús social.....	77
2.1.8	Àrees de risc.....	84
2.2	REFERENTS I REQUERIMENTS NORMATIUS QUE AFECTEN L'ÀMBIT D'ORDENACIÓ	90
2.2.1	Planejament territorial	90
2.2.2	Altres plans de caràcter local.....	91
2.2.3	Incidències previsibles sobre altres plans.....	92
3.	DIAGNOSI	94
3.1	OCUPACIÓ I CONSUM DE SÒL.....	94
3.1.1	Cobertes del sòl.....	94
3.1.2	Estructura, edificacions i instal·lacions existents	95
3.1.3	Xarxa de camins i mobilitat	96
3.1.4	Zones agrícoles.....	97
3.2	CICLE DE L'AIGUA.....	105
3.3	AMBIENT ATMOSFÈRIC.....	108
3.4	GESTIÓ DE RESIDUS.....	108
3.5	BIODIVERSITAT CONNECTIVITAT ECOLÒGICA I PATRIMONI NATURAL	109
3.6	PAISATGE, PATRIMONI CULTURAL I ÚS SOCIAL	109
4.	OBJECTIUS I CRITERIS AMBIENTALS	111
5.	ALTERNATIVES.....	115
5.1	PROPOSTA D'ALTERNATIVES	115
5.1.1	Ordenació global de l'àmbit.	115

5.1.2	Ordenació de les traces.....	117
5.2	JUSTIFICACIÓ DE L'ALTERNATIVA ESCOLLIDA	119
6.	PROPOSTA	130
6.1	GESTIÓ I EXECUCIÓ DEL PLA ESPECIAL	130
6.1.1	Plans de gestió de les hortes.....	130
6.1.2	Registre de finques no adequades	131
6.1.3	Programes de desenvolupament.....	132
6.1.4	Òrgan gestor	133
6.2	REGULACIÓ PARAMÈTRICA I CONDICIONS D'ORDENACIÓ DEL SÒL I EDIFICACIONS.....	133
6.2.1	Paràmetres referits a la finca	134
6.2.2	Paràmetres referits a l'edificació.....	134
6.2.3	Paràmetres referits a l'activitat agrària	135
6.2.4	Paràmetres reguladors d'usos i activitats	136
6.3	ORDENACIÓ DE LA XARXA DE CAMINS	136
6.4	ORDENACIÓ DE LA XARXA D'AIGUA	136
6.5	ORDENACIÓ DE L'ESPAI FLUVIAL.	137
7.	AVALUACIÓ DEL PLA I MESURES	138
7.1	AVALUACIÓ D'IMPACTES I DEFINICIÓ DE MESURES	138
7.2	DETALL DE LES ACTUACIONS I MESURES.....	159
7.2.1	Mesures de gestió.....	159
7.2.2	Dotació	161
7.2.3	Correcció i disciplina.	163
8.	PLA DE VIGILÀNCIA AMBIENTAL.....	165
8.1	INTRODUCCIÓ I OBJECTE	165
8.2	EXECUCIÓ DEL P.V.A.	166
8.2.1	Organització	166
8.2.2	Equip adscrit a la vigilància	166
8.2.3	Seguiment.....	166
8.3	INFORME DEL PROGRAMA DE VIGILÀNCIA AMBIENTAL.....	170
9.	INCIDÈNCIA SOBRE ALTRES PLANS.....	172
10.	DOCUMENT COMPRENSIU	173

1. INTRODUCCIÓ

1.1 OBJECTE I CONTEXT DE L'ESTUDI AMBIENTAL ESTRATÈGIC

El present document constitueix l'Estudi Ambiental Estratègic del Pla especial del riu Ripoll.

Aquest document i la tramitació prevista pel mateix s'ajusta a les determinacions de la normativa vigent en matèria d'avaluació ambiental del planejament urbanístic, i concretament la *Llei 3/2012, del 22 de febrer, de modificació del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost, Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme, Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'urbanisme i la Llei 16/2015, del 21 de juliol, de simplificació de l'activitat administrativa de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals de Catalunya i d'impuls de l'activitat econòmica i finalment Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, que és bàsica de l'estat.*

La Llei 21/2013, estableix en el seu article 18 els continguts del document inicial estratègic, que inicia el procediment d'avaluació ambiental.

Article 18. Sol·licitud d'inici de l'avaluació ambiental estratègica ordinària.

1. Dins del procediment substantiu d'adopció o aprovació del pla o programa, el promotor ha de presentar davant l'òrgan substantiu, juntament amb la documentació exigida per la legislació sectorial, una sol·licitud d'inici de l'avaluació ambiental estratègica ordinària, acompanyada de l'esborrany del pla o programa i d'un document inicial estratègic que ha de contenir, com a mínim, la informació següent:

- a) Els objectius de la planificació.*
- b) L'abast i el contingut del pla o programa proposat i de les seves alternatives raonables, tècnicament i ambientalment viables.*
- c) El desenvolupament previsible del pla o programa.*
- d) Els potencials impactes ambientals tenint en compte el canvi climàtic.*
- e) Les incidències previsibles sobre els plans sectorials i territorials concurrents*

El tràmit, segons el mateix marc legal prossegueix amb l'elaboració del EAE (Estudi Ambiental Estratègic), *Article 17. Tràmits i terminis de l'avaluació ambiental estratègica ordinària.*

1. L'avaluació ambiental estratègica ordinària consta dels tràmits següents:

- a) Sol·licitud d'inici.*
- b) Consultes prèvies i determinació de l'abast de l'estudi ambiental estratègic.*
- c) Elaboració de l'estudi ambiental estratègic.***
- d) Informació pública i consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades.*
- e) Anàlisi tècnica de l'expedient.*
- f) Declaració ambiental estratègica.*

L'EAE segons l'annex IV de la llei 21/2013, ha de tenir el següent contingut:

- La informació que ha de contenir l'estudi ambiental estratègic que preveu l'article 20 ha de ser, com a mínim, la següent:

- Un esbós del contingut, els objectius principals del pla o programa i les relacions amb altres plans i programes pertinents;
- Els aspectes rellevants de la situació actual del medi ambient i la seva probable evolució en cas de no-aplicació del pla o programa;
- Les característiques mediambientals de les zones que puguin estar afectades de manera significativa i la seva evolució tenint en compte el canvi climàtic esperat en el termini de vigència del pla o programa;
- Qualsevol problema mediambiental existent que sigui rellevant per al pla o programa, incloent-hi en particular els problemes relacionats amb qualsevol zona d'especial importància mediambiental, com les zones designades de conformitat amb la legislació aplicable sobre espais naturals i espècies protegides i els espais protegits de la Xarxa Natura 2000;
- Els objectius de protecció mediambiental fixats en els àmbits internacional, comunitari o nacional que tinguin relació amb el pla o programa i la manera com aquests objectius i qualsevol aspecte mediambiental s'han tingut en compte durant la seva elaboració;
- Els probables efectes significatius en el medi ambient, inclosos aspectes com la biodiversitat, la població, la salut humana, la fauna, la flora, la terra, l'aigua, l'aire, els factors climàtics, la incidència en el canvi climàtic, en particular una avaluació adequada del rastre de carboni associada al pla o programa, els béns materials, el patrimoni cultural, el paisatge i la interrelació entre aquests factors. Aquests efectes han de comprendre els efectes secundaris, acumulatius, sinèrgics, a curt, mitjà i llarg termini, permanents i temporals, positius i negatius;
- Les mesures previstes per prevenir, reduir i, en la mesura que sigui possible, compensar qualsevol efecte negatiu important en el medi ambient de l'aplicació del pla o programa, incloent-hi aquelles per mitigar-ne la incidència sobre el canvi climàtic i permetre'n l'adaptació a aquest;
- Un resum dels motius de la selecció de les alternatives previstes i una descripció de la manera com es va fer l'avaluació, incloses les dificultats, com ara deficiències tècniques o falta de coneixements i experiència que es puguin haver trobat a l'hora de recollir la informació requerida;
- Un programa de vigilància ambiental en el qual es descriguin les mesures previstes per al seguiment;
- Un resum de caràcter no tècnic de la informació facilitada en virtut dels epígrafs precedents.

1.2 PRESENTACIÓ DEL PLA ESPECIAL

Les directrius pel desenvolupament del Pla especial del riu Ripoll, venen definides el POUM de Castellar del Vallès.

Nom	PLA ESPECIAL DEL RIU RIPOLL A CASTELLAR DEL VALLÈS
Any	2019
Promotor	Ajuntament de Castellar del Vallès
Equip redactor	JornetLlopPastor Arquitectes IGREMAP SLP
Àmbit	El pla especial urbanístic ordenarà l'espai fluvial del riu Ripoll, i de les seves ribes. També inclourà el torrent de Canyelles fins al límit del sòl urbà. Inclourà el connector biològic associat als torrents, la vegetació de ribera i la zona inundable dels mateixos, incorporant les hortes que es desenvolupen al llarg dels dos cursos fluvials.
Superfície total	193,83 ha
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Establir directrius d'ordenació dels horts, amb l'objectiu d'evitar un excés de parcel·lació i d'infraestructures associades no directament lligades a la pràctica agrícola. Per tant el pla especial haurà d'establir de forma clara la vocació de cada un dels sòls agrícoles d'horta, establint si tenen una dimensió productiva, i per tant amb una dimensió de parcel·la en coherència, o si tenen una vocació social i de lleure, establint les dimensions mínimes de parcel·la i especialment els elements construïts i de límits permesos. Aquests hauran de ser els mínims, tenint com a objectiu ser similars a l'explotació comercial de l'horta. - Establir directrius d'ordenació ambiental: protecció de la qualitat de les aigües; restauració de la vegetació natural i ampliació de les àrees forestals; protecció i potenciació de la fauna; creació de nous hàbitats naturals i disminució de l'impacte ambiental de les infraestructures. - Establir directrius d'ordenació dels usos del sòl, amb especial cura de la garantia dels requeriments ambientals i de paisatge. - Establir directrius sobre el manteniment de les edificacions existents, indicant els usos admissibles en cadascuna d'elles. - Determinar i concretar la jerarquia i les característiques específiques dels camins que creuen o ressegueixen el Parc fluvial, en atenció a la seva funció. - El Pla especial també farà especial incidència en les condicions de límit amb el sòl urbà, promovent l'arranjament de les parcel·les urbanes confrontants al riu (generalment patis i eixides). Tindrà una especial significació en el torrent de Canyelles, en tot el seu recorregut, i especialment en la confluència amb el riu Ripoll, que configura la façana de Castellar, accedint pel nord. - Establir, tant en la llera com en el sòl del seu entorn, la regulació dels usos admissibles o incompatibles; les actuacions permeses i prohibides; els paràmetres edificatoris d'obligat compliment i altres determinacions establertes en l'article 93 del RLU.

Condicions d'ordenació	<p>Determinacions fonamentals de l'ordenació:</p> <ul style="list-style-type: none"> •L'ordenació del pla especial urbanístic garantirà la condició majoritària de l'espai lliure de l'àmbit delimitat, de tal manera que la transformació o artificialització del terreny es restringirà als usos agraris d'horta, de lleure i ambientals. •El pla especial urbanístic establirà les condicions de desenvolupament de l'ús al seu interior, diferenciant els espais agrícoles productius, els destinats a la pràctica lúdica i els espais d'observació i educació ambiental i els espais de reserva amb restricció d'accés generals, atenent especialment als criteris de risc en relació a la inundació avaluada específicament pels usos que es defineixin. •El pla especial urbanístic establirà les mesures preventives i de desenvolupament respecte la conservació i restauració d'hàbitats naturals i de la flora i la fauna del parc, regulant les condicions a les que, posteriorment, s'hauran d'ajustar el conjunt de les obres d'urbanització i condicionament general del parc. •El pla especial urbanístic ordenarà la xarxa viària rural d'aquest sector amb la finalitat de mantenir la coherència amb les finalitats i els objectius que aquest POUM defineix, establint els elements i les infraestructures necessàries per a preservar aquest sector de la incorporació al procés urbà. •El pla especial urbanístic ajustarà les condicions d'ordenació de les edificacions i instal·lacions de l'àmbit delimitat, tot valorant l'equilibri necessari entre els diferents factors que hi intervenen.
Condicions de gestió	<p>Aquest pla especial urbanístic, que serà de promoció pública, establirà el sistema d'actuació, així com les etapes d'execució corresponents.</p> <p>El pla especial urbanístic delimitarà els sòls públics i privats i establirà el règim de prioritats sobre la forma d'obtenció d'aquells.</p>
Marc normatiu	<p>Llei 16/2015, del 21 de juliol, de simplificació de l'activitat administrativa de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals de Catalunya i d'impuls de l'activitat econòmica</p> <p>Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental</p> <p>Llei 3/2012, del 22 de febrer, de modificació del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost.</p> <p>Decret Legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme</p> <p>Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'urbanisme.</p>
Plans i programes relacionats	<p>Pla territorial general de Catalunya.</p> <p>Pla territorial metropolità de Barcelona.</p> <p>Pla d'ordenació urbanística municipal de Castellar del Vallès.</p>
Instruments que la desenvoluparan	Projectes d'actuació

1.3 PROCÉS D'AVALUACIÓ

1.3.1 Històric del procés d'avaluació.

El tràmits de l'avaluació ambiental estratègica venen definits per l'article 17 de la Llei 21/2013.

Article 17. Tràmits i terminis de l'avaluació ambiental estratègica ordinària.

1. L'avaluació ambiental estratègica ordinària consta dels tràmits següents:

a) Sol·licitud d'inici.

b) Consultes prèvies i determinació de l'abast de l'estudi ambiental estratègic.

c) Elaboració de l'estudi ambiental estratègic.

d) Informació pública i consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades.

e) *Anàlisi tècnica de l'expedient.*

f) *Declaració ambiental estratègica.*

En el present apartat es fa una breu descripció de l'històric dels processos portats a terme fins a la data, i per tant en quin punt s'emmarca el present document.

a) Sol·licitud d'inici.

1. En data 26 de juliol de 2018, va tenir entrada al registre electrònic del Departament de Territori i Sostenibilitat la sol·licitud de document d'abast sobre l'avanç del Pla especial urbanístic del riu Ripoll, del terme municipal de Castellar de Vallès, presentada per l'Ajuntament.

b) Consultes prèvies i determinació de l'abast de l'estudi ambiental estratègic

En el marc de les consultes necessàries a realitzar per a l'elaboració del document d'abast d'acord amb l'article 18 de la Llei 6/2009, del 28 d'abril, d'avaluació ambiental de plans i programes, i l'article 19 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, aquesta Oficina Territorial va sol·licitar l'emissió de les consideracions estimades oportunes en relació amb el Pla les administracions públiques i al públic interessat següent, del qual es destaca aquells que han contestat a aquesta sol·licitud:

LLISTAT DE CONSULTES EN EL TRÀMIT D'AVANÇ

Organisme	Resposta
Comissió Territorial d'Urbanisme de Barcelona (CTUB)	X
Agència Catalana de l'Aigua	X
Serveis Territorials a B Barcelona del Departament de Cultura	X
Serveis Territorials a Barcelona del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació	
Subdirecció General de Seguretat Industrial de la Direcció General d'Energia, Mines i Seguretat Industrial	X
Subdirecció General de Prevenció i Control de la Contaminació Atmosfèrica de la Direcció General de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic	X
Subdirecció General de Biodiversitat i Medi Natural	
Servei de Planificació de l'Entorn Natural	
Oficina de Gestió Ambiental Unificada de Barcelona	
Oficina Catalana del Canvi Climàtic	
Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya	X
Subdirecció General de Programes en Protecció Civil	
Agència de Residus de Catalunya	
Associació per la defensa i l'estudi de la natura (ADENC)	
Consell Comarcal del Vallès Occidental	
DEPANA - Lliga per a la defensa del patrimoni natural.	

1.3.2 Requeriments del Document d'Abast

En data 15 de Maig de 2017, l'OTAA de Barcelona, va emetre el document d'abast (d'ara en endavant (DA), en el marc de l'avaluació ambiental estratègica ordinària que es ve portant a terme.

Aquesta estableix una sèrie de continguts que l'EAE haurà de considerar, completar o esmenar, i que seguint l'estructura del DA, són els següents:

RESUM DELS REQUERIMENTS DEL DOCUMENT D'ABAST

Ordre	Àmbit	Consideracions
4.1.2.	Relació amb altres plans i programes	<p>El planejament urbanístic vigent del municipi de Castellar del Vallès és el Text refós del Pla d'ordenació urbanística municipal, el qual fou aprovat definitivament suspenent executivitat per la Comissió Territorial d'Urbanisme de Barcelona el 24 de maig de 2016, i va donar la seva conformitat en sessió de 4 d'octubre de 2016. La normativa urbanística del POUM regula en els articles 195 i 206 les disposicions sobre el present Pla especial urbanístic del riu Ripoll. S'escau indicar que el citat POUM va ser objecte d'avaluació ambiental, finalitzada mitjançant la resolució del subdirector general d'Avaluació Ambiental, de 23 de novembre de 2015, per la qual s'atorgà la conformitat a la memòria ambiental condicionada a la incorporació d'un seguit de consideracions. Entre aquestes, destacar el requeriment de preveure la subjecció a d'avaluació ambiental estratègica ordinària del Pla especial urbanístic del riu Ripoll, atenent l'abast i la finalitat de regular els usos i edificacions dins del seu àmbit, i d'acord amb la normativa sectorial vigent i en el sentit establert en l'article 42 de les normes urbanístiques.</p> <p>...l'EAE haurà d'incorporar les determinacions del PTMB en relació amb els terrenys objecte d'estudi dins del sistema d'espais oberts en la categoria de sòls de protecció especial i els reconeix com espai connector RIC (rius principals d'interès connector).</p> <p>En aquest sentit, la Comissió Territorial d'Urbanisme de Barcelona, en sessió de 8 de novembre de 2018, posà de manifest en l'informe urbanístic i territorial que, d'acord amb l'article 1.16.3 de les Normes d'ordenació territorial, el Pla que s'aprovi inicialment haurà de justificar l'ajust de les propostes a les determinacions del PTMB, que estableix directrius d'obligat compliment en el sol no urbanitzable i, de forma concreta, pels corredors fluvials (article 2.24).</p> <p>... cal tenir en compte que allò establert en les referències següents: el Text refós de la Llei d'aigües i el Reial decret 638/2016, de 9 de desembre, pel qual es modifiquen el Reglament del domini públic hidràulic, aprovat pel Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, el Reglament de planificació hidrològica, aprovat pel Reial decret 907/2007, de 6 de juliol, i altres reglaments en matèria de gestió de riscos d'inundació, cabals ecològics, reserves hidrològiques i abocaments d'aigües residuals; la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic; els plans especials d'emergències sobre els riscos concurrents (nevades, incendis forestals...); etc.</p>
4.1.3.	Identificació dels elements ambientalment rellevants en l'àmbit del Pla	<p>BIODIVERSITAT, MEDI NATURAL, CONNECTIVITAT ECOLÒGICA</p> <p>En l'EAE caldrà clarificar la superfície d'hàbitats d'interès comunitari que ocupen l'àmbit d'estudi. En matèria de fauna, el document ambiental fa una descripció exhaustiva de les potencials espècies presents en l'àmbit d'estudi. Un cop consultades les bases cartogràfiques disponibles en aquests Serveis Territorials, cal referir que sembla probable la presència de les espècies de fauna següents: el gripau d'esperons (<i>Pelobates cultripes</i>), la tortuga d'estany (<i>Emys orbicularis</i>), l'àliga cuabarrada (<i>Hieraaetus fasciatus</i>), el ratpenat de cova (<i>Miniopterus schreibersii</i>), el ratpenat de peus grans (<i>Myotis capaccini</i>), el ratpenat de musell llarg (<i>Myotis myotis</i>), el ratpenat mediterrani de ferradura (<i>Rhinolophus euryale</i>), el ratpenat gran de ferradura (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), i el ratpenat petit de ferradura (<i>Rhinolophus hipposideros</i>). Així doncs, l'àmbit acull espècies incloses en els annexos II i IV de la Directiva 92/43/CE, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestre (modificada per 97/62/CEE), les quals requereixen la designació de zones especials de conservació i de protecció estricta.</p>

RESUM DELS REQUERIMENTS DEL DOCUMENT D'ABAST

Ordre	Àmbit	Consideracions
	MEDI HÍDRIC.-CICLE DE L'AIGUA	Pel que fa a aquesta apartat, l'EAE haurà de tenir en compte les consideracions establertes en l'informe de l'Agència Catalana de l'Aigua, de 5 de novembre de 2018, emès en resposta a les consultes efectuades, pel que fa a l'inundabilitat, l'abastament i el sanejament. Segons l'informe de l'Agència Catalana de l'Aigua, la proposta no té afeccions pel que fa a l'abastament d'aigua i el sanejament.
	AMBIENT ATMOSFÈRIC	<p>Castellar del Vallès pertany a la zona de qualitat de l'aire ZQA 2 Vallès - Baix Llobregat, però no forma part de cap de les zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric. Val a dir que, segons les aportacions de la Direcció General de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic, de 20 de setembre de 2018, l'impacte de la proposta sobre el medi ambient atmosfèric serà mínim.</p> <p>En aquest ordre de coses, en l'informe emès per aquest organisme pel que fa al vector llum, de 21 de setembre de 2018, s'assenyala que el recorregut del riu Ripoll passa per una zona de protecció E2, protecció alta, i inclou algunes zones classificades com a zona de protecció moderada E3, d'acord amb el Mapa de la protecció envers la contaminació lumínica a Catalunya, aprovat per la Resolució TES/1536/2018, de 29 de juny.</p>
	PAISATGE	<p>El paisatge de l'àmbit d'estudi es pot classificar entre l'espai de la llera del riu, les zones d'horta limítrofes, les zones de cultius de secà i el bosc de pins i alzines. Existeixen zones on el riu conserva el bosc de ribera i zones que disposen del potencial per establir el paisatge de ribera.</p> <p>Altrament, al llarg de l'àmbit hi ha localitzats edificis que formen part del catàleg de patrimoni i d'altres edificacions catalogades fora de l'àmbit però prop del límit que aporten valor al paisatge.</p> <p>Un altre element especialment destacable del paisatge és l'horta, la qual configura una xarxa d'espais oberts de gran valor paisatgístic, tot i que s'han degradat per la instal·lació de tanques i construccions d'edificacions il·legals i precàries.</p>
	RISCOS	Respecte les esllavissades, L'ICGC considera que cal valorar la necessitat de preveure mesures protectores, mitigadores o preventives per garantir la seguretat de les persones. En aquest sentit, es considera necessària la incorporació i l'elaboració d'un estudi de detall del vessant pel que fa a la perillositat en front els desprendiments i les esllavissades, per a poder justificar que la ubicació de les actuacions del Pla no es produeix en una zona exposada al perill; i incloure, si s'escauen, les mesures de prevenció i/o protecció necessàries per garantir la seguretat de les persones i dels seus béns.
4.1.4.	Objectius, criteris i indicadors ambientals per a l'elaboració del Pla	Es proposa un ajust dels objectius per tal de millorar la seva comprensió. Alhora es proposen indicadors per a la seva valoració.
4.1.5.	Validació de l'anàlisi d'alternatives	Val a dir que la descripció d'aquesta alternativa 2 es complementa amb les descripcions de la proposta d'ordenació del document urbanístic presentat, atès que presenta incongruències i omissions respecte les determinacions del document urbanístic.
4.2 ^a	Valoració i viabilitat ambiental de l'alternativa adoptada per l'avanç del Pla	<p>L'avaluació de les alternatives d'ordenació s'ha d'efectuar prenent en consideració els objectius i criteris ambientals definits i que la justificació ambiental de l'alternativa adoptada haurà d'atendre específicament a aspectes ambientals.</p> <p>Caldrà ampliar la descripció de l'alternativa 2, d'acord amb les descripcions de la proposta d'ordenació del document urbanístic presentat, atès que presenta incongruències i omissions respecte les determinacions del document urbanístic. Igualment, caldrà clarificar les diferències substancials entre les propostes específiques de l'alternativa 1 i 2, ja que no s'evidencien diferències aparents.</p> <p>caldrà que el document ambiental incorpori els objectius de qualitat paisatgística i la proposta de criteris i accions de les dues unitats de paisatge a les quals pertany l'àmbit d'estudi i que s'escaiguin a l'objecte del present Pla.</p> <p>Les actuacions que se'n derivin pel que fa al patrimoni natural catalogat, els elements naturals rellevants identificats i la connectivitat ecològica de l'àmbit d'actuació han de tenir com finalitat la millora integral i funcional de l'estat del riu Ripoll i del torrent de Canyelles, amb la definició de zones i sistemes que reconeguin les seves particularitats intrínseques i les potències.</p>

RESUM DELS REQUERIMENTS DEL DOCUMENT D'ABAST

Ordre	Àmbit	Consideracions
		<p>En aquest sentit, s'escau valorar positivament que el present document avança que es preveu la localització, millora i arranjament de punts degradats de l'espai fluvial, com ara espais de constrenyiment associats a activitats, àrees degradades vinculades a usos intensius com les hortes, i punts de descàrrega de la xarxa de pluvials on s'arrosseguen deixalles i es produeixen fenòmens d'erosió. Caldrà, però, que el Pla identifiqui amb exactitud aquests punts degradats i marginals, i concreti les actuacions previstes per corregir el seu estat, tant en el riu Ripoll com en el torrent de Canyelles, preferiblement amb fitxes individuals per cadascú d'ells.</p> <p>A banda d'aquestes mesures, atenent a la presència d'importantes superfícies de canya (<i>Arundo donax</i>), unes 25 ha aproximadament, així com d'altres espècies invasores presents en l'espai fluvial, caldrà preveure actuacions de renaturalització del bosc de ribera potencial de riu Ripoll i del torrent de Canyelles, les quals repercuteixen en una millora de la connectivitat ecològica d'aquests cursos d'aigua.</p> <p>Pel que fa al risc d'inundació, d'acord amb l'informe de l'Agència Catalana de l'Aigua, el Pla haurà d'adaptar-se al contingut del Decret 638/2016 (articles 9, 9bis, 9ter, 9quàter, 126bis i 126 ter), el qual condiciona certes obres i usos depenent de si es troba en zona rural o urbanitzada segons la Llei del sòl, i no la normativa que consta al document presentat que es basa en la zonificació del Reglament de la Llei d'urbanisme.</p> <p>Caldrà prendre en consideració les aportacions de la Direcció General de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic en relació amb les necessitats d'enllumenat exterior i pel fet que, en la fase d'explotació, l'atractiu turístic que pugui generar el desenvolupament d'aquest Pla no suposi un increment de la mobilitat generada en modes motoritzats, requerint-se garantir que les connexions amb l'àmbit es facin, en la mesura del possible, amb transport públic o bé amb modes no motoritzats, assegurant així el no increment de les emissions associades als contaminants locals (NO₂ i PM₁₀) i assolir els objectius de qualitat de l'aire que es van acordar a la Cimera per a la millora de la qualitat de l'aire.</p>

1.3.3 Altres suggeriments

Ordre	Àmbit	Consideracions / Valoració
1	Sra. Balart	<p>Sol·licita la nul·litat de l'Avanç de Pla per diversos aspectes:</p> <p>Afectar les seves finques</p> <p>Entra en el fons de l'avanç com si es tractés d'un document per a l'aprovació inicial</p> <p><i>No es pot considerar ja que l'objecte d'aquest primer pas en l'avaluació ambiental és la rebuda, i si s'escau, consideració de suggeriments, per tal de determinar l'abast del Pla. En cap cas es poden considerar al·legacions que impossibilitant el tràmit, com sembla és l'objecte de l'al·legació, ja que això no aporta res al procés iniciat.</i></p>
2	Joan Roura	<p>Sol·liciten la consideració de la ruta Joan Arús</p> <p><i>S'ha tingut en compte en el document per a l'aprovació inicial.</i></p>
3	Grup municipal ERC	<p>Sol·licita diversos aspectes que s'han considerat en la seva globalitat, concretament:</p> <ul style="list-style-type: none"> Preveure actuacions de disciplina urbanística Posta en valor del patrimoni preindustrial del Ripoll Inclusió en normativa dels drets i deures dels propietaris Connexió dels diferents itineraris del riu. Connexió del patrimoni cultural Programa d'actuacions.

2. DETERMINACIÓ DELS REQUERIMENTS AMBIENTALMENT SIGNIFICATIUS EN L'ÀMBIT DEL PLA ESPECIAL

2.1 DESCRIPCIÓ I AVALUACIÓ DELS ASPECTES MÉS RELLEVANTS DEL MEDI

2.1.1 Característiques generals de l'àmbit

CONTEXT TERRITORIAL

L'àmbit del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès, es situa al llarg del riu Ripoll que creua el municipi de nord a sud en la seva totalitat. també s'hi inclou en el Pla el torrent de Canyelles tributari del riu Ripoll en la seva part més propera al nucli urbà de Castellar.

El riu Ripoll actua com a barrera física entre el nucli urbà i la part occidental del terme per la seva estructura geomorfològica que el riu ha configurat amb forts desnivells. Alhora el Ripoll, i els seus principals afluents, concretament el torrent de Canyelles delimiten la façana urbana de Castellar del Vallès, afegint al ja exposat un potencial paisatgístic del mateix sistema com dels seus límits estratègic per Castellar. També, esdevé un espai de corredor natural entre el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i la plana vallesana.

Per altra part, l'àmbit del torrent de Canyelles constitueix també un punt de corredor entre el Puig de la Creu i l'àmbit del Ripoll esdevenint un espai verd entre el nucli urbà i la urbanització de baixa densitat de l'Airesol.

Vall del riu Ripoll a Castellar del Vallès

Tal com s'ha exposat, el Ripoll és l'eix estructurador del municipi, de sud a nord, el que ha configurat les comunicacions i el desenvolupament tradicional de Castellar, inicialment amb l'horta, i posteriorment amb l'indústria tèxtil, que pren l'energia del riu.

Avui és un espai amb importants pressions, i alhora amb una gran potencial per a la millora del conjunt del municipi, tant de l'espai lliure, de la relació del SU i del SNU, i de relació amb el conjunt del municipi amb els municipis veïns.

GEOMORFOLOGIA

L'àmbit del Pla especial a Castellar del Vallès, i la comarca del Vallès Occidental, se situen dins la fossa tectònica del Vallès-Penedès, a la part nord d'aquesta depressió.

Aquesta fossa tectònica, també anomenada Depressió Prelitoral, separa les serralades Litoral i Prelitoral que formen part de la Cadena Costanera Catalana.

La Depressió del Vallès-Penedès es va formar a principis del Miocè, quan es va produir un enfonsament dels materials paleozoics i mesozoics de l'antic Massís Catalano-Balear, els quals van formar el sòcol que reomple la depressió.

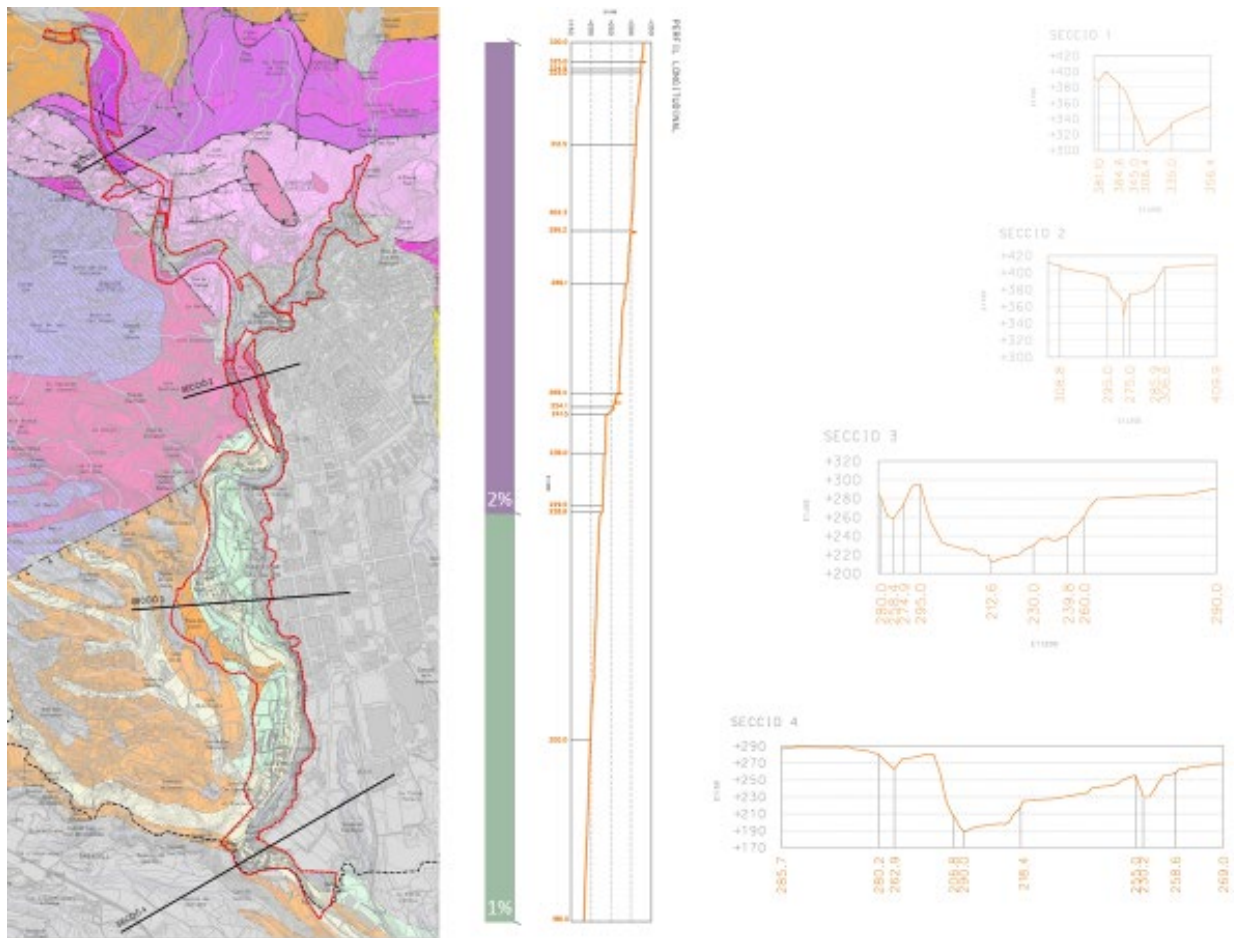
El massís de Sant Llorenç del Munt forma part de la Serralada Prelitoral tot i que el seu origen es deu a l'orogènia alpina en aquest punt de contacte entre la depressió de l'Ebre i les serralades costaneres.

La primera etapa de l'orogènia alpina, durant el Paleogen, fou de caràcter compressiu, formant-se els extensos mantells d'encavalcament de Castellar - les Peditxes - la Pineda. En una segona etapa, iniciada durant el Neogen i encara actuant, el caràcter fou distensiu i és quan es formà la fossa del Vallès-Penedès i la individualització de la Serralada Prelitoral.

A l'àmbit del Ripoll el riu discorre engorjat entre conglomerats i dolomies fins a Fonts Calents on la vall s'eixampla generant una zona d'acumulació de sediments creada per la dejecció del Ripoll i el torrent de Canyelles en l'alentiment de la velocitat de les aigües a causa de la feble pendent que genera el creuament transversal de materials granítics a l'alçada del Pont de la carretera de Terrassa. Aquest és el darrer tram del Ripoll engorjat, a partir de Can Barba la vall s'eixampla formant diferents terrasses al·luvials.

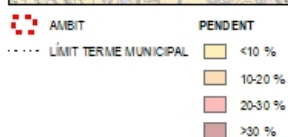
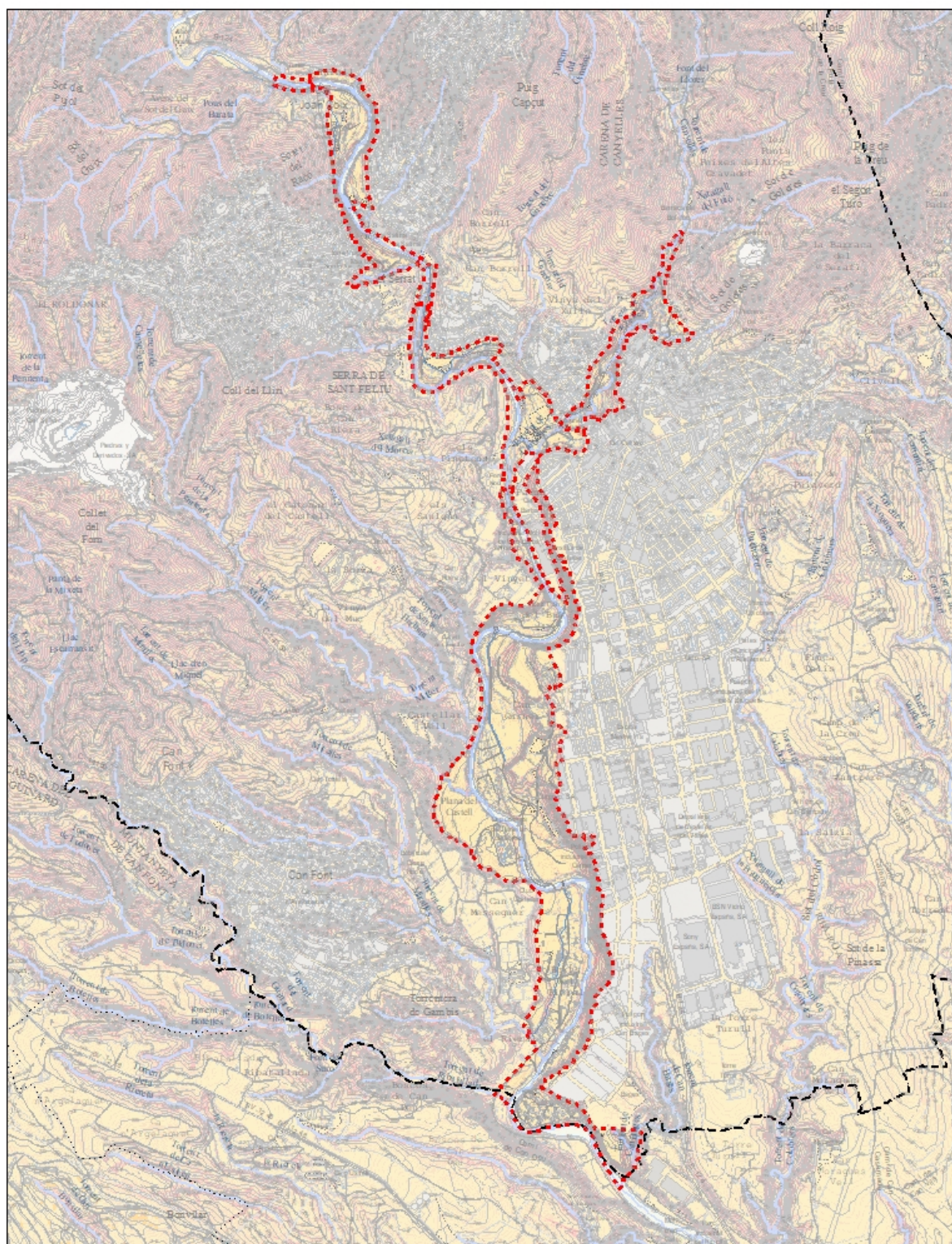

Gorgs al riu Ripoll, sota Sant Feliu del Racó

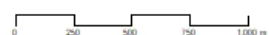

La geologia marca especialment l'orografia la llera, i les seves discontinuïtats es mostren també en el perfil longitudinal del riu.

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DEL RIU RIPOLL

Pendents.

Font: Igremap a partir del mapa d'elevacions del terreny de l'ICC.

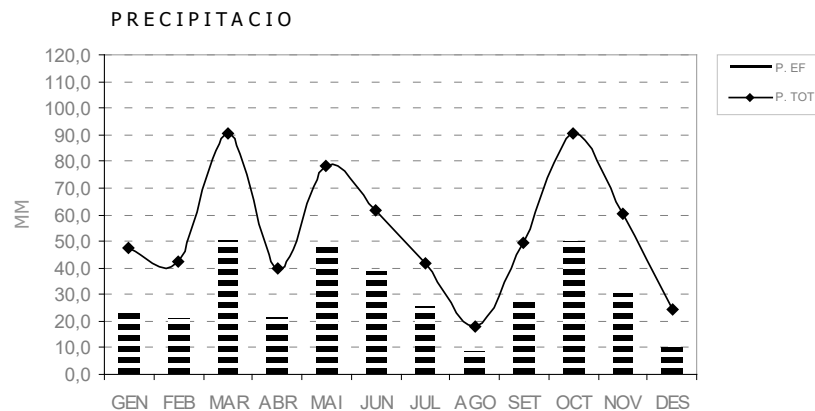

CLIMATOLOGIA

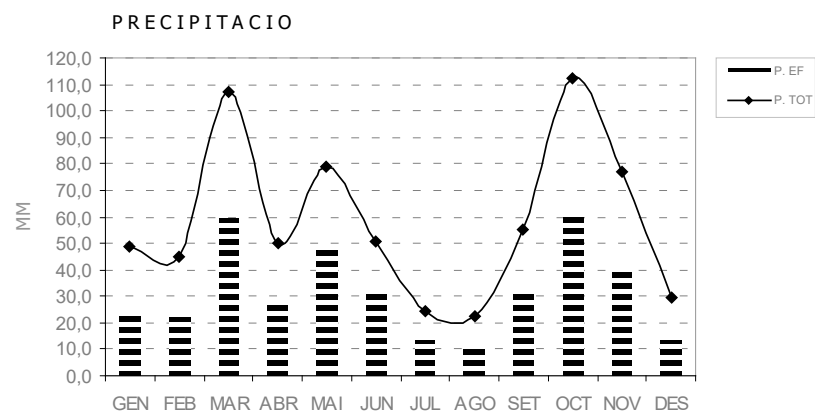
El clima d'aquesta zona és clarament mediterrani, tot i que el riu Ripoll afavoreix l'existència d'un gradient climàtic. El clima segons la classificació Thornthwaite és sec subhúmit, mesotèrmic.

Les estacions meteorològiques més pròximes a l'àmbit del Pla, es troben als municipis de Sant Llorenç Savall, Sabadell, i Caldes de Montbui, i disposen de registres des de l'any 1998, 2008 i 1990 respectivament.

La precipitació mitjana anual obtinguda de les estacions de Sabadell-Parc agrari i de Sant Llorenç Savall, és de 645 mm i 701 mm respectivament, amb un màxim molt semblant a la primavera i a la tardor en ambdues estacions. Els mesos de menys pluges es corresponen a l'estiu, amb una mitjana d'entre 18 i 22 mm. En els gràfics adjunts es pot observar una progressió molt igual de les pluges en ambdues estacions meteorològiques, en part degut a la proximitat, però amb una major quantitat de pluja recollida a Sant Llorenç Savall.

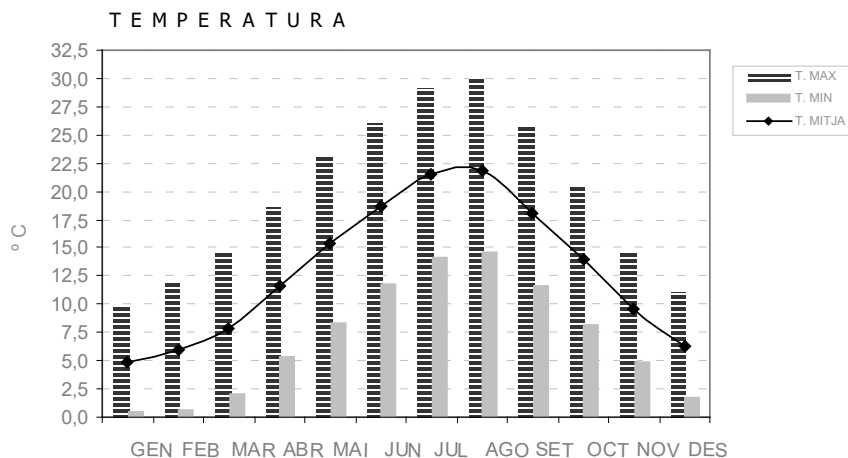
Gràfic de pluvimetria a l'estació meteorològica de Sabadell - Parc Agrari (2009-11)

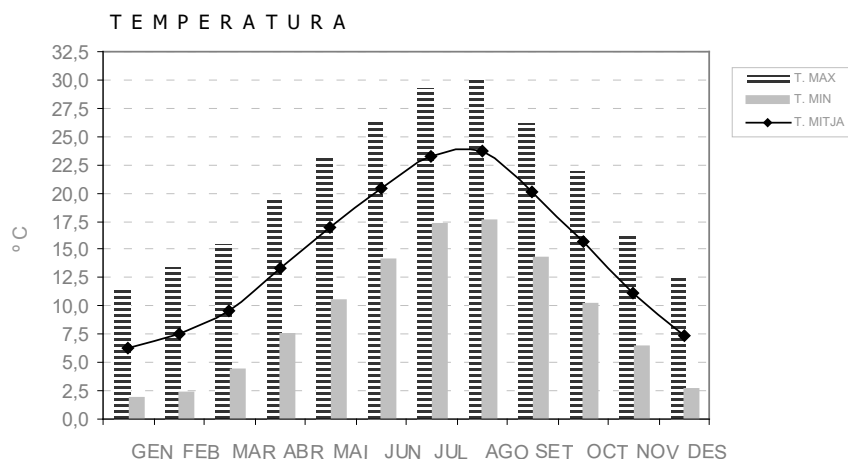
Gràfic de pluvimetria a l'estació meteorològica de Sant Llorenç Savall (2009-11)

Pel que fa a la temperatura, la mitjana anual és d'uns 13°C a Sant Llorenç Savall, i de 14,6°C a Sabadell-Parc Agrari. A Sant Llorenç Savall i Sabadell-Parc Agrari la temperatura mínima mitjana mensual més baixa s'assoleix al mes de gener (0,4 °C i 1,9°C respectivament) i la màxima mitjana mensual més alta a l'agost (30,1°C a ambdues). La temperatura màxima assolida a Sant Llorenç Savall, ha estat d'uns 37,8°C a l'agost, i 37,2°C a Sabadell-Parc Agrari, mentre la mínima absoluta, d'uns -8°C al gener a Sant Llorenç Savall, i de -6°C al desembre a Sabadell-Parc Agrari.

A Sabadell-Parc Agrari hi ha una evapotranspiració potencial anual (ETP anual), calculada pel mètode de Thornthwaite, d'uns 897 mm, força elevada, mentre a Sant Llorenç Savall és de 828,3 mm, una mica més baixa, però només amb dades d'un sol any (2010). Coincideixen els mesos més calorosos amb els de mínima precipitació (juliol-agost).

Gràfic de temperatures a Sant Llorenç Savall. 2009-11

Gràfic de temperatures a Sabadell-Parc Agrari. 2009-11

Al Vallès Occidental predominen els vents de l'oest, però a Castellar del Vallès, i concretament a l'àmbit del Pla l'alineació del Ripoll i les muntanyes que envolten aquesta zona afavoreixen els vents del N i S.

EDAFOLOGIA

En referència a l'edafologia, es prenent les dades del *Sistema Español de Información de Suelos* (SEISnet), concretament de la cartografia de sòls d'Espanya amb la Classificació USDA. Alhora també es pren de referència el mapa de Distribució de sòls dels Països Catalans, segons el mapa de sòls d'Europa publicat (1985) per la CEE.

Segons aquesta cartografia la tipologia predominant de sòls són els Xerochrepts, que corresponen a l'ordre dels Inceptisòls, amb un epipedió ocric, i un règim d'humitat xèric.

L'ordre dels Inceptisòls són sòls desenvolupats, on es pot diferenciar un endopedió, i per tant tenen un perfil AB₂C.

Els ochrepts són sòls de colors clars amb un epipedió ocric. Són sòls ben drenats, que es troben en posicions geomorfològiques diverses. Corresponen als cambisòls de la FAO.

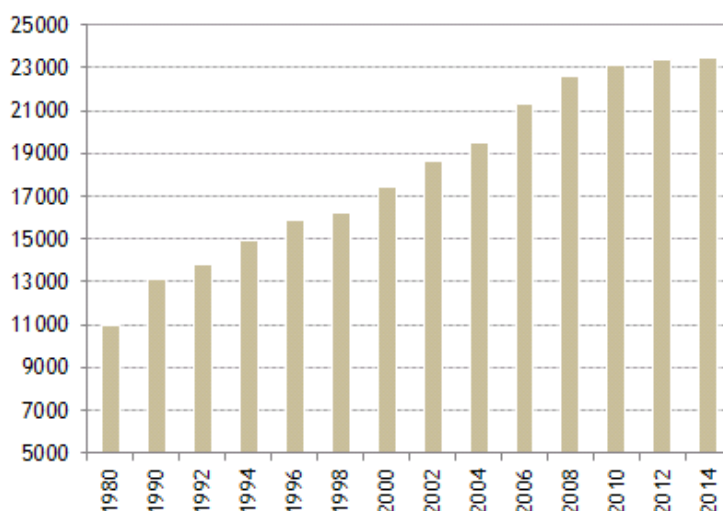
Aquests tipus de sòls són molt comuns als països catalans, i concretament a la zona del Vallès, en posicions geomorfològiques de vessants i de fons de vall.

El règim d'humitat del sòl xèric, fa que es desenvolupin el Xerochrepts.

Els ocrepts desenvolupats sobre materials d'aportació al·luvial, com, podria ser el cas del riu Ripoll i torrent de Canyelles, poden presentar un caràcter fluvèntic, generant Xerochrepts fluvèntics.

POBLACIÓ

La població a Castellar en els últims anys, s'ha anat incrementant progressivament, dels 10.000 habitants de l'any 1980 als més de 23.000 de l'any 2015. En poc més de 35 anys, la població s'ha duplicat.

Evolució de la població al municipi de Castellar del Vallès.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

2.1.2 Ocupació i consum de sòl

2.1.2.1 Formes d'ocupació i consum de sòl

COBERTES DEL SÒL

Segons el mapa de les cobertes del sòl a Catalunya V4 (CREAF 2007, a partir d'ortofotografies del període 2005 - 2006), s'han obtingut els següents resultats:

COBERTES DEL SÒL DE L'ÀMBIT DEL PLA PARCIAL

Cobertes del sòl	Superfície	
	Total	%
Conreus herbacis	41,27	21,3
Vegetació de ribera	31,35	16,2
Boscos de coníferes	30,19	15,6
Horta	21,30	11

COBERTES DEL SÒL DE L'ÀMBIT DEL PLA PARCIAL

Cobertes del sòl	Superfície	
	Total	%
Matollar	14,93	7,7
Boscus escleròfil·les	12,34	6,4
Prats i herbassars	9,04	4,7
Activitat extractiva	7,15	3,7
Zones urbanes	5,13	2,7
Aigües continentals	4,7	2,4
Conreus arboris	4,3	2,2
Zones industrials	3,55	1,8
Zones nues	2,35	1,2
Conreus abandonats	1,25	0,6
Plantacions de ribera	1,09	0,6
Zones en obres	0,87	0,5
Hivernacles	0,83	0,4
Zones verdes	0,58	0,3
Vials i aparcaments	0,51	0,3
Conreus en transformació	0,36	0,2
Boscus caducifolis	0,23	0,1
Total general	193,34	100

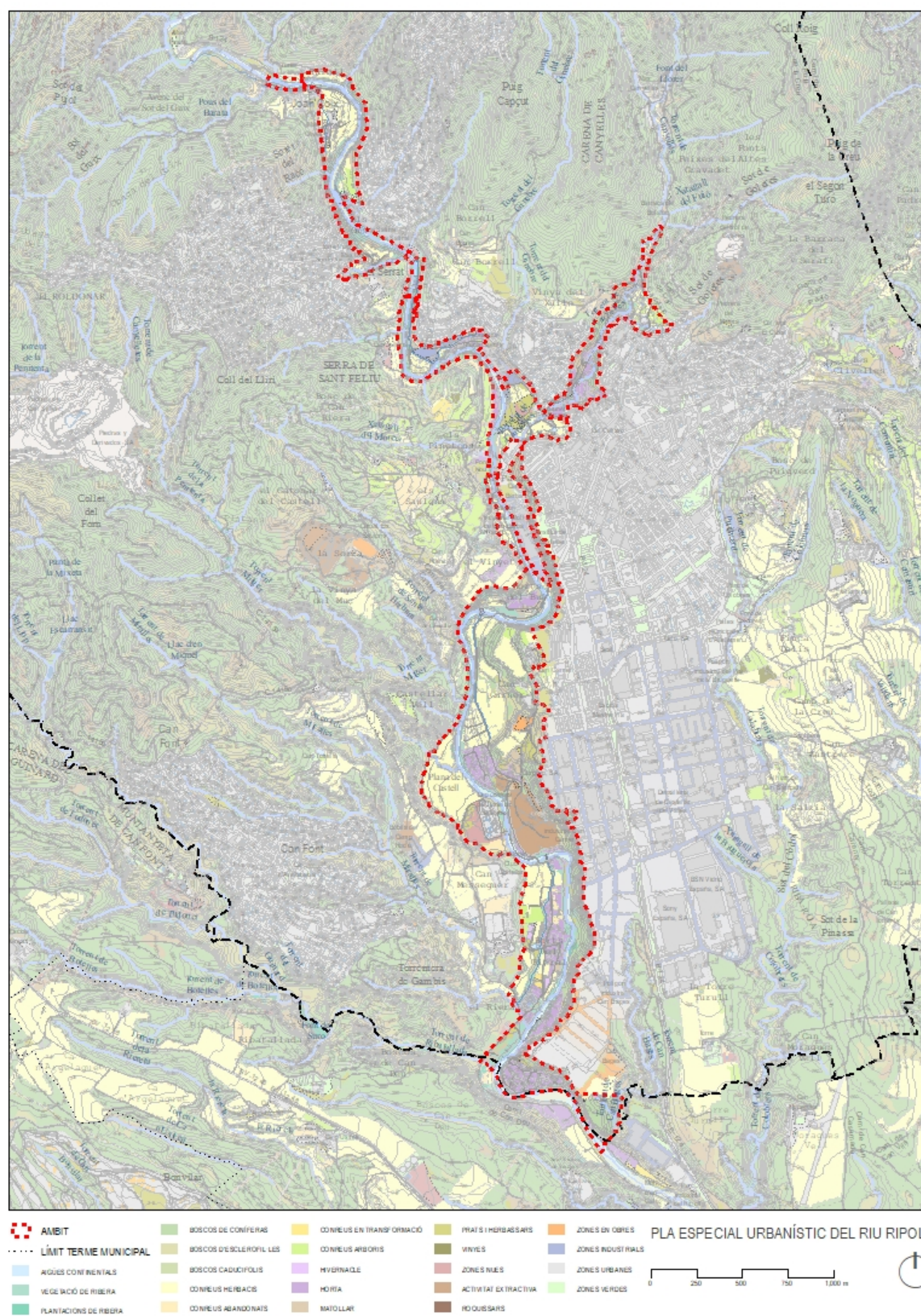
Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de cobertes del sòl de Catalunya V4 (CREAF 2007).

L'àmbit del Pla es tracta d'una zona amb cobertes del sòl amb gran diversitat tal i com mostren els resultats de la taula anterior. Els conreus herbacis de secà són la coberta majoritària en l'àmbit del Pla ocupant un 20% de la superfície seguits de la vegetació de ribera amb un 16,2 %.

La zona de cultius ocupa un 32% de la superfície de l'àmbit esdevenint la coberta més significativa si es sumen els cultius de secà i de regadiu.

En referència a la coberta d'*activitats extractives* ocupa una superfície de 7,15 ha i es troben concentrades en gran part a la baixada del Molí d'en Busquets.

Cobertes del sòl.

Font: Mapa de cobertes del sòl de Catalunya V3 (CREAF, 2007).

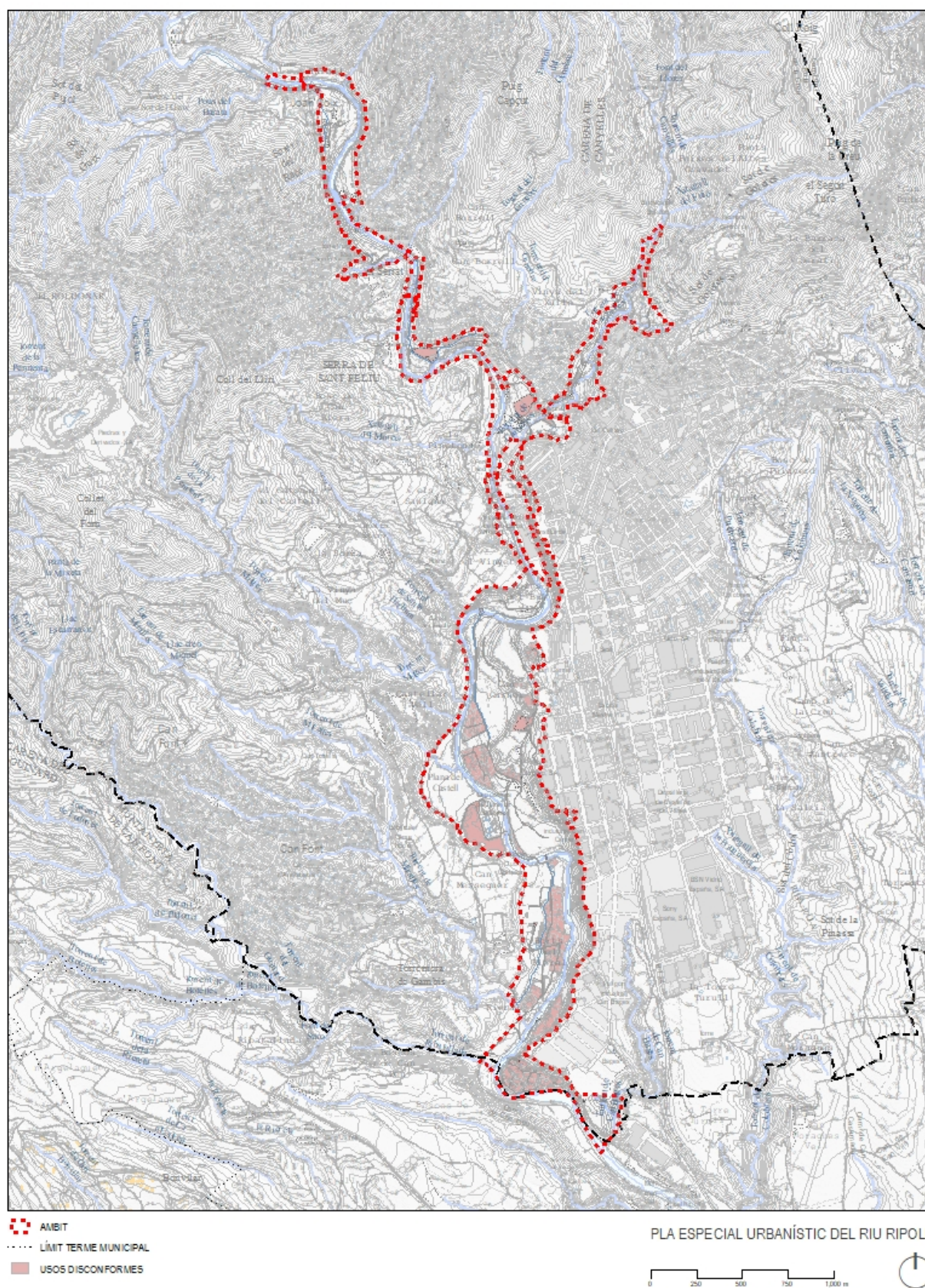
ESTRUCTURA, EDIFICACIONS I INSTAL·LACIONS EXISTENTS

Dins de l'àmbit del Pla especial existeixen diferents tipus d'edificacions que estructurin el territori. Entre les més remarcables hi ha les que formen part del patrimoni històric com els diferents molins amb les obres hidràuliques auxiliars en referència a les canalitzacions i sèquies històriques. També formen part del patrimoni les masies que es troben dins de l'àmbit del Pla.

Per altra banda, hi existeixen instal·lacions per a serveis tècnics com són les del sanejament que disposen de diferents elements al llarg de l'àmbit del Pla com per exemple l'EDAR Castellar. També hi creuen diverses conduccions de línies elèctriques.

El POUM de Castellar del Vallès en aquest àmbit va delimitar una sèrie d'usos disconformes, aquests són:

2. Edificació a la Font de la Riera. Es tracta d'una edificació situada en uns terrenys agrícoles al límit nord de les instal·lacions de la fàbrica Grau S.A.
3. Serradora Carné. Hi ha instal·lada una empresa serradora i d'emmagatzematge de llenyes i carbons entre la carretera B-124 i el gorg d'en Fitó del riu Ripoll.
4. Centre de jardineria (Biogarden). Es tracta d'un punt de venda de productes de jardineria a Fonts Calents que actualment es troba en desús.
5. Construccions irregulars al camí Fonts Calents.
6. Serradora del Brunet. Es tracta d'unes instal·lacions d'una empresa serradora amb emmagatzematge de fustes i llenya.
7. Masia d'El Brunet. Mas inclòs al catàleg de patrimoni.
8. Pont Vell. Al voltant de la zona del Pont vell de la carretera de Terrassa hi ha diferents construccions dins les hortes.
9. Masia de ca n'Oliver. Mas inclòs al catàleg de patrimoni.
10. Habitatge sota can Carner. Es tracta d'una edificació habitada situada al camí de baixada entre can Carner i el molí d'en Busquets.
11. Campes de maquinària, o d'abassegament o emmagatzematge en superfície al camí de Can Carner al Molí d'en Busquets.
12. Horta del Castell
13. Horta de Can Carner
14. Circuit de motos. Es tracta d'un circuit de motos sobre un antic espai de secà al límit amb l'EDAR Castellar.
15. Horts al camí del molí d'en Busquets.
16. Horta del Rieral
17. Molí del Rieral
18. Horta Rieral Llera
19. Horta Rieral Sud

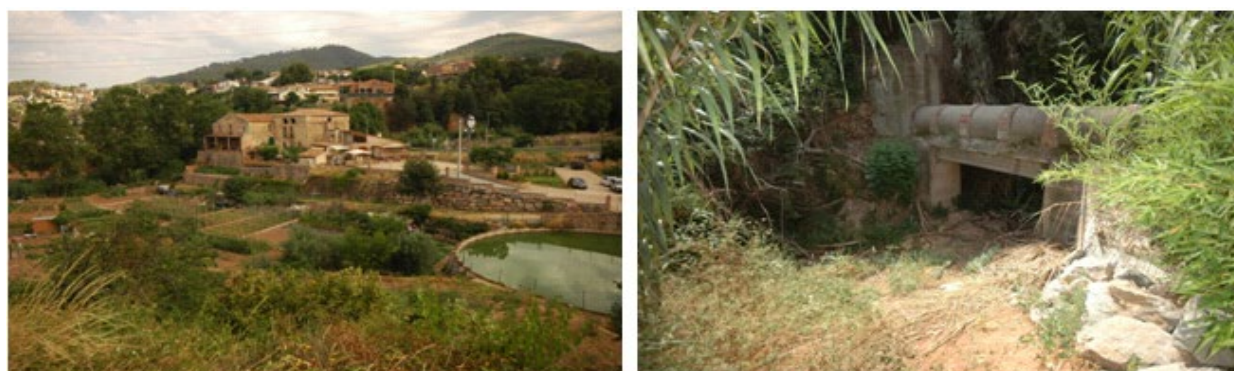

Construccions irregulars en zones d'horta (Esquerra: Horta de la resclosa . Dreta: Horta de Can Carner).

Les hortes del Pont Vell, la Resclosa del Castell, Can Carner, Molí d'en Busquets i el Rieral hi existeixen edificacions que en alguns punts han esdevingut habitatges.

La masia de Ca n'Oliver, el Brunet i els molins del Rieral i Barata estan inclosos en el catàleg de protecció del patrimoni de Castellar del Vallès.

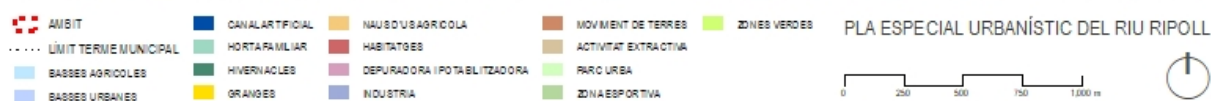
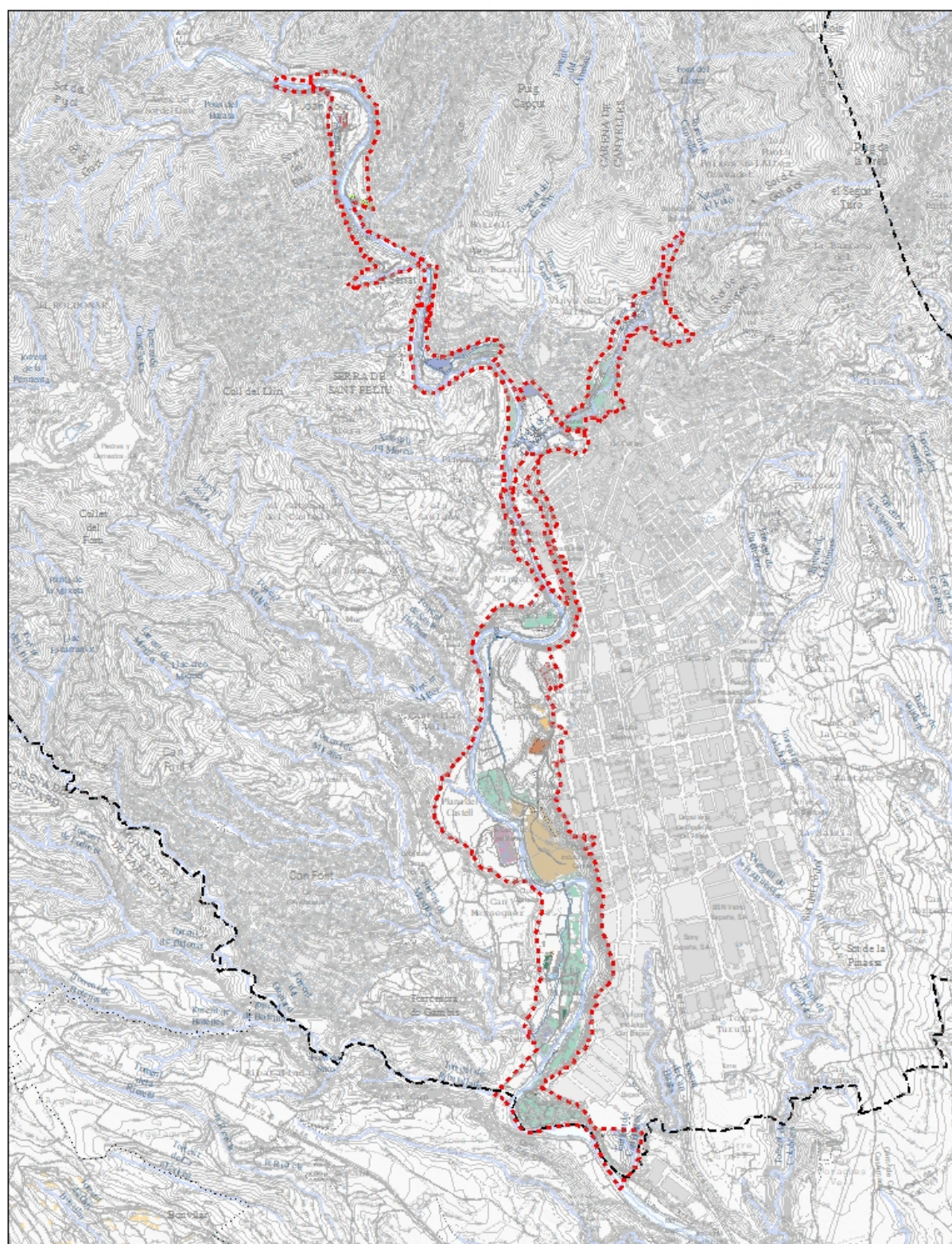
La masia de ca n'Oliver es troba habitada i funciona com a residència privada amb certa activitat agrícola mentre que el mas d'El Brunet acull un restaurant. Pel que fa al molí del Rieral es troba en estat degradat amb activitats no determinades i el molí del Barata es troba en estat ruïnós.

Esquerra: Mas El Brunet. Dreta: tram de col·lector al torrent de Canyelles.

En la següent figura es mostra la distribució d'aquestes edificacions i instal·lacions a partir de l'anàlisi de la coberta del sòl "improductiu artificial" del Mapa de cobertes del sòl de Catalunya V3 (CREAF 2007, a partir d'ortofotografies del període 2005 - 2006.

2.1.2.2 Incidència del model sobre la mobilitat

XARXA

A l'àmbit del Pla especial hi ha un entramat de pistes i camins que serveixen per accedir a diferents espais i d'altres que són part de recorreguts o itineraris.

A continuació, la xarxa de camins, pistes i corriols s'exposa classificada en:

- **Pistes** aptes pel trànsit motoritzat.
- **Camins** no aptes pels vehicles motoritzats.
- **Entrades** a l'àmbit des del nucli urbà.
- **Aparcaments** dins de l'àmbit.

Camí de les Bassetes al Brunet i camí de Fonts Calents

Pistes

1. Pista del Mas Pedro a la BV-1249.
2. Camí del Mas Olivet. Recorre l'espai del nord de l'àmbit per accedir al viver Tres Turons i als dipòsits municipals d'aigua potable.
3. Pista que va de la B-124 al col·lector nord de Castellar.
4. Camí des del carrer Mossèn Martí Roca als horts de Sant Feliu
5. Camí de Fonts Calents (antic traçat de la carretera de Sant Llorenç)
6. Camí del Brunet (Des de la masia a la carretera de Terrassa)
7. Camí del Joncar
8. Camí de Can Pèlags
9. Camí del Riu (Des de Can Barba a el Rieral). Es tracta del camí principal des d'on s'estructura gran part de la xarxa.
10. Baixada del Molí d'en Busquets
11. Camí de Canyelles
12. Pista des del carrer del Romaní fins al Torrent de Canyelles.
13. Pista d'accés a la depuradora des de can Sallent o des del carrer de Sant Miquel del Toudell.
14. Pista de Can Massagué al Camí del riu.

15. Pista als horts del Rieral.
16. Pista als horts de la llera del Rieral
17. Pista des del carrer de les Passadores al polígon de Can Bages fins al Rieral sud.

El camí del riu des de can Barba fins al Rieral i que continua al llarg del terme de Sabadell es tracta de la pista amb una utilització més elevada tant pels usuaris de les hortes com per un gran nombre de ciclistes.

Una altra pista amb una alta freqüentació és el camí de Canyelles, que és una via important per excursionistes, i ciclistes.

Camí del Brunet al Joncar.

Camins

Els camins aptes per a vehicles motoritzats estan complementats per camins i corriols els quals formen una xarxa per al trànsit no motoritzat que accedeix a la majoria dels terrenys de l'àmbit.

1. Camí del Mas Olivet als gorgs.
2. Corriol als horts de Sant Feliu.
3. Camí de Castellar a Sant Feliu.
4. Corriol al Gorg d'en fitó des dels horts de Fonts Calents.
5. Corriol als horts del Joncar fins al Pont Nou.
6. Camí des del Brunet al carrer de les Bassetes.
7. Camí des del carrer Sant Sebastià als horts del torrent de Canyelles.
8. Corriol paral·lel a la sèquia de Canyelles.
9. Corriol horts de les Bassetes.
10. Camí des del Pont nou de la carretera de Terrassa fins a la font de can Pèlags.
11. Corriol als horts de Can Pèlags.
12. Corriol Horts del Boà.
13. Corriol des del Boà al Pla del Vinyet.
14. Camí del Castell des del camí del riu.
15. Camí de Castellar Vell.
16. Corriols horts de Can Carner.
17. Corriol horts de la llera del Rieral.

El camí que uneix el Brunet fins el carrer Bassetes és un dels camins de trànsit més utilitzats juntament amb el camí de Castellar a Sant Feliu.

Uns altres camins també destacables que creuen l'àmbit són els camins que van del riu fins al Castell i el de Castellar Vell.

El pont medieval del Brunet es troba sense continuïtat en la seva part nord on s'estronca l'antic camí.

Entrades

La baixada del molí d'en Busquets des de can Carner, s'ha convertit en l'entrada principal pels usuaris dels horts de la part mitjana i baixa del riu Ripoll al terme de Castellar.

Les principals entrades a l'àmbit són:

1. Carrer de Can Cadafalch
2. Carrer de Canyelles
3. Carrer Sant Sebastià / Baixada de Palau
4. Carrer del Romaní (Airesol)
5. Carrer Bassetes / Calvari
6. Carrer Sant Feliu
7. Carrer del Pont / Carretera de Terrassa
8. Camí de Can Barba
9. Carrer Sant Jaume i carrer Llagostes
10. Can Carner / Baixada del Molí d'en Busquets
11. Can Bages - Rieral sud

A la part nord del carrer Sant Sebastià hi existeix una obertura al torrent presentant un fort desnivell i abocaments de residus que impedeixen l'accés a l'àmbit des d'aquest punt.

Aparcaments

Zones d'aparcament al camí del riu.

Existeixen diverses zones d'estacionament de vehicles dins l'àmbit, la majoria d'elles són utilitzades per usuaris de les zones d'horta i no es troben regulades. Les més destacables són:

- Viver Tres Turons: Hi ha destinada una de les feixes per a l'aparcament de vehicles al voltant dels dipòsits d'aigua potable.
- El Brunet: S'ha destinat una de les parcel·les d'horta i part de camí per a l'aparcament destinat a clients del restaurant instal·lat a la masia i també és utilitzat per hortolans.
- El Boà disposa d'un espai en el mateix camí on hi aparquen el vehicle diferents hortolans.

- Plana del Castell: Es destina una de les parcel·les d'horta per a l'aparcament de vehicles dels usuaris.
- “El Roure”: Entre els horts de ca n'Oliver i de can Carner el camí s'eixampla en un espai on hi ha un gran roure centenari afectat per una línia elèctrica. Aquest espai s'ha convertit en un aparcament per diferents usuaris dels horts.
- Can Carner: Diferents usuaris dels horts aparquen el vehicle sobre la parcel·la limítrofa no cultivada.
- El Rieral: Aparcament davant l'antic molí del Rieral.
- Llera del Rieral: aparcament a la llera del riu per part d'usuaris que disposen d'hort al marge esquerre.

MOBILITAT

L'accés a les zones d'horta per part dels usuaris en vehicle privat varia segons la seva distància respecte al nucli urbà. Les zones d'horta al llarg del torrent de Canyelles es troben a tocar del nucli urbà, aquesta proximitat ajuda a que la majoria dels usuaris i usuàries, sobretot hortolans, hi accedeixin a peu o amb vehicles no motoritzats a diferència de les zones del riu Ripoll. Actualment no existeix un camí, pista o corriol que permeti un recorregut al llarg de tot l'espai del torrent de Canyelles sinó que es tracta de diversos trams sense continuïtat. Pel que fa a la zones d'hortes del torrent de Canyelles la utilització del cotxe per part dels hortolans es troba al voltant del 30%. Mentre que a les zones del riu Ripoll que van del Boà cap el sud, fins el Rieral, la utilització del vehicle motoritzat arriba al 95%. Aquestes dades han estat extretes a partir de les enquestes realitzades als usuaris dels horts per part de l'Ajuntament de Castellar del Vallès.

Senyalització d'itineraris al camí del riu i diferents modalitats de transport al llarg de la pista del camí del riu.

Rutes culturals

Un element destacat al voltant de la zona del riu Ripoll és la Ruta Joan Arús, es tracta d'una ruta en homenatge al poeta i escriptor castellarenc al llarg de diferents camins, en què en gran part transiten per l'àmbit del Pla especial entre el nucli urbà de Castellar i la masia de Can Juliana.

ESTRUCTURA I IDENTITAT DEL SÒL NO URBANITZABLE

Zones agrícoles

En l'àmbit del Pla especial del riu Ripoll de Castellar del Vallès hi existeixen 19 zones d'horta que ocupen una superfície de 47 ha.

Segons el mapa de les cobertes del sòl a Catalunya V4 (CREAF 2007, a partir d'ortofotografies del període 2005 - 2006) els conreus herbacis ocupen una superfície d'un 42 ha significat el 21% de la superfície

del pla mentre que la zona d'horta a partir del mapa d'usos del sòl ens mostra que ocupen unes 23 ha juntament amb la superfície d'hivernacles que és d'1 ha.

Esquerra: Vistes de la zona d'horta del Boà. Dreta: Zona del Pla del Vinyet i horta de Can Pèlags a la part inferior.

COBERTES DEL SÒL AGRÍCOLES DE L'ÀMBIT DEL PLA ESPECIAL

Cobertes del sòl agrícoles

	Total	Superfície %
Altres conreus herbacis	23,78	30,3
Horta familiar	21,31	27,2
Conreus herbacis en regadiu	17,49	22,3
Prats i herbassars	9,04	11,5
Oliverars	1,75	2,2
Fruiters no cítrics en regadiu	1,62	2,1
Fruiters no cítrics	0,94	1,2
Hivernacles	0,83	1,1
Conreus abandonats en zona forestal	0,64	0,8
Conreus abandonats de regadiu	0,61	0,8
Conreus en transformació	0,36	0,5
Total general	78,36	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de cobertes del sòl de Catalunya V4 (CREAF 2007).

Cultius de Secà

Els cultius de secà de l'àmbit del Pla estan ocupats bàsicament per herbacis. Existeix una extensa àrea de cultiu de secà d'olivera al límit del Pla a la zona superior del Joncar. A partir de fotografies aèries antigues es pot copsar com gran part dels cultius de secà de llenyosos com la vinya, l'olivera i l'ametller han patit una gran regressió a favor dels herbacis i sobretot del bosc. Els cultius herbacis més comuns són dedicats als farratges a partir de blat i ordi.

Les zones amb cultiu de secà més importants en quant extensió dins de l'àmbit del Pla es troben a partir del meandre del Boà en direcció sud fins a les instal·lacions de la depuradora on continuen al voltant de la masia de Can Masseguer ja fora del límit del pla Especial.

En els conreus abandonats apareix vegetació pionera que va colonitzant aquests espais.

L'interès dels terrenys agrícoles en actiu té diverses vessants. Permeten el manteniment d'un paisatge en mosaic amb espais oberts que trenquen la continuïtat forestal, essent un factor important d'increment de la biodiversitat i amb els avantatges que suposa en cas d'incendi forestal. Els terrenys agrícoles en

actiu tenen un gran interès per la fauna, especialment perquè constitueixen una reserva d'aliment força important. Pel que fa a l'horta, es tracta de terrenys amb un gran valor per la seva alta productivitat per la disposició de reg i esdevenen espais amb una funció atractiva per al lleure.

Horta

El conreu d'horta es troba classificat en diferents zones amb diferents característiques repartides entre el curs del torrent de Canyelles i el riu Ripoll. A continuació, es caracteritzen les diferents zones d'horta, primerament, les del **torrent de Canyelles** i seguidament les del **riu Ripoll**. En total s'ha dividit l'espai d'horta en **20 espais**, un d'aquests espais que es descriu correspon al pla del vinyet que es troba fora del límit del Pla especial.

Exemple d'hortes dins el Pla (hortes de Sant Feliu del Racó).

Hortes del torrent de Canyelles

Al **torrent de Canyelles** hi ha localitzades quatre zones d'horta diferenciades:

- **Canyelles**

Els horts de Canyelles tenen una superfície aproximada de 4,4 ha. Es tracta d'una zona d'horta molt propera al nucli urbà situada a la part nord. S'hi accedeix pel carrer Canyelles o pel carrer de Can Cadafalch. Les parcel·les d'horta són de caràcter jurídic privat amb un gran nombre de propietaris exceptuant una parcel·la que és de titularitat pública. Les parcel·les són treballades pels mateixos propietaris o arrendades a diferents hortolans. Es tracta d'un terreny amb força desnivell i les hortes estan repartides en feixes de pedra seca. En destaca la presència per les seves grans dimensions, el dipòsit d'aigua potable municipal al centre de la zona d'horta. La gran majoria de les explotacions de caire tradicional i els darrers anys s'hi ha implantat zones on es practica l'agricultura ecològica.

La geologia de l'espai està constituïda en gran part de sediments de fons de vall juntament amb calcàries i dolomies a la part més septentrional i encaixada de la vall.

Existeixen tanques perimetrals en alguns punts del camí que surt del carrer de Canyelles, per a la protecció d'accés de senglars i gossos.

- **Torrent de Canyelles**

Els horts que es situen al llarg del torrent de Canyelles des de l'accés pel carrer Baixada del Palau fins als horts del carrer Bassetes, tots ells es troben en terrenys municipals. Existeixen construccions de barraques i tanques de diversos materials i galliners. També s'observen espais transformats per l'horta que ara es troben en estat d'abandó. L'accés amb vehicle privat es realitza des del carrer del Romaní a l'Airesol. El camí paral·lel al torrent acaba sense continuïtat en un punt on el torrent realitza un salt d'aigua a la part baixa dels horts de les Bassetes.

En aquest punt el torrent passa de l'egorjament a un tram de més amplada i pendent suau idoni per a la vegetació de ribera com indica la presència d'exemplars de *Populus nigra* al marge del camí paral·lel al torrent que no ha estat ocupat per horts. Es tracta d'un espai humit amb un sòl ric format per sediments del mateix torrent de Canyelles.

- **Horts de les Bassetes**

Als horts de les bassetes s'hi accedeix des del carrer de les Bassetes i el carrer del Calvari. Es tracta d'una zona d'horta de caràcter privat amb una sola propietat que gestiona els diferents arrendaments de les parcel·les hortolans. Els horts es troben un terreny amb desnivell establerts en diferents feixes de pedra seca. Només s'hi observa una tanca perimetral comuna amb una alçada d'uns 150 cm.

- **Horts del Brunet**

Els Horts del Brunet estan situats a la part baixa del torrent de Canyelles al voltant de la Masia del Brunet. Es troben dividits pel pas de la carretera B-124. Els que queden a la part nord-est són de titularitat municipal mentre que la resta són de propietat privada. L'accés en aquest espai a peu o amb vehicle es realitza des de la mateixa carretera de Sant Llorenç (B-124) amb el carrer Sant Feliu o per la carretera de Terrassa (C-1415) des del carrer del Pont.

En aquesta zona hi intervenen dos agents importants en la gestió de les zones d'horta. A les parcel·les municipals la gestió recau en la regidoria de medi ambient de l'Ajuntament, i en les zona dels privats existeix una junta (Comunitat de despeses dels horts del Brunet) que bàsicament gestiona aspectes relacionats amb l'abastament d'aigua, la regulació d'activitats i elements constructius, i el manteniment de les sèquies i els camins.

Geològicament es tracta d'una zona que forma part de l'al·luvial el torrent de Canyelles constituïda per sediments.

La zona localitzada a l'oest continua als horts del Brunet es troba fora de l'àmbit de gestió de la junta i en destaca l'alta presència d'animals engabiats i diverses construccions de materials diversos. En aquest punt l'abastament d'aigua es realitza des del mateix torrent amb una resclosa juntament amb l'aigua que hi arriba per la sèquia que salva el torrent en dos punts a través de dos aqüeductes. En aquest tram del Torrent de Canyelles per El Brunet hi ha diferents exemplars de *Platanus hispanica* de grans dimensions, que juntament amb la canya (*Arundo donax*) dels marges ressegueixen el traçat del torrent.

Horta al riu Ripoll

Les zones d'horta al riu Ripoll són de N a S:

- **Horts del Turell (i mas Olivet)**

Els horts del Turell es troben al límit nord d'on comença l'àmbit del Pla especial al marge esquerre del Ripoll davant de la casa de Turell separada dels horts per la carretera B-124.

Es tracta d'una zona d'horta que no presenta cap instal·lació de tanques ni construccions que malmeten el paisatge. S'observen diferents bancals que no es troben cultivats, concentrant-se només la terra cultivada a la zona més propera a l'accés de la parcel·la i al punt de reg. Disposa d'una bassa que s'alimenta de la font de Turell.

En aquest àmbit s'hi ha afegit tota l'àrea del Mas Olivet que es troba al marge dret. Aquest extens sector està ocupat per l'empresa Tres Turons dedicada al viver de planta autòctona i a la formació. Aquest àmbit de la dreia del Ripoll està abastit d'aigua de reg per la sèquia que prové de la resclosa del Mas Pinetó.

En aquest punt del riu Ripoll, entre la feixa d'horta més baixa i la llera s'hi observa un bosc de ribera madur en bon estat de conservació. Un centenar de metres més al sud el riu forma un gorg que és molt freqüentat els mesos d'estiu. Es tracta d'una zona amb una pressió creixent i que ha esdevingut en un espai amb acumulació de residus entre altres impactes.

- **Horts de Sant Feliu**

La zona d'horta de Sant Feliu es troba a la part meridional i de llevant del nucli de Sant Feliu del Racó. Els horts es troben en feixes als marges del torrent (la Canaleta) fins a les terrasses del marge dret del Ripoll en el tram de menys alçada davant la fàbrica de tints Grau. L'abastament d'aigua és a través del curs de la Canaleta que mitjançant captacions és conduïda per una sèquia que abasteix una bassa a la part més elevada dels horts des d'on es reparteix als diferents horts. Enmig dels horts, destaca un safareig en desús que disposa de coberta.

Els horts de Sant Feliu són privats i gran part d'aquests es troben arrendats. Es pot observar que gran part del terreny d'horta de la part més baixa es troba abandonat.

Els accessos a la zona d'horts són des del carrer Mossèn Martí Roca i des del Serrat. L'espai es troba en bon estat sense tanques ni construccions amb els marges de pedra seca.

- **Fonts Calents**

L'àmbit de Fonts Calents es troba en una zona engorjada del riu Ripoll per on transcorria antigament la carretera de Sant Llorenç. Hi existeix un veïnat que ha quedat amagat entre la carretera B-124, el riu, la fàbrica abandonada i el centre de jardineria de la carretera. L'accés principal en aquest espai és des del camí de Fonts Calents que creua les instal·lacions industrials.

Els horts es situen en un terreny de gran desnivell fins a l'alçada del gorg d'en Fitó. El rec o canal es troba eixut des de l'episodi de temporal de vent del 2014 en que la caiguda d'arbres el va malmetre. Actualment els hortolans reguen directament extraient l'aigua del riu mitjançant el bombament.

Es pot observar un procés d'abandó de diversos horts per falta de reg i una ocupació il·legal de parcel·les d'horta amb usos inadequats. La fàbrica de pells Clols es troba tancada i en procés d'abandonament.

- **Horts del Joncar**

La zona d'horta del Joncar es troba a la confluència del Torrent de Canyelles amb el Ripoll. La majoria de l'horta es troba al marge dret del Ripoll. La titularitat d'aquestes parcel·les és privada i la majoria de les parcel·les es troben arrendades. Els accessos en aquest espai d'horta són des del marge esquerre del riu on arriba el camí d'El Brunet on hi ha una passera de fusta que permet el creuament o també, des de la pista de "els Saulons" on davallen diferents accessos fins als horts del Joncar.

L'abastament d'aigua de reg és realitza a través d'una sèquia que transporta aigua del Ripoll des del Gorg d'en Fitó. La sèquia marca el límit entre l'horta i el secà d'olivera de la part superior del marge. Un cop travessa la zona d'horts del Joncar la conducció d'aigua segueix en forma de mina en direcció sud paral·lela al riu Ripoll pel marge dret fins als horts de Can Pèlags.

Els horts es troben sobre dues feixes allargades amb murs de pedra seca. Algunes parcel·les presenten un excés de tanques. Es localitza una àrea extensa sense cultivar i amb estat d'abandó a la part més septentrional. L'excés de canyes en aquest punt de la llera del Ripoll provoca algunes molèsties als hortolans.

Els horts del Joncar geològicament reposen sobre una de les terrasses al·luvials del Ripoll. A nivell de vegetació aquesta zona no si troben exemplars d'arbres de ribera, sí un gran nombre de canyes i joncs a les parts cobertes d'aigua.

- **Horts del Pont Vell**

Al voltant dels Ponts de la carretera de Terrassa C-1415a on el riu es troba amb el tram d'engorjament més accentuat hi ha diferents espais d'horts de dimensions reduïdes en els marges. L'accés en aquestes parcel·les es realitza a partir del camí del pont vell des de la C-1415a.

Pel marge esquerre del riu hi ha la construcció d'un rec força degradat i un antic safareig que s'utilitza per dipositar aigua. El canal, de grans dimensions, s'havia utilitzat per moure el molí de Can Barba i pel regadiu dels espais d'horta. Aquest canal recollia les aigües del Ripoll, i del Torrent de Canyelles juntament amb aigües conduïdes des d'una mina fins aquest punt. Actualment, només hi arriben les aigües de la mina exceptuant episodis de pluja i l'espai del rec actua com a bassa en el seu darrer tram que s'utilitza per part dels hortolans pel reg dels horts. Els horts de la riba dreta, reguen a partir de la sèquia que prové dels horts del Joncar i que segueix cap els horts de can Pèlags. En alguns punts del marge dret es poden identificar recs antics excavats a la roca.

Gran part de la superfície dels horts ha estat habilitada amb aportacions de sòl sobre la roca mare granítica. Als horts que es troben al marge dret, s'hi poden identificar barraques i galliners construïts a partir de diferents materials.

Al marge esquerre entre la Torre del Pont i el Molí de Can Barba hi ha una extensa zona plana que havia estat zona d'horta. Es tracta de l'espai conegut com els *Horts de la Viuda* i es tracta d'un espai habilitat per a l'agricultura que actualment es troba abandonat. L'accés a aquests horts es realitza per la baixada de Can Barba.

- **Horts de Can Pèlags**

Sota l'alzinar de la Masia de Can Pèlags hi ha localitzada una extensa zona d'horts situats sobre terrasses del marge dret del riu Ripoll, on el riu forma el gorg de Can Barba. L'accés a aquest àmbit és des del camí de Can Pèlags que s'hi accedeix des del Pont Vell o des de la mateixa Carretera de Terrassa (C-1415a).

L'abastament d'aigua pel reg es realitza a partir de la font de Can Pèlags i de la sèquia del marge dret, que s'inicia al Joncar i finalitza en una bassa davant de la font de Can Pèlags.

Es tracta d'una zona amb un bosc madur d'alzines i roures que envolta l'espai de la font. Els horts es troben cultivats i disposen de tanques comunes en gran part de l'espai evitant l'excés de tanques i construccions de barraques. El camí finalitza a la tanca d'un dels horts que han ocupat la zona de pas i impedeix l'accés des del camí de Can Pèlags en direcció sud.

Geològicament, es tracta d'un punt d'acumulació de sediments de fons de vall especialment d'argiles i gresos silícics.

- **Horts del Vinyet**

Al límit de l'àmbit del Pla especial, sota la masia de Can Riera i a l'est d'*El Ranxo* hi ha localitzada la zona d'horta del Vinyet que es troba envoltada per cultius herbacis de secà.

A la part més elevada de la zona hi ha situada una bassa circular que diposita aigua extreta del riu Ripoll. L'aigua arriba a aquesta alçada mitjançant el bombament des d'un punt davant l'antiga fàbrica de Can Barba (il·legalment). Antigament el reg en aquest espai arribava a través d'una sèquia des d'El Ranxo però l'escassetat d'aigua i l'abandonament de la finca van provocar el canvi d'abastament.

La zona presenta una gran quantitat de tanques entre parcel·les, la construcció de barraques de grans dimensions, galliners i altres elements.

- **Horts del Boà**

La zona d'horta del Boà està situada al marge dret del riu Ripoll, entre can Barba i can Carner i sota la zona d'horta del Vinyet. Ocupa gairebé tota la terrassa inferior del marge intern del meandre. És de propietat municipal des de l'any 1991 i té una extensió aproximada d'uns 15.000 m². L'espai està envoltat per una sola tanca comunitària.

L'abastament d'aigua es realitza a través d'una deu que sorgeix a l'antic molí, a la part oest mentre que algunes parcel·les la extreuen del riu mitjançant bombament i fins a una canalització que recorre per la part alta de les parcel·les. Una de les parcel·les disposa d'un pou.

- **Horts de la resclosa del molí d'en Busquets**

Els horts de la resclosa es troben situats tal i com el nom indica en el punt on hi ha localitzada la resclosa on s'inicia el canal que conduïa les aigües cap al Molí del d'en Busquets; que continuava de molí en molí fins a Sabadell. Aquesta construcció hidràulica es coneix com a Rec del Molí d'en Busquets i donava servei tant a les indústries com a les zones d'horta de la riba del Ripoll.

Els horts d'aquest àmbit, situats al marge esquerre entre la sèquia i el riu es troben en una sola i ampla feixa. A la part septentrional s'hi troben algunes construccions de barraques i galliners.

- **Horts de la Plana del Castell**

Els horts de la Plana del Castell situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir de la sèquia del Molí d'en Busquets. Es tracta d'un espai amb pendent suau on els horts formen petits bancals. Es tracta d'uns horts de propietat privada amb un únic titular que es troben cedits en ús als hortolans que disposen de diferents parcel·lacions. Hi ha diverses tanques i construccions irregulars. També hi ha una de les parcel·les amb un cavall i d'altres amb galliners.

Hortes a la zona del Castell.

- **Horts de Ca n'Oliver**

Els horts de Ca n'Oliver situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir de la sèquia del Molí d'en Busquets. Aquest espai d'horta de titularitat privada estan explotats per un sol arrendatari sense

diferents parcel·lacions. En aquest espai no s'hi troben ni tanques ni construccions irregulars i a diferència de les hortes del voltant aquestes són destinades a l'explotació professional.

- **Horta de Can Carner**

Els horts de Can Carner situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir de la del Molí d'en Busquets. Una part dels horts de Can Carner es troben al marge esquerre del camí, per sobre de la sèquia. En aquesta zona el reg s'aconsegueix a partir d'una deu natural sota el camí de baixada al Molí d'en Busquets. Els horts de Can Carner són de una sola titularitat que ha dividit en diferents arrendataris les diferents parcel·les. La zona es troba ocupada per diverses construccions irregulars.

- **Horts al camí i gual del Molí d'en Busquets**

Els horts del camí del Molí d'en Busquets es troben entre el marge esquerre del riu i el camí del riu. El seu abastament d'aigua pel reg és a través d'una ramificació del rec del Molí d'en Busquets que descendeix paral·lela al camí del riu fins aquestes hortes. Es tracta d'una zona d'horta amb molt poca extensió encaixada entre el camí del riu i la llera del Ripoll. L'espai es troba amb una alta densitat de construccions irregulars i tanques. Hi ha diverses parcel·les que no es troben cultivades i s'utilitzen per emmagatzemar-hi diferents materials.

- **Horts del Rieral**

La zona d'horta del Rieral és la zona de regadiu més extensa. Està situada al marge dret del riu Ripoll i s'estén des del gual del molí d'en Busquets fins a l'antic molí del Rieral. L'abastament d'aigua pel reg en aquesta zona és a través de la sèquia del Rieral. Després de recórrer la zona on es situava el molí d'en Busquets, de forma soterrada travessa el riu a l'alçada del gual del camí al molí d'en Busquets a través d'un sífó i continua en sentit sud fins al molí del Rieral.

Les parcel·les d'horta es troben regentades per diferents propietaris i són cultivades per ells mateixos. En moltes d'aquestes parcel·les hi ha instal·lades construccions destinades a l'habitatge. A la part dreta de la sèquia hi ha una gran parcel·la dedicada a l'horta de manera professional que és comercialitzada al mercat de Sabadell. Existeixen diverses parcel·les en desús que acumulen deixalles, fins i tot un cotxe.

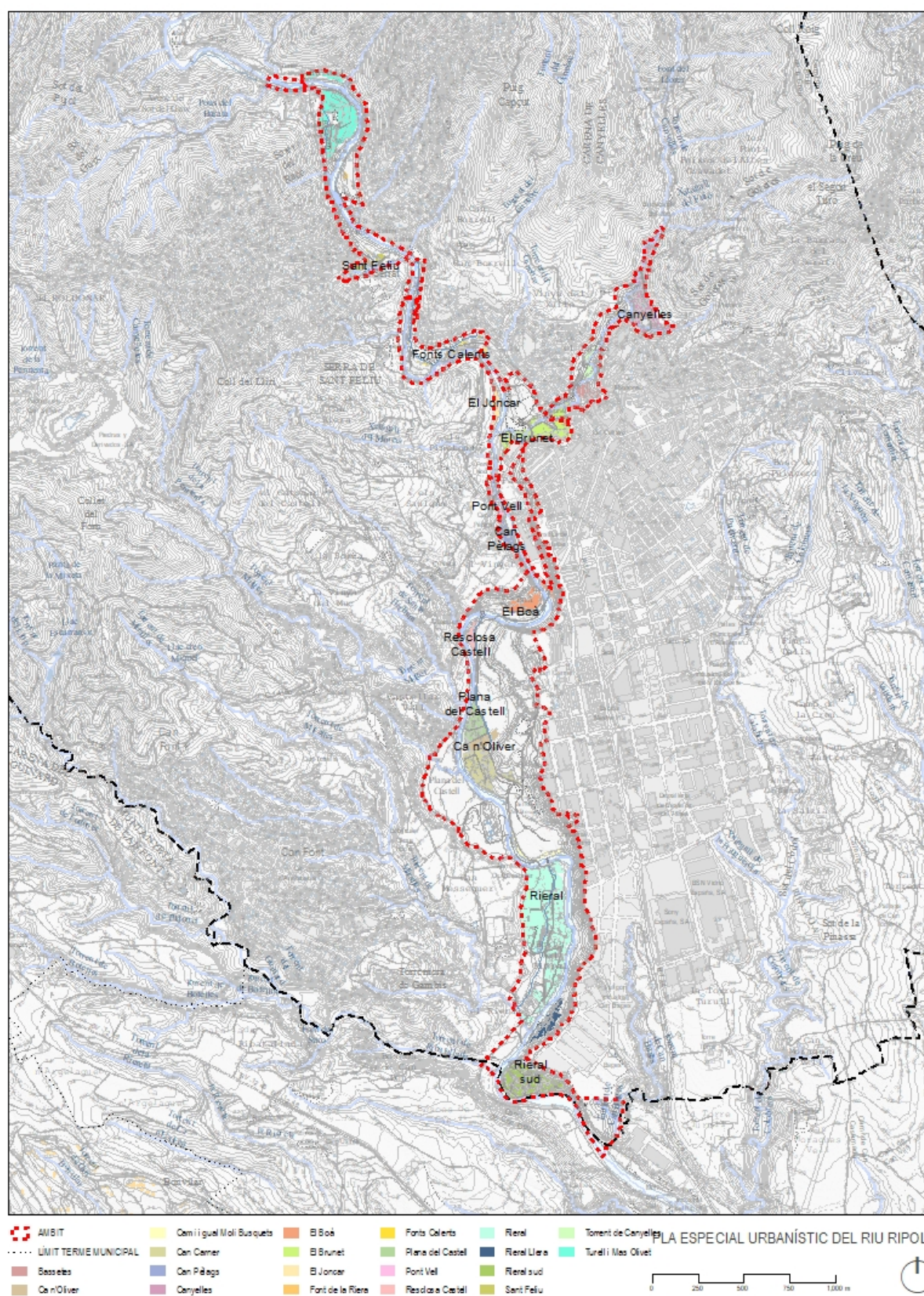
- **Horts del Rieral llera**

La zona d'horta del Rieral llera es troba situada a l'alçada del molí del Rieral però al marge esquerre del riu. Es tracta d'una zona encaixada entre el riu i el barranc de la riba. El seu abastament d'aigua pel reg és a través del bombament d'aigua del riu. Hi ha diverses construccions destinades a l'habitatge i altres usos. Les parcel·les es troben amb nombroses tanques metàl·liques.

- **Horts del Rieral sud**

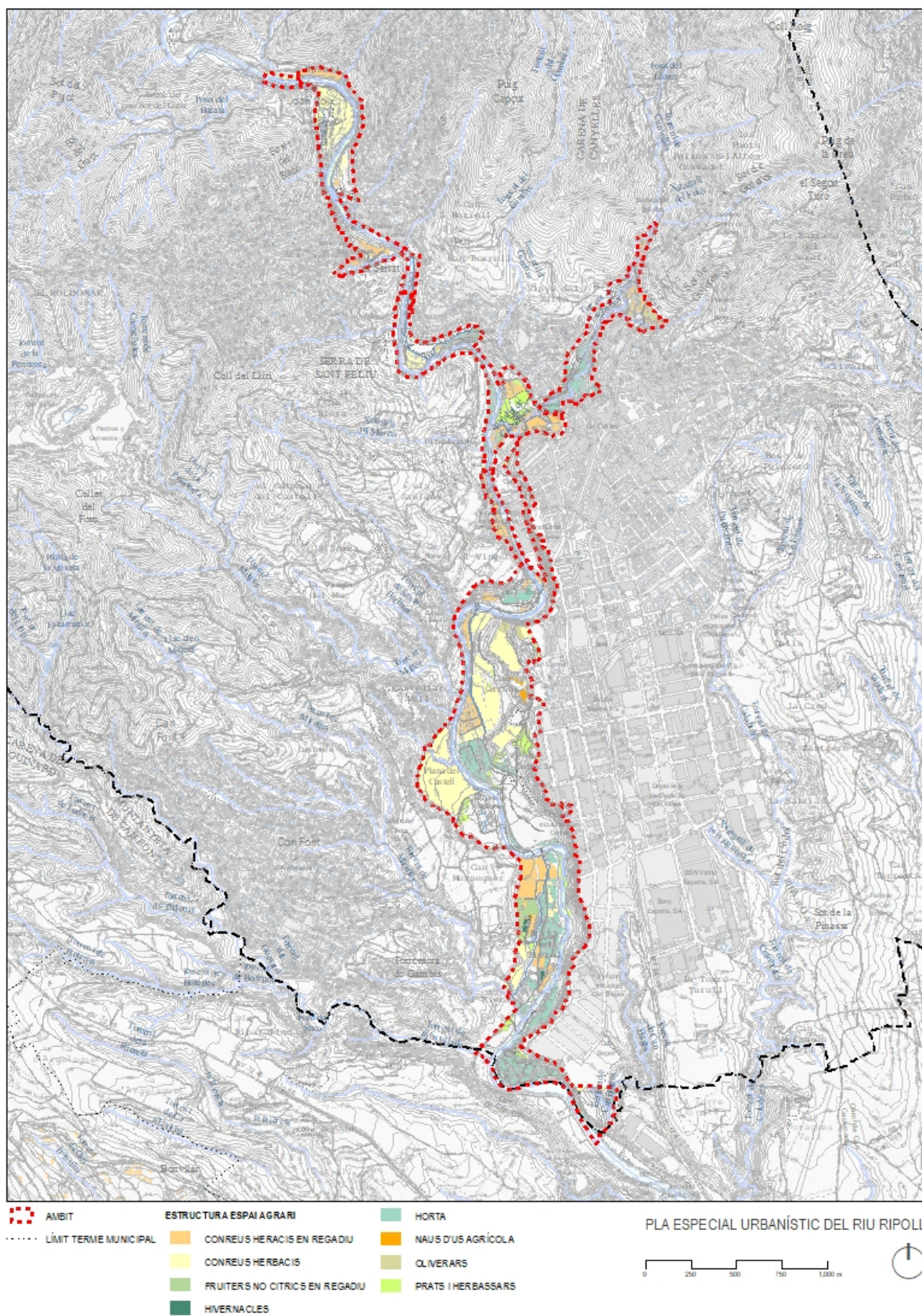
El Rieral sud es la zona d'horta més meridional del terme de Castellar del Vallès. Es troba al marge esquerre del riu sobre la terrassa inferior del marge intern del meandre. El reg d'aquesta zona d'horta és realitza a través del bombament a partir de pous i del riu.

Les parcel·les són de titularitat privada i es troben arrendades. La majoria de les parcel·les disposen de construccions que han esdevingut habitatges. Algunes de les parcel·les ja no són destinades a l'horta sinó a l'emmagatzematge de diferents materials.

Zones d'horta

Cobertes agrícoles.

Font: Mapa de cobertes del sòl de Catalunya V3 (CREAF, 2007).

Espais forestals

Els espais forestals ocupen la meitat de l'àmbit del pla parcial. Les pinedes de pi blanc són majoritàries, localitzant-se principalment als vessants de l'àmbit. Els alzinars representen un 6,5 % destacant el bosc de Can Pèlags pel seu valor natural com a bosc madur i cultural.

Els boscos de ribera es troben a la part més septentrional de l'àmbit a la zona del Turell, a la part baixa de Can Barba i a la part meridional de l'àmbit on el Ripoll rep les aigües del torrent de la Ribatallada.

Zones de bosc. Esquerra: Bosc de ribera del rieral . Dreta: bosc de coníferes al Molí d'en Busquets.

Encara queda palès l'efecte de la ventada de l'hivern de 2014 amb una gran quantitat d'arbres, sobretot pins (*Pinus halepensis*) que es troben tombats en alguns vessants on la vegetació es troba més exposada a la força del vent.

COBERTES DEL SÒL FORESTALS DE L'ÀMBIT DEL PLA ESPECIAL

Cobertes del sòl forestals

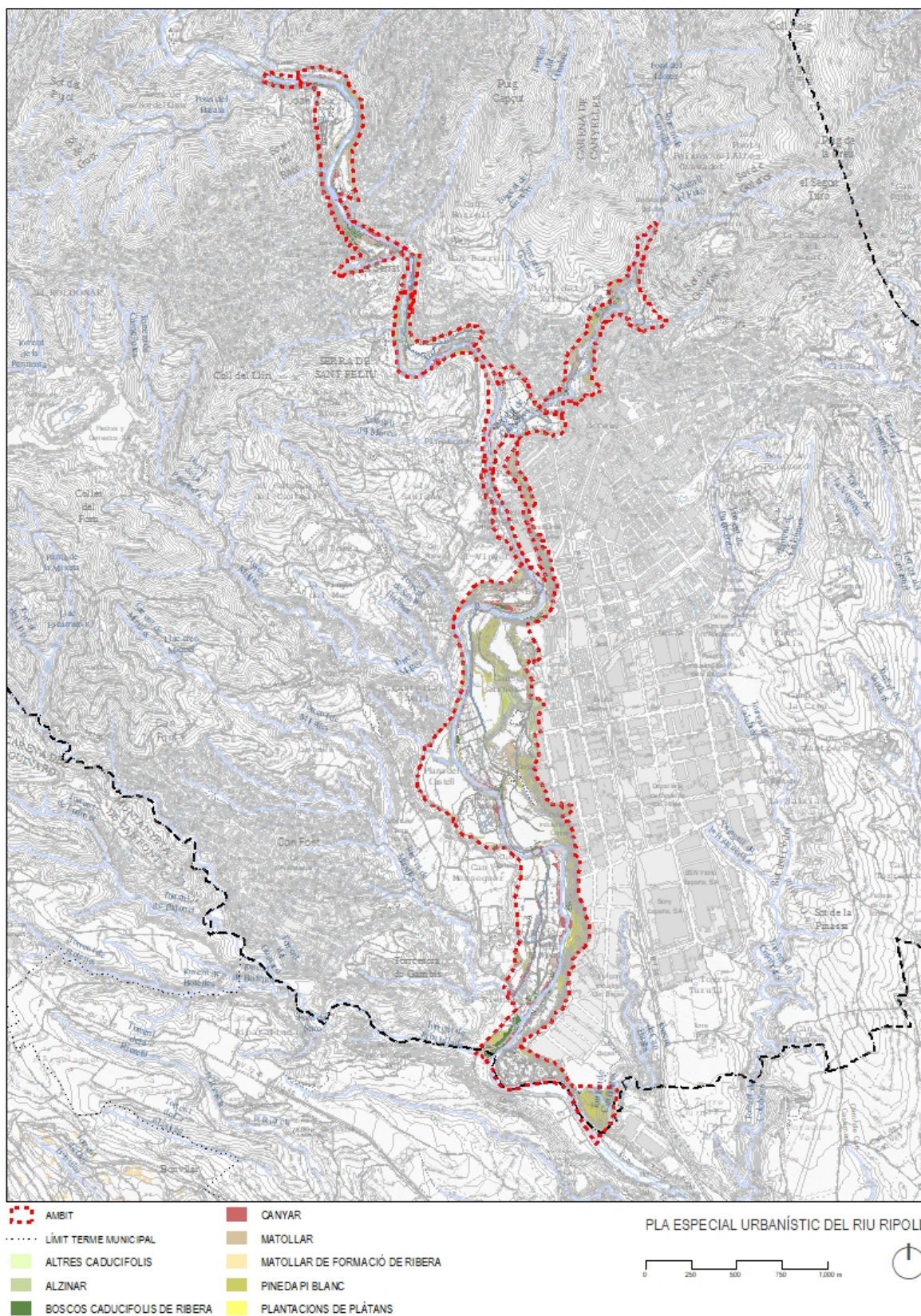
	Total	Superfície %
Pineda de pi blanc	29,87	29,58
Canyar	25,62	25,38
Matollar	14,9	14,75
Alzinar	12,34	12,23
Prats i herbassar	9,04	8,95
Matollars de ribera	6,97	6,9
Plantacions de plàtans	1,14	1,13
Protecció de pi blanc	0,49	0,49
Pineda de pi pinyer	0,33	0,33
Altres caducifolis	0,23	0,23
Matollar línies elèctriques	0,04	0,04
Total general	100,96	100

FONT: Elaboració pròpia a partir del Mapa de cobertes del sòl de Catalunya V4 (CREAF 2007).

cc: (Cabuda coberta) és la superfície de sòl cobert per la projecció vertical de les capçades dels arbres.

La superfície ocupada pel canyar és força extensa (25,6 ha) i es troba majoritàriament a l'àmbit de la llera del Ripoll i del torrent de Canyelles. En molts punts del Ripoll que es troben poblats per canya presenten potencial per establitzar un bosc de ribera.

Cobertes del sòl forestals.

Font: Mapa de cobertes del sòl de Catalunya V3 (CREAF, 2007).

Activitats relacionades amb el sector agrari

La majoria d'explotacions agràries dins de l'àmbit corresponen a hortes regentades per persones jubilades com a activitat de lleure i l'autoconsum. Existeixen només quatre explotacions professionals en l'àmbit agrari que són el viver dels Tres Turons i tres explotacions que comercialitzen productes de l'horta de manera regularitzada.

Pel que fa a les explotacions de secà, totes elles estan destinades a la producció professional, la majoria d'elles al cereal.

2.1.3 Cicle de l'aigua

AIGÜES SUPERFICIALS

L'àmbit del pla especial es situa a la conca del riu Ripoll. Es tracta d'una subconca que forma part de la conca del riu Besòs.

El Ripoll neix al sot del Galí, a la serra de Granera, al municipi de Sant Llorenç Savall, a 640 metres d'altitud, dins el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Va cap al sud entre les serres del Farell i Sant Llorenç del Munt, passa per Castellar del Vallès, Sabadell, Barberà del Vallès, Ripollet i Montcada i Reixac, on s'uneix al Besòs.

Els principals afluents són, per l'esquerra, el torrent de Canyelles, el de Colobrers i el riu Tort; i, per la dreta, el torrent de Ribatallada, la riera de Sant Cugat i el riu Sec de 23 km de longitud. La longitud del curs principal del riu és de 39,2 km i la totalitat dels afluents tenen un recorregut de 181,5 km.

El riu Ripoll en el tram enyorjat del mas Olivet.

Conca del riu Ripoll a Castellar del Vallès

El riu Ripoll és el curs fluvial principal, que creua el municipi de Castellar del Vallès des de Sant Llorenç Savall i cap a Sabadell. Del riu Ripoll se'n deriven les aigües en alguns trams per al funcionament d'antigues activitats industrials. Un dels primers nuclis originaris de Castellar del Vallès fou les Fàbregues, o Sagrera de les Fàbregues, el nom del qual devia derivar de l'aprofitament de la força hidràulica del riu.

Dins del municipi de Castellar, hi ha torrents i rieres, en la major part de règim més o menys torrencial, a causa de la poca superfície de les seves conques respectives. De nord a sud i que es trobin dins l'àmbit del pla hi trobem:

- Sot de Turell
- Xaragall de Can Juliana
- Torrent del Ginebre
- **Torrent de Canyelles**
- Xaragall del Morera
- Torrent de Santa Bàrbara
- Torrent Mitger
- Torrent de Can Messeguer
- Torrent de Sant Antoni
- Torrent de Miralles
- Torrent de Ribatallada
- Torrent de Can Bages
- Torrent de Colobriers
- Riu Tort
- Torrent de Can Quer
- Altres de més petits (la Canaleta, i altres Canals)

Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya

El Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (PGDCFC), tal i com preveu l'article 21 del Text refós i 12 del Reglament, és l'eina que determina les accions i les mesures necessàries per assolir els objectius de la planificació hidrològica del districte de conca fluvial de Catalunya, l'àmbit territorial del qual està constituït per les conques hidrogràfiques internes de Catalunya i per les aigües subterrànies i costaneres associades, de confirmat amb el Decret 31/2009, de 24 de febrer.

Segons el pla de gestió el riu Ripoll es classifica dins dels tipus: Rius Mediterranis amb Cabal Variable (RMCV). Els quals es poden caracteritzar com a rius i rieres amb aportació anual baixa (<40hm³), elevada variabilitat del règim de cabals, elevat percentatge de geologia silícica (>80%), temperatura mitjana anual ambiental elevada (>13oC) i moderada pluviometria anual (700-800mm) (ACA Impress, 2005). A partir d'aquesta classificació s'estableixen les condicions de referència per tots els indicadors biològics usats per mesurar l'estat ecològic, i sobre els quals s'han determinat nivells de qualitat i objectius a assolir.

El PGDCFC presenta la diagnosi realitzada a 2015 i s'identifiquen les masses d'aigua on ja s'assoleixen els objectius ambientals. Tanmateix, s'estableix el proper termini per assolir els objectius generals en totes les masses d'aigua: d'una banda les masses que compleixen objectius al 2015 han de mantenir el Bon Estat, és a dir, que no hi hagi deterioraments per al 2021; i d'altra banda, les masses d'aigua on actualment aquests objectius no s'assoleixen ho hauran de fer per a l'any 2021, encara que, per a la consecució d'aquests objectius generals es podran sol·licitar pròrrogues més enllà d'aquests terminis.

Cal afegir que també s'identifiquen altres casuístiques que poden conduir a no assolir els objectius del Pla de Gestió com els deterioraments temporals (d'acord amb l'Article 4.6 de la DMA), i les noves modificacions o alteracions de les masses d'aigua (d'acord amb l'Article 4.7 de la DMA), i es defineix en quines condicions aquestes casuístiques no constitueixen un incompliment de la DMA.

El riu Ripoll des de l'EDAR de Castellar del Vallès fins a la seva desembocadura dins el riu Besòs (codis de masses 1100240 i 1100250) ha estat designat per l'ACA com una massa d'aigua fortament modificada dins el Pla de Gestió del DCFC. Els criteris que permeten proposar un tram fluvial com a fortament modificat es basen en l'anàlisi dels indicadors de qualitat hidromorfològica que afecten als indicadors de qualitat biològica, i que segons estableix la Directiva poden ser les condicions morfològiques, el règim hidrològic o la continuïtat del riu. El riu Ripoll en aquest tram es considera fortament modificat per trobar-se en zones urbanes i metropolitanes amb endegaments de murs o esculleres per protegir infraestructures i teixit urbà. Per tant, dins de l'àmbit del Pla especial, obtenim que la part que va des del molí d'en Busquets on hi trobem les instal·lacions de l'EDAR fins al rieral sud on trobem el límit del present pla el Ripoll es troba dins els paràmetres de massa d'aigua fortament modificada.

Pel que fa a la qualitat de l'aigua des de l'Ajuntament de Castellar del Vallès Sabadell i Barberà s'encarrega a l'empresa Tecnoambiente un informe anual de seguiment de l'evolució de la qualitat de les aigües i els ecosistemes del riu Ripoll des del 2001. A partir del 2017 s'encarrega a tots els municipis de la conca. Es tracta d'una avaluació a partir de tres eixos, l'anàlisi químic, l'anàlisi de microinvertebrats i de la qualitat del bosc de ribera.

A l'àmbit del Pla, la primera estació de mostreig (Ca0) és a la Font de la Riera que també és considerada com a punt de control, ja que aigües avall, hi ha nuclis industrials o urbans i, per tant, són trams altament susceptibles de patir fortes pertorbacions com, entre d'altres, abocaments industrials o urbans i captacions d'aigua. L'estació sota el pont de Sant Feliu (Ca1) es troba sota Satina (indústria de tints i acabats tèxtils); abans del Gual del Joncar (Ca2) hi ha una empresa dedicada als acabats i adobats de pell però que cessà la seva activitat al 2011 i això ha repercutit en la qualitat de les aigües; i, per últim, abans de l'estació Ca3 (Gual de Can Barba) antigament hi havia el sector industrial de Can Barba que es dedicava bàsicament a teixits, però que actualment no es troba en funcionament. Aquestes quatre estacions de mostreig queden incloses a la massa d'aigua amb codi 1100230, la qual està tipificada per l'ACA com una massa d'aigua superficial natural i a més, està protegida com a zona sensible i per la presència d'espècies protegides. No obstant això, aquesta massa d'aigua quedava exempta de complir els objectius per a l'any 2015 a causa de la contaminació d'origen industrial i estava inclosa dins el llistat de masses d'aigua per a les que es demanava una exempció temporal per a l'any 2021. Segons el segon Pla de gestió del DCFC, aquesta massa d'aigua haurà de complir els objectius establerts per la DMA (bon estat ecològic i bon estat químic) abans del 2027.

		1999	2000	2001	2002	2003	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Castellar del Vallès	Les Arenes (límit Parc Natural St. Llorenç del Munt)																	
	Font de la Riera																	
	Sota el pont de Sant Feliu																	
	Gual del Joncar																	
	Gual de Can Barba																	

Històric de l'evolució de l'índex Ecostrimed

Font: Tecnoambiente

Es pot observar a partir a taula de resultats que la qualitat de l'ecosistema riberal es degrada a partir del segon punt de mostreig situat a la Font de la Riera. També és destacable l'empitjorament de la qualitat en anys de sequera respecte els anys amb més precipitació.

Zonificació de l'espai fluvial

L'Agència defineix l'espai fluvial com la zona ocupada per la llera pública (el riu) i els terrenys de titularitat privada o pública que l'envolten i que integren el corredor biològic associat als torrents, la vegetació de ribera i la zona inundable.

Per tant, és un concepte ampli, que té en compte no només el funcionament a nivell de desguàs dels cursos, si no també aquelles funcions que realitza com ecosistema i corredor biològic.

L'espai fluvial en el seu conjunt, i especialment dins les zones inundables, ha de ser considerat un àmbit territorial singular i diferenciat, que concentra una excepcional riquesa, acull funcions ecològiques de transcendència territorial i urbanística insubstituïbles per a l'equilibri ambiental del territori i, al mateix temps, susceptible de patir danys en persones o béns en episodis d'avingudes.

AIGÜES SUBTERRÀNIES

L'àmbit del Pla dins del municipi de Castellar del Vallès no es troba dins cap aquífer protegit segons Decret 328/1998, d'11 d'octubre, pel qual s'estableixen normes de protecció i addicionals en matèria de procediment en relació amb diversos aquífers de Catalunya.

Tal i com s'ha mencionat anteriorment el PGDCFC també gestiona les aigües subterrànies. La Directiva marc de l'aigua (2000/60/CE) defineix un aquífer com “una o més capes subterrànies de roca o d'altres estrats geològics que tenen la porositat i permeabilitat suficients per permetre, o bé un flux significatiu d'aigües subterrànies, o bé l'extracció de quantitats significatives d'aigües subterrànies”. Aquesta definició incorpora clarament el concepte d'explotació, però alhora cal afegir-hi un component sobre la delimitació; en aquest sentit, l'àrea d'un aquífer haurà de representar un ens que descarregui de forma unitària, alimentant ecosistemes terrestres associats, i/o que permeti explotar-lo de manera indiferenciada i significativa.

La unitat hidrogeològica on es troba la part més meridional de Castellar del Vallès és l'àrea de la Depressió del Vallès (304).

Aquesta unitat està formada per les masses d'aigua:

- 12 Prelitoral de Castellar del Vallès - la Garriga - Centelles,
- 16 Al·luvials del Vallès
- 17 Ventall al·luvial de Terrassa.

La primera d'elles englobant els terrenys des de Sant Feliu del Racó cap a l'est i al sud fins aproximadament la carretera C-1415a. Els al·luvials del Vallès resseguint el riu Ripoll, i els torrents Riutort, Ribatallada i de Miralles, fins a l'altura de la carretera C-1415a, i la tercera massa, a tot el quadrant sud aproximadament al sud de la carretera C-1415a.

Ventall al·luvial de Terrassa (17)

Segons dades de l'informe de de l'any 2015 (seguiment entre els anys 2013 i 2015) de l'ACA s'indica que l'estat general de les aigües subterrànies del Ventall al·luvial de Terrassa (Codi núm. 17) és dolent.

L'impacte derivat de l'activitat urbana / industrial seria el causant dels incompliments de la massa d'aigua que afecta l'estat químic.

ESTAT QUÍMIC

Element de qualitat	Percentatge massa d'aigua en bon estat	Diagnòstic
Amoni (%)	100	Bo
Arsènic (%)	92,2	Bo
Bor (%)	No aplica	Dades parcials
Cadmi (%)	100	Bo
Cloroetilè (%)	100	Bo
Clorur (%)	80	Dolent
Conductivitat (%)	84,4	Bo
Sulfat (%)	100	Bo
Plom (%)	100	Bo
Plaguicides compost	-	Bo
Percloroetilè	0	Dolent
Nitrit (%)	No aplica	Dades parcials
Nitrat (%)	52,6	Dolent
Crom (%)	No aplica	Dades parcials

Font: Informe IMPRESS de l'any 2.012 de l'Agència Catalana de l'Aigua

ESTAT QUANTITATIU

Indicador	Valor	Diagnòstic
Evolució dels nivells piezomètrics	Dades insuficients per valorar tendències	-
Incompliment clorurs	-	Dades parcials
Índex d'explotació	Baixa (0,27)	Bo

Font: Informe IMPRESS de l'any 2012 de l'Agència Catalana de l'Aigua

No es localitza en aquesta massa cap dels municipis que es troben dins de les zones declarades vulnerables a la contaminació per nitrats.

Pressions significatives sobre l'estat químic

- Dejeccions ramaderes:

Els volums de N procedents de dejeccions ramaderes que s'apliquen sobre aquesta massa d'aigua exerceixen una pressió baixa i s'ubica als municipis de Castellar del Vallès i Terrassa, que representen els següents valors:

DEJECCIONS RAMADERES MASSA D'AIGUA VENTALL AL·LUVIAL DE TERRASSA(CODI NÚM. 16)

Població	Kg N/a èquids	Kg N/a ovi	Kg N/a bovi	Kg N/a total	Kg N/ha/a total
Castellar	0	365	715	1080	102
Terrassa	191	149	256	626	106

Font: http://aca-web.gencat.cat/aca/documents/ca/fitxes_masses_aigua_subterrània/mas_17_def.pdf

- **Agricultura intensiva:**
Els conreus de secà ocupen el 30,4% de la superfície de la massa, amb un domini dels conreus herbacis, i els conreus de regadiu ocupen el 4,4%, principalment també conreus herbacis. En la pràctica es considera que no es produeix cap pressió sobre l'estat químic d'aquesta massa d'aigua, ja que tot i que hi ha molta superfície agrícola, gairebé tota és de secà, de manera que no hi ha risc d'infiltració a la massa d'aigua de fertilitzants i fitosanitaris.
- **Retorns de reg i recàrrega artificial:**
En aquesta zona no es realitzen processos de recàrrega artificial directa. L'escassa superfície dedicada als cultius de regadiu permet considerar que no es produeix tampoc recàrrega indirecta significativa per retorns de reg.
- **Zones urbanes i industrials:**
El sòl urbà i industrial d'aquesta massa d'aigua representa el 43,5 % del total de l'extensió de la mateixa i constitueix una pressió alta sobre el estat químic de la massa d'aigua.
- **Infraestructures industrials:**
Es té constància de vint emissaris líquids de les indústries sobre aquesta massa, de manera que la pressió exercida per les infraestructures industrials lineals es considera moderada.
- **Abocaments industrials:**
Aquesta massa d'aigua està afectada per abocaments industrials de diversos tipus, com són els metalls, hidrocarburs, orgànics i també presència local de VOCs. La magnitud de les pressions per abocaments industrials sobre aquesta massa d'aigua s'ha estimat en alta.
- **Sòls contaminats:**
La inexistència d'episodis registrats de contaminació permeten estimar una pressió baixa sobre l'estat químic de la massa d'aigua.
- **Abocaments d'estacions depuradores d'aigües residuals (EDARs):**
En la massa d'aigua 17 es localitzen dues EDAR's, deu estacions de bombament, un tram d'aqüeducte de 6,2 km de longitud i diferents trams de col·lectors de 60 km de longitud total. En conjunt, s'estima que sobre el total de la massa d'aigua aquests abocaments exerceixen una pressió baixa.
- **Extraccions d'àrids:**
Hi ha cinc clots d'àrids. S'ha estimat que la extracció d'àrids no constitueix cap pressió sobre l'estat químic i representa una pressió baixa sobre l'estat quantitatiu.

Els **recursos superficials** disponibles en règim natural a la conca del Besòs són de 130 hm³/any. La subconca del riu Congost és la de major aportació, i la subconca de la riera Seca és la que aporta menys cabal. La conca del riu Ripoll que drena les aigües de Sant Quirze, en aportació, és la segona conca que aporta més aigua.

Els recursos **subterranis disponibles** a la conca del Besòs són de 103 hm³/any i es distribueixen en quatre masses d'aigua. La massa d'aigua número 36 (Baix Besòs i Pla de Barcelona) és la més significativa en quantitat de recurs i extraccions, però només la part més septentrional està inclosa dins de la conca del Besòs. El Ventall Al·luvial de Terrassa on s'inclou el municipi de Sant Quirze del Vallès parcialment, conté uns recursos subterrani hídrics de 2,6 hm³/any.

Al·luvials del Vallès (12)

Segons dades de l'informe de de l'any 2.012 (seguiment entre els anys 2.007 i 2.012) de l'ACA s'indica que l'estat general de les aigües subterrànies dels **Al·luvials del Vallès** (Codi núm. 16) és dolent.

El principal problema que afecta a l'estat químic de la massa d'aigua és la contaminació d'origen industrial, el percloroetilè és un dels paràmetres causants del mal estat de la massa. També es detecta una afecció difusa per nitrats d'origen agrari.

ESTAT QUÍMIC

Element de qualitat	Percentatge massa d'aigua en bon estat	Diagnòstic
Amoni (%)	92,86	Bo
Arsènci (%)	90,34	Bo
Bor (%)	No aplica	Dades parcials
Cadmi (%)	100	Bo
Cloroetilè (%)	-	Bo
Clorur (%)	82	Bo
Suma plaguicides	-	Bo
Sulfat (%)	100	Bo
Plom (%)	100	Bo
Plaguicides compost	-	Bo
Percloroetilè	-	Dolent
Nitrit (%)	No aplica	Dades parcials
Nitrat (%)	53,8	Dolent
Crom (%)	No aplica	Dades parcials
Conductivitat (%)	98,33	Bo
Clorur (%)	82	Bo
Cloroetilè (%)	-	Bo
Cadmi (%)	100	Bo
Bor	No aplica	Dades parcials
Arsènic	90,34	Bo
Amoni (%)	92,86	Bo

Font: Informe IMPRESS de l'any 2.012 de l'Agència Catalana de l'Aigua

ESTAT QUANTITATIU

Indicador	Valor	Diagnòstic
Evolució dels nivells piezomètrics	Tendència estable	Bo
Incompliment clorurs	-	Dades parcials
Índex d'explotació	0,45	

La massa d'aigua subterrània es troba declarada vulnerable als nitrats segons el Decret 476/2.004, de 28 de desembre, pel qual es designen noves zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries.

Pressions significatives sobre l'estat químic

- Dejeccions ramaderes:

Els volums de N procedents de dejeccions ramaderes que s'apliquen sobre aquesta massa d'aigua exerceixen una pressió alta, sobretot als municipis de Bigues i Riells, Caldes de Montbui, Santa Eulàlia

de Ronçana, Sentmenat, Canovelles, Les Franqueses del Vallès, Llinars del Vallès, Montcada i Reixac i Sant Antoni de Vilamajor.

- Agricultura intensiva:

La pressió qualitativa per activitat agrícola intensiva de regadiu sobre la massa es pot considerar moderada, ja que tot i que hi ha molta superfície agrícola, gairebé tota és de secà, de manera que el risc d'infiltració a la massa d'aigua de fertilitzants i fitosanitaris és reduït.

- Retorns de reg i recàrrega artificial:

En aquesta zona només es realitza recàrrega artificial indirecta com a conseqüència dels retorns de reg de l'agricultura de regadiu. S'ha estimat una recàrrega de 1,62 hm³/a, això es pot considerar una pressió baixa sobre l'estat químic.

- Zones urbanes i industrials:

El sòl urbà i industrial d'aquesta massa d'aigua representa el 43,8 % del total de l'extensió de la mateixa i constitueix una pressió alta sobre el estat químic de la massa d'aigua.

- Infraestructures industrials:

Hi ha quaranta-cinc emissaris líquids de les indústries i un oleoducte de 17,65 km en aquesta massa, s'ha estimat una pressió alta sobre el estat químic de la massa d'aigua.

- Abocaments industrials:

La magnitud de les pressions per abocaments industrials sobre aquesta massa d'aigua s'ha estimat moderada. Els contaminants són metalls, hidrocarburs i orgànics.

- Sòls contaminats:

Sobre aquesta massa d'aigua existeixen 3 emplaçaments amb sòls contaminats i 3 emplaçaments amb sòls potencialment contaminats. Així mateix, s'han produït 10 episodis de contaminació, la major part d'ells relacionats amb VOC i metalls, i en menor mida per dissolvents. Aquestes circumstàncies suposen una pressió alta sobre l'estat químic de la massa d'aigua.

- Abocaments d'estacions depuradores d'aigües residuals (EDARs):

En la massa d'aigua 16 es localitzen deu EDAR's, disset estacions de bombament, nou punts d'abocament de les EDAR's i suporta diferents col·lectors de longitud total 16.6 km. La magnitud de la pressió per abocaments de les EDAR's en aquesta massa s'ha estimat alta.

- Extraccions d'àrids:

Es localitzen cent clots d'àrids i dues zones d'extracció d'àrids això suposa una pressió alta sobre el estat qualitatiu i quantitatiu d'aquesta massa d'aigua.

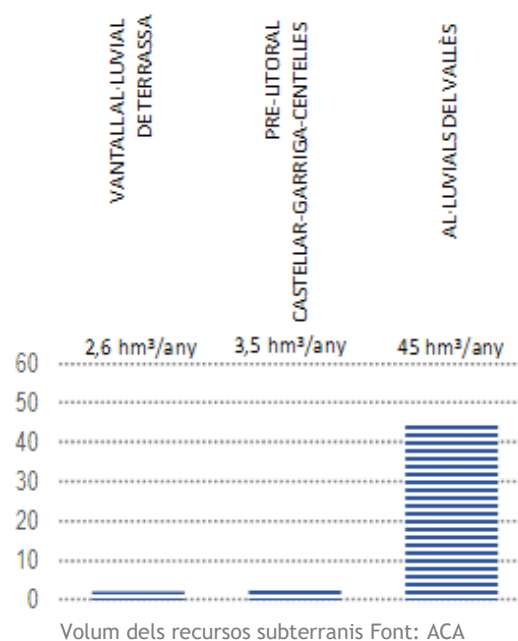
Prelitoral de Castellar del Vallès - la Garriga - Centelles (12)

Segons dades de l'informe de de l'any 2013 (seguiment entre els anys 2007 i 2013) de l'ACA s'indica que l'estat general de les aigües subterrànies del Prelitoral Castellar - la Garriga - Centelles (Codi núm. 12) és Bo. Tot i trobar-se dins de les masses d'aigua en risc de contaminació per nitrats compleix els objectius i millora respecte el darrer informe.

Pressions significatives sobre l'estat químic

- **Dejeccions ramaderes:**
Els volums de N procedents de dejeccions ramaderes que s'apliquen sobre aquesta massa d'aigua exerceixen una pressió alta, sobretot als municipis de Bigues i Riells, Caldes de Montbui, Sant Feliu de Codines, Santa Eulàlia de Ronçana i Sentmenat.
- **Agricultura intensiva:**
Els conreus de secà ocupen el 10% de la superfície de la massa, amb un domini dels conreus herbacis, i els conreus de regadiu ocupen el 0,8 %, principalment també conreus herbacis.
No es produeix cap pressió sobre l'estat químic d'aquesta massa d'aigua degut a que gairebé la totalitat del sòl agrícola és de secà, de manera que el risc d'infiltració a la massa d'aigua de fertilitzants i fitosanitaris és mínim.
- **Retorns de reg i recàrrega artificial:**
En aquesta massa no es produeixen processos de recàrrega artificial ni directa ni indirecta.
- **Zones urbanes i industrials:**
El sòl urbà i industrial d'aquesta massa d'aigua representa un 12 % del total de l'extensió de la mateixa i constitueix una pressió baixa sobre l'estat químic de la massa d'aigua.
- **Infraestructures industrials:**
La massa d'aigua suporta diferents col·lectors de salmorres de 0,4 km de longitud i quatre emissaris líquids de les indústries. S'ha estimat que la magnitud de les pressions sobre aquesta massa d'aigua exercides per les zones urbanes i industrials és baixa.
- **Abocaments industrials:**
Els abocaments industrials exerceixen una pressió baixa sobre l'estat químic de la massa d'aigua.
- **Sòls contaminats:**
La magnitud de la pressió per sòls contaminants sobre aquesta massa d'aigua es alta, degut, sobretot, a episodis de contaminació per VOC's.
- **Abocaments d'estacions depuradores d'aigües residuals (EDARs):**
Hi ha quatre EDAR, nou estacions de bombament, 2 punts d'abocament de les EDAR i 28,51 km de col·lectors. S'ha estimat que la magnitud de les pressions sobre aquesta massa d'aigua exercides per les zones urbanes i industrials és baixa.
- **Extraccions d'àrids:**
Aquesta massa d'aigua no està afectada per cap pressió com a conseqüència de les extraccions d'àrids.

Existeixen una gran quantitat de fonts i surgències naturals d'aigua. Ha estat elaborat pel Centre Excursionista de Castellar un catàleg "Fonts de Castellar" (2004) i recollides en l'Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental (2010). Entre les més freqüentades dins l'àmbit del Pla especial del riu Ripoll.

- Font de la Riera
- Font de Can Pèlachs
- Font dels Casots
- Font dels Enamorats o del Refugi
- Font de les Bassetes
- Font del Boà
- Font dels Ocellets
- Font del Desmai
- Font dels Arbrets
- Font d'en Fitó

Font de la mina de la Cargola i font de les Bassetes.

Xarxa d'abastament

La xarxa pública d'abastament d'aigua potable està gestionada per la companyia SOREA.

A l'àmbit del Pla especial hi ha la canalització de connexió de la xarxa d'abastament de Castellar del Vallès amb la xarxa d'ATLL. Aquesta canalització discorre per l'àmbit del camí del riu Ripoll connectant la xarxa de Castellar a través de l'àmbit de Sabadell.

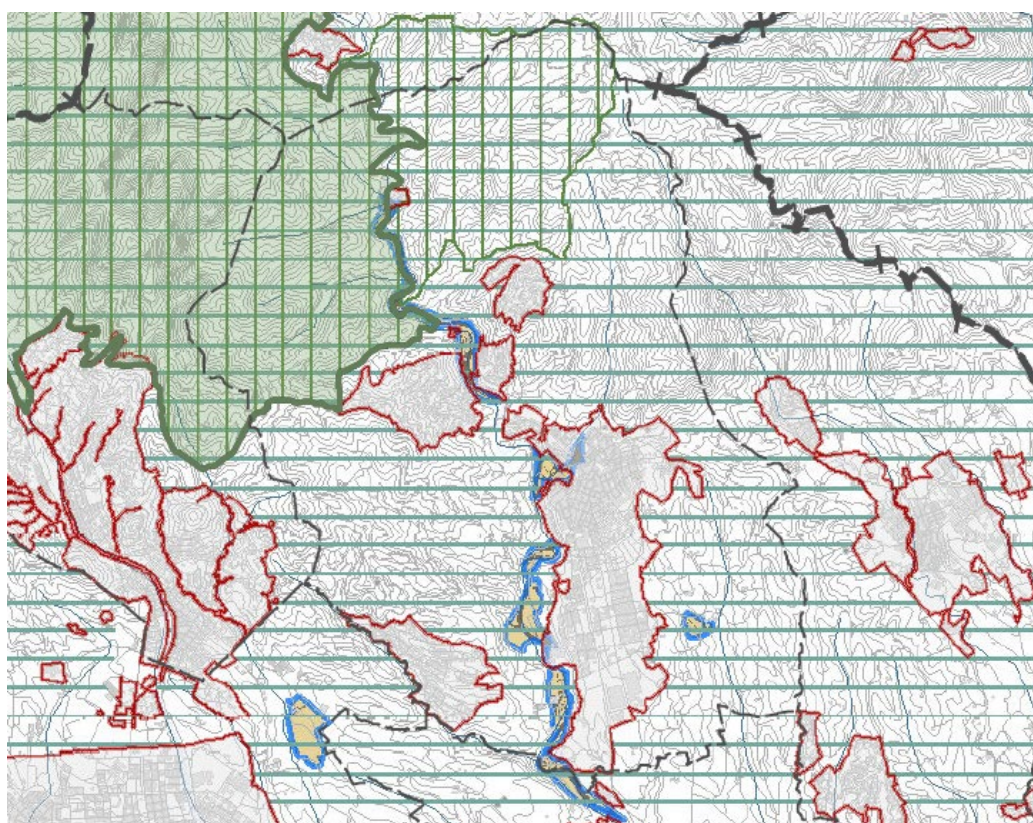
Les instal·lacions de l'Edar de Castellar disposa de connexió a la xarxa d'abastament.

REG

Les hortes del Ripoll i el torrent de Canyelles disposen d'una xarxa de reg tradicional per gravetat. A partir de diferents captacions de fonts naturals juntament amb captacions i canalitzacions de l'aigua del torrent de Canyelles i del riu Ripoll es proporciona l'aigua necessària pel desenvolupament de les plantes. Algunes d'aquestes obres hidràuliques es troben en un estat de degradació presentant problemes als hortolans. També existeixen pràctiques de captació directa del riu no regulades. Segons el registre de l'ACA (Agència Catalana de l'Aigua) les diferents zones de regadiu de l'àmbit del Pla no disposen de concessió tal i com es detalla en l'apartat posterior.

El 90% de la superfície de les hortes es regada a manta mentre que un 10% és regada per goteig a partir dels resultats de les enquestes realitzades al maig i juny del 2017.

El Pla de Regadius de Catalunya identifica diverses zones de reg en l'àmbit del Pla del riu Ripoll. Aquestes zones estan incloses dins del codi R595BS que correspon al Besòs. El tipus de regadiu és classificat com a regadiu tradicional en situació de no modernitzat.

Zones de regadiu del Ripoll identificades en el Pla de Regadius.

A continuació a partir de les diferents zones d'horta que es troben a l'àmbit del pla es caracteritza la xarxa de reg.

Xarxa de reg a l'horta del Joncar.

Xarxa de reg al torrent de Canyelles

Al torrent de Canyelles hi ha localitzades quatre zones d'horta diferenciades:

- Canyelles
- Torrent de Canyelles
- Bassetes
- Brunet

Horts de Canyelles

Els Horts de Canyelles situats a la part septentrional del torrent de Canyelles disposen d'una comunitat regulada que determina el reg de tota aquesta zona d'horta. L'abastament d'aigua d'aquesta àrea està regulat per la Comunitat de Regants d'Aigües de Canyelles. Es proveeixen de l'aigua que davalla pel torrent de Canyelles a través d'un assut juntament amb la de diverses fonts i es reparteix entre reg dels horts, i l'abastament a diversos habitatges del casc antic de Castellar. En el punt de captació d'aigua, aquesta transcorre per una sèquia amb un suau pendent i amb un corriol d'accés al llarg del seu recorregut. Existeixen diverses basses per l'emmagatzematge d'aigua en algunes parcel·les. Al 2015 s'arranjà la sèquia amb un entubament en pràcticament la totalitat de la xarxa inicial per evitar pèrdues. El sobrant de la xarxa es troba connectat a la xarxa de sanejament municipal. Per tal de garantir un bon funcionament del reg hi ha establerts uns horaris de reg a cada parcel·la i evitar greuges.

Horts del torrent de Canyelles

Els horts que es situen al llarg del Torrent de Canyelles des de l'accés pel carrer Baixada del Palau fins als horts del carrer Bassetes, es troben en terrenys municipals. Es tracta d'hortes amb un espai força degradat i amb buits amb tanques d'hortes abandonats. L'accés amb vehicle privat es realitza des del

carrer del Romaní a l'Airesol. L'abastament d'aigua pel reg es realitza a través de captacions directes del torrent i amb pous excavats a la llera que mitjançant bombaments dipositen en bidons.

Horts de les Bassetes

Als horts de les bassetes s'hi accedeix des del carrer de les Bassetes i el carrer del Calvari. Els horts es troben en bon estat i presenten una imatge òptima ja que s'ha procurat tancar només la zona perimetral i amb tanques amb una alçada raonable.

L'abastament d'aigua en aquesta zona és a partir de dos punts. Un és des de la font de les Bassetes, situada a la part més elevada on es disposa l'aigua en una bassa des d'on posteriorment es reparteix a les diferents parcel·les. A les terrasses més baixes i properes al torrent i creua una sèquia provinent d'una mina que també és aprofitada per al reg. El sobrant de l'aigua descendeix per una sèquia paral·lela al camí del Brunet.

Horts del Brunet

Els Horts del Brunet estan situats a la part baixa del torrent de Canyelles al voltant de la Masia del Brunet. Es troben dividits pel pas de la carretera B-124. Els que queden a la part nord-est són de titularitat municipal mentre que la resta són de propietat privada.

L'abastament d'aigua està format per una xarxa de sèquies amb dos grans basses d'emmagatzematge. Aquestes basses són alimentades per la sèquia que prové de les Bassetes i per dos pous de recàrrega en períodes d'escassetat.

La zona localitzada a l'oest continua als horts del Brunet es troba fora de l'àmbit de gestió de la junta i en destaca l'alta presència d'animals engabiats i diverses construccions de materials diversos. En aquest punt l'abastament d'aigua es realitza des del mateix torrent amb una resclosa juntament amb l'aigua que hi arriba per la sèquia que salva el torrent en dos punts a través de dos aqüeductes.

Xarxa de reg al riu Ripoll

Al llarg del riu Ripoll hi ha localitzades diferents zones d'horta. Aquestes hortes disposen d'una xarxa de reg que en la majoria de casos era compartida amb l'activitat industrial.

Les zones d'horta al riu Ripoll són:

- El Turell
- Sant Feliu
- Fonts Calents
- El Joncar
- Pont Vell
- Can Pèlags
- Pla del Vinyet
- El Boà
- Resclosa del Molí d'en Busquets
- Plana del Castell
- Ca n'Oliver
- Can Carner
- Camí i gual del Molí d'en Busquets
- El Rieral
- El Rieral llera

- El Rieral sud

Rec den can Barba. (esquerra). Rec del Molí d'en Busquets a l'alçada dels horts de Ca n'Oliver. (dreta).

Horts del Turell (i Mas Olivet)

Els horts del Turell es troben al límit nord d'on comença l'àmbit del Pla especial. Es troben al marge esquerre del Ripoll davant de la casa d'El Turell separada dels horts per la carretera B-124.

Es tracta d'una zona d'horta composta per diferents bancals on molts d'aquests no es troben cultivats, concentrant només la terra cultivada al punt més proper a l'accés de la parcel·la i al punt de reg. Disposa d'una bassa que s'alimenta de la font de Turell.

En aquest àmbit s'hi ha afegit tota l'àrea del Mas Olivet que es troba al marge dret del riu. Aquest extens sector està ocupat per l'empresa Tres Turons dedicada al viver de planta autòctona i a la formació. Aquest àmbit de la dreta del Ripoll està abastit d'aigua de reg per la sèquia que prové de la resclosa del Mas Pinetó i finalitza a l'antic molí enrunat del Barata.

Horts de Sant Feliu

La zona d'horta de Sant Feliu es troba a la part meridional i de llevant del nucli de Sant Feliu del Racó. Els horts es troben en bancals als marges del torrent (la Canaleta) fins a les terrasses del marge dret del Ripoll davant la fàbrica de tints Grau. Enmig dels horts, destaca un safareig amb coberta en bon estat de conservació.

L'abastament d'aigua és a través del curs de la Canaleta que a través de captacions amb una sèquia abasteix una bassa a la part més elevada dels horts des d'on es reparteix als diferents horts.

Fonts Calents

L'àmbit de Fonts Calents es troba en una zona engorjada del riu Ripoll per on transcorria antigament la carretera de Sant Llorenç. Hi existeix un veïnat que ha quedat amagat entre la carretera B-124, el riu, la fàbrica abandonada i el centre de jardineria de la carretera.

El rec o canal del molí de Fonts Calents es troba eixut des de l'episodi de temporal de vent del 2014 en que la caiguda d'arbres el va malmetre. Actualment els hortolans reguen directament extraient l'aigua del riu mitjançant el bombament. El rec prové de la resclosa situada davant del Sabater Nou i discorre pel marge dret fins al molí de Fonts Calents on retorna al riu.

Horts del Joncar

La zona d'horta del Joncar es troba a la confluència del Torrent de Canyelles amb el Ripoll. La majoria de l'horta es troba al marge dret del Ripoll. L'abastament d'aigua de reg és realitza a través d'una sèquia

que transporta aigua del Ripoll des del Gorg d'en Fitó. La sèquia marca el límit entre l'horta i el secà d'olivera de la part superior del marge. Un cop travessa la zona d'horts del Joncar la conducció d'aigua segueix en forma de mina en direcció sud paral·lela al riu Ripoll pel marge dret fins als horts de Can Pèlags.

Sèquia de reg dels horts del Joncar.

Pont Vell

Al voltant dels Ponts de la carretera de Terrassa C-1415a en un tram on el riu s'engorja per darrer cop per entrar al seu curs mitjà, hi ha diferents espais d'horts de dimensions reduïdes.

Pel marge esquerre del riu hi ha la construcció d'un rec força degradat i un antic safareig que s'utilitza per dipositar aigua. El canal, de grans dimensions, s'havia utilitzat per moure el molí de Can Barba i pel regadiu dels espais d'horta. Aquest canal recollia les aigües del Ripoll, i del Torrent de Canyelles juntament amb aigües conduïdes des d'una mina fins aquest punt. Actualment, només hi arriben les aigües de la mina exceptuant episodis de pluja i l'espai del rec actua com a bassa en el seu darrer tram que s'utilitza per part dels hortolans pel reg dels horts. Els horts de la riba dreta, reguen a partir de la sèquia que prové dels horts del Joncar i que segueix cap els horts de can Pèlags.

Horts de Can Pèlags

Sota l'alzinar de la masia de Can Pèlags hi ha localitzada una extensa zona d'horts situats sobre terrasses del marge dret del riu Ripoll, on el riu forma el gorg de Can Barba.

L'abastament d'aigua pel reg es realitza a partir de la font de Can Pèlags i de la sèquia del marge dret que s'inicia al Joncar i finalitza en una bassa davant de la font de Can Pèlags.

Horts del Pla del Vinyet

Al límit de l'àmbit del Pla especial, sota la Masia de Can Riera i a l'est d'El Ranxo hi ha localitzada la zona d'horta del Vinyet que es troba envoltada per herbacis de secà.

A la part més elevada de la zona hi ha situada una bassa circular que diposita aigua del riu Ripoll. L'aigua arriba a aquesta alçada mitjançant el bombament des de l'antiga fàbrica de Can Barba (il·legalment). Antigament el reg en aquest espai arribava a través d'una sèquia des d'El Ranxo però l'escassetat d'aigua i l'abandonament de la finca van provocar el canvi d'abastament.

Horts del Boà

La zona d'horta del Boà està situada al marge dret del riu Ripoll, entre can Barba i can Carner i sota la zona d'horta del Vinyet. Ocupa gairebé tota la terrassa inferior del marge intern del meandre. És de propietat municipal des de l'any 1991 i té una extensió aproximada d'uns 15.000 m².

L'abastament d'aigua es realitza a través d'una deu que sorgeix a l'antic molí, mentre que algunes parcel·les la extreuen del riu mitjançant bombament i fins a una sèquia que recorre per la part alta de les parcel·les. Una de les parcel·les disposa d'un pou.

Horts de la Resclosa del Molí d'en Busquets

Els horts de la resclosa es troben situats tal com s'indica en el punt on hi ha localitzada la resclosa on s'inicia el canal que conduïa les aigües cap al Molí del d'en Busquets i continuava de molí en molí fins a Sabadell. Aquesta construcció hidràulica es coneix també com a sèquia Monar a la zona de Sabadell i donava servei tant a les indústries com a les zones d'horta de la riba del Ripoll. L'abastament d'aigua en aquesta zona és a través d'aquesta sèquia.

Plana del Castell

Els horts de la Plana del Castell situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir de la sèquia del Molí d'en Busquets.

Ca n'Oliver

Els horts de Ca n'Oliver situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir de la sèquia del Molí d'en Busquets.

Can Carner

Els horts de Can Carner situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir de la sèquia del Molí d'en Busquets. Una part dels horts de Can Carner es troben al marge esquerre del camí, per sobre de la sèquia. En aquesta zona el reg s'aconsegueix a partir d'una deu natural sota la baixada de del Molí d'en Busquets.

Camí i gual del Molí d'en Busquets

Els horts del camí del Molí d'en Busquets es troben entre el marge esquerre del riu i el camí del riu. El seu abastament d'aigua pel reg és a través d'una ramificació del rec del molí d'en Busquets que descendeix paral·lela al camí del riu fins aquestes hortes.

El Rieral

La zona d'horta del Rieral és la zona de regadiu més extensa. Està situada al marge dret del riu Ripoll i s'estén des del gual del molí d'en Busquets fins a l'antic molí del Rieral. L'abastament d'aigua pel reg en aquesta zona és a través de la sèquia del Rieral. El rec, després de recórrer la zona on es situava el molí d'en Busquets, de forma soterrada travessa el riu a l'alçada del gual del camí al molí d'en Busquets a través d'un sifó i continua en sentit sud fins al molí del Rieral.

El Rieral llera

La zona d'horta del Rieral llera es troba situada a l'alçada del molí del Rieral però al marge esquerre del riu. Es tracta d'una zona encaixada entre el riu i el barranc de la riba. El seu abastament d'aigua pel reg és a través del bombament d'aigua del riu.

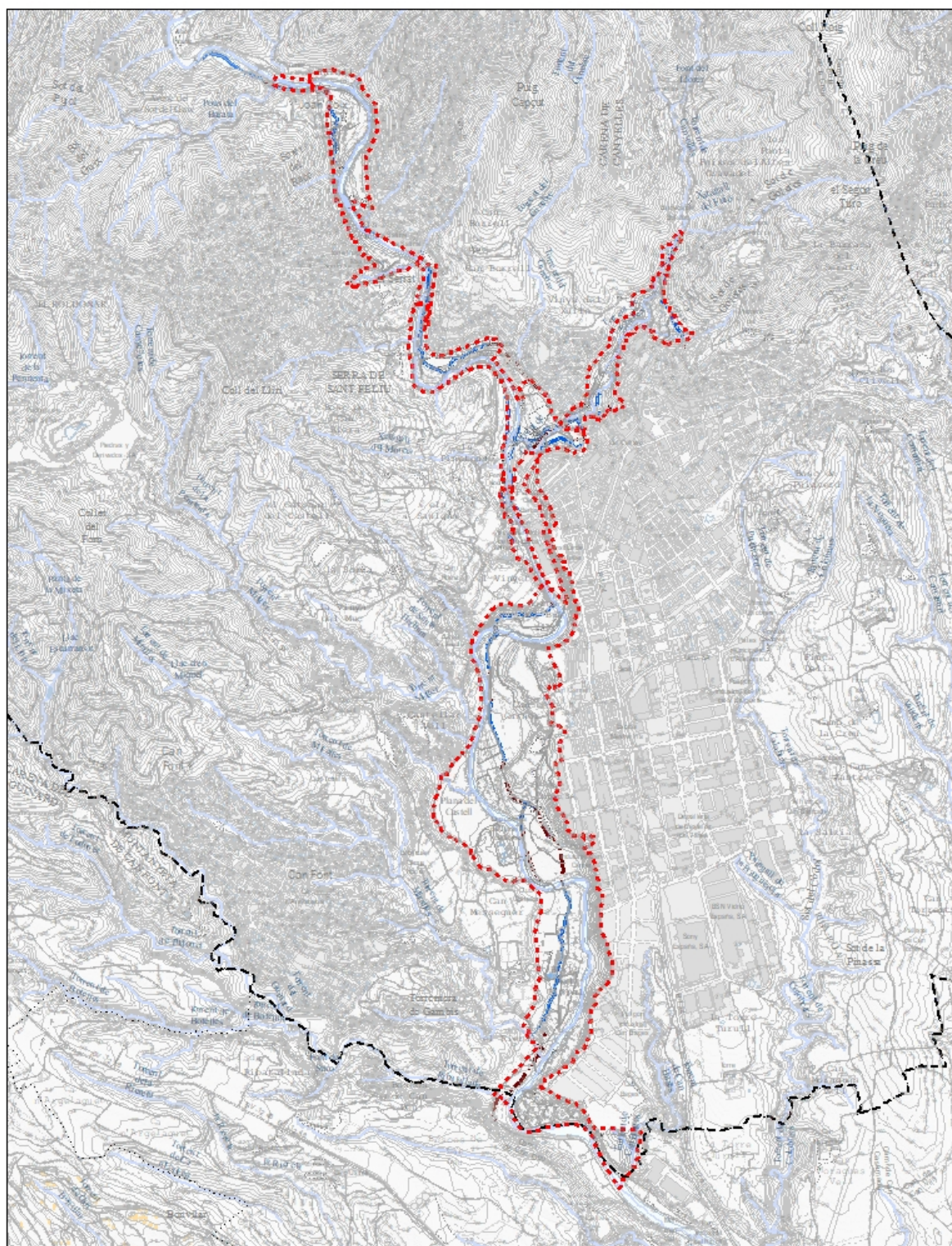

Punt de captació d'aigua per bombament als horts del Rieral Llera.

El Rieral sud

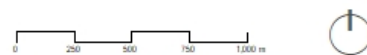
El Rieral sud es la zona d'horta més meridional del terme de Castellar del Vallès. Es troba al marge esquerre del riu sobre la terrassa inferior del marge intern del meandre. El reg d'aquesta zona d'horta és realitza a través del bombament a partir de pous i del riu.

- ⬢⬢⬢ ÀMBIT
- SÈQUIA
- - - LÍMIT TERME MUNICIPAL
- - - SÈQUIA SUBTERRÀNIA
- RESCLOSA
- BASSES

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DEL RIU RIPOLL

Xarxa de reg

Estudi de la demanda d'aigua

A continuació es mostra un càlcul aproximat de la demanda d'aigua per al reg a les diferent zones d'horta. Per a l'estimació d'aquest càlcul es tenen presents el clima de l'àrea del Pla i el tipus de sòl. A les següents taules es determinen les característiques del sòl, el reg, el tipus de conreu i el clima prèvies al càlcul d'irrigació. En el corresponent annex es detalla el càlcul de demanda d'aigua per a cada una de les zones d'horta del Pla, en el present document apareixen les dades resumides a la següent taula.

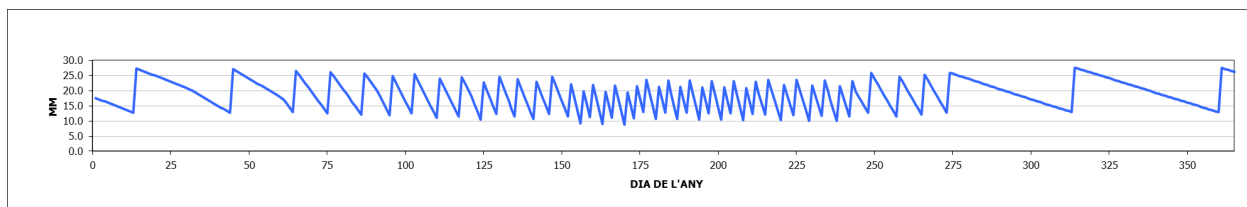
DADES DEL SÒL

Tipus de sòl	Franc
Aigua inicial al sòl (Reserva)	30%
Fondària de sòl (m)	1.00
% Aigua en volum disponible	13
% Aigua màx en volum	20

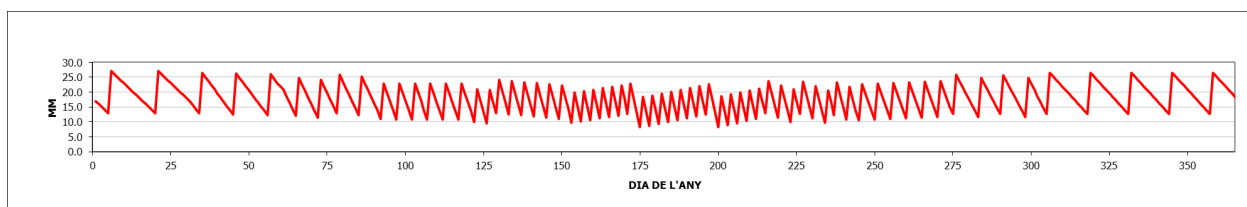
DADES DEL REG

Esgotament permisible	2/3
Eficiència (%). EF	50%
Fracció de rentat (%). FR	0%
Dosi teòrica de reg (mm). DN	15
Dosi real de reg (mm). DN+FR+EF	22.5

EVOLUCIÓ DEL CONTINGUT D'AIGUA AL SÒL CONSIDERANT LA PLUJA

EVOLUCIÓ DEL CONTINGUT D'AIGUA AL SÒL SENSE CONSIDERAR LA PLUJA

DEMANDA D'AIGUA A LES ZONES D'HORTA

Zona	Superfície (ha)	Cabal fictici continu (juliol)* (l/s)	Cabal disseny captació (juliol)* (l/s)	Volum total any (m ³)
Canyelles	4,4	4,44	12,42	60.720
Torrent de Canyelles	1,7	1,71	4,8	23.460
Bassetes	1,7	1,71	4,8	23.460
Brunet	2,94	2,96	2,31	40.572
Turell i Mas Olivet	5,25	5,29	14,82	72.450
Sant Feliu	0,75	0,76	2,12	10.350
Fonts Calents	0,38	0,38	1,07	5.244
Joncar	1,04	2,7	2,94	14.352
Pont Vell	0,5	0,5	1,41	6.900
Can Pèlags	0,91	0,92	2,57	12.558
El Boà	1,66	1,67	4,69	22.908
Resclosa Castell	0,6	0,6	1,69	8.280
Plana del Castell	1,68	1,69	4,74	23.184
Ca n'Oliver	0,72	0,73	2,03	9.936
Can Carner	2,97	2,99	8,38	40.986
Camí Molí Busquets	0,6	0,6	1,69	8280
Rieral	13,82	13,93	39,01	190.716
Rieral llera	1,37	1,38	3,87	18.906
Rieral sud	4,3	4,33	12,14	59.340
TOTAL	47,29			652.602

*Els valors corresponen al mes de juliol ja que és el període amb una demanda de reg més elevada

Concessions d'aigua.

Segons la informació facilitada per l'Agència Catalana de l'Aigua existeixen trenta concessions de captació d'aigua a Castellar del Vallès de les quals set són superficials. Aquestes es concentren al riu Ripoll. A l'àmbit del Pla s'hi troben deu d'aquests punts de concessió. Una de les concessions correspon a l'empresa Grau i l'altra de les concessions és al molí de Fonts Calents on es situa l'empresa Clols que va cessar l'activitat al 2013. També disposa de concessió l'empresa Tolrà inactiva des del 1997 i que actualment les aigües són utilitzades pel reg agrícola. Les captacions per al regadiu de diversos espais d'horta no disposen de concessió registrada a l'ACA.

Tal i com s'ha mencionat anteriorment la zona d'horta de Canyelles disposa d'una comunitat de regants constituïda amb registre de la seva captació a l'ACA.

DESCÀRREGUES

Un dels elements importants a l'àmbit del Pla especial són les descàrregues que existeixen al riu. Es tracta d'un factor que influeix directament en la qualitat de les aigües i l'ecosistema.

Les descàrregues a l'àmbit del riu Ripoll i del torrent de Canyelles es classifiquen en els següents tipus:

- Retorn del reg.
- Efluents directes d'instal·lacions industrials.
- Sobreeixidors de la xarxa de sanejament del municipi de Castellar del Vallès.

- Sortida d'aigües pluvials directes.
- EDAR de Castellar.
- Descàrregues incontrolades.

Retorn del reg

El retorn de les diferents xarxes varia segons l'espai d'horta on es troben i les característiques de la xarxa. A continuació s'exposa el funcionament i punts de retorn al llarg de l'àmbit del Pla en el torrent de Canyelles i el riu Ripoll.

- *Descàrregues del reg a les hortes del torrent de Canyelles:*
  - **Canyelles**
La xarxa de reg un cop ha subministrat les aigües al reg i a les diferents basses, el sobrant continua per la xarxa fins abocar-se a la xarxa de sanejament municipal.
  - **Torrent de Canyelles**
No disposen de xarxa de reg.
  - **Bassetes**
La xarxa de reg a les hortes de les Bassetes no disposa de descàrrega en cap punt al torrent de Canyelles. La xarxa continua a través d'una sèquia que condueix les aigües al sistema de reg de la zona del Brunet.
  - **El Brunet**
El Brunet disposa de dos punts de descàrrega d'aigua al torrent de Canyelles. Un dels punts es troba a l'inici de l'àmbit d'horta del Brunet per la part nord. L'aigua de la sèquia que prové de la zona de les Bassetes es desvia cap a dues basses circulars al marge esquerre del torrent des d'on es pot produir el retorn.
L'altre punt de retorn és al límit sud de l'àmbit, on després d'alimentar a través d'un aqüeducte la darrera bassa de la xarxa des de la bassa hi ha un sobreexidor que retorna l'aigua a la llera del torrent de Canyelles.
- *Descàrregues del reg a les hortes del Ripoll:*
  - **Turell i Mas Olivet**
A l'horta de Turell la bassa disposa d'un sobreexidor que retorna l'excedent d'aigua al riu Ripoll a l'alçada del Pont de Turell pel marge esquerre.
A la zona del Mas Olivet, la sèquia que abasteix d'aigua les diferents terrasses d'hortos i el viver que s'hi troba instal·lat, finalitza a les ruïnes del Molí d'en Barata o retorna les aigües al Ripoll pel marge dret.
  - **Hortes de Sant Feliu**
La descàrrega de les aigües de la xarxa de reg dels horts de Sant Feliu es produeix a partir del sobreexidor de la bassa. Aquesta, es troba a la part més elevada de l'àmbit des d'on es desvia el retorn de les aigües a través d'un sobreexidor fins al torrent de la Canaleta que tributa al riu Ripoll.
  - **Fonts Calents**
La zona de Fonts Calents disposa de la descàrrega de la sèquia es troba a les instal·lacions de la fàbrica Clols (Molí de Fonts Calents). Actualment aquesta sèquia es troba eixuta.
  - **Horts del Joncar**
La sèquia dels horts del Joncar continua a través d'una mina cap a la zona d'hortos del Pont Vell. A causa del mal estat de la conducció dins de la mina, en el punt d'entrada actua com a sobreexidor descarregant les aigües al riu Ripoll pel marge dret.

- **Horts del Pont Vell**

A les hortes del pont vell situades al marge esquerre, el punt de descàrrega es situa al final de la sèquia del Molí de Can Barba. Es tracta d'un punt amb un fort desnivell on es produeix un salt d'aigua. El mal estat de la sèquia produeix vessaments continuats a la zona del Pont Vell.

Els horts del marge dret no disposen de cap punt de descàrrega a la xarxa de reg.

- **Horts de Can Pèlags**

La xarxa de reg de Can Pèlags disposa d'un sobreeixidor a la bassa situada davant de la font homònima que retorna l'aigua al riu Ripoll a l'alçada del gorg de Can Barba.

- **Horts del Vinyet**

Els horts del Vinyet no disposen de cap tipus de descàrrega de la xarxa de reg al riu Ripoll.

- **Horts del Boà**

La xarxa de reg dels horts del Boà té un punt de descàrrega de la xarxa en el punt més occidental de l'àmbit després de creuar per la part septentrional les diferents parcel·les d'horta.

Des de la zona d'hortes de la Resclosa del Molí d'en Busquets fins a la zona del Rieral, la xarxa de reg és a través de la mateixa sèquia. Aquesta sèquia disposa de diferents bagants que descendeixen al riu Ripoll. El retorn de finalització de la sèquia no es troba dins de l'àmbit del Pla ja que la sèquia continua dins del municipi de Sabadell.

Efluents d'instal·lacions industrials

Existeix una indústria en actiu al límit de l'àmbit del Pla que disposa d'un efluent al riu. Es tracta de l'empresa Grau que disposa del seu propi sistema de depuració previ al retorn de les aigües al riu Ripoll.

També s'hi troba dins de l'àmbit del riu limitant amb l'àmbit del Pla la fàbrica MCiols amb el seu propi sistema de depuració i posterior descàrrega al riu. L'any 2013 cessà la seva activitat.

Sobreeixidors de la xarxa de sanejament i sortides d'aigües pluvials directes

Els diferents punts de descàrrega de la xarxa de sanejament són identificats com a embocadures.

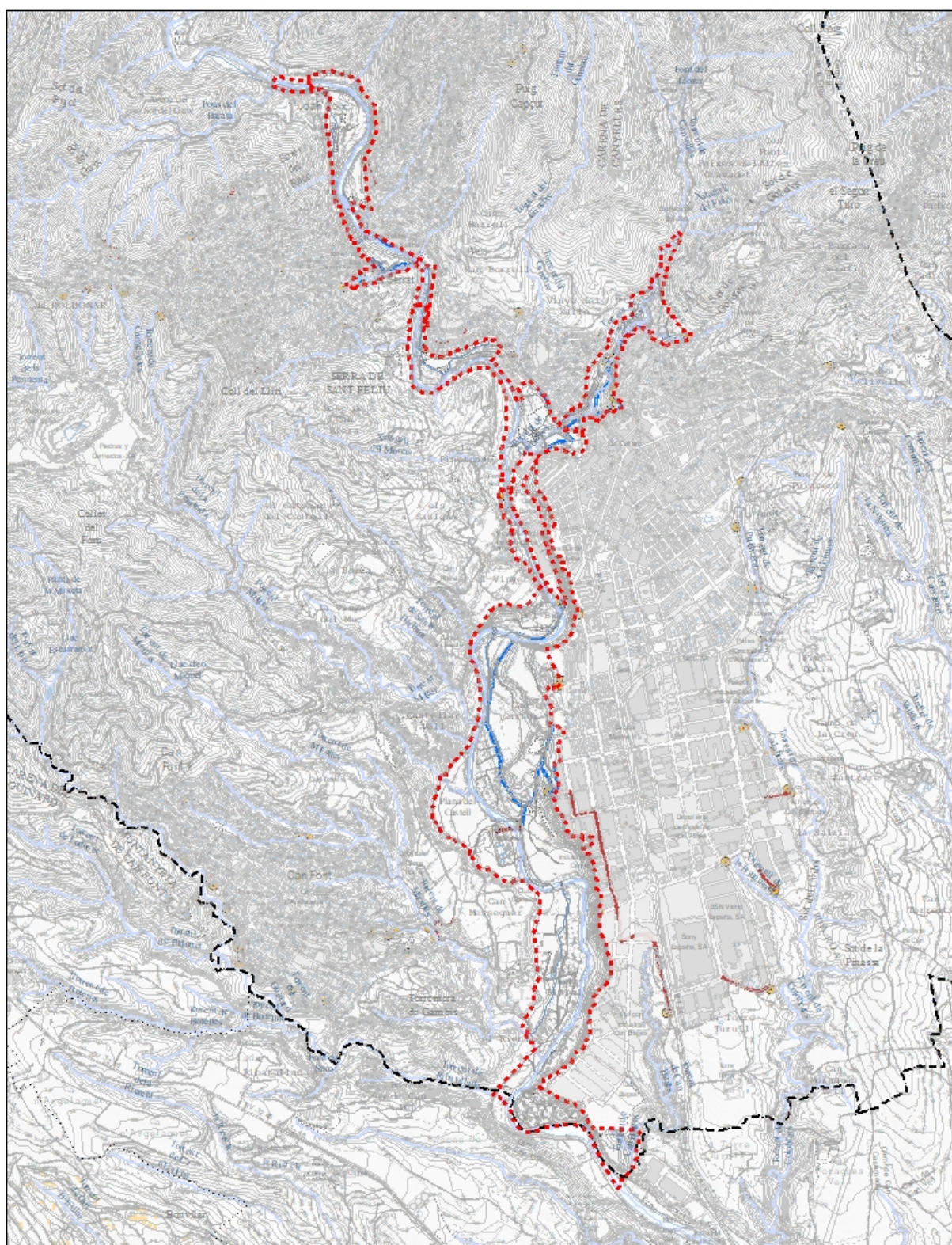
EDAR Castellar

El sistema de sanejament de Castellar del Vallès consta d'un EDAR dins l'àmbit del Pla especial. L'EDAR de Castellar situat al marge dret del riu Ripoll a l'alçada del molí d'en Busquets va ser inaugurat al 1995 i està administrat pel consorci del Besòs-Tordera. Disposava d'una xarxa de 10 km de col·lectors i tres estacions de bombament que recullen les aigües del nucli de Castellar del Vallès, Can Carner, el Pla de la Bruguera, els Airesols, el Balcó de Sant Llorenç, Sant Feliu del Racó, Can Font i Ca n'Avellaneda.

El tipus de tractament és biològic amb eliminació de Nitrogen amb un disseny de cabdal de 8000 m³ al dia i actualment tracta una mitjana de 4.300 m³ al dia.

Descàrregues incontrolades

L'existència de diverses edificacions irregulars al llarg de l'àmbit del Pla esdevé en diferents descàrregues incontrolades al riu a través de xarxes precàries de sanejament il·legals.

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DEL RIU RIPOLL

--- AMBIT
--- IMPULSIÓ
--- CANALITZACIONS
● EMBODADURA
--- LÍMIT TERME MUNICIPAL

0 250 500 750 1000 m

2.1.4 Ambient atmosfèric

AVALUACIÓ DE LA QUALITAT DE L'AIRE

L'àmbit del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès es troba a la zona de qualitat de l'aire 2 (Vallès-Baix Llobregat).

A dins el municipi de Castellar del Vallès es prenen mesures de les partícules sòlides menors a 10 µm (PM10), però l'estació automàtica més propera inclosa a la Xarxa de Control es troba a Sabadell, a la Gran Via.

L'entorn de la zona, però, fa preveure contaminacions de l'aire en alguns dels valors legiscats, a causa de la densitat d'indústries del propi municipi i sobretot de municipis veïns com Sabadell i Terrassa, així com per la proximitat d'algunes infraestructures viàries força transitades.

Caracterització general de l'àmbit d'estudi

Actualment l'àmbit d'estudi, el municipi de Castellar del Vallès, conviu amb nivells d'emissió de contaminants a l'atmosfera que responen a:

- Emissions superficials en els propis nuclis urbans, derivats de calefaccions, la circulació a l'interior dels pobles, etc.
- Emissions superficials en polígons industrials.
- Possibles emissions puntuals, com pedreres, obres, i altres.
- Emissions lineals que coincideixen amb les infraestructures viàries com la B-124, la C-1415a, i altres carreteres locals.

Els principals compostos legiscats per la qualitat de l'aire són:

PRINCIPALS COMPOSTOS LEGISCATS PER LA QUALITAT DE L'AIRE

Compost	Símbol
Monòxid de carboni	CO
Hidrocarburs no cremats	HCT
Òxid nitrós	NO ₂
Ozó	O ₃
Sulfur d'hidrogen	H ₂ S
Diòxid de sofre	SO ₂
Clor	Cl ₂
Clorur d'hidrogen	HCl
Certs metalls pesats	Zn, Mn, Ni, Fe
Partícules en suspensió	PST

Les estacions valorades són les següents:

ESTACIONS DE VIGILÀNCIA DE LA QUALITAT DE L'AIRE

	Adreça	Municipi	Compostos analitzats
AD	Gran Via - ctra. de Prats	Sabadell	CO, SO ₂ , NO _x , PM10, O ₃ , benzè
AD	Av. Francesc Macià	Granollers	CO, NO ₂ , O ₃ , PM10, O ₃ , benzè
AD	Canyameres - Claret	Martorell	CO, NO ₂ , O ₃ , PM10, O ₃ , benzè
AD	Pl. Lluís Companys	Montcada i Reixach	CO, NO ₂ , O ₃ , PM10, O ₃ , benzè
AD	Rubí	Ca n'Oriol	CO, NO ₂ , O ₃ , PM10, O ₃ , benzè
AD	Terrassa	Pare Alegre	CO, NO ₂ , O ₃ , PM10, O ₃ , benzè

S'ha realitzat una anàlisi dels últims 5 anys, de les estacions situades en l'àmbit de la ZQA 2. A continuació es descriuen els principals aspectes a nivells de contaminants:

1. **CO:** monòxid de carboni (mg/m³). No s'han superat els valors màxims permesos.
2. **NO₂:** diòxid de nitrogen (µg/m³). Gairebé cada any s'han superat els límits establerts per la Llei, per als valors anuals, no pas horaris diaris.
3. **O₃:** ozó (µg/m³). Es superen els valors màxims horaris a Montcada (any 2010), Rubí (any 2010 i 2011).
No s'han superat els valors màxims permesos en l'àmbit de Sabadell (estació més propera a Castellar del Vallès).
4. **PM10:** partícules en suspensió (PM10) (µg/m³). Tots els anys s'han superat les 50 µg/m³ màximes en l'estació de Sabadell, però els últims anys en menys ocasions que els anys anteriors.
També s'han superat aquests valors a altres estacions de la zona (ZQA 2), com Granollers i Montcada.
5. **SO₂:** diòxid de sofre (µg/m³). En cap cas no s'han superat els valors màxims permesos.

En general es pot observar que el nivell de qualitat atmosfèrica és bona, amb poca presència de contaminants. S'han realitzat tres estudis des de l'Ajuntament de Castellar del Vallès mitjançant una unitat de mesura mòbil per mesurar els nivells de NO₂.

Malgrat tot, Castellar del Vallès disposa d'un Pla de Mobilitat Urbana, de l'any 2011 en què es preveuen mesures per a afavorir el transport públic i reduir les emissions de contaminants a l'atmosfera.

CONTAMINACIÓ ACÚSTICA

La legislació vigent en la matèria es concreta en la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica i el Decret 176/2009, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 16/2002, de 28 de juny, i se n'adapten els annexos.

La llei determina l'obligatorietat que els municipis disposin de mapes de capacitat acústica (Decret 245/2005, de 8 de novembre, pel qual es fixen els criteris per a l'elaboració dels mapes de capacitat acústica)

El Decret 176/2009 estableix uns valors límit d'immissió per a les infraestructures i activitats en funció de la zonificació acústica del territori i dels usos del sòl. En les zones urbanitzades existents i per a determinats usos de sòl estableix els denominats valors d'atenció, més permissius.

La morfologia de l'espai de l'àmbit del Pla especial a la part central i meridional es troba propera al polígon industrial de Can Carner suposant una font de soroll important, però el gran desnivell que separa

aquests espais condiciona les fonts de soroll de les indústries i el trànsit viari causant uns valors de soroll baixos.

Pel que fa a la part septentrional del Pla especial la carretera B-124 hi discorre en el seu límit est on també hi ha localitzada la fàbrica Grau S.A. esdevenint les dues fonts de soroll principals de l'àmbit.

CONTAMINACIÓ LLUMINOSA

El Decret 190/2015, de 25 d'agost, de desplegament de la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn, concreta les característiques de les zones en funció de la seva protecció a la contaminació lluminosa. El grau de major protecció serà per a les zones E1 i el de menor protecció seran les E4:

- Les zones E1 són les zones de màxima protecció a la contaminació lluminosa; corresponen a les àrees coincidents amb els espais d'interès natural, les àrees de protecció especial i les àrees coincidents amb la xarxa Natura 2000.
- Es considera com a zona E2 el sòl no urbanitzable fora d'un espai d'interès natural o d'una àrea de protecció especial o d'una àrea de la xarxa Natura 2000.
- Les zones E3 són les àrees que el planejament urbanístic les qualifica com a sòl urbà o urbanitzable.
- Les zones E4 són àrees en sòl urbà d'ús intensiu a la nit en activitats: comercials, industrials o de serveis i també vials urbans principals. Les determina l'ajuntament de cada municipi, el qual haurà de notificar la proposta de zonificació al Departament de Medi Ambient i Habitatge, que n'haurà de fer l'aprovació. No poden classificar-se zones E4 a menys de 2 km d'una zona E1.

El mapa de la protecció envers la contaminació lluminosa actualitzat el novembre de 2009, estableix com a zona de protecció alta (E2) la major part de l'àmbit del Pla especial.

2.1.5 Gestió de residus

Dins de l'àmbit del Pla especial no es disposa de contenidors per a la recollida de residus sòlids urbans ni de matèria orgànica. L'únic punt on es troben temporalment elements de recollida de residus és en l'àmbit dels gorgs del Mas Olivet on s'habilita un contenidor per mitigar l'abocament de deixalles en aquest espai per part dels banyistes a l'època d'estiu a la carretera B-124 i a l'accés de les cases de cal Joan Coix.

La generació de residus a l'àmbit principalment està relacionada amb les activitats de l'agricultura. A partir de la informació extreta de les enquestes als usuaris de les hortes s'obté que la pràctica més emprada per als residus orgànics és la crema seguida del compostatge. Pel que fa als residus no orgànics se'n desprèn la utilització dels contenidors de recollida localitzats a les zones d'accés i més properes a l'àmbit Pla especial del riu Ripoll.

Existeix una generació de residus en l'àmbit del Pla el gran volum de construccions il·legals com tanques i barraques principalment per l'acumulació de plàstics, materials d'obra, materials metàl·lics i de fibrociment.

2.1.6 Biodiversitat, connectivitat ecològica i patrimoni natural

ESPAIS NATURALS PROTEGITS

L'àmbit del Pla especial queda fora dels límits del PEIN i dels espais de la xarxa Natura 2000 del Parc Natural de sant Llorenç del Munt i l'Obac. Tot i així cal destacar la proximitat de l'àmbit del Pla respecte el Parc i el seu paper com a connector amb l'ecosistema del Parc.

VEGETACIÓ I FLORA: ESTAT DE CONSERVACIÓ I ELEMENTS D'ESPECIAL INTERÈS

Elements d'especial interès:

Biogeogràficament, la zona d'estudi es troba plenament dins la regió **mediterrània**. Segons els territoris fisiogràfics es troba dins el territori **catalanídic central**, que abasta el sector comprès entre la serralada costanera catalana i el mar, al costat del riu Llobregat. Aquesta zona es caracteritza per presentar, majoritàriament, un substrat calcari i tenir un clima marítim, però amb un eixut estival ben sensible. Alguns torrents esdevenen més humits i arriben a tenir un toc submediterrani.

Moltes de les espècies mediterrànies presents a la zona d'estudi, són sobretot espècies adaptades a ambients continentals. Mentre que les espècies mediterrànies muntanyenques són relativament poc nombroses.

La situació del Pla especial al llarg de dos cursos d'aigua condiona l'espai altament modificat per la població de la zona com a font de recursos. En la seva explotació ha alterat el paisatge de ribera i es presenta amb incipients boscos de ribera, zones de cultiu de regadiu i secà i vegetació de muntanya mediterrània i submediterrània a les ribes més allunyades i de més pendent.

Boscos de ribera

De la vegetació de ribera potencial, l'albereda amb vinca (*Vinco-Populetum albae*) encara es poden trobar petits claps amb àlbers (*Populus alba*) a tot el llarg del riu Ripoll. Comunitat estesa pel país de l'alzinar però només als trams de riu amb prou nivell freàtic, i de fet actualment formen part d'aquest alzinar.

Aquest bosc està acostumat a patir les crescudes sobtades del riu, i juntament amb la salzedà i l'omeda, ajuden a apaivagar els efectes destructius de les crescudes típiques d'ambients mediterranis com l'àmbit del Pla.

Apart de l'àlber (*Populus alba*), també hi creixen altres arbres com el freixe de fulla estreta (*Fraxinus angustifolia*), l'om (*Ulmus minor*), el gatell (*Salix cinerea ssp. oleifolia*). Entre els arbusts un dels més abundants, cap a les vores fora de l'aigua, l'arç blanc (*Crataegus monogyna*), i alguns associats a bardisses com el roldor (*Coriaria myrtifolia*) i els esbarzers (*Rubus ulmifolius*, *Rubus caesius*). A l'estrat herbaci hauria de dominar la vinca (*Vinca difformis*), encara que en molts punts del torrent de Canyelles i riu Ripoll el sotabosc es troba molt pelat o ofegat pel canyissar i la bardissa. També hi creixen sarriassa (*Arum italicum*), la lleteresa de bosc (*Euphorbia amygdaloides*), l'heura (*Hedera helix*), la vidalba (*Clematis vitalba*), etc.

En algunes vores de riu amb l'aigua més calma hi creix el canyissar (*Phragmites australis*), com es pot observar a la zona del Joncar i juntament amb el canyís (*Phragmites australis*) com a dominant, i la boga (*Typha latifolia*), molt més escassa i localitzada, acompanyats per altres espècies com el lliri groc (*Iris pseudacorus*) a la zona del Turell, l'espunyidera de marjal (*Galium palustre*), etc.

Aquesta comunitat ha estat substituïda en moltes parts, i estesa fins i tot fora dels cursos fluvials, pel canyar (*Arundini-Convolutum sepium*), comunitat vinculada a l'activitat agrària i dominada per una

espècie exòtica i invasora, la canya (*Arundo donax*). Els últims anys s'hi ha afegit una altra espècie invasora, la nyàmera (*Helianthus tuberosus*), també anomenada “setembres” per ser en aquest mes quan floreixen.

Molts trams del riu Ripoll, estan actualment ocupats per espècies d'interès forestal plantades, com els pollancre (Populus nigra), carolines (Populus x canadiensis), i plàtans (Platanus x hispanica) com al torrent de Canyelles.

Finalment, es poden encara trobar força exemplars de vern (*Alnus glutinosa*), sobretot al tram alt de l'àmbit al Ripoll a la zona més septentrional prop del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

El valor dels boscos de ribera queda reflectit en la inclusió com a hàbitats d'interès comunitari (no prioritari) de l'omeda, l'albereda i el sargar a l'Annex I de la Directiva 1992/43 relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestre (Directiva Hàbitats).

Vegetació ruderal i agrícola

L'agricultura de la zona de secà era de cereals, olivera i vinya, amb llegums i en algun temps lli i canem. Ara es conserven pocs conreus, de secà i s'han abandonat.

Relacionada amb aquests camps cultivats, es pot trobar una vegetació espontània característica.

En alguns marges hi creixen les bardisses amb roldor (*Rubus-Corietum*), molt esteses com a vegetació de ribera tan al riu Ripoll com a torrents secundaris. Dominen aquesta comunitat el roldor (*Coriaria myrtifolia*) i l'esbarzer (*Rubus ulmifolius*), acompanyats d'altres espècies com arç blanc (*Crataegus monogyna*), vidalba (*Clematis vitalba*), ridorta (*Clematis flammula*), etc.

Alzinars i rouredes

L'alzinar potencial correspon a l'alzinar típic amb marfull (*Quercetum ilicis galloprovinciale subsp. pistacietosum* = *Viburno-Quercetum ilicis*), bosc esclerofil·le amb l'alzina vera (*Quercus ilex* ssp. *ilex*) com a arbre acompanyat d'una bona varietat de lianes i arbusts, com el marfull (*Viburnum tinus*), l'arboç (*Arbutus unedo*), l'aladern (*Rhamnus alaternus*), l'arítjol (*Smilax aspera*), l'esparreguera (*Asparagus acutifolius*), la vidiella (*Clematis flammula*), el lligabosc (*Lonicera implexa*), l'heura (*Hedera helix*), etc. En queden molt poques mostres sen podem trobar a l'obaga del Turó de Malesa. En la seva major part ha estat substituït, o molt barrejat amb la pineda de pi blanc (*Pinus halepensis*), present a totl'àmbit del Pla. En aquests boscos també s'hi troben el llentiscle (*Pistacia lentiscus*), el galzeran (*Ruscus aculeatus*), el matabou (*Bupleurum fruticosum*), sobretot a les vores esclarissades del bosc. I als racons més frescals, el boix (*Buxus sempervirens*).

Per aquesta zona del Vallès Occidental hi ha una variant d'alzinar litoral amb roures (*Quercetum ilicis galloprovinciale subsp. cerrioidetosum*), propi d'indrets més humits i frescos, per això es poden trobar alguns exemplars de roures, concretament roure cerrioide (*Quercus cerrioides*), i més abundant el roure martinenc (*Quercus humilis*) com a la zona de la font de can Pèlags.

La barreja d'espècies caducifòlies es dona més en algunes raconades ombrívols o humides de gran interès del municipi, com l'Obaga de Matalonga, sota Castellar Vell, o al peu del Turó de Canyelles.

Arbres i arbredes monumentals

A Castellar del Vallès no hi ha cap arbre declarat monumental pel Decret 214/1987 de declaració d'arbres monumentals ni pel Decret 47/1988 sobre la declaració d'arbres d'interès comarcal i local.

L'ajuntament, però, va elaborar un inventari d'arbres d'interès local inclosos en l'Annex III del text refós del Pla General d'Ordenació (2005) i en l'Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental (2010), amb uns 103 arbres i 9 arbredes catalogats sota el codi IP-01/195. Entre els quals dins del Pla especial del riu Ripoll hi ha:

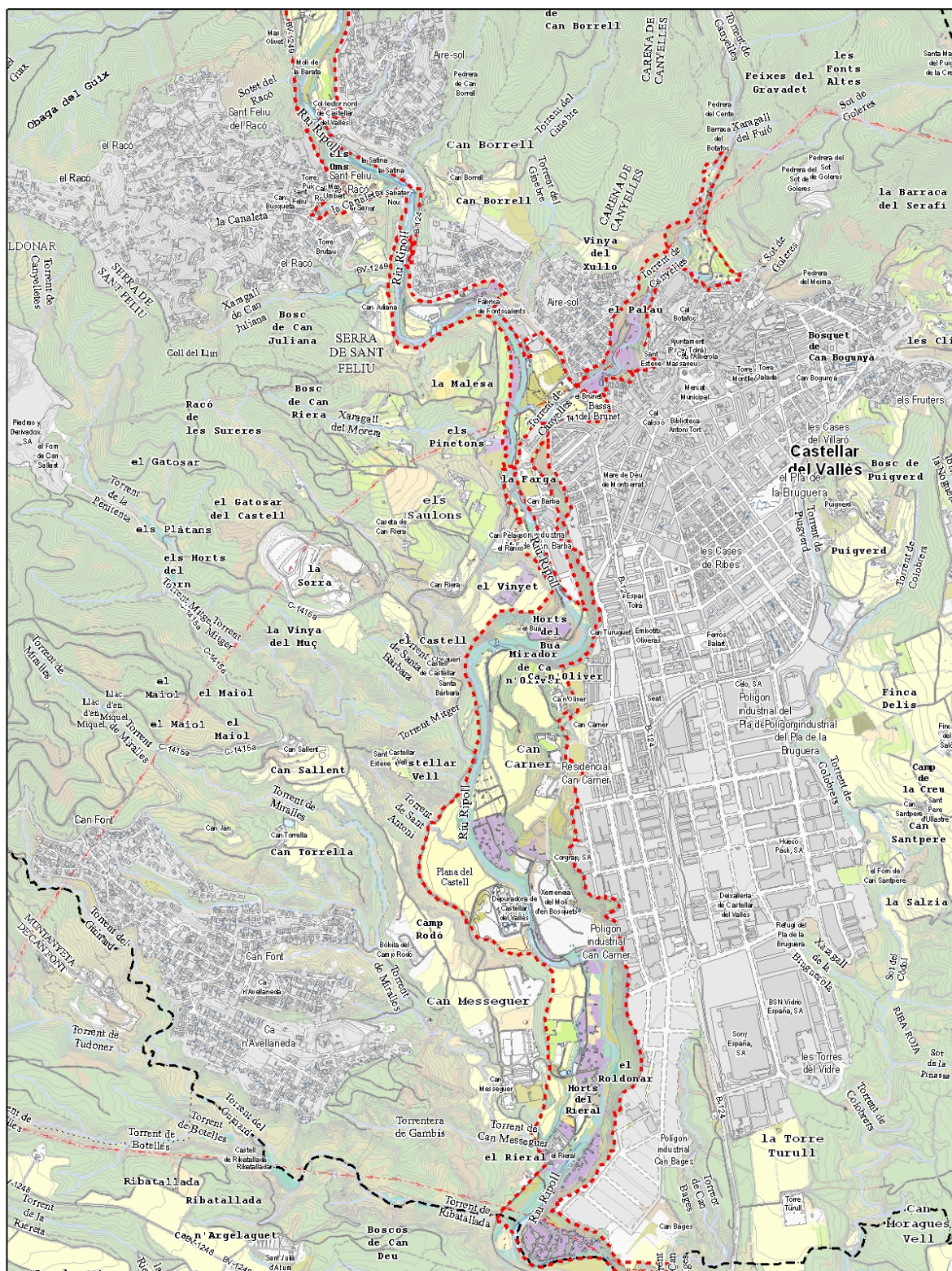
- Arbres:
  - Alzina gran del pont de Turell (IP-01) (46)

- Plàtan del pont de Turell (IP-01) (47)
  - Roure dels horts de Can Carner (IP-01) (16)
  - Pi pinyer gran del sot de Can Carner (IP-01) (18)
  - Alzina Gran Resclosa del Boà (IP-01) (19)
  - Alzina gran de la drecera a Can Juliana (IP-01) (38)
  - Alzina de dos braços de la drecera a Can Juliana (IP-01) (37)
  - Roure gran del camí de Canyelles (IP-01) (58)
  - Roure de la font de Can Pèlags (IP-01) (54)
- Arbredes:
    - Alzinar del sot de Santa Bàrbara (Espai de gran interès fora de l'àmbit del Pla però limítrof amb l'espai fluvial.)

Dins de l'àmbit del Pla, es consideren importants altres vegetals i espais arbrats pel seu interès ecològic i cultural juntament amb els assenyalats anteriorment.

Un exemple són els dos pins pinyers *Pinus pinea* a l'inici de la plana del Rieral per la seva importància com a punt de referència i les seves grans dimensions. Aquests punts d'interès es troben representats en el següent plànol.

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DEL RIU RIPOLL

Vegetació

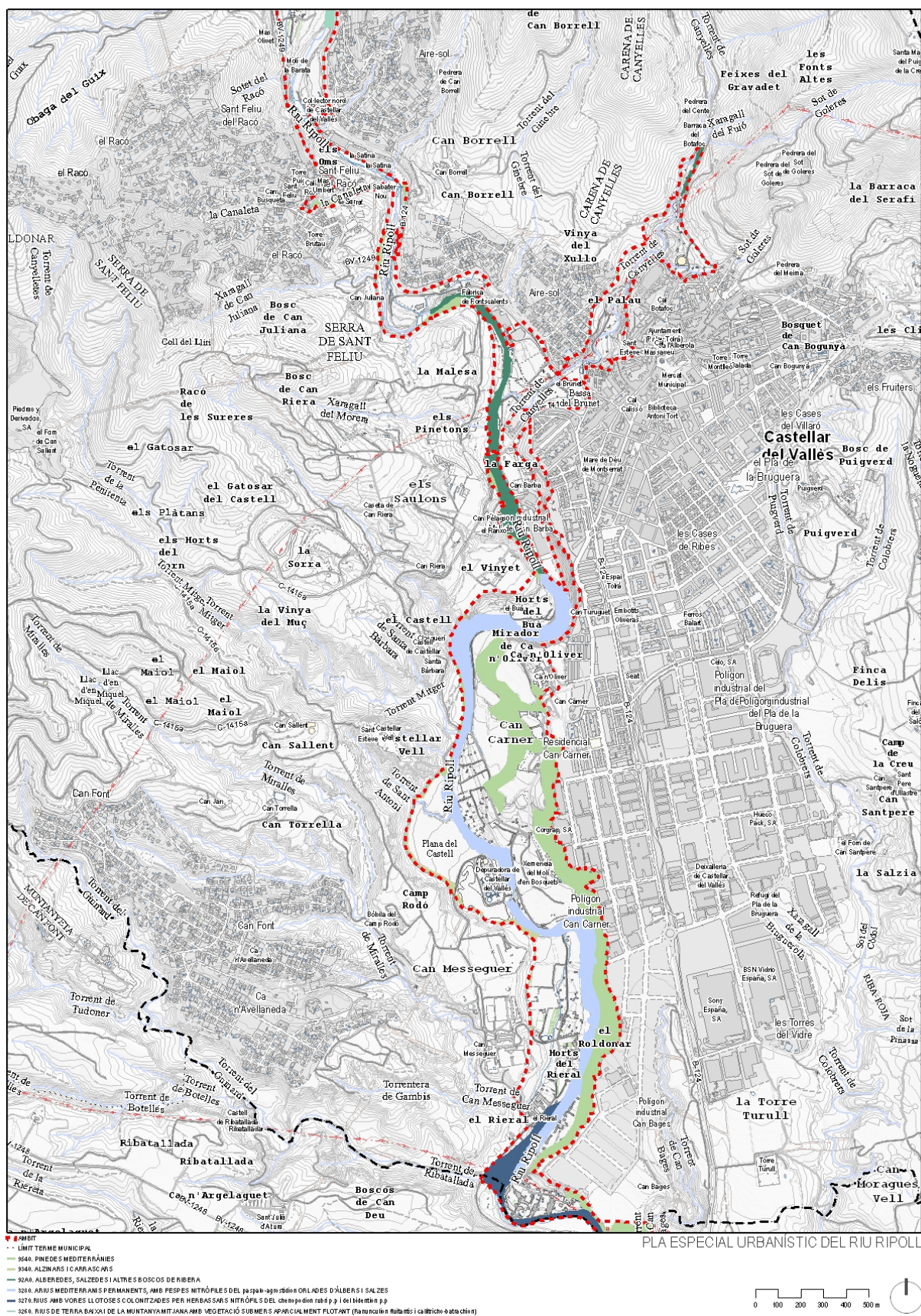

HÀBITATS: ESTAT DE CONSERVACIÓ I ELEMENTS D'ESPECIAL INTERÈS

En aquest apartat es mostren els hàbitats d'interès comunitari (HIC) inclosos en la Directiva d'Hàbitats (92/43/CEE). Els hàbitats han estat inventariats seguint el Manual de Biòtops CORINE, però els codis usats segueixen el Centre Temàtic Europeu per a la Conservació de la Natura (ETC/NC), i que ha estat transposat a Catalunya per la Generalitat de Catalunya (format MiraMon). En principi la inclusió d'aquests hàbitats no implica cap categoria de protecció legal, sinó la recomanació de preservar una mostra prou gran com per garantir-ne la conservació (cosa que es fa incloent-los en la Xarxa Natura 2000).

Els hàbitats de l'àmbit grafiat en plànols catalogats en l'inventari d'hàbitats d'interès comunitari (en **negreta** els considerats prioritaris) recollits al Sistema d'Informació Ambiental (SIA) de la Generalitat de Catalunya són:

- **Codi 3250.** Rius mediterranis amb vegetació del *Glaucion flavi*. No prioritari. Al torrent Mitger.
- **Codi 3260.** Rius de terra baixa i de la muntanya mitjana amb vegetació submersa o parcialment flotant (*Ranunculion fluitantis* i *Callitricho-Batrachion*). No prioritari. Al riu Ripoll a la zona del Turell.
- **Codi 3270.** Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del *Chenopodion rubri* (p.p.) i del *Bidention* (p.p.). No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 3280.** Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del *Paspalo-Agrostidion* orlades d'àlbers i salzes. No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 6420.** Jonqueres i herbassars gramínoides humits, mediterranis, del *Molinio-Holoschoenion*. No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 6430.** Herbassars higròfils, tant de marges i vorades com de l'alta muntanya. No prioritari. Al riu Ripoll en alguns trams sota el nucli urbà.
- **Codi 92A0.** Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera. No prioritari. En alguns trams del riu Ripoll.
- **Codi 9340.** Alzinars i carrascars. No prioritari. Es troben al voltant d'alguns punts de les ribes i barrancs.
- **Codi 9540.** Pinedes mediterrànies. No prioritari. Són els boscos més estesos del Pla especial.

Hàbitats d'interès comunitari.

FAUNA: ESTAT DE CONSERVACIÓ I ELEMENTS D'ESPECIAL INTERÈS

La zona d'estudi presenta una fauna de distribució Paleàrtica, amb diverses espècies típicament mediterrànies, però amb raconades més fresques i ombrívols que permeten la presència d'algunes espècies més centreeuropees.

Fauna

Si bé és cert que algunes espècies apareixen aquí per la presència d'un ambient determinat, s'agrupa la fauna per grups faunístics especificant de forma resumida la seva relació amb el tipus d'hàbitat.

Ocells

La major part d'espècies presents a la zona hi són de pas, en migració o en dispersió. Moltes espècies segueixen les valls o carenes principals, que en el cas de l'àmbit del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès és el propi massís de Sant Llorenç del Munt, i com a curs fluvial el riu Ripoll.

Com a espècies aquàtiques, les espècies més abundants són l'ànec coll- verd (*Anas platyrhynchos*) que cria al Ripoll i en algunes basses, i el bernat pescaire (*Ardea cinerea*), que sense criar es deixa veure sovint per tot el municipi. També segueixen el Ripoll els gavians (*Larus cachinans*), i pot criar vora tots els cursos fluvials la polla d'aigua (*Gallinula chloropus*). Durant la migració es poden parlar algunes espècies de limícoles (corriols, becadells, Tringa, etc.).

A l'àmbit del Pla hi crien algunes espècies de rapinyaires, sobretot forestals, com l'Astor (*Accipiter gentilis*), l'Esparver (*Accipiter nisus*), l'Aligot (*Buteo buteo*) o l'Àliga marcenca (*Circaetus gallicus*). Altres rapinyaires visitants o en pas són l'Aligot vesper (*Pernis apivorus*), el Milà negre (*Milvus migrans*), el Milà reial (*Milvus milvus*), i l'Àliga calçada (*Hieraaetus pennatus*). També es poden observar arpelles, sobretot l'Arpella pàl·lida (*Circus cyaneus*), i la comuna (*Circus aeruginosus*), mentre que l'esparver cendrós (*Circus pygargus*), tot i que té un petit nucli reproductor a la veïna comarca del Bages, és molt rar d'observar.

Una espècie a destacar i que encara cria a Sant Llorenç del Munt, és l'àliga cuabarrada (*Hieraaetus fasciatus*) que cria en cingleres i caça per tota la plana del Vallès.

Com a rapinyaires falcònids el més comú i fàcil d'observar és el xoriguer (*Falco tinnunculus*), que es pot veure sobretot als camps de l'àmbit. També hi són presents altres espècies com el Falcó mostatxut (*Falco subbuteo*) a l'estiu i en migració, el Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) que cria als cingles de Sant Llorenç del Munt, i l'Esmerla (*Falco columbarius*) només present durant la migració.

També hi ha presència de rapinyaires nocturns, encara cria en algunes masies i esglésies l'Òliba (*Tyto alba*), però els últims anys ha patit una forta regressió. També hi ha Mussol comú (*Athene noctua*), el Xot (*Otus scops*) a l'estiu, i als boscos, el Gamarús (*Strix aluco*). Molt més rar, el Duc (*Bubo bubo*), que cria a Sant Llorenç del Munt.

Hi ha alguns ocells lligats a ambients agrícoles, com la Perdiu roja (*Alectoris rufa*) o la Guatlla (*Coturnix coturnix*), que han davallat molt a causa de la transformació dels conreus i de l'ús de pesticides i fertilitzants químics. Igual que els Abellerols (*Merops apiaster*) i la Puput (*Upupa epops*) que encara es poden observar, sobretot als marges dels camps i els rius on troben lloc per a niuar-hi.

Entre els ocells petits, els insectívors com el pit-roig (*Erithacus rubecula*), els mosqueters (*Phylloscopus sp.*), els tallarols (*Sylvia sp.*), les mallerengues (*Parus sp.*), etc., són alguns dels més abundants i fàcils de detectar.

En el cas dels granívors, com els fringíl·lids (pinsans, cadeneres, verdums, gafarrons, etc.), pardals (*Passer sp.*), emberícids (*Emberiza sp.*), i altres, també es poden veure pels camps i marges de tot el Pla.

Finalment, alguns còrvids, com la gralla (*Corvus monedula*), el corb (*Corvus corax*), i la garsa (*Pica pica*). Més rar i lligat al bosc, el gaig (*Garrulus glandarius*).

Amfibis

Tot i trobar-se al dins del Pla diversos indrets humits i frescos, no destaca la varietat ni densitat d'espècies d'amfibis. Aquests solen viure prop del Ripoll.

El Gripau comú (*Bufo bufo*) és un dels amfibis més abundants i no necessita cursos d'aigua permanents. Freqüenta les vores dels camps.

Les altres espècies més abundants i presents tan als rius com als camps propers, són la granota verda (*Pelophylax perezi*), i el gripau corredor (*Bufo calamita*). Les altres espècies són més rares.

Rèptils

Al riu Ripoll s'han citat les dues tortugues d'aigua presents a Catalunya, la tortuga d'aigua (*Emys orbicularis*) i la tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*), ambdues espècies amenaçades i que s'han anat fent molt rares. Una tortuga exòtica que s'ha estès els últims anys és la tortuga de Florida (*Trachemys scripta elegans*), espècie americana que s'ha observat al riu Ripoll.

Com a espècies més comunes les sargantanes (*Podarcis hispanica*, *Podarcis muralis*) i sargantana cuallarga (*Psammotromus algirus*), també és força abundant el llangardaix ocel·lat (*Lacerta lepida*). També algunes espècies de serps, *Malpolon monspessulanus*, *Elaphe scalaris*, *Coronella girondica*, etc. Algunes espècies aquàtiques, o lligades a ambients més humits, com les serps d'aigua (*Natrix maura*), pateixen també els efectes negatius de la contaminació de l'aigua, tan per aigües residuals de les urbanitzacions, com també per pesticides de conreus.

Mamífers

Malauradament alguns dels mamífers més abundants, sobretot vora els abocaments tan de residus sòlids com líquids, són les rates de claveguera (*Rattus norvegicus*), acostumades a la porqueria i a la contaminació de l'aigua. Aquestes rates d'origen asiàtic, substitueixen una altra espècie autòctona, la rata d'aigua (*Arvicola sapidus*), que gairebé s'ha extingit de la major part de Catalunya, ja que és un micromamífer adaptat a l'ambient aquàtic i que necessita aigües més netes.

Alguns dels mamífers més abundants dins el Pla especial són micromamífers, que tan poden viure als camps o boscos. Són els ratolins, tan el de bosc (*Apodemus sylvaticus*) com el mediterrani (*Mus spretus*), o el comú (*Mus musculus*). També les musaranyes, com la musaranya nana (*Suncus etruscus*) i la musaranya comuna (*Crocidura russula*).

Un dels rosegadors més comuns a la zona, sobretot a les pinedes, és l'esquirol (*Sciurus vulgaris*), espècie que pateix fluctuacions en la seva població.

Els carnívors més estesos són les guineus (*Vulpes vulpes*) i les fagines (*Martes foina*), i en molt menor grau els toixons (*Meles meles*). També hi són presents la geneta (*Genetta genetta*) i la mostela (*Mustela nivalis*). Com a espècies domèstiques els gats i els gossos que poden campar assalvatgits per camps i boscos. Es pot remarcar que un dels exemplars de llop (*Canis lupus*) que han arribat a Catalunya en la seva dispersió des dels Alps, va deixar rastres per la zona de Castellar i Matadepera.

Els conills (*Oryctolagus cuniculus*) també hi són presents. I finalment, l'espècie de mamífer més gran de l'àmbit, és el porc senglar (*Sus scrofa*). Aquesta espècie aprofita l'espessor de la vegetació per amagar-se, però també pot buscar menjar a les zones d'horta.

Peixos

Un dels més abundants al Ripoll és la carpa (*Cyprinus carpio*), ja que resisteix bé tan la manca d'aigua permanent com de menor qualitat de l'aigua. També hi ha el barb roig (*Phoxinus phoxinus*), i el barb cua-roig (*Barbus haasi*).

Com a espècies autòctones i força amenaçades, la bagra (*Squalius laietanus*, identificada com a espècie diferenciada de l'europea *S. cephalus* l'any 2007) o el barb de muntanya (*Barbus meridionalis*), que encara sobreviuen a la part septentrional del Pla al riu Ripoll.

Invertebrats

Es pot fer esment de la presència abundant del cranc de riu americà (*Procambrus clarki*) que ha substituït pràcticament del tot al cranc de riu ibèric (*Austropotamobius pallipes lusitanicus*), afectat tan per la contaminació de les aigües com per l'afanomicosi, malaltia que n'ha reduït dràsticament la població.

Espècies protegides i categories d'amenaça

En matèria de protecció d'espècies, a Catalunya és vigent el Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de protecció dels animals (DOGC núm. 5113, 17.04.2008), i que refon la legislació anterior, inclosa la Llei 22/2003. Mentre que a nivell estatal el Reial Decret 439/1990, de 30 de març, pel qual es regula el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades, actualitzat per la Ordre MAM/2784/2004, de 28 de maig. Amb la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, s'estableix el marc normatiu per a garantir la conservació de les espècies autòctones i caldrà elaborar un Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, que servirà per actualitzar el Catàleg d'espècies amenaçades.

La Directiva d'Aus (Directiva 2009/147, de 30 de novembre, relativa a la conservació de les aus silvestres, i que deroga la Directiva 79/409). Segons aquesta Directiva l'annex més important és l'"I", que inclou les espècies que precisen de mesures de conservació de l'hàbitat. Espècies presents al Pla especial del riu Ripoll, com l'àliga cuabarrada (*Hieraetus fasciatus*), l'àguila marcenca (*Circaetus gallicus*), falcó pelegrí (*Falco peregrinus*), el duc (*Bubo bubo*), la tallareta cuallarga (*Sylvia undata*), i moltes altres espècies presents en època de pas.

A part de les aus, per als altres grups de vertebrats cal fixar-se en la Directiva d'Hàbitats (Directiva 92/43/CEE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres; modificada segons la Directiva 67/97/CE, que adapta al progrés científic i tècnic la Directiva 92/43/CEE; i transposada a la legislació espanyola mitjançant el Reial Decret 1997/1995, de 7 de setembre, pel que s'estableixen mesures per a contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, i el Reial Decret 1193/1998, de 7 de desembre, pel que es modifica el Reial Decret 1997/1995). i segons la qual s'han de tenir en compte les espècies incloses als annexos:

- **Annex II**, que correspon a les espècies protegides que han de ser objecte de mesures de conservació de l'hàbitat. S'hi troben alguns ratpenats.
- **Annex IV**, com espècies estrictament protegides. Alguns rèptils i amfibis (*Alytes obstetricans*, *Bufo calamita*) i mamífers (alguns ratpenats).
- **Annex V**, amb espècies amb la recollida i l'explotació que poden ser controlades. Alguns rèptils (*Pelophylax perezi*) i mamífers (*Genetta genetta*).

Hàbitats

En aquest apartat es tenen en compte els hàbitats d'interès comunitari (HIC) inclosos en la Directiva d'Hàbitats (92/43/CEE). Els hàbitats han estat inventariats seguint el Manual de Biòtops CORINE, però els codis usats segueixen el Centre Temàtic Europeu per a la Conservació de la Natura (ETC/NC), i que ha estat transposat a Catalunya per la Generalitat de Catalunya (format MiraMon). En principi la inclusió d'aquests hàbitats no implica cap categoria de protecció legal, sinó la recomanació de preservar una mostra prou gran com per garantir-ne la conservació (cosa que es fa incloent-los en la Xarxa Natura 2000).

Els hàbitats de l'àmbit grafiat en plànols catalogats en l'inventari d'hàbitats d'interès comunitari (en **negreta** els considerats prioritaris) recollits al Sistema d'Informació Ambiental (SIA) de la Generalitat de Catalunya són:

- **Codi 3250.** Rius mediterranis amb vegetació del *Glaucion flavi*. No prioritari. A la riera Seca.
- **Codi 3260.** Rius de terra baixa i de la muntanya mitjana amb vegetació submersa o parcialment flotant (*Ranunculion fluitantis* i *Callitricho-Batrachion*). No prioritari. Al riu Ripoll entre les Arenes i Sant Llorenç Savall.
- **Codi 3270.** Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del *Chenopodion rubri* (p.p.) i del *Bidention* (p.p.). No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 3280.** Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del *Paspalo-Agrostidion* orlades d'àlbers i salzes. No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 6420.** Jonqueres i herbassars graminoides humits, mediterranis, del *Molinio-Holoschoenion*. No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 6430.** Herbassars higròfils, tant de marges i vorades com de l'alta muntanya. No prioritari. Al riu Ripoll en alguns trams sota el nucli urbà.
- **Codi 92A0.** Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera. No prioritari. En alguns trams del riu Ripoll.
- **Codi 9340.** Alzinars i carrascars. No prioritari. Les millors mostres es troben al voltant de les Arenes i cap a la Mola. Barrejats amb les pinedes.
- **Codi 9540.** Pinedes mediterrànies. No prioritari. Són els boscos més estesos del municipi.

Connectivitat ecològica

Des d'un punt de vista general, l'àmbit del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès presenta una connectivitat ecològica de gran importància. L'Àmbit és creuat pel riu Ripoll, que és un dels principals corredors naturals de la comarca del Vallès Occidental i zones envoltants.

Se situa, a més, pròxim al massís de Sant Llorenç del Munt, envoltat de molta superfície forestal. La millor zona de connectivitat se situa al nord del Sot del Guix i Sot del Turell, amb una continuïtat forestal que permet la connexió ecològica amb les serres pròximes a Sant Miquel del Fai i fins i tot el massís del Montseny, només tallada per l'autovia C-17 i la presència d'algunes urbanitzacions disperses. Aquesta zona forma part de la proposta d'Anella Verda, com a connector Sant Llorenç-Montseny.

En l'Annex 2 de l'Informe de sostenibilitat ambiental del Pla general metropolità de Barcelona (Abril 2010), s'estudien els punts crítics per a la connectivitat ecològica, cap d'ells a Castellar del Vallès ni municipis pròxims, amb l'excepció de Sabadell i Terrassa, que en ser ciutats més grans i pròximes entre elles, presenten uns quants punts crítics.

Tot i això, la continuïtat entre el nucli urbà de Castellar del Vallès amb els polígons industrials del sud, així com la gran extensió i proximitat de les urbanitzacions de Sant Feliu del Racó, Aire-Sol, i el Balcó de Sant Llorenç, són una causa de la limitació en la connectivitat ecològica de l'àmbit que es troba envoltat d'àrees urbanitzades. La urbanització de Can Font, a més, se situa pròxima a un dels punts més crítics per a la permeabilitat d'aquesta zona del Vallès, entre Sabadell i Matadepera, amb un dels trams de carretera (la BV-1248) on es produeixen més atropellaments de porcs senglars (*Sus scrofa*), per la qual cosa cal establir les mesures preventives i correctores necessàries en el condicionament dels vials pròxims a aquesta urbanització.

2.1.7 Paisatge, patrimoni cultural i ús social

2.1.7.1 PAISATGE

EL CATÀLEG DE PAISATGE

El Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona, elaborat per l'Observatori del Paisatge, lliurat al Departament de Territori i Sostenibilitat el 29 de desembre de 2011, va ser aprovat definitivament l'11 de desembre de 2014 (Edicte de 15 de gener de 2015, sobre una resolució del conseller de Territori i Sostenibilitat d'aprovació definitiva del Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona).

L'àmbit del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès es situa en les unitats de paisatge de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i el Cairat i la Plana del Vallès arribant al límit també amb la unitat de Cingles de Bertí i Gallifa.

Unitats de paisatge

CARACTERITZACIÓ DEL PAISATGE LOCAL

Estructura paisatgística i elements definidors del paisatge

L'àmbit del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès està dominat pel paisatge de la vall fluvial del riu Ripoll i la vall de la subconca del torrent de Canyelles. Es tracta d'un espai de gran valor paisatgístic que actua de frontera entre la plana vallesana urbanitzada i els contraforts ocupats per massa forestal de la plana respecte la unitat de Sant Llorenç.

El riu Ripoll presenta un paisatge de riu engorjat i rocós a la part septentrional del Pla fins al gorg de Can Barba. En aquest tram cal exceptuar d'aquest paisatge engorjat la zona del Joncar on el Ripoll rep les aigües del torrent de Canyelles i es crea un espai de vall oberta on es pot contemplar la façana del nucli de Castellar amb la transició de l'horta del Brunet i les espècies de ribera que ressegueixen el curs del torrent de Canyelles.

El paisatge primari de l'àmbit del Pla es pot classificar entre l'espai de la llera del riu, les zones d'horta limítrofes, les zones de cultius de secà i el bosc de pins i alzines.

Elements de valor

La vegetació de ribera s'ha vist beneficiada per la millora de la qualitat de les aigües augmentant el nombre d'exemplars i espècies al llarg de l'àmbit del riu durant les darreres dues dècades. Existeixen zones on el riu conserva el bosc de ribera com a la zona del Turell, i zones que disposen del potencial per estabilitzar el paisatge de ribera com al gual de Can Barba fins al meandre del Boà i l'extensa zona en què el riu transcorre des de la depuradora fins al límit sud del Pla. Dins de l'àmbit del Pla especial s'hi troben elements vegetals que caracteritzen el paisatge pel seu valor ecològic però sobretot cultural com són el bosc d'escleròfil·les que es troba al voltant de la font de Can Pèlags, l'alzinar a la resclosa de la sèquia Monar, els plàtans del torrent de Canyelles al Brunet, el roure entre les hortes de Ca n'Oliver i de Can Carner i els pins pinyers a l'inici de la plana del Rieral.

Al llarg de l'àmbit del Pla especial hi ha localitzats edificis que formen part del catàleg de patrimoni i que vertebreren el paisatge de l'àmbit. Un exemple és la masia del Brunet amb les seves hortes al voltant. Existeixen edificacions també catalogades fora de l'àmbit però prop de límit que també aporten valor al paisatge del Pla com a punts de referència com són Can Riera, El Ranxo, el molí de Can Barba, Castellar Vell i sobretot el Castell.

Un dels elements que caracteritzen el paisatge de l'àmbit, tal i com s'ha mencionat anteriorment, és l'horta. Aquesta activitat agrària tradicionalment lligada al paisatge fluvial per la seva necessitat de reg configura una xarxa d'espais oberts de gran valor paisatgístic. Aquests espais però s'han vist degradats a les darreres dècades per la instal·lació de tanques i construccions d'edificacions precàries que no permeten una visualització endreçada del paisatge i una limitació de les conques visuals.

Existeixen espais en l'àmbit fluvial que representen espais d'interès per la seva qualitat ambiental i visual com són les zones de gorgs al llarg del riu. Es tracta de punts amb salts d'aigua envoltats de roca i vegetació que esdevenen espais que caracteritzen el paisatge del riu Ripoll a la seva part alta.

Vista de les feixes de Mas Olivet i del bosc de ribera al pont de Turell

Impactes paisatgístics

Com a elements de degradació del paisatge a part de l'espai d'hortes degradades per la instal·lació d'elements de tanques i construccions il·legals com s'ha apuntat anteriorment, existeixen altres punts que presenten espais degradats del paisatge. Un d'aquests elements es el creuament de la línia d'alta tensió elèctrica al llarg del curs del torrent de Canyelles degradant la façana nord del nucli urbà on es troba l'església i la vista del Puig de la Creu. Uns altres espais degradats són les zones de les fàbriques tancades al límit exterior del Pla especial, com la part baixa de can Barba i la fàbrica de la pelleria de Fonts Calents ja que hi ha diferents instal·lacions auxiliars als edificis com dipòsits i materials d'obra en disconformitat amb el paisatge.

Al torrent de Canyelles el seu marge esquerre limita amb el nucli urbà de Castellar, al llarg del carrer de Sant Sebastià presenta una façana de degradació per la proximitat dels habitatges i la no presència de vegetació. Finalment, l'emplaçament d'instal·lacions de serveis en l'àmbit, com per exemple els dipòsits de la xarxa d'aigua potable com el de Canyelles o el de Mas Olivet distorsionen el paisatge d'horta de l'espai creant un gran impacte visual pel seu emplaçament central.

Vista general de la zona d'horta del Rieral sud.

Dipòsit de Canyelles i tanques d'horts al Molí d'en Busquets.

Anàlisi de conques visuals

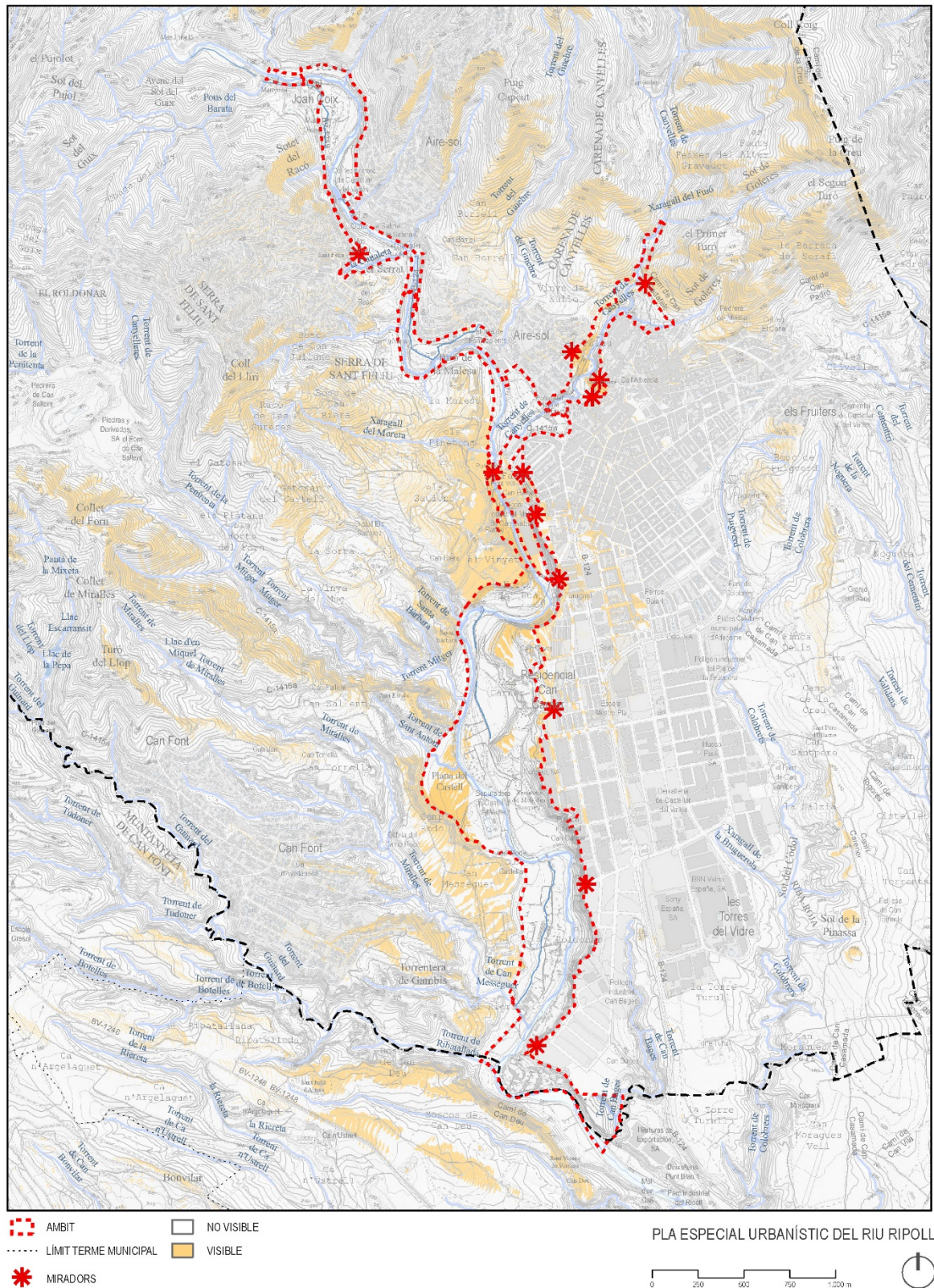
L'anàlisi de conques visuals és una eina que permet identificar quins sectors del territori són visibles des d'un punt determinat (és a dir, la conca visual d'aquell punt). Això permet avaluar quins elements o unitats del paisatge són més visibles i, per tant, si una actuació o canvi en el paisatge serà més percebut visualment o menys. L'anàlisi s'efectua mitjançant tècniques de sistemes d'informació geogràfica (SIG), de manera que es calcula la conca visual de diversos punts, de tal manera que s'obté un plànol de zones visibles i d'altres no visibles.

La visibilitat del conjunt dependrà de quins punts se seleccionin per obtenir-ne la conca visual. El criteri habitualment utilitzat és escollir els punts o camins panoràmics (per tant, els que previsiblement tindran conques més grans) i els punts o camins molt transitats (assumint que el grau d'impacte visual d'una transformació del paisatge serà més gran com més elevat sigui el nombre de persones que el perceben).

El camí del riu és l'itinerari més utilitzat ja que és l'eix principal de l'espai fluvial. El seu ús correspon a trànsit a l'entorn del riu o com a accés a les diferents zones agrícoles, industrials i de serveis. Durant el seu recorregut són visibles la majoria dels elements d'interès com Castellar Vell, el Castell i Can Barba i el Rieral, així com una bona perspectiva del paisatge rural amb un mosaic de camps i boscos.

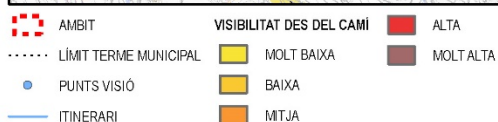
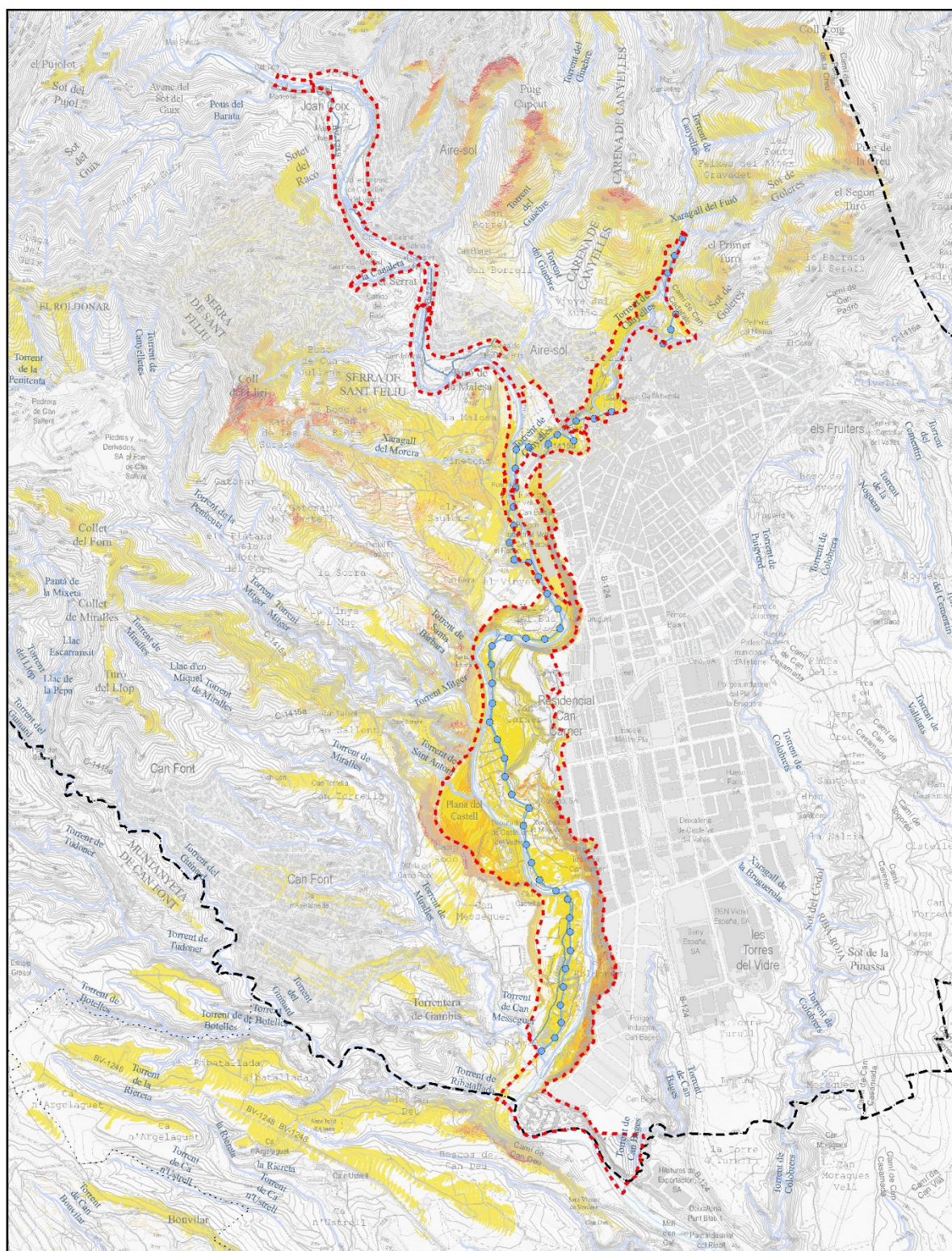
Una segona anàlisi de visibilitat d'interès, és la que ofereixen els entorns del Ripoll des de la façana de la vila, és a dir, des de tots aquells punts de la ciutat que estan tocant al barranc del marge esquerre del riu. Corresponen al recorregut al llarg de la Ronda Turuguet, la plaça de la Miranda (Pitu) i al parc de Canyelles on s'observa l'espai del torrent de Canyelles. La visibilitat dels entorns del Ripoll des de la façana de la ciutat és força àmplia ja que inclou la major part de l'espai i part de Sant Llorenç del Munt.

Finalment, s'ha obtingut la superfície visible de forma conjunta des del camí del riu, la façana de Castellar i els diferents elements del patrimoni: Castellar Vell, el Castell, el Ranxo i els diferents molins. La superfície visible des de qualsevol d'aquests punts permet identificar les edificacions no tradicionals o elements artificials que podrien ser considerats com a discordants en el paisatge. Aquests elements discordants són les nombroses edificacions de barraquisme i tanques que no permeten una visió àmplia en punts del camí del riu.

Visibilitat des de la façana de la vila de Castellar.

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DEL RIU RIPOLL

Visibilitat des del camí del riu.

2.1.7.2 Patrimoni cultural

PATRIMONI ARQUITECTÒNIC I ARQUEOLÒGIC

Pel que fa al patrimoni arquitectònic, dins de l'àmbit del Pla especial hi ha catalogats tretze elements a Castellar del Vallès que són:

- Pont de Turell (OE-3)
- Molí d'en Barata (Al-15)
- Pont de Sant Feliu (OE-2)
- Pont i pontó del Brunet (OE-4)
- Masia del Brunet (ARR-21)
- Bassa del Brunet (Al-1)
- Pont Nou (OE-7)
- Pont Vell (OE-6)
- Xemeneia de Can Barba (Al-19)
- Xemeneia del pito de Can Barba (Al-21)
- Refugis de Can Barba (AM-2)
- Conjunt del Boà (Al-20)
- Sèquia Monar
- Recs laterals del Ripoll (A-16)
- Ca n'Oliver (ARR-3)
- El Rieral (Al-5)
- Xemeneia del Molí d'en Busquets (Al-22)

També formen part del catàleg però com elements ambientals paisatgístics les barraques de pedra seca que han estat inventariades i restaurades pel Centre Excursionista de Castellar.

Destacar que existeixen una gran quantitat d'elements catalogats i d'interès al límit exterior del Pla especial que no han estat inclosos com són el Castell de Clasquerí, Can Pèlags, El Turell, Mas Olivet, el Sabater Nou que malgrat formar part de l'espai del riu la delimitació del Pla especial no els engloba.

Pel que fa al patrimoni arqueològic i paleontològic, s'ha obtingut constància d'elements que formen part del patrimoni arqueològic dins dels límits del Pla especial del riu Ripoll. Aquests jaciments catalogats són:

- Establiment ibèric del Boà (JAA-13/62)
- Establiment de Ca n'Oliver (JA -9/168)
- Establiment ibèric Mas Astafort (JA-6/166)
- Jaciment del Mas Olivet (JAV 11/151).

ALTRE PATRIMONI CULTURAL

Els elements del patrimoni cultural a l'àmbit del Pla especial estan relacionats amb d'altres de fora del mateix, com l'església de Castellar Vell o l'eix de pujada al Puig de la Creu des de la vall de Canyelles.

L'àmbit del riu Ripoll és un node entre els elements situats al nucli urbà i els que es troben al marge dret. A la vegada actua com a gran corredor de connexió entre la plana del Vallès on destaca la ciutat

de Sabadell cap a la zona de muntanya de Sant Llorenç. Es tracta d'un espai que integra els diferents espais lliures, els equipaments i elements del patrimoni arquitectònic de Castellar.

2.1.7.3 Ús social

L'àmbit, i concretament els camins que creuen l'àmbit del riu Ripoll han estat un espai tradicionalment molt utilitzat per a les activitats esportives i de lleure. El fet de la proximitat de la ciutat de Sabadell i de Castellar provoca una demanda d'espais d'ús lúdic-esportiu que augmenta any rere any. Entre les activitats més practicades hi ha el passejar i sobretot anar en bicicleta. Aquestes són les activitats més practicades als camins que creuen el Ripoll.

Per altra banda, nombrosos espais d'horta han esdevingut espais recreatius per al lleure per a persones jubilades que aprofiten l'espai de regadiu per obtenir productes d'autoconsum. Aquesta vessant en molts casos ha provocat usos no adequats que juntament amb el caràcter periurbà de l'espai allunyat dels nuclis poblats pel fort desnivell que separa gran part de l'espai fluvial respecte la plana; l'àmbit del camí del riu ha aglutinat durant anys pràctiques de degradació de l'espai que han provocat que sigui un espai de trànsit més que de destinació per a passejants i ciclistes.

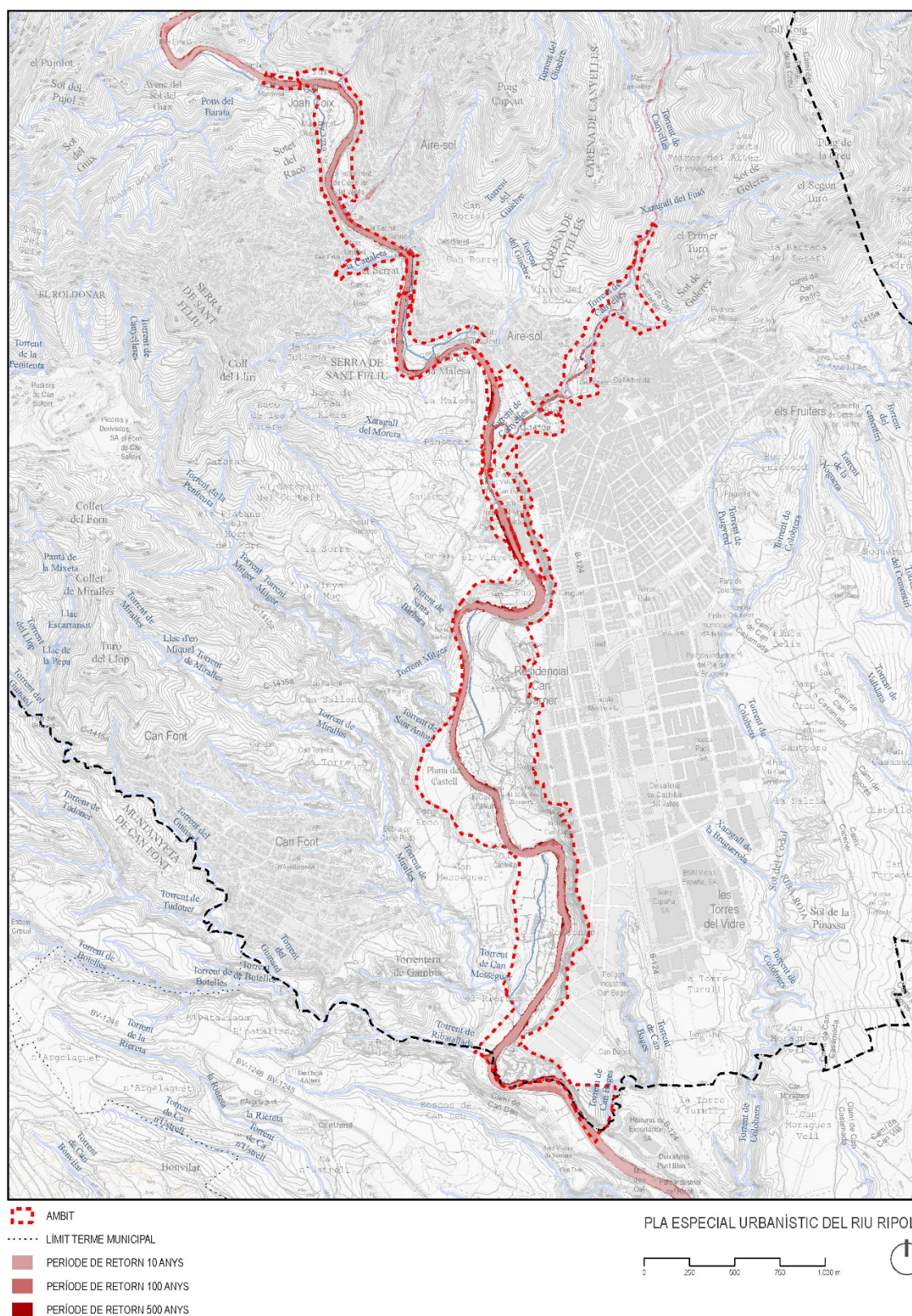
Existeixen alguns itineraris que travessen l'àmbit del Pla especial:

- **GR 173 Vallès Natural.** Una part del recorregut travessa per l'àmbit del Pla especial per la zona del torrent de Canyelles.
- **PR C30 Sabadell - Sant Llorenç Savall.** Una part del recorregut travessa per l'àmbit del Pla especial per la zona del torrent de Canyelles.

2.1.8 Àrees de risc

Risc d'inundacions

Els criteris de delimitació de les zones inundables, d'acord amb l'informe de l'Agència Catalana de l'Aigua, el Pla s'adapta al contingut del Decret 638/2016 (articles 9, 9bis, 9ter, 9quàter, 126bis i 126 ter), el qual condiciona certes obres i usos depenent de si es troba en zona rural o urbanitzada segons la Llei del sòl.

Delimitació de les zones potencialment inundables des del punt de vista geomorfològic.

Font: Treballs de la Planificació de l'Espai Fluvial de la conca del Besòs, Agència Catalana de l'Aigua 2009.

Risc d'incendis forestals

Castellar del Vallès està considerat com a municipi d'alt risc d'incendi segons el Decret 64/1995 de 7 de març pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals.

En la figura al final d'aquest apartat es mostra el mapa de perill bàsic d'incendi forestal elaborat per la Direcció General del Medi Natural del DTS. Les informacions que mostra són resultat de l'agrupació dels conceptes de perill d'ignició per una banda i perill de propagació per una altra. Entenent com a perill d'ignició la facilitat que s'iniciï un incendi forestal i com a perill de propagació la facilitat amb què es pot expandir.

És un mapa quantitatiu on cada punt del territori té assignat un valor de risc numèric que va del 0 al 10, com a resultat de la combinació analítica de les capes que representen els diferents factors que determinen el risc d'incendi. Les zones del mapa queden classificades segons les 4 categories següents:

- Perill baix: valors del mapa compresos entre 0 i 4
- Perill moderat: valors del mapa compresos entre 4 i 5
- Perill alt: valors del mapa compresos entre 5 i 7
- Perill molt alt: valors del mapa compresos entre 7 i 10

L'àmbit del Pla especial pren valors de risc baix a les zones on dominen els conreus. El risc mitjà es concentra a les zones de bosc, tant de coníferes com de vegetació de ribera, sobretot on es concentra la canya (*Arundo donax*).

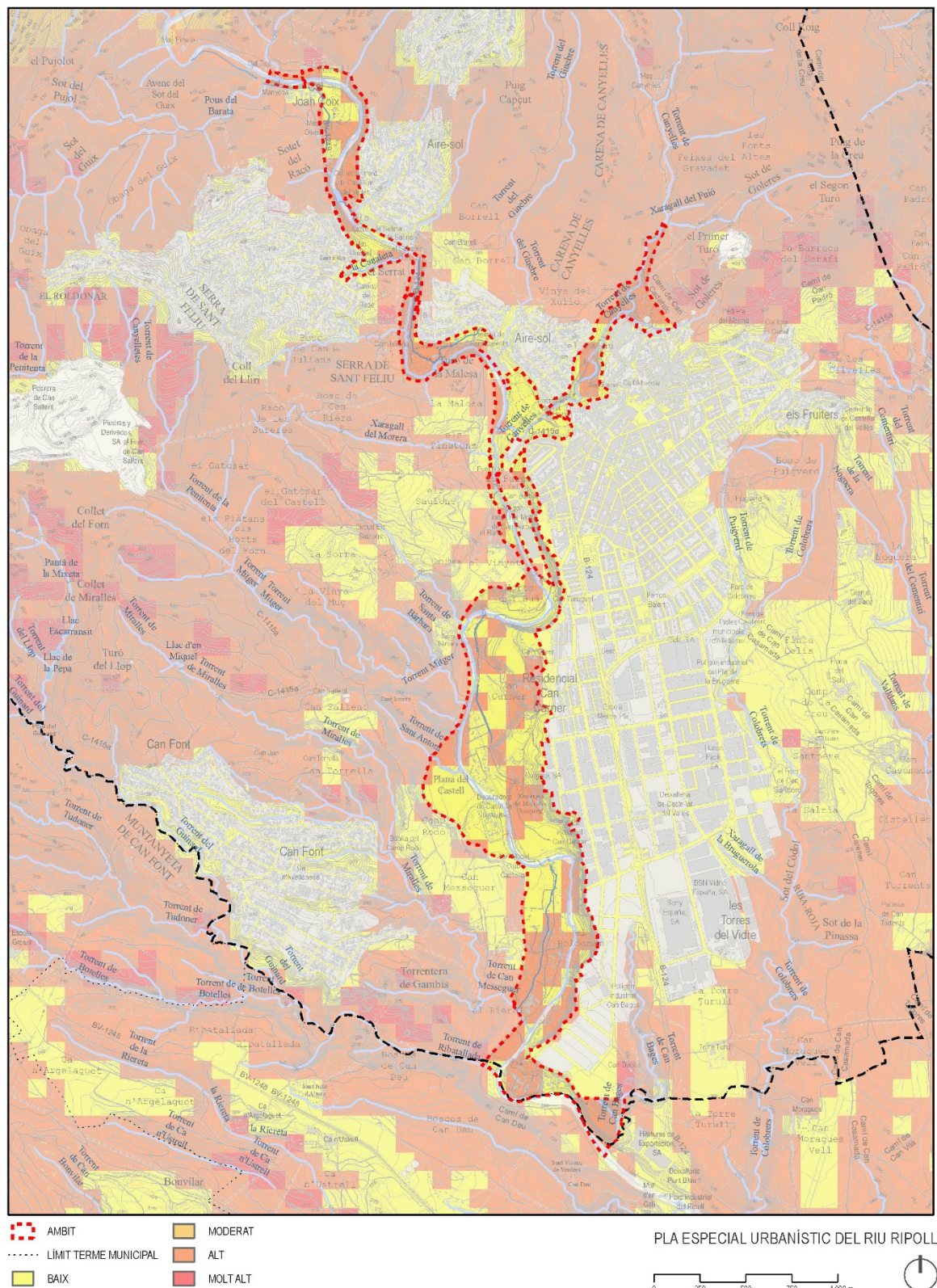
Per altra banda, cal considerar el risc d'incendis d'origen antròpic, ocasionat per la presència d'habitatges i equipaments a l'interior de masses forestals, per les activitats agrícoles i per l'ús públic.

L'ús públic també és una possible activitat de perill ja que engloba una gran varietat d'activitats i algunes poden provocar incendis. Entre elles destaquen les fogueres, el trànsit de vehicles motoritzats per zones no permeses, els abocaments de residus i els possibles llançament de cigarretes enceses.

Els mitjans d'extinció d'incendis d'aquest sector són els parcs de bombers de Castellar del Vallès i Sabadell juntament amb la Central de Bombers de Bellaterra (Regió d'Emergències Metropolitana Nord), i l'ADF de Castellar del Vallès.

A partir de l'**històric d'incendis** a Catalunya realitzat pel Departament d'Agricultura que disposa de les dades d'incendis des del 1986 al 2016 es pot observar que l'àmbit del Pla no ha estat una zona amb incendis. Existeix el registre d'un incendi de dimensions reduïdes (9 ha) a la part més meridional del Pla que es va originà l'agost de l'any 1994.

Per altra banda, des de l'Ajuntament de Castellar del Vallès existeix un mapa històric d'incendis forestals des del 1986 a la totalitat del municipi. En aquest document s'hi poden observar petits incendis registrats a la verneda de Turell, a la zona de la font de la Riera s'hi observa un incendi considerable el 1985. També s'observen petits incendis a la zona de Fonts calents, el Joncar i el Rieral.

Mapa de perill bàsic d'incendi forestal.

Font: Mapa de perill bàsic d'incendi forestal (DTS 2016).

Risc sísmic

D'una banda, tot el terme municipal Castellar del Vallès té intensitat sísmica (entesa com a **perillositat sísmica**) VII de l'escala MSK, en funció de les característiques geotècniques dels seus sòls. Aquesta intensitat sísmica és considerada **moderada**.

El terme *sòl* és utilitzat aquí des del punt de vista d'enginyeria del terreny, incloent el sòl edàfic, les formacions superficials, i el substrat damunt del qual s'assenten les construccions. Els sòls de l'àmbit d'estudi, es consideren principalment de tipus A (roques compactes) i B (materials semi-compactats).

Risc geològic

a) Erosió

En l'àmbit del Pla especial destaquen grans talussos que ha generat l'acció erosiva del riu al llarg dels anys. Cal tenir en consideració aquelles àrees properes a forts pendents ja que tenen un potencial d'erosionabilitat elevat.

També cal parar atenció a marges de torrents com l'espai on el torrent Mitger tributa al riu Ripoll, que són fàcilment erosionables si la vegetació de ribera s'ha talat o modificat i es troba al talús que suporta el conjunt del Castell.

Un altre element que erosiona el sòl és el trànsit, especialment el de cavalls, motocicletes i bicicletes, que en alguns trams genera una afecció significativa.

Així mateix, existeixen diferents dreceres i variants dels camins presents a l'àmbit del Pla que degraden la vegetació i erosionen el sòl, especialment a la zona del parc de Canyelles fins als horts de les Bassetes i la zona dels Gorgs de Mas Olivet.

b) Esllavissades

Tal i com s'indica en el POUM, pel que fa a la generació d'esllavissades, també segons el RiskCat, la zona de Castellar del Vallès presenta susceptibilitats majoritàriament BAIXES, és a dir, zones muntanyoses amb un relleu suau i les depressions amb un lleuger desnivell orogràfic.

Dins d'aquest grup hi ha gran part de la Serralada Litoral, representada per roques granítiques i metamòrfiques que configuren relleus suaus. D'altra banda, gairebé tota la Depressió Central catalana mostra un relleu suau que, de forma puntual, pot generar petites esllavissades.

Només la franja septentrional presenta valors MITJANS.

D'altra banda, s'ha realitzat una anàlisi de la susceptibilitat de moviments de terreny de manera local per a l'àmbit d'estudi, a partir de la informació elaborada al respecte per part de l'Institut Geològic de Catalunya (IGC) referent a les unitats aflorants al medi, la tipologia i el pendent. Aquesta informació es resumeix a la taula següent:

MATRIU DE RELACIÓ DE LA SUSCEPTIBILITAT DE MOVIMENTS DE TERRENY SEGONS LES UNITATS AFLORANTS, LA TIPOLOGIA DEL MOVIMENT I EL PENDENT DEL TERRENY

Litologia	Tipologia del moviment	Pendent del terreny						
		>45°	35°-45°	30°-35°	20°-30°	10°-20°	6°-10°	<6°
		>100%	70-100%	58-70%	36-58%	18-36%	11-18%	<11%
Roques massives (granits, calcàries, conglomerats)	Desprendiments, bolcades	MITJANA	BAIXA A MODERADA					

ts, gresos...)				
Roques massives amb intercalacions / Graves cimentades	Despreniments, bolcades	ALTA	MITJANA	BAIXA A MODERADA
Alternances litològiques / Graves i sorres cohesives / Tarteres	Despreniments, bolcades, Lliscaments translacionals	ALTA	MITJANA	BAIXA A MODERADA
Alternances litològiques amb predomini argilós / Graves i sorres poc cohesives	Despreniments, bolcades, Lliscaments translacionals i rotacionals, Fluxos	ALTA	MITJANA	BAIXA A MODERADA
Dipòsits lutítics	Lliscaments rotacionals, Fluxos	ALTA	MITJANA	BAIXA A MODERADA

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut Geològic de Catalunya

Així doncs, es considera que l'àmbit d'estudi presenta una susceptibilitat de moviments de terreny en general **BAIXA A MODERADA**, però amb zones, principalment a l'oest del municipi, i resseguint els escarpats del riu Ripoll al seu pas pel pla de la Bruguera i la ronda Turuguet on la susceptibilitat és **ALTA**.

Resseguint la xarxa de camins de l'àmbit es detecten punts amb perill d'esllavissada en el camí del riu. Un d'aquests punts es troba a l'alçada del camí a Castellar Vell i la façana del talús de la Plaça de la Miranda fins a Ca n'Oliver. També presenta perill el talús que suporta les indústries del carrer Montsià, Baix Camp i Segrià del polígon de Can Carner.

Risc químic

La normativa sobre accidents greus determina quines instal·lacions industrials poden originar accidents amb afectació greu a la població i al medi ambient. Aquesta normativa associa els accidents greus a la presència de determinades substàncies perilloses, en determinades quantitats i estableix dos nivells d'afectació o dos tipus d'instal·lacions: instal·lacions de nivell alt i instal·lacions de nivell baix.

Segons el nivell d'afectació s'estableixen unes obligacions diferencials, essent més restrictiu amb aquelles instal·lacions que tenen una major quantitat de substàncies (de nivell alt) que amb aquelles que tenen una quantitat menor (de nivell baix).

Les instal·lacions de nivell alt estan obligades a facilitar a l'administració competent tota la informació necessària per elaborar el corresponent Pla d'Emergència Exterior (PEE). L'administració competent per elaborar els PEE és la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil (DGESC) del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, que ha elaborat el Pla d'Emergència Exterior del Sector Químic de Catalunya (PLASEQCAT).

Per altra banda, l'anàlisi del TRANSCAT (Pla especial d'Emergències per accidents en el transport de mercaderies perilloses per carretera i ferrocarril a Catalunya) permet conèixer les vies de comunicació per les quals circulen importants fluxos de mercaderies perilloses.

El terme municipal de Castellar del Vallès posseeix una instal·lació inclosa en el PLASEQCAT, classificada de risc baix, i una altra ubicada a Terrassa l'àrea d'influència de la qual també abasta Castellar. Es tracta de:

PLASEQCAT A CASTELLAR DEL VALLÈS

Nivell	Empresa	Municipi	Productes part 1
BAIX	Panreac Química, SAU	Castellar del Vallès	Metanol, clor, brom, 1, 2, 4 - Triclorbenzè, sulfat de dimetil
ALT	Laboratorios Miret, S.A.	Terrassa	Acetilè, brom, clor, oxigen, gasoil i hidrazina

De tal manera, Castellar del Vallès, queda emmarcat en el sector de risc Vallès Occidental - Llobregat, amb la conseqüent obligatorietat de redactar el PAM del PLASEQCAT.

L'anàlisi del flux del TRANSCAT posa de manifest que no existeixen fluxos de vehicles amb mercaderies perilloses per les carreteres de Castellar del Vallès

2.2 REFERENTS I REQUERIMENTS NORMATIUS QUE AFECTEN L'ÀMBIT D'ORDENACIÓ

2.2.1 Planejament territorial

La Llei 23/1983, de 21 de novembre, de Política territorial, defineix tres instruments de planejament territorial:

- El Pla territorial general.
- Els plans territorials parcials.
- Els plans territorials sectorials.

Mitjançant aquests diversos instruments ha d'ésser formulat i aprovat el planejament territorial de Catalunya, amb l'amplitud i precisió necessàries per a que pugui ser el referent principal de la política territorial a desenvolupar en la línia que assenyalen els articles 40 i 45 de la Constitució espanyola, esmentats en el preàmbul de la Llei de Política territorial. Els articles de la Constitució estableixen que els poders públics "han de promoure les condicions favorables al progrés social i econòmic i a una distribució més equitativa de les rendes regionals i personals" i "han de vetllar per a la utilització racional de tots els recursos naturals amb l'objectiu de protegir i millorar la qualitat de la vida i de defensar i restablir el medi".

Per a completar la relació d'instruments de planejament territorial disponibles cal fer esment, també, dels plans directors territorials, creats per la Llei 31/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives que va modificar l'article 86 de la Llei 23/1983, de Política territorial.

El Pla territorial general de Catalunya ha de comprendre l'àmbit de tota Catalunya i, d'acord amb el que assenjala l'article 5 de la Llei, ha de contenir determinacions relatives a: zones del territori amb característiques homogènies; nuclis de població que poden exercir una funció impulsora i

reequilibradora; espais d'interès natural que cal conservar; terres d'ús agrícola o forestal que cal conservar; i les previsions d'emplaçament de grans infraestructures i àrees del territori on cal promoure usos específics. Així mateix, el Pla territorial general ha de definir els àmbits d'aplicació dels plans territorials parcials.

2.2.1.1 El Pla territorial general de Catalunya

El Pla territorial general de Catalunya va ser aprovat per la Llei 1/1995, de 16 de març. Es tracta d'un Pla vigent en el moment actual, si bé des de la seva aprovació no ha estat objecte de modificacions o revisions. El Pla territorial general s'ha de desenvolupar mitjançant els plans territorials parcials i els plans territorials sectorials.

Els plans territorials sectorials han de comprendre també l'àmbit de tot Catalunya però, d'acord amb el seu caràcter sectorial, les seves determinacions es refereixen només a un o alguns aspectes de la realitat territorial: carreteres, espais d'interès natural, equipaments comercials..., que són analitzats i projectats, en cada cas, de manera especialitzada pel departament de la Generalitat responsable de la matèria de què es tracti. El contingut i les determinacions d'aquests plans són els necessaris en cada cas en funció de la naturalesa de la matèria a planificar. En desenvolupament de la Llei 23/1983, la Generalitat ha elaborat i aprovat diversos plans territorials sectorials, alguns d'ells amb anterioritat a l'aprovació del Pla territorial general.

Els plans territorials parcials han de desplegar les determinacions del Pla territorial general i han de fer-ho amb el major detall que permet la menor extensió del seu àmbit. La llei estableix que l'àmbit dels plans territorials parcials tindran, com a mínim, l'extensió d'una comarca, que poden agrupar diverses unitats comarcals, sense dividir-les i que, en tot cas, adoptaran els àmbits determinats a aquests efectes pel Pla territorial general.

El Pla territorial general va establir l'any 1995 sis "àmbits funcionals" per a la formulació dels plans territorials parcials, els quals van ser modificats per la Llei 24/2001, de 31 de desembre, motivada pel reconeixement de l'Alt Pirineu i Aran com un nou àmbit funcional diferenciat del de Ponent.

2.2.1.2 El Pla territorial metropolità de Barcelona

El 20 d'abril de 2010 el Govern de Catalunya va aprovar definitivament el Pla territorial metropolità de Barcelona (PTMB) que comprèn les comarques del Barcelonès, Baix Llobregat, Maresme, Alt Penedès, Garraf, Vallès Oriental i Vallès Occidental.

El PTMB aprovat definitivament en l'ordenació dels espais oberts inclou gran part de l'àmbit del present Pla especial com espai connector RIC (rius principals d'interès connector).

En aquest sentit, la Comissió Territorial d'Urbanisme de Barcelona, en sessió de 8 de novembre de 2018, posà de manifest en l'informe urbanístic i territorial que, d'acord amb l'article 1.16.3 de les Normes d'ordenació territorial, el Pla que s'aprovi inicialment haurà de justificar l'ajust de les propostes a les determinacions del PTMB, que estableix directrius d'obligat compliment en el sol no urbanitzable i, de forma concreta, pels corredors fluvials.

2.2.2 Altres plans de caràcter local

S'incorporen, seguint les directrius del DA, les determinacions de diferents plans locals, en referència:

- Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Castellar del Vallès.
- Pla de Mobilitat Urbana Castellar del Vallès

- Pla d'Acció de l'Energia Sostenible

2.2.2.1 Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Castellar del Vallès

El planejament urbanístic vigent del municipi de Castellar del Vallès és el Text refós del Pla d'ordenació urbanística municipal, el qual fou aprovat definitivament suspent executivitat per la Comissió Territorial d'Urbanisme de Barcelona el 24 de maig de 2016, i va donar la seva conformitat en sessió de 4 d'octubre de 2016. La normativa urbanística del POUM regula en els articles 195 i 206 les disposicions sobre el present Pla especial urbanístic del riu Ripoll.

El citat POUM va ser objecte d'avaluació ambiental, finalitzada mitjançant la resolució del subdirector general d'Avaluació Ambiental, de 23 de novembre de 2015, per la qual s'atorgà la conformitat a la memòria ambiental condicionada a la incorporació d'un seguit de consideracions. Entre aquestes, destacar el requeriment de preveure la subjecció a d'avaluació ambiental estratègica ordinària del Pla especial urbanístic del riu Ripoll, atenent l'abast i la finalitat de regular els usos i edificacions dins del seu àmbit, i d'acord amb la normativa sectorial vigent i en el sentit establert en l'article 42 de les normes urbanístiques.

2.2.2.2 Pla de Mobilitat Urbana de Castellar del Vallès

El Pla de mobilitat urbana de Castellar, va ser presentat al maig del 2012. El PMU és una eina de reflexionar sobre el model urbà, per a dotar de coherència les diferents polítiques ja empreses per l'Ajuntament i definir les estratègies futures en consonància amb un model de mobilitat sostenible, segura i accessible per a tothom.

El contingut del Pla consta d'un anàlisi i diagnosi de la mobilitat actual, un pla d'acció per arribar a l'escenari de futur plantejat i un estudi de sostenibilitat ambiental. L'execució del pla d'acció està prevista en dues fases de sis anys cadascuna (2013-2018 i 2019-2024).

En l'àmbit del Pla s'hi preveu la creació d'un nou camí per a vianants entre el nucli de Castellar i Sant Feliu del Racó.

2.2.2.3 Pla d'Acció de l'Energia Sostenible

L'any 2009 es va aprovar el Pla d'Acció de l'Energia Sostenible (PAES) amb el qual es pretén reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle mitjançant actuacions d'eficiència energètica i fonts d'energies renovables. El 46% de la totalitat d'emissions del PAES prové del transport.

En l'àmbit del Pla especial no s'hi preveuen actuacions.

2.2.3 Incidències previsibles sobre altres plans

S'han valorat per a la formulació del present pla, prèviament a la definició dels propis objectius, les directrius definides per plans concurrents, i jeràrquicament superiors al present. Els plans valorats han estat els següents:

- Pla Territorial Metropolità de Barcelona
- POUM de Castellar del Vallès
- Pla de les Conques internes de Catalunya
- Pla de Regadius de Catalunya

A més de valorar la possibilitat de concurrències del següents, analitzant de forma concreta els que es ressalten en **negreta**:

PLANS SECTORIALS VIGENTS A CATALUNYA

Àmbit	Nom
Infraestructures i mobilitat	Pla d'Aeroports, Aeròdroms i Heliports de Catalunya (2009 - 2015)
	Pla de Ports de Catalunya 2007-2015
	Pla de Regadius de Catalunya
	Pla Director de Mobilitat de la Regió Metropolitana de Barcelona (pdM)
	Pla Director d'Infraestructures del Transport Públic Col·lectiu de la Regió Metropolitana de Barcelona 2011-2020 (PDI)
	Pla d'Infraestructures de Transport de Catalunya (PITC)
	Pla de transport de viatgers de Catalunya 2008-2012
	Pla estratègic de la bicicleta de Catalunya 2008-2012
Espais oberts	Pla Director Urbanístic del Sistema Costaner (PDUSC 1 i 2)
	Directiva Hàbitats
	Pla d'Espais d'Interès Natural
	Xarxa Natura 2000
	Pla Territorial Sectorial de Connectivitat Ecològica (en elaboració)
Assentaments	Pla d'Àrees Residencials Estratègiques (ARE)
	Pla Territorial Sectorial d'Equipaments Comercials de Catalunya (PTSEC)
Aigua	Pla Sectorial d'Abastament d'Aigua a Catalunya (PSAAC) (en elaboració)
	Programa de Sanejament d'Aigües Residuals Urbanes (PSARU 2005)
	Pla de Regadius de Catalunya
	Planificació d'Espais fluvials
	Directiva Marc de l'Aigua
Energia	Pla de l'Energia de Catalunya 2012-2020
	Planificació dels Sectors d'Electricitat i Gas 2008-2016
Residus	Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals de Catalunya 2005-2012
Atmosfera	Pla de Protecció de l'Ambient Atmosfèric
Salut	Xarxa Espanyola de Ciutats Saludables

A banda de les disposicions anteriors, caldrà tenir en compte allò establert en les referències següents: el Text refós de la Llei d'aigües i el Reial decret 638/2016, de 9 de desembre, pel qual es modifiquen el Reglament del domini públic hidràulic, aprovat pel Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, el Reglament de planificació hidrològica, aprovat pel Reial decret 907/2007, de 6 de juliol, i altres reglaments en matèria de gestió de riscos d'inundació, cabals ecològics, reserves hidrològiques i abocaments d'aigües residuals; la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic; els plans especials d'emergències sobre els riscos concurrents (nevades, incendis forestals...); etc.

D'aquest anàlisi, s'han pogut considerar en el present document, les seves directrius i propostes, no havent-hi doncs contradiccions en la proposta.

3. DIAGNOSI

La diagnosi de l'àmbit del Pla es basa en els elements rellevants del medi a partir dels apartats anteriors.

En base a aquesta diagnosi, es formulen el **objectius** i **criteris ambientals**, a considerar en l'àmbit del Pla, associant a aquests els potencials efectes.

La diagnosi s'estructura en els següents capítols:

- Ocupació i consum de sòl.
  - Cobertes del sòl.
  - Estructura, edificacions i instal·lacions existents.
  - Xarxa de camins i mobilitat.
  - Zones agrícoles: secà i horta.
- Cicle de l'aigua.
- Ambient atmosfèric.
- Gestió de residus.
- Biodiversitat connectivitat ecològica i patrimoni natural.
- Paisatge, patrimoni cultural i ús social.
- Àrees de risc.

3.1 OCUPACIÓ I CONSUM DE SÒL

3.1.1 Cobertes del sòl

Els conreus herbacis de secà són la coberta majoritària en l'àmbit del Pla ocupant un 20% de la superfície seguits de la vegetació de ribera amb un 16,2 %. La zona de cultius ocupa un 32% de la superfície de l'àmbit, esdevenint la coberta més significativa si es sumen els cultius de secà i de regadiu. La coberta d'*activitats extractives* ocupa una superfície de 7,15 ha i es troben concentrades en gran part a la baixada del Molí d'en Busquets.

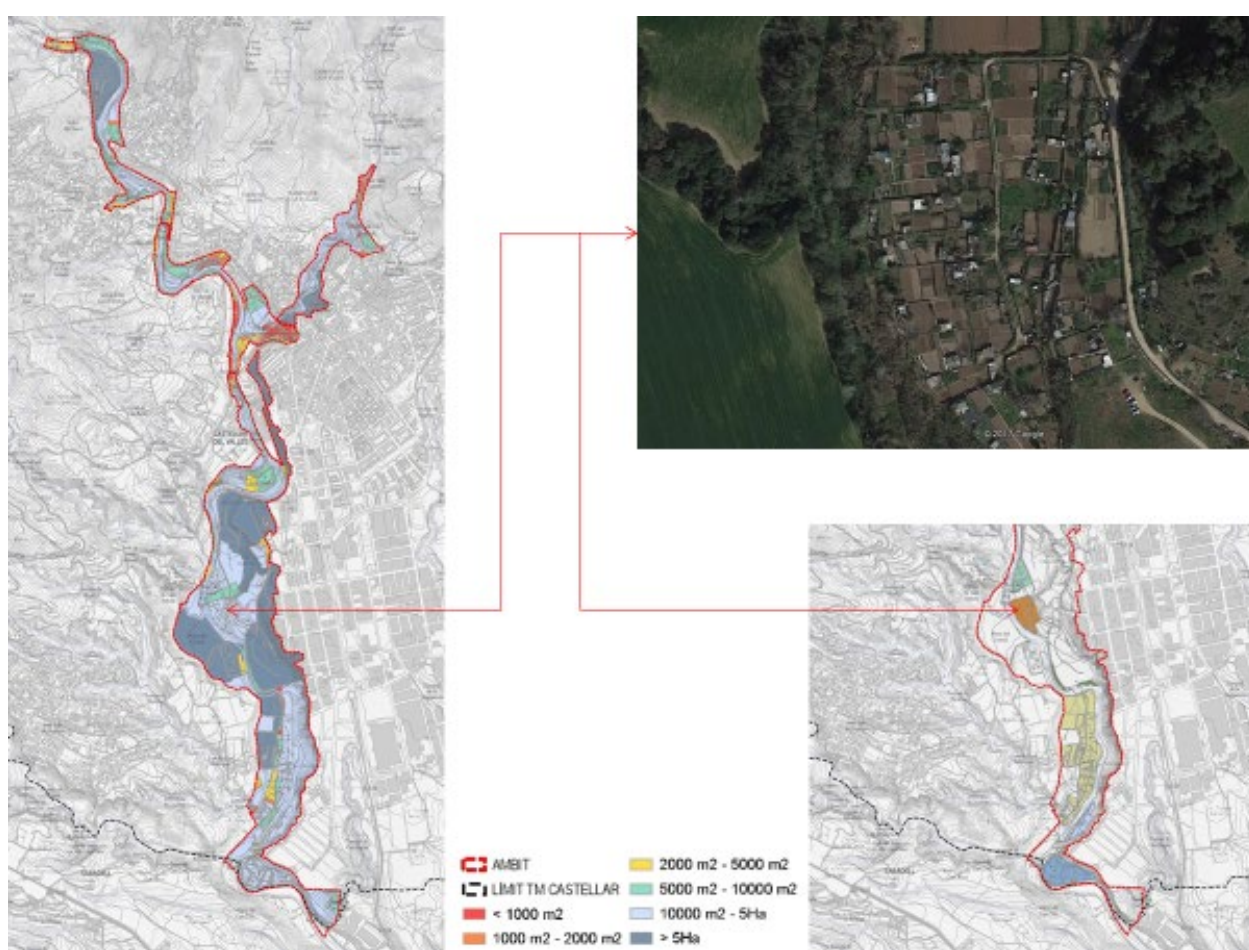
La zona de cultius ocupa un 32% de la superfície

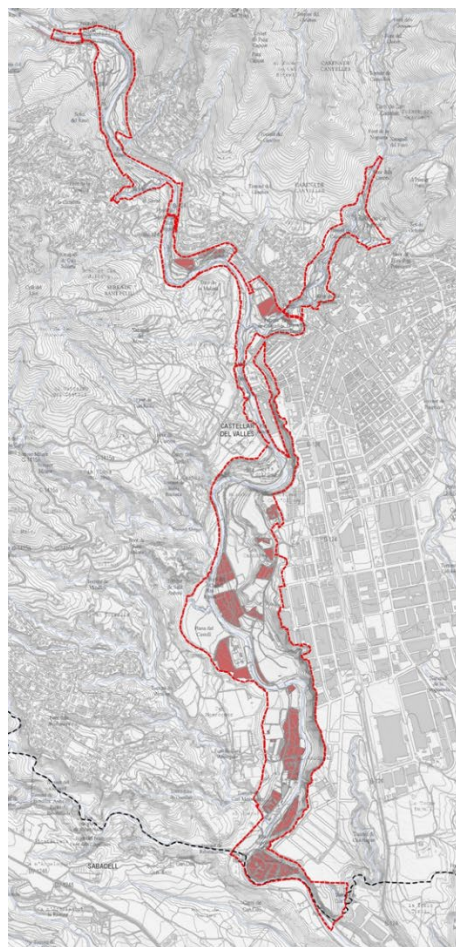
3.1.2 Estructura, edificacions i instal·lacions existents

Dins de l'àmbit del Pla especial existeixen diferents tipus d'edificacions que estructurin el territori. Entre les més remarcables hi ha les que formen part del patrimoni històric com els diferents molins amb les obres hidràuliques auxiliars en referència a les canalitzacions i sèquies històriques. També formen part del patrimoni les masies que es troben dins de l'àmbit del Pla. Per altra banda, hi existeixen instal·lacions per a serveis tècnics com són les del sanejament que disposen de diferents elements al llarg de l'àmbit del Pla com per exemple l'EDAR Castellar. També hi creuen diverses conduccions de línies elèctriques.

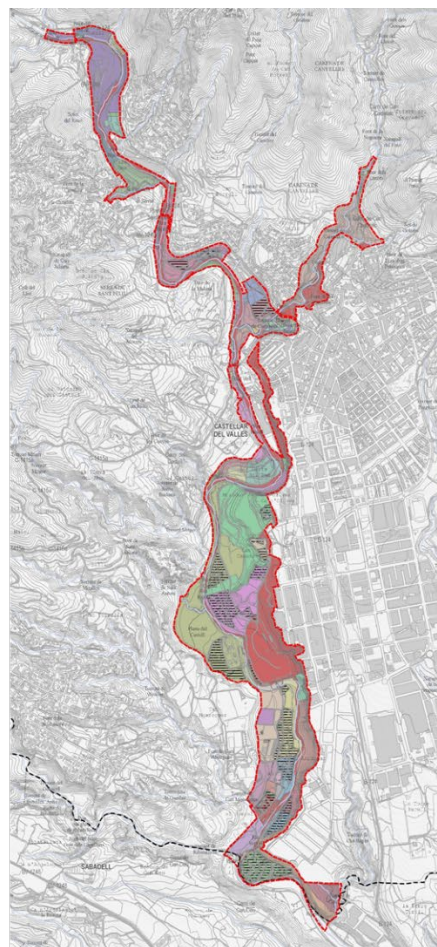
A les hortes del Pont Vell, la Resclosa del Castell, Can Carner, Molí d'en Busquets i el Rieral hi existeixen edificacions que en alguns punts han esdevingut habitatges tal i com es s'exposa en l'apartat posterior sobre els espais d'horta.

També sovint, aquesta estructura de la propietat es pot associar als usos disconformes, és a dir que alteren el suport. De fet, aquests usos disconformes es presenten fonamentalment en el espais d'horta, que són els sòls que reben majors pressions

USOS DISCONFORMES I PROPIETATS

3.1.3 Xarxa de camins i mobilitat

3.1.3.1 Estructura

La xarxa de camins està força desenvolupada permetent una comunicació en tots els punts de l'àmbit del pla. Per altra banda cal una millora de la connectivitat garantint una connexió continuada al llarg de l'àmbit del riu Ripoll i el torrent de Canyelles.

El camí del riu des de can Barba fins al Rieral i que continua al llarg del terme de Sabadell es tracta de la pista amb una utilització més elevada tant pels usuaris de les hortes com per un gran nombre de ciclistes. Una altra pista amb una alta freqüentació és el camí de Canyelles, que és una via important per excursionistes, i ciclistes que es dirigeixen a Sant Llorenç Savall, Gallifa i el Moianès.

Uns altres camins també destacables que creuen l'àmbit són els camins que van del riu fins al Castell i el de Castellar Vell. El camí que uneix el Brunet fins el carrer Bassetes és un dels camins de trànsit més utilitzats juntament amb el camí de Castellar a Sant Feliu.

El pont medieval del Brunet es troba sense continuïtat en la seva part nord on s'estronca l'antic camí ral pel moviment de terres que provoca la instal·lació de la serradora amb l'emmagatzematge de troncs. Un altre punt crític que afecta la connectivitat de l'espai és la no continuïtat del camí de can Pèlachs a la

seva part sud. L'ocupació de l'espai per diferents horts impedeixen la continuïtat del camí en direcció sud.

3.1.3.2 Mobilitat

L'accés a les zones d'horta per part dels usuaris en vehicle privat varia segons la seva distància respecte al nucli urbà. Les zones d'horta al llarg del torrent de Canyelles es troben a tocar del nucli urbà, aquesta proximitat ajuda a que la majoria dels usuaris i usuàries, sobretot hortolans, hi accedeixin a peu o amb vehicles no motoritzats a diferència de les zones d'horta del riu Ripoll. Actualment no existeix un camí, pista o corriol que permeti un recorregut al llarg de tot l'espai del torrent de Canyelles sinó que es tracta de diversos trams sense continuïtat. Pel que fa a la zones d'horts del torrent de Canyelles la utilització del cotxe per part dels hortolans es troba al voltant del 30%. Mentre que a les zones del riu Ripoll que van del Boà cap el sud, fins el Rieral, la utilització del vehicle motoritzat arriba al 95%. Aquestes dades han estat extretes a partir de les enquestes realitzades als usuaris dels horts per part de l'Ajuntament de Castellar del Vallès.

3.1.4 Zones agrícoles

En l'àmbit del Pla especial del riu Ripoll de Castellar del Vallès hi existeixen 19 zones d'horta que ocupen una superfície de 47 ha.

Segons el mapa de les cobertes del sòl a Catalunya V4 (CREAF 2007, a partir d'ortofotografies del període 2005 - 2006) els conreus herbacis ocupen una superfície d'unes 42 ha significat el 21% de la superfície del pla mentre que la zona d'horta a partir del mapa d'usos del sòl ens mostra que ocupen unes 23 ha juntament amb la superfície d'hivernacles que és d'1 ha.

3.1.4.1 Secà

Les zones amb cultiu de secà més importants en quant extensió dins de l'àmbit del Pla es troben a partir del meandre del Boà en direcció sud fins a les instal·lacions de la depuradora i l'extensió continua al voltant de la masia de Can Masseguer ja fora del límit del Pla especial.

3.1.4.2 Horta

Pel que fa a l'horta, les diferents zones d'horts presenten problemàtiques diferents a causa de l'emplaçament, la titularitat del sòl, el reg i els usos que suporten. A partir d'aquestes característiques s'exposa l'estat de cada zona d'horts del Pla. Un dels principals problemes és l'ocupació del sòl amb edificacions i usos no adients amb l'espai natural de l'àmbit.

HORTES DEL TORRENT DE CANYELLES

Al **torrent de Canyelles** hi ha localitzades quatre zones d'horta diferenciades:

Canyelles

Els horts de Canyelles tenen una superfície aproximada de 4,4 ha. Es tracta d'una zona d'horta molt propera al nucli urbà situada a la part nord. S'hi accedeix pel carrer Canyelles o pel carrer de can Cadafalch. Les parcel·les d'horta són de caràcter jurídic privat amb un gran nombre de propietaris exceptuant una parcel·la que és de titularitat pública. Les parcel·les són treballades pels mateixos

propietaris o arrendades a diferents hortolans. Es tracta d'un terreny amb força desnivell i les hortes estan repartides en feixes de pedra seca. En destaca la presència per les seves grans dimensions, el dipòsit d'aigua potable municipal al centre de la zona d'horta. La gran majoria de les explotacions són de caire tradicional i els darrers anys s'hi han implantat zones on es practica l'agricultura ecològica.

Existeixen tanques perimetrals en alguns punts del camí que surt del carrer de Canyelles, per a la protecció d'accés de senglars i gossos. Gran part de la funció de protecció és realitzada pels murs de pedra seca que formen les diferents feixes. L'objectiu per la millora i manteniment d'aquest paisatge passa per la regulació de les tanques evitant un impediment visual excessiu i la reparació de murs de pedra. Un altre dels objectius és garantir la funcionalitat actual de l'espai com a espai d'agricultura entre l'àmbit urbà i el forestal.

Torrent de Canyelles

Els horts que es situen al llarg del torrent de Canyelles des de l'accés pel carrer Baixada del Palau fins als horts del carrer Bassetes, tots es troben en terrenys municipals. Existeixen construccions de barraques i tanques de diversos materials i galliners. També s'observen espais transformats per l'horta que ara es troben en estat d'abandó. L'accés amb vehicle privat es realitza des del carrer del Romaní a l'Airesol. El camí paral·lel al torrent acaba sense continuïtat en un punt on el torrent realitza un salt d'aigua a la part baixa dels horts de les Bassetes.

En aquest punt el torrent passa de l'engorjament a un tram de més amplada i pendent suau idoni per a la vegetació de ribera com indica la presència d'exemplars de *populus nigra* al marge del camí paral·lel al torrent que no ha estat ocupat per horts. Es tracta d'un espai humit amb un sòl ric format per sediments del mateix torrent de Canyelles.

El reg en aquest espai es realitza a partir de l'extracció d'aigua de pous excavats a la llera. En aquest espai no s'hi troben construccions de murs de pedra seca ja que es tracta d'una zona amb poc desnivell. L'objectiu per a la millora de l'espai passaria per aconseguir un proveïment d'aigua regulat i la neteja i regulació de les diferents construccions de barraques i tanques existents.

Horts de les Bassetes

Als horts de les bassetes s'hi accedeix des del carrer de les Bassetes i el carrer del Calvari. Es tracta d'una zona d'horta de caràcter privat amb una sola propietat que gestiona els diferents arrendaments de les parcel·les hortolans. Els horts es troben un terreny amb desnivell establerts en diferents feixes de pedra seca. Només s'hi observa una tanca perimetral comuna amb una alçada d'uns 150 cm. En aquest espai no existeix una gran problemàtica d'elements construïts ja que no s'hi ha produït. S'observen diferents parcel·les en estat d'abandó que caldria gestionar per retornar-les als usos d'horta.

Horts del Brunet

Els Horts del Brunet estan situats a la part baixa del torrent de Canyelles al voltant de la masia del Brunet. Es troben dividits pel pas de la carretera B-124. Els que queden a la part nord-est són de titularitat municipal mentre que la resta són de propietat privada. L'accés en aquest espai a peu o amb vehicle es realitza des de la mateixa carretera de Sant Llorenç (B-124) amb el carrer Sant Feliu o per la carretera de Terrassa (C-1415) des del carrer del Pont.

En aquesta zona hi intervenen dos agents importants en la gestió de les zones d'horta. A les parcel·les municipals la gestió recau en la regidoria de medi ambient de l'Ajuntament, i en les zones dels privats existeix una junta comunitària que bàsicament gestiona aspectes relacionats amb l'abastament d'aigua, la regulació d'activitats i elements constructius, i el manteniment de les sèquies i els camins.

Geològicament es tracta d'una zona que forma part de l'al·luvial el torrent de Canyelles constituïda per sediments.

La zona localitzada a l'oest continua als horts del Brunet es troba fora de l'àmbit de gestió de la junta i en destaca l'alta presència d'animals engabiats i diverses construccions de materials diversos. En aquest

punt l'abastament d'aigua es realitza des del mateix torrent amb una resclosa juntament amb l'aigua que hi arriba per la sèquia que salva el torrent en dos punts a través de dos aqüeductes. En aquest tram del Torrent de Canyelles per El Brunet hi ha diferents exemplars de *Platanus hispanica* de grans dimensions, que juntament amb la canya (*Arundo donax*) dels marges ressegueixen el traçat del torrent.

L'existència d'una junta de gestió permet un resultat força òptim de l'estat de les hortes pel control que exerceix en l'organització de l'espai.

HORTES DEL RIPOLL

Horts del Turell (i mas Olivet)

Els horts del Turell es troben al límit nord d'on comença l'àmbit del Pla especial al marge esquerre del Ripoll davant de la casa de Turell separada dels horts per la carretera B-124.

Es tracta d'una zona d'horta que no presenta cap instal·lació de tanques ni construccions que malmeten el paisatge. S'observen diferents bancals que no es troben cultivats, concentrant-se només la terra cultivada a la zona més propera a l'accés de la parcel·la i al punt de reg. Disposa d'una bassa que s'alimenta de la font de Turell. L'espai està cultivat per un sol hortolà que ha anat reduint l'espai cultivat als darrers anys.

En aquest àmbit s'hi ha afegit tota l'àrea del Mas Olivet que es troba al marge dret. Aquest extens sector està ocupat per l'empresa Tres Turons dedicada al viver de planta autòctona i a la formació professional. Aquest àmbit de la dreta del Ripoll està abastit d'aigua de reg per la sèquia que prové de la resclosa del Mas Pinetó. Els dos grans dipòsits d'aigua potable de la xarxa municipal d'abastament presenten un important impacte visual en les feixes agrícoles d'aquest indret.

En aquest punt del riu Ripoll, entre la feixa d'horta més baixa i la llera s'hi observa un bosc de ribera madur en bon estat de conservació. Un centenar de metres més al sud el riu forma un gorg que és molt freqüentat els mesos d'estiu. Es tracta d'una zona amb una pressió creixent i que ha esdevingut un espai amb acumulació de residus entre altres impactes.

Horts de Sant Feliu

La zona d'horta de Sant Feliu es troba a la part meridional i de llevant del nucli de Sant Feliu del Racó. Els horts es troben en feixes als marges del torrent (la Canaleta) fins a les terrasses del marge dret del Ripoll en el tram de menys alçada davant la fàbrica de tints Grau. L'abastament d'aigua és a través del curs de la Canaleta que mitjançant captacions és conduïda per una sèquia que abasteix una bassa a la part més elevada dels horts des d'on es reparteix als diferents horts. Enmig dels horts, destaca un safareig en desús que disposa de coberta.

Els horts de Sant Feliu són privats i gran part d'aquests es troben arrendats. Es pot observar que gran part del terreny d'horta de la part més baixa es troba abandonat.

Els accessos a la zona d'hortes són des del carrer Mossèn Martí Roca i des del Serrat. L'espai es troba en bon estat, sense tanques ni construccions irregulars que malmetin el paisatge de marges de pedra seca.

Fonts Calents

L'àmbit de Fonts Calents es troba en una zona engorjada del riu Ripoll per on transcorria antigament la carretera de Sant Llorenç. Hi existeix un veïnat que ha quedat amagat entre la carretera B-124, el riu, la fàbrica abandonada i el centre de jardineria de la carretera. L'accés principal en aquest espai és des del camí de Fonts Calents que creua les instal·lacions industrials.

Els horts es situen en un terreny de gran desnivell fins a l'alçada del gorg d'en Fitó. El rec o canal es troba eixut des de l'episodi de temporal de vent del 2014 en que la caiguda d'arbres el va malmetre. Actualment els hortolans reguen directament extraient l'aigua del riu mitjançant el bombament.

Es pot observar un procés d'abandó de diversos horts per la falta de reg i una ocupació il·legal de parcel·les d'horta amb usos inadequats. La fàbrica de pells Clols es troba tancada i en procés d'abandonament, accentuant la degradació de l'espai ja que les basses de la fàbrica acumulen aigües brutes.

Horts del Joncar

La zona d'horta del Joncar es troba a la confluència del Torrent de Canyelles amb el Ripoll. La majoria de l'horta es troba al marge dret del Ripoll. La titularitat d'aquestes parcel·les és privada i la majoria de les parcel·les es troben arrendades. Els accessos en aquest espai d'horta són des del marge esquerre del riu on arriba el camí d'El Brunet on hi ha una passera de fusta que permet el creuament o també, des de la pista de "els Saulons" on davallen diferents accessos fins als horts del Joncar.

L'abastament d'aigua de reg és realitza a través d'una sèquia que transporta aigua del Ripoll des del Gorg d'en Fitó. La sèquia marca el límit entre l'horta i el secà d'olivera de la part superior del marge. Un cop travessa la zona d'hortes del Joncar la conducció d'aigua segueix en forma de mina en direcció sud paral·lela al riu Ripoll pel marge dret fins als horts de Can Pèlags.

Els horts es troben sobre dues feixes allargades amb murs de pedra seca. Algunes parcel·les presenten un excés de tanques. Es localitza una àrea extensa sense cultivar i amb estat d'abandó a la part més septentrional. L'excés de canyes en aquest punt de la llera del Ripoll provoca algunes molèsties als hortolans.

Horts del Pont Vell

Al voltant dels Ponts de la carretera de Terrassa C-1415a, on el riu es troba amb el tram d'engorjament més accentuat, hi ha diferents espais d'hortes de dimensions reduïdes en els marges. L'accés en aquestes parcel·les es realitza a partir del camí del pont vell des de la C-1415a.

Pel marge esquerre del riu hi ha la construcció d'un rec força degradat i un antic safareig que s'utilitza per dipositar aigua. El canal, de grans dimensions, s'havia utilitzat per moure el molí de Can Barba i pel regadiu dels espais d'horta. Aquest canal recollia les aigües del Ripoll, i del Torrent de Canyelles juntament amb aigües conduïdes des d'una mina de la Font Grossa fins aquest punt. Actualment, només hi arriben les aigües de la mina exceptuant episodis de pluja que també entra aigua pel canal i l'espai del rec actua com a bassa en el seu darrer tram que s'utilitza per part dels hortolans pel reg dels horts. Els horts de la riba dreta, reguen a partir de la sèquia que prové dels horts del Joncar i que segueix cap els horts de can Pèlags. En alguns punts del marge dret es poden identificar recs antics excavats a la roca.

Gran part de la superfície dels horts ha estat habilitada amb aportacions de sòl sobre la roca mare granítica. Als horts que es troben al marge dret, s'hi poden identificar barraques i galliners construïts a partir de diferents materials que juntament amb algunes acumulacions de residus dels horts del marge esquerre denigren el paisatge de gran valor per la presència de diferents elements arquitectònics catalogats com són els ponts i el molí de Can Barba.

Al marge esquerre entre la Torre del Pont i el Molí de Can Barba hi ha una extensa zona plana que havia estat zona d'horta. Es tracta de l'espai conegut com els *Horts de la Viuda* i es tracta d'un espai habilitat per a l'agricultura que actualment es troba abandonat.

Horts de Can Pèlags

Sota l'alzinar de la Masia de Can Pèlags hi ha localitzada una extensa zona d'hortes situats sobre terrasses del marge dret del riu Ripoll, on el riu forma el gorg de Can Barba. L'accés a aquest àmbit és des del

camí de Can Pèlags que s'hi accedeix des del Pont Vell o des de la mateixa Carretera de Terrassa (C-1415a).

L'abastament d'aigua pel reg es realitza a partir de la font de Can Pèlags i de la sèquia del marge dret que s'inicia al Joncar i finalitza en una bassa davant de la font de Can Pèlags.

Es tracta d'una zona amb un bosc madur d'alzines i roures que envolta l'espai de la font. Els horts es troben cultivats i disposen de tanques comunes en gran part de l'espai evitant l'excés de tanques i construccions de barraques. El camí finalitza a la tanca d'un dels horts que han ocupat la zona de pas i impedeix l'accés des del camí de Can Pèlags en direcció sud.

Horts del Vinyet

Al límit de l'àmbit del Pla, sota la masia de Can Riera i a l'est d'*El Ranxo* hi ha localitzada la zona d'horta del Vinyet que es troba envoltada per cultius herbacis de secà.

A la part més elevada de la zona hi ha situada una bassa circular que diposita aigua del riu Ripoll. L'aigua arriba a aquesta alçada mitjançant el bombament des de l'antiga fàbrica de Can Barba (il·legalment). Antigament el reg en aquest espai arribava a través d'una sèquia des d'*El Ranxo* però l'escassetat d'aigua i l'abandonament de la finca van provocar el canvi d'abastament.

La zona presenta una gran quantitat de tanques entre parcel·les, la construcció de barraques de grans dimensions, galliners i altres elements que provoquen una gran alteració del paisatge del Vinyet.

Horts del Boà

La zona d'horta del Boà està situada al marge dret del riu Ripoll, entre can Barba i can Carner i sota la zona d'horta del Vinyet. Ocupa gairebé tota la terrassa inferior del marge intern del meandre. És de propietat municipal des de l'any 1991 i té una extensió aproximada d'uns 15.000 m². L'espai està envoltat per una sola tanca comunitària.

L'abastament d'aigua es realitza a través d'una deu que sorgeix a l'antic molí, mentre que algunes parcel·les la extreuen del riu mitjançant bombament i fins a una sèquia que recorre per la part alta de les parcel·les. Una de les parcel·les disposa d'un pou.

Al 2007 s'hi van realitzar actuacions per millorar l'espai com una recollida de residus acumulats de diferents materials i l'eliminació de les tanques existents per una sola tanca perimetral de malla metàl·lica.

Horts de la resclosa del molí d'en Busquets

Els horts de la resclosa es troben situats en el punt on hi ha localitzada la resclosa on s'inicia el canal que conduïa les aigües cap al Molí del d'en Busquets; que continuava de molí en molí fins a Sabadell. Aquesta construcció hidràulica es coneix també com a sèquia Monar i donava servei tant a les indústries com a les zones d'horta de la riba del Ripoll.

Els horts d'aquest àmbit, situats al marge esquerre entre la sèquia i el riu. Es troben en una sola i ampla feixa. A la part septentrional s'hi troben algunes construccions de barraques i galliners que degraden l'espai de valor paisatgístic per la presència de l'alzina catalogada de la resclosa.

Horts de la Plana del Castell

Els horts de la Plana del Castell situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir de la sèquia Monar o del Molí d'en Busquets. Es tracta d'un espai amb pendent suau on els horts formen petits bancals. Es tracta d'uns horts de propietat privada amb un únic titular que es troben cedits en ús als hortolans que disposen de diferents parcel·lacions. Hi ha diverses tanques i construccions irregulars. També hi ha una de les parcel·les amb un cavall i d'altres amb galliners que degraden el paisatge.

Horts de Ca n'Oliver

Els horts de Ca n'Oliver situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir del rec del Molí d'en Busquets. Aquest espai d'horta de titularitat privada està explotat per un sol arrendatari sense diferents parcel·lacions. En aquest espai no s'hi troben ni tanques ni construccions irregulars i a diferència de les hortes del voltant aquestes són destinades a l'explotació professional. No s'hi troba cap tanca perimetral ni construcció que degradi el paisatge.

Horta de Can Carner

Els horts de Can Carner situats al marge esquerre del Ripoll són regats a partir del rec del Molí d'en Busquets. Una part dels horts de Can Carner es troben al marge esquerre del camí, per sobre de la sèquia. En aquesta zona el reg s'aconsegueix a partir d'una deu natural sota el camí de baixada al Molí d'en Busquets. Els horts de Can Carner són d'una sola titularitat que ha dividit en diferents arrendataris les diferents parcel·les. La zona es troba ocupada per diverses construccions irregulars.

Horts al camí i gual del Molí d'en Busquets

Els horts del camí del Molí d'en Busquets es troben entre el marge esquerre del riu i el camí del riu. El seu abastament d'aigua pel reg és a través d'una ramificació de la sèquia del molí d'en Busquets que descendeix paral·lela al camí del riu fins aquestes hortes. Es tracta d'una zona d'horta amb molt poca extensió encaixada entre el camí del riu i la llera del Ripoll. L'espai es troba amb una alta densitat de construccions irregulars i tanques. Hi ha diverses parcel·les que no es troben cultivades i s'utilitzen per emmagatzemar-hi diferents materials.

Horts del Rieral

La zona d'horta del Rieral és la zona de regadiu més extensa. Està situada al marge dret del riu Ripoll i s'estén des del gual del molí d'en Busquets fins a l'antic molí del Rieral. L'abastament d'aigua pel reg en aquesta zona és a través de la sèquia Monar. Després de recórrer la zona on es situava el molí d'en Busquets, de forma soterrada travessa el riu a l'alçada del gual del camí al molí d'en Busquets a través d'un sífo i continua en sentit sud fins al molí del Rieral.

Les parcel·les d'horta es troben regentades per diferents propietaris i són cultivades per ells mateixos. En moltes d'aquestes parcel·les hi ha instal·lades construccions destinades a l'habitatge i altres usos que degraden l'espai. A la part dreta de la sèquia hi ha una gran parcel·la dedicada a l'horta de manera professional que és comercialitzada al mercat de Sabadell. Existeixen diverses parcel·les en desús que acumulen deixalles, fins i tot un cotxe.

Horts del Rieral llera

La zona d'horta del Rieral llera es troba situada a l'alçada del molí del Rieral però al marge esquerre del riu. Es tracta d'una zona encaixada entre el riu i el barranc de la riba. El seu abastament d'aigua pel reg és a través del bombament d'aigua del riu. Hi ha diverses construccions destinades a l'habitatge i altres usos. Les parcel·les es troben amb nombroses tanques metàl·liques suposant una degradació de l'espai.

Horts del Rieral sud

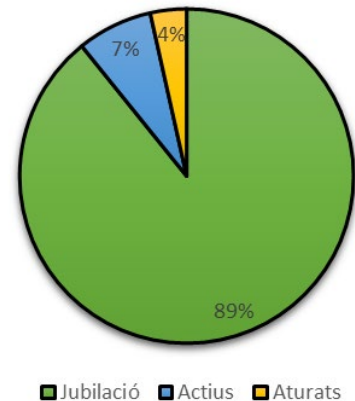
El Rieral sud es la zona d'horta més meridional del terme de Castellar del Vallès. Es troba al marge esquerre del riu sobre la terrassa inferior del marge intern del meandre. El reg d'aquesta zona d'horta és realitza a través del bombament a partir de pous i del riu.

Les parcel·les són de titularitat privada i es troben arrendades. La majoria de les parcel·les disposen de construccions que han esdevingut habitatges. Algunes de les parcel·les ja no són destinades a l'horta sinó a l'emmagatzematge de diferents materials, cotxes i animals que degraden l'espai paisatgísticament.

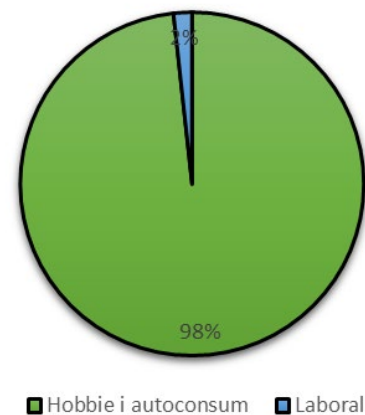
CARACTERITZACIÓ DE L'HORTA A PARTIR DE LES ENQUESTES

Durant els mesos de maig, juny i juliol de 2017 es van realitzar enquestes per part de l'Ajuntament de Castellar del Vallès als usuaris/es de l'horta a l'àmbit del Pla. Les enquestes realitzades, amb una mostra del 80% sobre unes 350 persones permet extreure informació sobre diferents característiques de l'horta del Ripoll i el torrent de canyelles al T.M. de Castellar del Vallès.

En primer lloc, es pot concloure que els usuaris de l'horta són majoritàriament persones en estat de jubilació. Tal i com es mostra en el següent gràfic podem observar que un 89% són jubilats, un 7% es troben actius/ves i finalment, un 4% aturats/es.

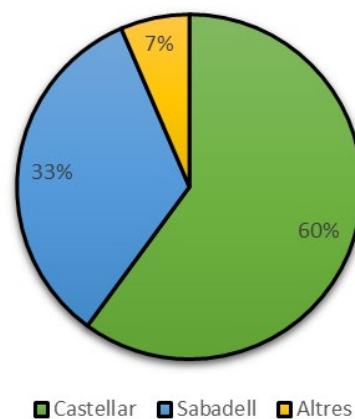

El 98% de les persones enquestades afirmen que el principal motiu pel qual són usuaris i usuàries de l'hort és per lleure i autoconsum. Mentre que un 2% és per motius professionals i laborals.

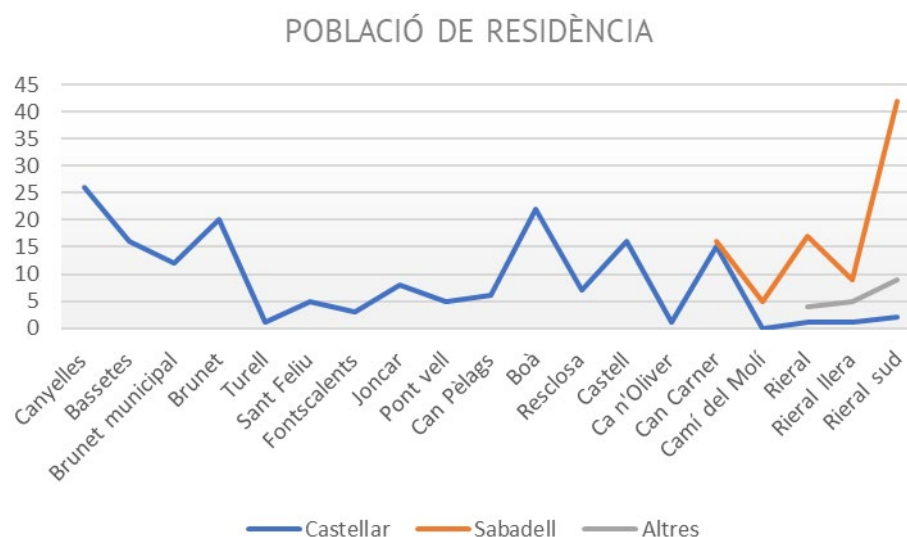

La població de residència dels hortolans és majoritàriament Castellar del Vallès, amb un 60% seguida per un 33% de població de Sabadell i un 7% d'altres poblacions.

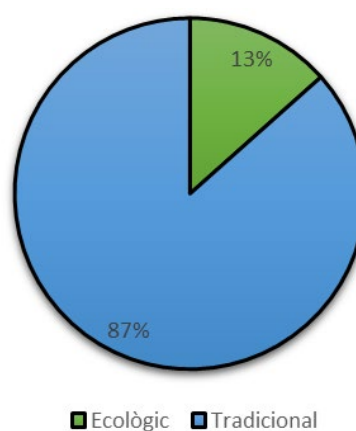

Els usuaris però es troben distribuïts de manera desigual. Es pot observar com els hortolans i les hortolanes de Castellar es distribueixen al llarg de les zones d'horta del Torrent de Canyelles i de la part nord i mitjana del Ripoll. A partir de la zona d'horta de Can Carner fins al rieral sud els usuaris i usuàries de l'horta són majoritàriament de Sabadell i altres poblacions.

Quant a la pregunta sobre el tipus de conreu entre ecològic i tradicional, el resultat és que un 13% utilitza mètodes d'agricultura ecològica mentre que un 87% afirma seguir una agricultura tradicional.

3.2 CICLE DE L'AIGUA

En referència al cicle de l'aigua en l'àmbit del Pla es centra en la sostenibilitat ambiental de l'espai natural del riu i en la viabilitat de la xarxa de reg.

La xarxa de reg presenta problemes d'abastament i de pèrdues en diversos trams, concentrant-se la majoria de problemes d'escassetat en períodes d'estiatge a la zona d'horta del Ripoll que obté el reg a partir de la sèquia del Molí d'en Busquets i posteriorment al rec del Rieral. L'estat degradat de la sèquia juntament amb una inexistent planificació i gestió del reg són la causa dels principals problemes d'abastament a les zones d'horta.

Xarxa de reg al torrent de Canyelles

Al torrent de Canyelles hi ha localitzades quatre zones d'horta diferenciades:

- Canyelles
- Torrent de Canyelles
- Bassetes
- Brunet

Horts de Canyelles

Els horts de Canyelles situats a la part septentrional del torrent de Canyelles disposen d'una comunitat regulada que determina el reg de tota aquesta zona d'horta. L'abastament d'aigua d'aquesta àrea està regulat per la Comunitat de Regants d'Aigües de Canyelles. Es proveeixen de l'aigua que davalla pel torrent de Canyelles a través d'un assut juntament amb la de diverses fonts i es reparteix entre reg dels horts, i l'abastament a diversos habitatges del casc antic de Castellar. En el punt de captació d'aigua, aquesta transcorre per una sèquia amb un suau pendent i amb un corriol d'accés al llarg del seu recorregut. Existeixen diverses basses per l'emmagatzematge d'aigua en algunes parcel·les. Al 2015 s'arranjà la sèquia amb un entubament en pràcticament la totalitat de la xarxa inicial per evitar pèrdues. El sobrant de la xarxa es troba connectat a la xarxa de sanejament municipal. Per tal de garantir un bon funcionament del reg hi ha establerts uns horaris de reg a cada parcel·la i evitar greuges entre els diferents regants.

Horts del torrent de Canyelles

Els horts que es situen al llarg del Torrent de Canyelles des de l'accés pel carrer Baixada del Palau fins als horts del carrer Bassetes, es troben en terrenys municipals. Es tracta d'hortes amb un espai força degradat i amb buits amb tanques d'hortes abandonats. L'abastament d'aigua pel reg es realitza a través de captacions directes del torrent i amb pous excavats a la llera que mitjançant bombaments dipositen en bidons.

Horts de les Bassetes

L'abastament d'aigua en aquesta zona és a partir de dos punts. Un és des de la font de les Bassetes, situada a la part més elevada on es diposita l'aigua en una bassa des d'on posteriorment es reparteix a les diferents parcel·les. A les terrasses més baixes i properes al torrent i creua una sèquia provinent d'una mina que també és aprofitada per al reg. El sobrant de l'aigua descendeix per una sèquia paral·lela al camí del Brunet. En aquesta zona no existeix cap problemàtica en relació a l'abastament del reg.

Horts del Brunet

Els Horts del Brunet estan situats a la part baixa del torrent de Canyelles al voltant de la Masia del Brunet. Es troben dividits pel pas de la carretera B-124. Els que queden a la part nord-est són de titularitat municipal mentre que la resta són de propietat privada.

L'abastament d'aigua està format per una xarxa de sèquies amb dos grans basses d'emmagatzematge. Aquestes basses són alimentades per la sèquia que prové de les Bassetes i per dos pous de recàrrega en períodes d'escassetat.

La zona localitzada a l'oest continua als horts del Brunet es troba fora de l'àmbit de gestió de la junta i en destaca l'alta presència d'animals engabiats i diverses construccions de materials diversos. En aquest punt l'abastament d'aigua es realitza des del mateix torrent amb una resclosa juntament amb l'aigua que hi arriba per la sèquia que salva el torrent en dos punts a través de dos aqüeductes.

En aquest àmbit del Brunet el reg no presenta problemes d'abastament.

Xarxa de reg al riu Ripoll

Les zones d'horta amb xarxa de reg al riu Ripoll són:

- El Turell
- Sant Feliu
- Fonts Calents
- El Joncar
- Pont Vell
- Can Pèlags
- Pla del Vinyet
- El Boà
- Resclosa del Molí d'en Busquets
- Plana del Castell
- Ca n'Oliver
- Can Carner
- Camí i gual del Molí d'en Busquets
- El Rieral
- El Rieral llera
- El Rieral sud

Horts del Turell (i Mas Olivet)

Els horts del Turell es troben al límit nord d'on comença l'àmbit del Pla especial. Es troben al marge esquerre del Ripoll davant de la casa d'El Turell separada dels horts per la carretera B-124.

Es tracta d'una zona d'horta composta per diferents bancals on molts d'aquests no es troben cultivats, concentrant només la terra cultivada al punt més proper a l'accés de la parcel·la i al punt de reg. Disposa d'una bassa que s'alimenta de la font de Turell.

En aquest àmbit s'hi ha afegit tota l'àrea del Mas Olivet que es troba al marge dret del riu. Aquest extens sector està ocupat per l'empresa Tres Turons dedicada al viver de planta autòctona i a la formació. Aquest àmbit de la dreia del Ripoll està abastit d'aigua de reg per la sèquia que prové de la resclosa del Mas Pinetó i finalitza a l'antic molí enrunat del Barata.

Horts de Sant Feliu

La zona d'horta de Sant Feliu es troba a la part meridional i de llevant del nucli de Sant Feliu del Racó. Els horts es troben en bancals als marges del torrent (la Canaleta) fins a les terrasses del marge dret del Ripoll davant la fàbrica de tints Grau. Enmig dels horts, destaca un safareig amb coberta en bon estat de conservació.

L'abastament d'aigua és a través del curs de la Canaleta que a través de captacions amb una sèquia abasteix una bassa a la part més elevada dels horts des d'on es reparteix als diferents horts. Aquesta font no presenta problemes d'escassetat d'aigua en cap període de l'any per al reg dels horts.

Fonts Calents

L'àmbit de Fonts Calents es troba en una zona engorjada del riu Ripoll per on transcorria antigament la carretera de Sant Llorenç. Hi existeix un veïnat que ha quedat amagat entre la carretera B-124, el riu, la fàbrica abandonada i el centre de jardineria de la carretera.

El rec o canal del molí de Fonts Calents es troba eixut des de l'episodi de temporal de vent del 2014 en que la caiguda d'arbres el va malmetre. Actualment els hortolans reguen directament extraient l'aigua del riu mitjançant el bombament. El rec prové de la resclosa situada davant del Sabater Nou i discorre pel marge dret fins al molí de Fonts Calents on retorna al riu.

Horts del Joncar

L'abastament d'aigua de reg és realitza a través d'una sèquia que transporta aigua del Ripoll des del Gorg d'en Fitó. La sèquia marca el límit entre l'horta i el secà d'olivera de la part superior del marge. Un cop travessa la zona d'hortes del Joncar la conducció d'aigua segueix en forma de mina en direcció sud paral·lela al riu Ripoll pel marge dret fins als horts de Can Pèlags.

Aquesta sèquia presenta problemes en el seu tram en mina per la degradació a causa de la falta de manteniment. En tractar-se d'una mina que no està entubada i disposa d'una pendent poc accentuada sovint queda taponada en algun tram del seu recorregut.

Pont Vell

Pel marge esquerre del riu hi ha la construcció d'un rec força degradat i un antic safareig que s'utilitza per dipositar aigua. El canal, de grans dimensions, s'havia utilitzat per moure el molí de Can Barba i pel regadiu dels espais d'horta. Aquest canal recollia les aigües del Ripoll, i del Torrent de Canyelles juntament amb aigües conduïdes des d'una mina fins aquest punt. Actualment, només hi arriben les aigües de la mina exceptuant episodis de pluja i l'espai del rec actua com a bassa en el seu darrer tram que s'utilitza per part dels hortolans pel reg dels horts. Els horts de la riba dreta, reguen a partir de la sèquia que prové dels horts del Joncar i que segueix cap als horts de Can Pèlags. En aquest espai no hi ha problemes d'abastament d'aigua per al reg malgrat l'estat degradat del canal de Can Barba que és el principal element d'interès en aquest espai.

Horts de Can Pèlags

Sota l'alzinar de la masia de Can Pèlags hi ha localitzada una extensa zona d'hortes situats sobre terrasses del marge dret del riu Ripoll, on el riu forma el gorg de Can Barba.

L'abastament d'aigua pel reg es realitza a partir de la font de Can Pèlags i de la sèquia del marge dret que s'inicia al Joncar i finalitza en una bassa davant de la font de Can Pèlags. L'abastament d'aigua per al reg en aquesta zona d'horta no presenta problemes d'escassetat en cap període de l'any.

Horts del Pla del Vinyet

Al límit de l'àmbit del Pla especial, sota la Masia de Can Riera i a l'est d'El Ranxo hi ha localitzada la zona d'horta del Vinyet que es troba envoltada per herbacis de secà.

A la part més elevada de la zona hi ha situada una bassa circular que diposita aigua del riu Ripoll. L'aigua arriba a aquesta alçada mitjançant el bombament des de l'antiga fàbrica de Can Barba (il·legalment). Antigament el reg en aquest espai arribava a través d'una sèquia des d'El Ranxo però l'escassetat d'aigua i l'abandonament de la finca van provocar el canvi d'abastament.

Horts del Boà

L'abastament d'aigua es realitza a través d'una deu que sorgeix a l'antic molí, mentre que la majoria de parcel·les obtenen l'aigua per al reg través de la canalització entubada que discorre per la part septentrional. Una de les parcel·les disposa d'un pou.

Horts de la Resclosa del Molí d'en Busquets

Els horts de la resclosa es troben situats tal com s'indica en el punt on hi ha localitzada la resclosa on s'inicia el canal que conduïa les aigües cap al Molí del d'en Busquets i continuava de molí en molí fins a Sabadell. Aquesta construcció hidràulica es coneix també com a sèquia Monar i donava servei tant a les indústries com a les zones d'horta de la riba del Ripoll. L'abastament d'aigua en aquesta zona és a través d'aquesta sèquia.

En aquesta zona d'horta és on s'inicien els problemes d'abastament d'aigua per al reg. En els períodes amb un estiatge més acusat no circula suficient cabal d'aigua a la sèquia que superi els punts de pèrdues arribant a quedar eixuta en els trams més allunyats de la resclosa. Per tant, queda afectada la totalitat de les zones d'horta que es troben regades a partir d'aquesta canalització, com són la Plana del Castell, Ca n'Oliver, una part de Can Carner, els del camí del Molí d'en Busquets i el Rieral.

El Rieral llera

La zona d'horta del Rieral llera es troba situada a l'alçada del molí del Rieral però al marge esquerre del riu. Es tracta d'una zona encaixada entre el riu i el barranc de la riba. El seu abastament d'aigua pel reg és a través del bombament d'aigua del riu.

El Rieral sud

El Rieral sud es la zona d'horta més meridional del terme de Castellar del Vallès. Es troba al marge esquerre del riu sobre la terrassa inferior del marge intern del meandre. El reg d'aquesta zona d'horta és realitza a través del bombament a partir de pous i del riu.

3.3 AMBIENT ATMOSFÈRIC

Pel que fa a l'ambient atmosfèric, l'avaluació de la qualitat de l'aire ens mostra que a l'àmbit del pla la qualitat és bona. Tot i així cal destacar que les estacions més properes a l'àmbit es troben a una distància considerable, ja que no existeix cap estació de control al municipi de Castellar del Vallès. Per tant, hi poden existir variacions entre els resultats de les estacions properes i la qualitat de l'aire a l'àmbit del Ripoll a Castellar.

3.4 GESTIÓ DE RESIDUS

Dins de l'àmbit del Pla especial no es disposa de contenidors per a la recollida de residus sòlids urbans ni de matèria orgànica. L'únic punt on es troben temporalment elements de recollida de residus és en l'àmbit dels gorgs del Mas Olivet on s'habilita un contenidor per mitigar l'abocament de deixalles en aquest espai per part dels banyistes a l'època d'estiu.

La generació de residus a l'àmbit principalment està relacionada amb les activitats de l'agricultura. A partir de la informació extreta de les enquestes als usuaris de les hortes s'obté que la pràctica més

emprada per als residus orgànics és la crema seguida del compostatge. Pel que fa als residus no orgànics se'n desprèn la utilització dels contenidors de recollida localitzats a les zones d'accés i més properes a l'àmbit Pla especial del riu Ripoll.

Existeix una generació de residus en l'àmbit del Pla pel gran volum de construccions il·legals com tanques i barraques principalment per l'acumulació de plàstics, materials d'obra, materials metàl·lics i de fibrociment.

3.5 BIODIVERSITAT CONNECTIVITAT ECOLÒGICA I PATRIMONI NATURAL

L'àmbit del Pla especial queda fora dels límits del PEIN i dels espais de la xarxa Natura 2000 del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Tot i així cal destacar la proximitat de l'àmbit del Pla respecte el Parc i el seu paper com a connector amb l'ecosistema del Parc.

Presència de boscos de ribera (albereda, omeda, sargar i avellanosa), tots ells fragmentaris i força degradats amb bardissa i canyar principalment. Alzinars i rouredes ocupant alguns fons de vall.

També hi ha presència de diversos hàbitats d'interès comunitari, cap d'ells prioritari:

- **Codi 3250.** Rius mediterranis amb vegetació del *Glaucion flavi*. No prioritari. A la riera Seca.
- **Codi 3260.** Rius de terra baixa i de la muntanya mitjana amb vegetació submersa o parcialment flotant (*Ranunculus fluitantis* i *Callitriche-Batrachion*). No prioritari. Al riu Ripoll entre les Arenes i Sant Llorenç Savall.
- **Codi 3270.** Rius amb vores llotoses colonitzades per herbassars nitròfils del *Chenopodium rubri* (p.p.) i del *Bidentium* (p.p.). No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 3280.** Rius mediterranis permanents, amb gespes nitròfiles del *Paspalo-Agrostidion* orlades d'àlbers i salzes. No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 6420.** Jonqueres i herbassars gramínoides humits, mediterranis, del *Molinio-Holoschoenion*. No prioritari. Al riu Ripoll.
- **Codi 6430.** Herbassars higròfils, tant de marges i vorades com de l'alta muntanya. No prioritari. Al riu Ripoll en alguns trams sota el nucli urbà.
- **Codi 92A0.** Alberedes, salzedes i altres boscos de ribera. No prioritari. En alguns trams del riu Ripoll.
- **Codi 9340.** Alzinars i carrascars. No prioritari. Les millors mostres es troben al voltant de les Arenes i cap a la Mola. Barrejats amb les pinedes.
- **Codi 9540.** Pinedes mediterrànies. No prioritari. Són els boscos més estesos del municipi.

Caldrà preveure i evitar efectes sobre el Parc de Sant Llorenç i els diferents espais PEIN que l'envolten amb la protecció dels cursos fluvials i la vegetació de ribera associada juntament amb els arbres d'interès presents a l'àmbit. També cal evitar la pèrdua d'àrees obertes, dels conreus, ja que és un factor que condiciona negativament el poblament faunístic.

3.6 PAISATGE, PATRIMONI CULTURAL I ÚS SOCIAL

La major part de la superfície de l'àmbit és visible des del camí del riu i des de la façana. La majoria d'àrees visibles corresponen a un mosaic de prats, hortes i bosc amb diversos elements edificats.

Gran part de les edificacions existents són elements discordants i poc integrats en el paisatge predominant com l'abundància de barraquisme i tanques a diferents zones d'horta.

Hi ha una abundància d'elements del patrimoni arquitectònic i arqueològic, destacant els diferents molins i elements d'enginyeria hidràulica.

L'àmbit del Ripoll és un espai tradicionalment molt utilitzat per a les activitats esportives i de lleure amb una freqüentació molt elevada de ciclistes, hortolans i excursionistes. Existeixen nombrosos itineraris que recorren per l'àmbit.

L'objectiu és preservar i valoritzar els elements del patrimoni natural i cultural, i ordenar l'espai en coherència amb compatibilitat d'aquests elements amb la xarxa de camins. També s'ha de cercar la integració d'aquests elements en els sistema d'espais lliures

4. OBJECTIUS I CRITERIS AMBIENTALS

De la diagnosi es poden establir els criteris i objectius ambientals específics, per tal de millorar les condicions ambientals actuals i concretar-se en la nova ordenació.

En aquest context es recorden els objectius del propi Pla especial, que donades les seves característiques, ja tenen un fort contingut ambiental.

- Establir directius d'ordenació dels horts, amb l'objectiu d'evitar un excés de parcel·lació i d'infraestructures associades no directament lligades a la pràctica agrícola. Per tant el pla especial haurà d'establir de forma clara la vocació de cada un dels sòls agrícoles d'horta, establint si tenen una dimensió productiva, i per tant amb una dimensió de parcel·la en coherència, o si tenen una vocació social i de lleure, establint les dimensions mínimes de parcel·la i especialment els elements construïts i de límits permesos. Aquests hauran de ser els mínims, tenint com a objectiu ser similars a l'explotació comercial de l'horta.
- Establir directrius d'ordenació ambiental: protecció de la qualitat de les aigües; restauració de la vegetació natural i ampliació de les àrees forestals; protecció i potenciació de la fauna; creació de nous hàbitats naturals i disminució de l'impacte ambiental de les infraestructures.
- Establir directrius d'ordenació dels usos del sòl, amb especial cura de la garantia dels requeriments ambientals i de paisatge.
- Establir directrius sobre el manteniment de les edificacions existents, indicant els usos admissibles en cadascuna d'elles.
- Determinar i concretar la jerarquia i les característiques específiques dels camins que creuen o ressegueixen el Parc fluvial, en atenció a la seva funció.
- El Pla especial també farà especial incidència en les condicions de límit amb el sòl urbà, promovent l'arranjament de les parcel·les urbanes confrontants al riu (generalment patis i eixides). Tindrà una especial significació en el torrent de Canyelles, en tot el seu recorregut, i especialment en la confluència amb el riu Ripoll, que configura la façana de Castellar, accedint pel nord.
- Establir, tant en la llera com en el sòl del seu entorn, la regulació dels usos admissibles o incompatibles; les actuacions permeses i prohibides; els paràmetres edificatoris d'obligat compliment i altres determinacions establertes en l'article 93 del RLU.

OBJECTIUS I CRITERIS AMBIENTALS DEL PLA ESPECIAL

Objectius	Prioritat	Criteris	Indicadors	Efectes ambientals
1. Disponibilitat i regulació del reg per a les zones d’horta al llarg del riu Ripoll i el torrent de Canyelles, per garantir la continuïtat de l’agricultura.	Alta	Garantir la continuïtat de l’horta i per tant de la disponibilitat de reg. Regularitzar les captacions d’aigua, en dotació i tipologia Realitzar un tractament adequat de l’actual xarxa de reg existent, i evitant la pèrdua patrimonial. Fer compatible aquests elements amb la xarxa de camins.		Pèrdua d’espais agraris de gran qualitat per a la producció d’aliments Increment del consum d’aigua, derivat de la falta d’elements de control i de gestió. Pèrdua d’elements patrimonials l especialment les estructures de reg Pèrdua d’accessibilitat a les zones de conreu i les infraestructures que li donen suport com la xarxa de reg, i concretament les banquetes de manteniment.
2. Conservar i millorar la qualitat del paisatge del riu Ripoll en el TM de Castellar i considerant especialment el paisatge de transició, en la façana del nucli de Castellar.	Alta	Utilitzar els recursos formals tradicionals dels espais agrícoles i forestals per a l’ordenació dels espais agrícoles i els camins. Definir mesures d’integració paisatgístiques en les edificacions i infraestructures, ja siguin les existents a través de les obres de rehabilitació o millora, com les que es puguin proposar de nou. Prioritzar les implantacions compactes per tal de reduir l’espai afectat i la dispersió d’instal·lacions i construccions. Preservar i valoritzar els elements del patrimoni natural i cultural, i ordenar l’espai en coherència. Fer compatible aquests elements amb la xarxa de camins. Definir criteris de qualitat d’urbanització dels itineraris existents. Creació de zones de mirador amb vistes panoràmiques de l’àmbit des de la façana de Castellar al riu.		Artificialització del paisatge per un increment de la pressió sobre els espais oberts Pèrdua de la qualitat del paisatge per la implantació de noves infraestructures l edificacions lligades a l’agricultura intensiva. Pèrdua del valor patrimonial, tant natural com cultural, per l’accés indiscriminat a l’àmbit del Pla especial Pèrdua de qualitat del paisatge per la proliferació de solucions constructives en un espai que ha de permetre una lectura comuna Pèrdua del valor patrimonial del municipi.
3. Prevenir els riscos naturals i evitar l’afectació a béns i persones, en coherència amb la importància del riu en el present planejament.	Alta	Minimitzar el risc d’afectació de béns i persones per inundació. Estudiar i avaluar la implantació d'usos i activitats al llarg del riu que comportin una freqüentació de públic atenent l'increment del risc d'incendi forestal que se'n pot derivar. Evitar l'ocupació i transformació d'aquells terrenys amb un elevat risc d'erosió i/o d'esllavissades		Risc d’afecció bens i persones per risc d’inundabilitat Increment del risc d’incendi Efectes derivats dels riscos d’erosió i esllavissades, per un increment de freqüentació
4. Ordenar la xarxa de camins existent, donant servei a les activitats, als enclavament patrimonials i els espais de major interès.	Alta	Establir una jerarquia de camins estructurant-los per aconseguir una accessibilitat coherent al llarg de tot l’àmbit. Aconseguir un eix principal que estructurí l’àmbit creant un camí de l’aigua. Fer coherent la xarxa de camins amb el patrimoni amb recorreguts paisatgístics i llocs d’interès.		Pèrdua del valor patrimonial, tant natural com cultural, per l’accés indiscriminat a l’àmbit del Pla especial Pèrdua del valor patrimonial del municipi.
5. Ordenar interiorment els espais d’horta evitant la seva degradació.	Alta	Limitar la parcel·lació només als espais d’horta pública, evitant la parcel·lació en els espais privats Regular les edificacions i tanques de les zones d’horta per evitar la degradació paisatgística i l’ocupació de sòl.	Superfície de terrenys degradats a restaurar	Pèrdua del valor patrimonial, tant natural com cultural, per l’accés indiscriminat a l’àmbit del Pla especial
6. Protegir i promoure la biodiversitat connectivitat ecològica i patrimoni natural.	Alta	Protegir els cursos fluvials i la vegetació de ribera associada, per tal de garantir la seva funció estructuradora. Protegir els arbres d’interès, preservar i valoritzar els elements del patrimoni natural i cultural, i ordenar l’espai en coherència Evitar la transformació dels espais de major interès, i concretament dels HIC. Promoure la connectivitat actuant sobre les infraestructures que generen barreres com carreteres, i rescloses	Superfície de terrenys ocupats per hàbitats d’interès comunitari; superfície de sòl ocupada per construccions i instal·lacions de l’activitat/superfície total de l’àmbit (%)	Pèrdua del valor patrimonial, tant natural com cultural, per l’accés indiscriminat a l’àmbit del Pla especial Efectes sobre la connectivitat ecològica
7. Protegir el cicle de l’aigua, associat al riu.	Alta	Eliminar els espais de degradació de la llera. Actuar sobre els punts de d’abocament d’aigües susceptibles d’afectar la qualitat de l’aigua.		Abocaments directes a l’espai fluvial generant degradació de la llera Degradació de la llera per acumulacions de residus, ja siguin abocats o per acumulació de materials de diferents procedències en els horts intensius, sovint il·legals.

Objectius	Prioritat	Criteris	Indicadors	Efectes ambientals
		Actuar en els constrenyiment de la xarxa de camins que ressegueixen les ribes, coincidint amb les zones de servitud de domini públic hidràulic. Fomentar l'estalvi i la reutilització de les aigües, especialment pluvials, millorant l'optimització de l'ús de l'aigua per a l'horta.		Us privatiu de les ribes del riu, especialment lligats a les hortes intensives, sovint il·legals, la indústria i altres activitats
8. Preveure mesures per minimitzar les emissions de gasos d'efecte hivernacle.	Alta	Definir les zones d'estacionament de vehicles delimitades i a la vegada desincentivar l'ús de vehicle privat. Facilitar els desplaçaments amb modes de transport no motoritzats per evitar l'emissió de gasos contaminants associats als vehicles de motor. Minimitzar els impactes associats als materials utilitzats en l'activitat constructiva o d'urbanització, fomentar-ne la durabilitat, la reutilització i el reciclatge.		Degradació de la llera per acumulacions de residus, ja siguin abocats o per acumulació de materials de diferents procedències en els horts intensius, sovint il·legals. Artificialització del paisatge per un increment de la pressió sobre els espais oberts
9. Estructurar i situar les actuacions de forma que no generin soroll ni contaminació lumínica per sobre dels llindars establerts per la normativa aplicable.	Alta	Minimitzar les necessitats d'enllumenat exterior (públic o privat) i evitar-ne els fluxos a l'hemisferi superior. Garantir els nivells sonors permesos en la legislació vigent.		Increment de pressió sobre els espais oberts derivats de les activitats intensives en el riu, en les seves ribes i camins principals

5. ALTERNATIVES

5.1 PROPOSTA D'ALTERNATIVES

El POUM de Castellar delimita l'àmbit del Pla especial, i alhora, seguint la metodologia de la resta del municipi estableix els seus components de qualificació, com a base per a la seva caracterització.

Per tant, en la definició de les alternatives, hi ha aspectes que venen determinats pel POUM, i que afecten fonamentalment als elements que component l'estructura d'aquest espai i les seves proporcions.

Des d'altres lectures, el pla especial ha d'integrar, en una mirada més concreta en aquest espai els següents aspectes:

- El paisatge, que estableix tant una mirada des de l'interior de l'àmbit, com des dels seus límits.
- Patrimoni cultural, i les enclavaments de valor pel seu ús social, com els gorgs, els elements construïts
- La xarxa d'accessibilitat, incloent els camins i corriols, que més enllà de les seves dimensions permeten la mobilitat per l'interior de l'àmbit del Pla especial
- Les infraestructures, especialment les agrícoles, que fan que aquest espai es caracteritzi per la seva horta.
- Riscos, principalment associats al riu, però també els escarpaments dels seus marges, i el risc d'incendi ja en els límits exteriors de l'àmbit, en relació a la resta de zones del POUM.
- ...

Aquesta definició del suport feta pel POUM, juntament amb els aspectes esmentats introdueix la necessitat de generar alternatives a tres nivells:

- Un nivell integrador, d'ordenació global de l'àmbit.
- Un segon de l'ordenació de la xarxa de reg, i alhora dels espais d'horta.
- Finalment de l'ordenació de la xarxa d'accessibilitat

5.1.1 Ordenació global de l'àmbit.

ALTERNATIVA 0

L'alternativa 0 correspon a l'estat actual de l'àmbit, on es manté la dinàmica derivada de l'ordenació del POUM. Aquest, com s'ha exposat estableix, per una banda la qualificació del sòl, delimitant tot l'àmbit del riu Ripoll, i per l'altre els components de qualificació.

Aquests últims tenen una voluntat de definir en base al suport, la seva vocació, prenent de referència unes classes bàsiques, amb una gradació de més a menys gestió, des de les hortes, fins als espais forestals de protecció.

El POUM estableix unes tendències i objectius per a la millora d'aquesta zona, establint com a instrument de gestió la definició d'un Pla especial.

S'entén doncs, que mantenir l'ordenació d'un espai tant dinàmic i essencial pel municipi de Castellar, sense els instruments definits pel POUM, comportaran una continuïtat de la seva degradació sense aconseguir els objectius que el POUM estableix per aquest espai.

ALTERNATIVA 1

Es proposa l'ordenació d'aquest àmbit a partir del reconeixement dels seus elements, en funció de les dinàmiques i processos, establint una classificació del paisatge en dos tipus de components:

- **Components dinàmics.** Anomenats així perquè responen a processos cíclics de modificació de les condicions del paisatge, modelats a partir de la necessària acció continuada de l'ésser humà i que, segons l'estacionalitat temporal o els cicles de producció, anirà canviant, oferint unes condicions al paisatge de renovació, canvi i procés. Els components dinàmics o antròpics comprenen tots els conreus herbacis de secà o regadiu, que omplen la major part del territori del Parc.

Vindria a consolidar en l'ordenació els components de qualificació.

- **Components estàtics o permanents.** Per la seva pròpia naturalesa o origen tenen com a condició bàsica del paisatge que formen la condició de permanència, majoritàriament subjecta a pocs canvis i alteracions en cicles anuals. Els components estàtics o permanents comprenen aquelles accions ja executades, construccions patrimonials, activitats ramaderes o de conreu protegit, així com aquells processos de caire natural on hi ha poca intervenció antròpica, com són l'estructura forestal, els boscos de ribera, els marges estructurals de conreu, els camins, i els enclaus patrimonials.

S'inclourien aquí aquells elements existents al parc, reconeixent-los, i definint una certa estructura a través d'aquest elements invariables.

Aquesta alternativa fusiona doncs el dinamisme dels components de qualificació, i per tant del suport, i per altra banda fixa l'inventari d'elements en l'àmbit del PE, concretant-se en el coneixement d'aquests elements.

Resulta per tant en una caracterització estricte a través del suport i de les components, limitant-se per tant a un inventari de la situació actual i la seva senyalització.

ALTERNATIVA 2

L'alternativa 2, pretén una ordenació integral de l'àmbit del Pla especial, integrant tant els elements dinàmics, en base als components de qualificació del POUM, que caracteritzen el suport i per altra banda, els elements fixos o estàtics.

En funció d'aquestes característiques espacials i geomètriques, els elements bàsics del paisatge es classificaran en:

- **Els enclaus.** Correspon als **elements espacials de caràcter puntual**, generalment estàtics, que pel seu valor estratègic, paisatgístic, o de patrimoni cultural i pel seu ús existent o previst tenen una especial significació dintre de l'àmbit del Parc.

En els enclaus es distingeixen:

- Els accessos i les portes, que són els punts de contacte en el límit del parc
  - El catàleg de bens i elements d'interès, inclou tots els enclaus amb valor patrimonial, o altres elements amb interès social, com els gorgs.
  - Els arbres i arbredes monumentals, i altres elements vegetals d'interès, que inclou també àmbits d'interès natural.
  - Els enclaus de l'aigua: que inclou les fonts, els dolls, les mines, i les rescloses.
- **Les traces.** Corresponen a elements espacials de tipus lineal destinats, principalment, al curs de l'aigua, la mobilitat de les persones i de la fauna, però que també fan funcions de modelatge del paisatge entre les diferents feixes agràries o parts de l'estructura de la propietat. Són els elements físics de caràcter lineal, existents o de nova creació, suport dels moviments de les persones i de la fauna vertebrada. La seva composició és molt interessant i determinada, tant pels seus requeriments ecològics com per la intervenció de l'home.

Principalment el Pla especial identifica dos tipus de traces: les traces de l'aigua i les traces de la terra. En el primer cas inclou tots els elements que serveixen per la conducció de l'aigua ja siguin naturals com el mateix riu Ripoll i els seus cursos tributaris en els diferents torrents que a ella aboquen o elements artificials o antropitzats formats per l'acció de l'home per tal d'aprofitar l'aigua com un recurs que a l'hora pot servir pel reg de les diferents terres del seu voltant o com a recurs econòmic associat a les diferents fàbriques que històricament s'han emplaçat vora el riu.

En el segon cas, el Pla identifica tots els diferents camins, corriols i sendes que serveixen per recórrer el conjunt del Parc del Ripoll a Castellar, assenyalant singularment la presència dels diferents ponts i guals que serveixen per travessar el mateix riu.

Les traces inclouen els elements lineals, diferenciant:

- Les **traces de l'aigua**, que inclouen principalment el riu Ripoll, i les traces el reg, i per tants els recs i sèquies que donaven servei als molins, a les fàbriques, i també a les hortes
- Els **camins i corriols**, que donen, ara sense una jerarquia establerta accés als diferents enclaus.
- **Les àrees**. Es corresponen amb les diferents superfícies extensives de sòl existents en l'àmbit del Pla especial sobre les que, pels seus valors i característiques físiques, productives, de flora o de fauna o del seu destí en l'ordenació, se'ls atribuiran usos i funcions específiques.

Les àrees, com a components de paisatge, constitueixen la part més important de l'àmbit. Les àrees identificades es corresponen amb les components del sòl no urbanitzable regulades en el POUM de Castellar del Vallès.

Es diferencien:

- Les hortes
- Els camps de conreu
- Els espais de valor ambiental, com els boscos lineals de ribera, HIC, o altres elements amb caràcter superficial, que sol·liciten una gestió comuna

Aquesta metodologia permet donar jerarquia, independentment del caràcter dinàmic o estàtic de l'element, i en base a aquest establir l'ordenació del Pla especial, garantint la seva funcionalitat el marc per a la futura gestió, per tal d'assolir els objectius del Pla.

5.1.2 Ordenació de les traces

En un segon nivell de discussió d'alternatives s'estructura la xarxa de camins i corriols, i els camins de l'aigua.

5.1.2.1 La xarxa de camins i corriols

Les alternatives es basa en definir l'estratègia de camins en base a la dimensió, és a dir, donar estructura a la xarxa, garantint la continuïtat de traces de dimensions contínues. Per exemple camins o corriols.

O per altra banda, garantir una estructura en base als itineraris d'interès, i a partir de les portes i accessos establir una jerarquia d'itineraris principals, que permetin la continuïtat al llarg de l'àmbit del Pla especial.

En coherència es proposen noves actuacions de camins que no representen l'obertura d'àmplies pistes, sinó que a partir de les característiques de cada tram es projecta una amplada variable, des d'un corriol, a les pistes actuals que comuniquen les zones d'horta. Per tant, es prioritza l'estructura per davant de la dimensió.

Aquestes modificacions són:

- A partir del gual de Can Barba, venint des del sud, el camí es bifurca en dos. Per una banda, es pot continuar per la dreta (marge esquerre del riu) i ascendir per la via asfaltada de la fàbrica del Molí de can Barba fins a la carretera de Terrassa. Per altra banda, es segueix pel marge dret del riu, aquesta alternativa proposa recuperar la connexió amb el camí de can Pèlags i ascendir per aquest camí fins al Pont Vell on un cop creuat es torna a unificar el camí principal a la Torre del Pont.
- A partir de l'aparcament de la Torre del Pont al veïnat de la carretera de Terrassa, hi ha la possibilitat de seguir pel riu Ripoll o bé, enfilat pel seu afluent, el torrent de Canyelles. Des dels horts del Brunet on es troba el pont medieval per on creua el torrent de Canyelles el camí ral, l'alternativa 1 projecta la reobertura d'aquest camí cap el nord fins al molí de Fonts calents. També proposa l'habilitació d'una passera per salvar el torrent de Canyelles a l'alçada del segon aqüeducte a la bassa on finalitza la sèquia del Brunet.
- A l'alçada dels horts del Carné, per on el camí segueix cap a la passera de Sant Feliu sota la masia de Can Juliana, es projecta la recuperació del camí seguint el traçat del rec de Fonts Calents fins a les instal·lacions de la Satina passant per sota el pont de la carretera BV-1249.
- Es projecta la continuació del camí seguint la façana de les instal·lacions de la Satina amb el riu fins a la resclosa de la mateixa indústria on s'habilita una passera per creuar al marge dret i continuar en sentit nord fins al molí d'en Barata. Finalment, el camí transcorre pel límit dels camps del Mas Olivet arran de la zona dels gorgs fins al pont de Turell.
- Quant al camí que segueix el torrent de Canyelles, es projecta la connexió entre el camí del marge dret que connecta amb l'Airesol i el camí del Brunet a les Bassetes (marge esquerre) a l'alçada del salt d'aigua. A la part nord del carrer Sant Sebastià també es projecta la continuació del camí per darrere les eixides pel torrent del Sot de Golerès fins al camí de Canyelles a l'alçada del dipòsit municipal d'aigua potable.

5.1.2.2 Ordenació a la xarxa de reg

Actualment, la xarxa presenta diferents problemàtiques. La més important és que a causa de l'estat precari de les instal·lacions, juntament amb una inexistent gestió global la xarxa no pot satisfer el reg de la totalitat de les zones d'horta en èpoques de sequera. Per altra banda, cal assenyalar que les actuals captacions no figuren com a concessions reconegudes per l'ACA.

Els efectes són la pèrdua de la collita i per tant, de la productivitat, i una extracció d'aigua del riu sense cap control. Augmenten les activitats il·lícites amb captacions d'aigua directament del riu mitjançant bombaments i el sorgiment de conflictes entre els usuaris de les hortes per la manca de regulació del reg. Aquesta situació es transmet en una degradació del paisatge.

L'actual xarxa presenta un estat precari amb diversos punts amb filtracions que ocasionen zones inundades enmig de camps de cultiu i la manca d'aigua en les zones d'horta més allunyades de la captació.

En aquest context es poden plantejar diferents solucions, malgrat totes passen per legalitzar les concessions i arranjar les captacions d'aigua del riu, evitant que siguin punts de discontinuïtat que puguin afectar principalment a la fauna íctica.

Es planteja una primera solució, pressuritzant la xarxa. El desnivell existent per abastir amb pressió les zones de regadiu actuals o fins i tot ampliar-les.

Aquesta solució tècnica implica un major control de la xarxa i un descens de demanda d'aigua ja que permet tècniques d'aspersió i goteig amb una major eficiència i més sostenible. Per tant, garanteix el reg al llarg de tot l'àmbit i a la vegada permet assegurar producció i l'estalvi d'aigua.

Una segona opció seria mantenir la xarxa actual de reg però amb arranjaments que mitiguin les pèrdues d'aigua actuals. La solució tècnica consisteix en un **sanejament de la canalització** actual i una actuació puntual a cada zona d'horta solucionant els problemes d'abastament mitjançant elements d'emmagatzematge d'aigua i canvis de tècniques de reg passant del reg a manta a reg per goteig.

Ambdues solucions haurien de garantir l'interès paisatgístic d'aquesta xarxa, que a més d'incorporar el rec, incorpora també els camins de servei, les banquetes pel seu manteniment, que permetrien donar estructura al parc acompanyant aquests elements d'interès.

5.2 JUSTIFICACIÓ DE L'ALTERNATIVA ESCOLLIDA

La discussió d'alternatives es fa en base, principalment a les estratègies d'ordenació de l'àmbit del Pla especial, i en segon terme prenent també de referència la proposta de xarxa de reg i de la xarxa de camins.

Totes les alternatives, és a dir, les dues generades més l'alternativa 0, es comparen en base als tres criteris definits

VALORACIÓ SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS DE LA ORDENACIÓ GENERAL DE L'ÀMBIT

Concepte			Alternatives			Valoració
Objectiu	Val	Criteri	0	1	2	
1. Disponibilitat i regulació del reg per a les zones d'horta al llarg del riu Ripoll i el torrent de Canyelles.	Alta	Garantir la continuïtat de l'horta i la disponibilitat de reg.	●	●	●	Es un objectiu principal del Pla especial, i en principi ambdues alternatives, ja sigui a través de la caracterització com element estàtic de les infraestructures del reg, i dinàmic de les hortes, o per altra banda, la seva consideració com a traça, que permet una lectura unitària del conjunt del reg, i les hortes, i també amb una anàlisi conjunta, han de permetre una correcta gestió. En tot cas, aquesta visió conjunta de traça i àrea, permet posar en discussió el conjunt del Pla especial, i per tant també una millor solució. Integrar aspectes de gestió en el pla especial, més enllà d'una estratègia específica d'inventari també comporta una important millora, influint en el dinamisme d'aquest espais, tot controlant els efectes del seu ús, especialment sobre el paisatge, la pressió sobre els espais més fràgils, i especialment sobre el sistema hidrogràfic.
		Regularitzar les captacions d'aigua.	●	●	●	Es una aspecte transversal que s'ha de complir en tots els casos. Les captacions d'aigua, lligades tradicionalment a la indústria tenien com a us complementari o marginal les hortes dels mateixos treballadors. Aquest és l'ús originari i objecte de les concessions. Avui les infraestructures s'han mantingut exclusivament pel reg, i sovint de forma força precària.

VALORACIÓ SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS DE LA ORDENACIÓ GENERAL DE L'ÀMBIT

Concepte			Alternatives			Valoració
Objectiu	Val	Criteri	0	1	2	
		Realitzar un tractament adequat de l'actual xarxa de reg existent a l'àmbit atenent al medi rural on s'integra, evitant la pèrdua patrimonial.	●	●	●	<p>En relació al patrimoni cultural totes les alternatives potencialment poden donar resposta a aquest objectiu, basant-se en el manteniment de la construcció actual.</p> <p>Malgrat això, l'alternativa 2, que proposa una lectura conjunta de la xarxa de reg, permet una millor solució. Alhora inclou també els enclaus lligats a l'aigua, concretament les rescloses, que són els elements de captació</p> <p>Des d'una lectura integral també dels itineraris pot posar en valor les banquetes, i per tant la compatibilitat amb la xarxa de camins</p> <p>En aquest context cal valorar també les estratègies quant al reg. La seva pressurització comportarà necessàriament la pèrdua de funcionalitat de les sèquies, si més no el trànsit d'aigua en superfície, podent comportar una pèrdua de valor patrimonial.</p> <p>De fet, això ja ha passat a les hortes de Canyelles, on l'antiga sèquia avui està substituïda per un tub, i ja no és possible reconèixer l'aigua en superfície.</p>
		Fer compatible aquests elements amb la xarxa de camins.	●	●	●	<p>Tal com s'ha exposat la xarxa de reg disposa d'un camí i una banqueteta, que s'utilitzava pel manteniment del canal. Per tant, com a mínim en un marge hi havia un camí que seguia la sèquia, llevat en aquells punts on va soterrada.</p> <p>Aquest camí és una oportunitat per donar accés a llocs d'elevat interès. A més, aquests traçats són especialment còmodes, ja que tenen pendents molt suaus, gairebé imperceptibles, que fins i tot poden servir com itineraris adaptats.</p> <p>Sempre una lectura unitària, integrant enclaus, punts i traces, permetrà en major mesura la integració d'aquests conceptes.</p> <p>Per tant es valora com a més favorable l'alternativa 2</p> <p>L'alternativa 0, avui per avui no genera cap solució.</p> <p>En relació a l'arranjament de la xarxa de reg, l'ús d'aquests espais com a camí, presenta sempre més facilitats en el cas de l'entubament, permetent prendre tota la secció com a camí.</p> <p>Contràriament perd interès al perdre la lectura en superfície de l'aigua baixant per les sèquies.</p>

VALORACIÓ SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS DE LA ORDENACIÓ GENERAL DE L'ÀMBIT

Concepte			Alternatives			Valoració
Objectiu	Val	Criteri	0	1	2	
2. Conservar i millorar la qualitat del paisatge	Mitja	Utilitzar els recursos formals tradicionals per a l'ordenació dels espais agrícoles i els camins.	●	●	●	La millora de les condicions del paisatge ha de ser compatible en les dues alternatives. L'ús de recursos tradicionals, garanteix si més no una uniformitat en el tractament de les intervencions, i l'adaptació a les preexistències. Altres cop però es mantenen diferències quant a la xarxa de reg, on la millora de les condicions d'eficiència, segurament comportarà una pèrdua de paisatges tradicionals associats a la sèquia. De la mateixa manera, quant a la xarxa de camins, sembla millor evitar la continuïtat de geometries, i primar la continuïtat, indistintament de la geometria, del servei que es sol·licita, i que en principi es base en anar a peu o en bicicleta.
		Definir mesures d'integració paisatgístiques en les edificacions i infraestructures, ja siguin les existents a través de les obres de rehabilitació o millora, com les que es puguin proposar de nou.	●	●	●	Es transversal a totes les alternatives. Definir nous mecanismes de gestió en el marc del Pla especial, sempre comportarà millores respecte la situació actual, és a dir l'alternativa 0.
		Preservar i valoritzar els elements del patrimoni natural i cultural, i ordenar l'espai en coherència. Fer compatible aquests elements amb la xarxa de camins. Definir criteris de qualitat d'urbanització dels itineraris existents.	●	●	●	La caracterització dinàmica o estàtica dels diferents elements, i en coherència establir les determinacions d'ordenació de l'espai permet posar en valor unitàriament cada un dels elements inventariats. Per altra banda, la lectura i ordenació, a través d'una proposta conjunta, d'enclaus, traces i àrees, permet també solucions en el conjunt, fent que tot el conjunt del Pla especial, mostri les millores que es van generant, per sobre d'activitats intensives punt per punt. Per tant, sembla millor una proposta unitària.
		Creació de zones de mirador amb vistes panoràmiques de l'àmbit des de la façana de Castellar al riu.	●	●	●	Es transversal a les diferents alternatives. Malgrat això, la relació dels enclaus amb les xarxes, principalment de camins, permet especialitzar els enclaus de proposta en accessos, portes i miradors, i per tant ajustar l'ordenació en conseqüència, des d'una visió conjunta del Pla.
3. Prevenir els riscos naturals i evitar l'afectació a béns i persones	Alta	Minimitzar el risc d'afectació de béns i persones per inundació.	●	●	●	Es una aspecte transversal que s'ha de complir en tots els casos. Actualment aquests criteris no es tenen en consideració, i per tant, la valoració de l'alternativa 0 és negativa.
		Estudiar i avaluar la implantació d'usos i activitats al llarg del riu que comportin una freqüentació de públic atenent l'increment del risc d'incendi forestal que se'n pot derivar.	●	●	●	

VALORACIÓ SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS DE LA ORDENACIÓ GENERAL DE L'ÀMBIT

Concepte			Alternatives			Valoració
Objectiu	Val	Criteri	0	1	2	
		Evitar l'ocupació i transformació d'aquells terrenys amb un elevat risc d'erosió i/o d'esllavissades	●	●	●	
4. Ordenar la xarxa de camins i promoure una accessibilitat ordenada.		Establir una jerarquia de camins estructurant-los per aconseguir una accessibilitat coherent al llarg de tot l'àmbit.	●	●	●	Es una aspecte transversal que s'ha de complir en tots els casos, malgrat el planteig de les alternatives comporta diferències substancials en aquest aspecte.
		Aconseguir en un eix principal que estructurí l'àmbit creant un camí de l'aigua.	●	●	●	Aquelles alternatives que estructurin la xarxa donant continuïtat a la geometria de la vialitat, completant-la en aquelles zones on és inexistent, segurament millora l'accessibilitat en aquells espais d'usos més intensius, però no genera accessibilitat des d'una lectura del Pla especial del Ripoll. És en aquest sentit, establir itineraris, fins i tot recolzats en diferents geometries, estableix una estructura des del Pla i des dels seus punts d'interès, no d'intensitat d'ús. La intensitat d'ús serà la que calgui en cada tram. L'estratègia de traça continua, prima justament això, la continuïtat per sobre de l'ús específic en cada un dels trams, tal com proposa l'alternativa 2.
		Definir zones d'estacionament de vehicles delimitades i a la vegada desincentivar l'ús de l'automòbil.	●	●	●	Les zones d'aparcament, tant en els accessos com en les zones de major activitat, que han de ser accessibles, com les hortes públiques, és essencial pel seu funcionament. Contràriament, tal com s'ha exposat, establir continuïtats des d'una lectura de xarxa pot comportar indirectament la demanda de nous aparcaments, derivat de la major mobilitat. L'especialització de la xarxa, tram per tram, en base a allò a que dona servei, permet obviar estratègies més directes d'establir una xarxa continua amb unes determinades característiques malgrat no sigui necessària en tot el seu recorregut. Es a dir, des d'una visió integral del camí del riu, no cal que aquest permeti el pas de vehicles en tot el seu traçat, malgrat que hi hagi parts que si que ho sol·liciti. Això, sens dubte treu pressió al conjunt del pla, i limita la delimitació d'àmbits lligats a la mobilitat només allà on és necessari. Per tant, es preveu una millor valoració en l'alternativa 2 que en la 1.

VALORACIÓ SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS DE LA ORDENACIÓ GENERAL DE L'ÀMBIT

Concepte			Alternatives			Valoració
Objectiu	Val	Criteri	0	1	2	
6. Ordenació dels espais d'horta.		Limitar la parcel·lació només als espais d'horta pública, evitant la parcel·lació als espais privats.	●	●	●	Es una aspecte transversal que s'ha de complir en tots els casos. Malgrat això, la parcel·lació ha de venir associada a infraestructures. No és el mateix regar un camp a tesa, que 50 parcel·les. Tampoc és el mateix donar accés a una explotació que a 50 parcel·les petites. En aquest context pren especial importància també la jerarquia de camins, el control d'accessos i les infraestructures de la mobilitat, en un sentit i en un altre. És a dir, per una banda facilita l'accés a les hortes públiques, i per l'altre limita l'accés a les privades parcel·lades, complicant la seva gestió. El mateix passa amb les infraestructures de reg, i la regularització de concessions. L'alternativa 0 no cap capacitat d'incidir en aquests aspectes.
		Regular les edificacions i tanques de les zones d'horta per evitar la degradació paisatgística i l'ocupació de sòl.	●	●	●	És un aspecte transversal a les tres alternatives. Fins i tot l'alternativa 0, amb la disciplina associada a les ordenances existents ja ofereix mecanismes per incidir en aquest aspecte.
7. Protegir i promoure la biodiversitat connectivitat ecològica i el patrimoni natural.		Protegir els cursos fluvials i la vegetació de ribera associada.	●	●	●	Són també aspectes transversals a les tres alternatives, i que de fet, des del POUM, a través dels components de qualificació i els catàlegs de bens, ja tenen un nivell important de protecció. La mirada més concreta del pla especial, alhora permet una millor definició d'aquestes estratègies.
		Protegir els arbres d'interès, preservar i valoritzar Evitar la transformació dels espais de major interès, i concretament els HIC.				

VALORACIÓ SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS DE LA ORDENACIÓ GENERAL DE L'ÀMBIT

Concepte			Alternatives			Valoració
Objectiu	Val	Criteri	0	1	2	
		Promoure la connectivitat actuant sobre les infraestructures que creuen l'àmbit com carreteres, camins i assuts.	●	●	●	<p>En aquest aspecte la valoració ha de ser diferencial, ja que la definició d'una jerarquia clara de camins a través del Pla especial, i no tant des de la demanda de mobilitat derivada de la continuïtat de geometries, permet definir amb major detall els criteris de reposició en aquells punts de tall dels camins.</p> <p>Actualment hi ha dos punts crítics quant a la continuïtat de camins:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Creuament de la c1415a, a l'alçada de Can Barba – Creuament de la B124, a l'alçada del Brunet, per l'accés al torrent de Canyelles. – Creuament de la BV1249, d'accés a Sant Feliu del Recó. <p>Respecte a l'aigua, la millora de les condicions dels assuts, per aconseguir la permeabilitat per la fauna, anirà associada especialment a les millores de la infraestructura, ja sigui amb el manteniment per gravetat, o amb la seva pressurització.</p> <p>Actualment ja es poden veure escales de peixos en el Ripoll, concretament en la resclosa de la Satina</p>
8. Protegir el medi aquàtic del riu.		Eliminar els espais de degradació de la llera.	●	●	●	Són també aspectes transversals a les tres alternatives.
		Actuar sobre els punts de d'abocament d'aigües susceptibles d'afectar la qualitat de l'aigua.	●	●	●	<p>El POUM estableix la protecció dels espais de major valor, i deriva al Pla especial l'estratègia per a la millora del seu àmbit, incloent també la restauració dels espais degradats, ja sigui de forma directe, o a través de sinèrgies i gestió d'aquells àmbits d'aprofitament com les hortes.</p> <p>En aquest sentit, l'alternativa 0 no permet establir aquestes sinèrgies, no accions directes sobre els espais degradats.</p>
		Actuar en els constreïments de la xarxa de camins que ressegueixen les ribes, coincidint amb les zones de servitud de domini públic hidràulic.	●	●	●	<p>Anirà lligat a la xarxa de camins, i per tant comportarà una valoració millor d'aquella alternativa que jerarquitzava la xarxa pel seu ús, permetent incidir més enllà del DPH, tot i sol·licitant en base a aquest l'accés en determinats punts per assegurar la continuïtat dels itineraris.</p> <p>Aquests coincideixen sovint amb zones d'horta, algunes activitats, que fins i tot en tallat camins històrics, i indústries, com és el cas de la Satina.</p>

VALORACIÓ SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS DE LA ORDENACIÓ GENERAL DE L'ÀMBIT

Concepte			Alternatives			
Objectiu	Val	Criteri	0	1	2	Valoració
Resum	3		●	13	1	0
			●	7	7	1
			●	1	13	20
		IDONEITAT SEGONS CRITERIS I OBJECTIUS			3	2
Valoració dels efectes ambientals						
●	Valoració compatible El planejament ho resol o ho pot resoldre satisfactòriament					
●	Valoració compatible o moderada. El planejament necessita mesures correctores per a resoldre-ho de manera satisfactòria					
●	Valoració negativa, presenta un valor desfavorable el criteri de valoració. No és excloent quant a que els criteris excloents han permès definir aquesta alternativa.					

Segons el que s'ha exposat, seria l'alternativa 2, la que permetria una millor valoració, treballant sobre una proposta de enclaus, traces i àrees, en relació als béns, a l'espai agrícola, i a l'aigua, i per altra banda amb estratègies concretes quant a:

- **Xarxa de camins**, preveient definir estratègies que garanteixin una jerarquia basada en l'ordenació del Pla especial, més enllà d'establir continuïtats geomètriques de la xarxa existent per a millorar l'accessibilitat a les zones de major intensitat d'ús.
- **Quant a l'aigua**, hi ha valoracions contradictòries. Arranjar la xarxa de sèquies fent una nova xarxa de reg a pressió que millorarà les condicions d'explotació, i la gestió del cicle de l'aigua.

Per altra banda pot malmetre el valor patrimonial i paisatgístic d'aquestes infraestructures, que aporten valor al conjunt de pla especial, i fins i tot a sistemes naturals associats, derivat de la seva modernització

En aquest segon cas les mesures correctores hauran de tenir per objectiu millorar les condicions de reg tot preservant el paisatge i sistemes naturals associats a aquestes estructures.

- **Quant al patrimoni**, la proposta d'una formulació integral del pla especial que integra tots els elements per a la definició de l'ordenació més enllà d'un inventari i reconeixement d'uns valors existents, permet una millor solució.

La posta en valor del patrimoni respon més enllà d'aspectes temàtics, al conjunt de la proposta, i avança en conjunt a mesura que es consolidi el PE.

- Quant a l'espai agrari,
- Quant a la biodiversitat

6. PROPOSTA

6.1 GESTIÓ I EXECUCIÓ DEL PLA ESPECIAL

La posició dels sòls inclosos en l'àmbit del Pla especial urbanístic del riu Ripoll, així com la tensió a la que estan sotmesos per la pressió de Castellar i de Sabadell, i per la seva particular condició d'espais periurbans, justifiquen la necessitat de dotar el document de planejament que es tramita de tots aquells instruments que puguin ser útils de cara a l'assoliment dels objectius que es plantegen.

La situació actual de l'agricultura en general, i dels horts en particular, comporta que sigui del tot necessari establir una posició activa en el seu desenvolupament i millora, conscients que un instrument de planejament dels considerats clàssics, en el sentit de l'establiment bàsic de normes reguladores sense incorporació i voluntat de gestió i intervenció en el territori, resultaria manifestament insuficient per la millora de les condicions actuals i futures de les diferents explotacions existents.

També és important l'establiment de mecanismes, ja sigui a través de l'agricultura, o altres, per a la millora del paisatge de la façana de Castellar, i apropar als espais lliures urbans a aquest àmbit del Ripoll amb tantes potencialitats.

És per això que el present Pla especial, lluny de ser un instrument "d'urbanisme semafòric", en el que podríem incloure la tradicional regulació de permès (llum verda), condicionat (llum groga) i prohibit (llum vermella), establirà un conjunt d'instruments, dins del marc de la legislació vigent, que el situen en el que podríem anomenar "urbanisme actiu", que ha de legitimar la intervenció necessària de l'administració actuant en la conducció i tutela dels processos que són presents en l'àmbit del Pla especial. La potencial capacitat d'intervenir mitjançant els instruments, ha d'avaluar la garantia del desenvolupament i la millora de la capacitat de l'estabilitat endògena de les activitats coherents amb la finalitat del Pla especial, que és l'objectiu principal del mateix.

En aquest sentit, el Pla especial establirà un conjunt d'instruments que tindran per finalitat afavorir i garantir l'estabilitat i millora de les activitats de les hortes, tractant la totalitat del conjunt de l'àmbit delimitat com una unitat territorial equilibrada, un ecosistema en el que són presents els valors productius, ambientals i culturals i pel que es determina un conjunt d'accions necessàries per garantir la seva viabilitat i sostenibilitat.

Els instruments i accions que el Pla especial establirà com estratègics es poden resumir en els següents:

- Redacció de plans de gestió de les diferents hortes
- Registre de finques no adequades
- Programes de desenvolupament
- Constitució de l'òrgan gestor.

6.1.1 Plans de gestió de les hortes.

L'atorgament de llicències d'activitats, obres i, en general, qualsevol actuació a portar a terme en els finques del incloses dins del Pla especial, requerirà de la tramitació prèvia o simultània d'un pla de gestió de l'horta o unitat productiva que tindrà per objecte definir el futur de l'espai i la previsió de la producció en els propers anys, en coherència amb les determinacions establertes en aquest Pla especial. La finalitat del pla de gestió és aconseguir una major i més eficaç gestió del sòl, així com de l'explotació de l'ús de la terra i de l'aigua, coneixent i orientant el conreu de les activitats d'horta que es pretenen realitzar, així com la tècnica emprada en les mateixes, de forma que aquestes activitats siguin notificades a l'administració actuant o, en el seu cas, a l'òrgan gestor de l'àmbit, si en el mateix es deleguen aquestes funcions.

La documentació que haurà de contenir el pla de gestió serà, com a mínim, la següent:

- Memòria de descripció i anàlisi de l'explotació.
  - Antecedents.
  - Règim de tinença de la terra.
  - Estudi de sòls: condicions climàtiques, edàfiques i hídriques.
  - Infraestructures i edificacions existents
  - Estructura de la finca, incloent:
    - Espai conreat o susceptible de ser conreat
      - / Conreus herbacis
      - / Conreus llenyosos
      - / Arbres fruiters isolats en marges
    - Espai no conreat, detallant:
      - / Espai forestal
      - / Marges estructurals
      - / Marges no estructurals o de gestió
  - Justificació de la necessitat d'espai per custòdia d'arrels i productes agrícoles.
- Memòria de propostes d'actuació.
  - Parcel·lació i geometria dels sòls.
  - Propostes d'explotació: tipus de conreu, rotació, ...
  - Calendari d'actuacions.
- Viabilitat econòmica de la proposta, si s'escau
- Plànols d'informació i proposta.

6.1.2 Registre de finques no adequades

La constitució del Registre de finques no adequades s'estableix com un instrument que ha de permetre a l'administració local la intervenció de les finques que no s'ajusten a les finalitats i objectius que s'estableixen en el Pla especial. L'objectiu de la constitució d'aquest registre és poder disposar d'un instrument amb el que, transcorregut un determinat període de temps sense que una finca es dediqui a l'activitat agrària que estableix el Pla especial, l'Ajuntament de Castellar del Vallès pugui intervenir en el sentit de facilitar la incorporació de l'esmentada finca o propietat al conjunt productiu de l'àmbit. El registre podrà incloure la totalitat d'una finca o una porció de la mateixa, ja que la seva finalitat és reconduir els processos contraris als objectius del Pla especial.

El registre de finques no adequades es nodreix bàsicament de dos fonts d'informació sobre les parcel·les incloses en el PEURR i que seran la base de la potencial gestió per part de l'administració per millorar el funcionament general de parc del riu Ripoll:

a) La identificació de les finques en desús

El PEURR identifica les zones on sigui probable que hi hagi parcel·les agrícoles i ramaderes en desús, amb l'objectiu de tenir un inventari de les mateixes i poder programar les actuacions a portar a terme. Als efectes del present PEURR, es consideraran com a finques agrícoles i ramaderes en desús aquelles que no arribin a assolir almenys el 50% dels rendiments físics mitjans de les explotacions de la comarca del Vallès Occidental, comparant els mateixos àmbits productius, sempre que sigui per causes imputables als seus propietaris o titular de l'explotació agrària.

Amb l'aprovació del PEURR, es crearà un registre a partir de les parcel·les que formin part de l'inventari de les finques en desús que s'hagin declarat com a tals, que passaran a estar sota la tutela del departament competent en matèria agrària i desenvolupament rural. Mentre el departament competent no faci aquest treball, l'Ajuntament de Castellar mantindrà vigent el plànol del PEURR on s'identifiquen aquestes finques en desús. Aquest Registre estarà sota la responsabilitat del departament competent en matèria agrària i desenvolupament rural.

El departament competent en matèria agrària i desenvolupament rural crearà mecanismes d'intermediació per tal d'afavorir la continuïtat de l'activitat agrària en aquelles parcel·les que deixin de ser explotades pel seu titular. En aquest sentit, l'esmentat registre impulsarà fórmules de cessió de l'ús de parcel·les agrícoles en desús, podent promoure el seu lloguer, salvaguardant el dret de propietat, i permetent l'obtenció de rendes.

La declaració de parcel·la agrària en desús es produirà mitjançant resolució dictada pel director general competent en matèria de desenvolupament rural amb fonament en un informe tècnic emès pels serveis del mateix departament. Quan una parcel·la s'hagi declarat com a parcel·la agrària en desús passarà a formar part, de manera provisional, del registre de parcel·les agràries en desús, fet que es comunicarà a la propietat i al titular de l'explotació agrària, si s'escau. El departament competent en matèria agrària i desenvolupament rural realitzarà un seguiment de la utilització de les parcel·les declarades com a parcel·les agràries en desús. L'arrendament forçós que s'estableixi es regirà per la legislació catalana en matèria d'arrendaments rústics.

Les determinacions pel que fa a les finques en desús d'aquest PEURR, resten subjectes al que s'estableix a la disposició transitòria sisena de les NNUU d'aquest PEURR.

b) La identificació de les finques amb usos no agraris

Igualment que en el cas anterior el PEURR identifica en la seria de plànols d'ordenació sobre disciplina i gestió del Pla Especial els sòls on es localitzen les finques amb usos no agraris, entenent com a usos no agraris aquells no relacionats amb l'agricultura, la ramaderia o l'explotació forestal del sòl i per tant d'entrada no coherent amb els objectius d'aquest PEURR que es determinen als articles 2 i 3 d'aquest mateix PEURR.

Sobre les finques amb usos no agraris l'administració de Castellar del Vallès n'establirà les mesures legals oportunes que la legislació vigent atorga a les administracions locals respecte la tutela, control i gestió dels usos en el sòl no urbanitzable i més especialment els que s'estableixen respecte els usos fora d'ordenació o en ús disconforme, respecte el que es regula en el present PEURR i la legislació urbanística vigent, així com la legislació sectorial vigent concurrent en la matèria, respecte la correcta ordenació dels espais agraris de Catalunya.

6.1.3 Programes de desenvolupament

La redacció dels programes de desenvolupament té com a finalitat primordial consolidar l'espai agrari i fer possible la millora de la gestió mitjançant l'assoliment de l'eficiència de les infraestructures i dels serveis generals.

Aquesta actuació ha de fer-se des de dues perspectives:

a) Amb harmonia amb el medi natural i oberta al seu coneixement. És a dir, amb la voluntat de desenvolupar una agricultura que tendeixi a la sostenibilitat i, en conseqüència, que mantingui i millori el nivell de productivitat i garanteixi la persistència del sistema ambiental, social i econòmic. L'agricultura sostenible haurà d'optimitzar els recursos de l'aigua, del sòl i els genètics, no haurà de deteriorar l'ambient i haurà de ser tècnicament apropiada, i socialment acceptable.

b) Sota el criteri de cooperació (partenariat), és a dir, de la participació de diverses entitats públiques i/o privades en la gestió i suport de les mesures que tendixin a assolir objectius d'interès general. La cooperació serà la forma de relació preferent en les activitats per tal d'impulsar projectes de forma conjunta.

Amb l'objecte de desenvolupar i completar les determinacions d'aquest Pla especial, sense perjudici de la seva immediata aplicació, es podran formular programes de desenvolupament (d'ara endavant, PD), que contindran les mesures de caràcter urbanístic, agrari, cultural, ambiental i paisatgístic que calguin implementar per tal d'assolir els objectius del Pla especial.

Els PD no són una figura urbanística ni tenen la naturalesa jurídica de cap dels instruments de planejament regulats per la legislació urbanística vigent. Els PD són una eina potencial de la que es dota aquest Pla especial per tal de definir, a partir de la seva aprovació definitiva, els diversos aspectes temàtics del Parc fluvial del riu Ripoll a partir dels objectius i les directrius bàsiques establertes en aquest mateix document.

6.1.4 Òrgan gestor

Finalment, el Pla especial estableix la potencial constitució de l'òrgan gestor al que l'Ajuntament de Castellar del Vallès atorgarà les facultats que cregui més oportunes per millorar la gestió general i particular del Pla especial.

Les finalitats concretes de l'òrgan gestor podran ser, entre altres:

- a) Promoure l'ordenació de l'espai agrari com a tal, així com la seva gestió corresponent. A tal efecte assessorarà i col·laborarà en la redacció dels diferents plans de gestió de la finca o unitat d'explotació productiva que aquesta Pla especial determina.
- b) Informar sobre les activitats que afectin l'espai, requerint a l'administració competent pel compliment dels acords.
- c) Vetllar pel compliment de la legislació i planejament vigents.
- d) Promoure inversions i serveis propis de l'espai.
- e) Fomentar l'aprofitament racional dels recursos de l'espai, el desenvolupament econòmic i tecnològic de les activitats agràries.
- f) Establir acords de col·laboració amb altres entitats sense ànim de lucre, que coincideixin essencialment amb els objectius del Pla especial.
- g) Col·laborar amb les autoritats competents en l'àmbit de l'espai agrari.
- h) Promoure la captació, coordinació i gestió d'ajuts i fons comunitaris i d'altres administracions i ens que les puguin atorgar.
- i) Elaborar els informes preceptius en caràcter d'informe previ, orientatiu i no vinculant, sobre tots aquells aspectes que així es regulen en aquest Pla especial. L'informe previ ha de ser motivat, d'acord amb el que estableix aquest Pla especial i la legislació aplicable en cada cas.
- j) Desenvolupar i executar totes aquelles accions, processos i projectes que l'Ajuntament de Castellar del Vallès li delegui amb coherència amb els objectius del present Pla.

6.2 REGULACIÓ PARAMÈTRICA I CONDICIONS D'ORDENACIÓ DEL SÒL I EDIFICACIONS

El Pla especial estableix la regulació de les condicions paramètriques de parcel·lació, edificació i ús, establertes en el POUM de Castellar del Vallès amb concordança amb la realitat executada i analitzada en els documents d'informació d'aquest Pla especial. En concret, la regulació dels paràmetres específics del sòl i les edificacions establertes en el Pla especial, es classificaran en quatre apartats:

- Paràmetres referits a la finca. Inclou aquelles condicions que afecten a aquella porció de sòl no urbanitzable que anomenem finca.
- Paràmetres referits a l'edificació. Inclou les condicions que serveixen per regular les construccions pròpiament dites a l'interior d'una finca.
- Paràmetres referits a l'activitat agrària. Inclou les condicions que serveixen per regular les diferents activitats agràries que es poden realitzar a l'interior d'una finca.
- Paràmetres referits a l'ús. Inclou aquelles condicions que afecten a la regulació d'usos.

6.2.1 Paràmetres referits a la finca

Els diferents elements o paràmetres referits a la finca que el Pla especial incorpora per assegurar el control i la correcta integració de les activitats i les construccions del territori del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès de forma indicativa seran les següents:

- Finca mínima a efectes d'explotació agrària. Serà la unitat de sòl mínima, definida a cada qualificació i per a totes les classificacions existents a l'àmbit del Pla especial. Les finques mínimes definides seran indivisibles, qualitat que caldrà fer constar al Registre de la Propietat, en el moment d'inscripció de la mateixa.
- Finca mínima a efectes d'edificació. El concepte de finca mínima a efectes d'edificació es refereix a la dimensió mínima, en una peça contínua de sòl, que ha de tenir una finca per poder admetre la construcció d'una edificació.
- Adaptació topogràfica del terreny i protecció de les qualitats físiques del sòl. Els diferents tipus de marges existents o possibles entre les plataformes d'anivellació del terreny es consideren elements fonamentals per garantir la interconnexió biològica entre les diferents parts del territori del Pla especial, de forma que no s'admetran les modificacions topogràfiques que suposin pèrdua d'aquests marges. Tan sols s'admeten modificacions dels marges actuals en els casos en que la nova topografia resultant mantingui la mateixa superfície lineal i superficial del marge existent.
- Tanques. Les tanques són un element molt important de la construcció del paisatge i de la potencial continuïtat biològica del territori. És per això que en el Pla especial s'entén per tanca la construcció d'un element artificial d'una alçada no superior a 1,50 metres que té per objecte protegir una finca o un bé privatiu i només s'autoritzaran les tanques de finques en les partions que donin front a vies d'ús general o a camins d'aquets Pla especial i sempre sotmeses a la llicència municipal corresponent en consonància amb l'ordenança Municipal sobre tanques d'horta (BOP núm. 59 de 10/03/2010).
- Sòl agroforestal o lliure de la finca. Es considera sòl agroforestal o lliure de la finca, aquell que no està ocupat per cap tipus de construcció ja sigui permanent o desmuntable admeses pel planejament. Són els terrenys lliures d'edificació per aplicació de les condicions d'edificació de cada qualificació (ocupació, separació a límits, etc.). Aquests espais no podran ésser objecte de cap altre aprofitament que el corresponent a l'explotació de l'activitat productiva, o el manteniment de les condicions d'estructura, com espais forestals, marges estructurals o marges no estructurals.
- Unitat d'explotació productiva. S'entén per unitat d'explotació productiva el conjunt de finques quina explotació de la seva activitat productiva sigui portada per un mateix titular, ja sigui el mateix propietari de la terra, l'arrendatari o en una situació mixta entre les dues anteriors.

6.2.2 Paràmetres referits a l'edificació

Pel que fa als paràmetres respecte l'edificació, entenent que han de ser mínimes i associades estrictament a l'ús agrari, social, o cultural. La normativa del Pla especial establirà els següents condicions de posició, separacions mínimes, sostre màxim, ocupació màxima, alçada i composició de la façana i volum de les edificacions

També es determinarà el tipus d'edificació, que serà suport a l'activitat agrària, i concretament de les hortes, si s'escau, i de suport també, a la interpretació dels bens culturals, i d'interès existents en l'àmbit del Pla especial.

6.2.3 Paràmetres referits a l'activitat agrària

Les disposicions referides a l'activitat agrària es classificaran en tres apartats:

- La regulació sobre les condicions del sòl.
- La regulació sobre les condicions de l'ús de l'aigua.
- La regulació sobre les condicions de gestió dels residus.

Condicions de l'ús del sòl

Pel que fa a la regulació de les **condicions d'ús del sòl**, el Pla especial establirà diferents factors o indicadors que han de servir per regular l'explotació i intensitat d'ús de la terra. Aquestes condicions seran les següents:

- L'índex de artificialització del sòl. L'índex de artificialització del sòl es defineix com l'indicador que ha de garantir un adequat nivell de permeabilitat del sòl, de tal manera que la seva aplicació suposa una regulació sobre la compactació i artificialització del sòl, amb la finalitat de garantir unes pràctiques respectuoses amb l'ús sostenible del sòl.
- El factor de qualitat del sòl. La qualitat del sòl defineix la seva aptitud agrícola. Aquesta es realitza a partir de l'índex de productivitat establert segons els criteris de la "Food & Agriculture Organization" (FAO). L'índex de productivitat es basa en nou factors (humitat, drenatge, textura-estructura, percentatge de saturació de bases, concentració de sals solubles, etc.). Segons aquest índex els sòls es classifiquen en 5 grups, amb un nivell de productivitat entre molt baix, baix, mig, alt o molt alt. Les terres aptes pel conreu han de complir com a mínim el nivell de productivitat mig.

Explotació dels recursos hídrics

Pel que fa a la regulació de les **condicions d'explotació dels recursos hídrics**, el Pla especial establirà diferents factors o indicadors que han de servir per regular la seva explotació i intensitat d'ús. Aquestes condicions faran referència a l'eficiència de reg del conjunt de l'horta, a la procedència de les aigües, i a la seva qualitat,

En cas d'haver desguàs d'aigües residuals, lligat a les edificacions de servei a les hortes o al parc, es preveurà, en tots els casos la seva connexió a sanejament.

Gestió de residus

Finalment s'establiran unes condicions i recomanacions referents a la gestió dels residus.

Es recomana reaprofitar la fracció orgànica i les restes de collita a nivell de la pròpia finca, o bé reincorporant-la en el sòl directament a través del fresat o bé compostant-la in situ.

Es prohibeix l'abandó d'envasos de productes agroquímics i altres residus inorgànics en general. S'obliga als agricultors, amb un termini o període d'adequació, d'emmagatzemar els residus i de disposar-los adequadament per a la recollida per part del gestor autoritzat, d'acord amb el model que es defineixi en el programa de gestió de residus de producció agrícola.

6.2.4 Paràmetres reguladors d'usos i activitats

El Pla especial tindrà una particular cura en la regulació de les activitats destinades al ús intensiu dels d'horts avaluant, en qualsevol cas, la capacitat de càrrega de l'àmbit del Parc fluvial del riu Ripoll i la potencial capacitat d'atendre a les diferents demandes de recursos hídrics que els mateixos poden sol·licitar i procurant garantir un subministrament adequat a totes les actuacions.

6.3 ORDENACIÓ DE LA XARXA DE CAMINS

En base a l'estat actual de la xarxa de camins, que no té una estructura definida des d'una perspectiva del conjunt de l'àmbit, s'han proposat dues formes de desenvolupament:

- Donant estructura a partir de la continuïtat geomètrica i potencial d'ús de la xarxa actual.
- Establint itineraris que permetin la continuïtat de la xarxa, independentment de la geometria.

Donat que l'accés al Parc ha de ser fonamentalment a peu o en bicicleta, llevat de l'accés a les hortes i explotacions, no es defineix tant la geometria dels camins sinó la seva continuïtat. Per tant s'estableix:

- Esquema bàsic de vialitat que permet l'accés a tot el llarg del Ripoll, partint dels anomenats enclaus de portes (relació amb Castellar) i accessos (en ambdós extrems del Pla especial, i als horts de Brunet).
- La geometria de la vialitat serà com a mínim de 2 m. de secció, per a permetre el pas de vehicles de servei. Alhora, es podrà preveure tres nivells de vialitat :

- Pistes per accés de vehicles, fonamentalment a punts concrets dels espais d'horta, amb una secció màxima de 4,5 metres. Seran accessibles en tota la seva longitud.

S'hi associen els espais, si s'escau d'aparcament.

- Camins itineraris, que serà la secció per defecte en l'àmbit del pla, especialment en els eixos principals, que tindrà una secció màxima de 2 m., per a permetre l'accés amb vehicles de manteniment. Seran accessibles en tota la seva longitud.
- Corriols, que hauran de donar accés a espais de difícil accessibilitat, principalment enclaus lligats a bens culturals o ambientals, o fins i tot punts de reunió, com els gorgs o determinades rescloses.

El Pla especial estudiarà la seva accessibilitat, ja sigui directa a través dels mateixos corriols, o per itineraris alternatius.

6.4 ORDENACIÓ DE LA XARXA D'AIGUA

L'ús tradicional de l'aigua, per la seva energia o per l'agricultura s'ha concentrat al llarg del riu. El Ripoll, en el seu temps, va desenvolupar una intensa activitat a Castellar, deixant un patrimoni industrial de gran interès, que es materialitza amb una xarxa de rescloses i sèquies al llarg del riu.

Aquesta infraestructura tenia per objectiu l'aprofitament energètic, donant aigua, i energia als antics molins, avui, en alguns casos mantenint la seva activitat industrial.

Complementàriament, aquesta xarxa de sèquies, donava servei a les hortes, sovint associades als treballadors de la indústria.

Aquesta xarxa paral·lela al riu, encara manté parcialment la seva funcionalitat, malgrat presenta, en general, un estat força precari.

El paper d'aquesta xarxa en el desenvolupament del pla és fonamental, tant des de la visió de la pròpia xarxa com element patrimonial, tant de la sèquia com de les rescloses, i pel servei que dona a les hortes.

S'han proposat diverses solucions per a la millora o conservació d'aquesta xarxa de reg:

- Pressuritzar la xarxa, permetent el reg més eficient de les hortes, i per tant donant un reg de qualitat a tot el PE.
- Mantenir la xarxa existent, arranjan-la, mantenint la tipologia de transport i reg per gravetat.

Si bé, la primera solució és des de tots els punts de vista la millor, no exclou mantenir, si més no parts de la sèquia a cel obert, com element patrimonial, i també i certament important, com a itineraris d'accés al riu, a través de les seves banquetes, que antigament permetien el manteniment de la infraestructura de reg.

També serà important valorar els efectes ambientals associats a aquesta millora, i si és el cas, mantenir si més no parcialment aquesta infraestructura en superfície.

El pla especial també posarà en valor les antigues rescloses, com elements patrimonials del conjunt del riu, portant a terme les accions necessàries per a corregir els seus dèficits ambientals.

En aquest context, el primer dèficit ambiental a corregir serà registrar les diferents concessions, i adequar-les a la demanda derivada de les determinacions del propi pla especial.

6.5 ORDENACIÓ DE L'ESPAI FLUVIAL.

Des del POUM, a través dels components de qualificació, es delimita l'espai fluvial.

El Pla especial, alhora, ha d'associar a aquest espai fluvial, tots aquelles comunitats vegetals que acompanyen el riu, i que en definitiva en formen part.

Aquestes comunitats de ribera, avui fragmentades, sovint en competència amb les hortes, fonamentalment amb els usos més intensius, i associades també a usos inadequats, i fins i tot a zones ocupades, han fet proliferar espècies invasores. Aquestes comporten una degradació ecològica i funcional del riu, a més d'una pèrdua de la qualitat del paisatge.

Per tant, el Pla especial potencia la restauració d'aquestes comunitats vegetals, de ribera, mitjançant la definició d'accions, que han de ser sinèrgiques amb les activitats, i vinculades als seus plans de gestió exposats en l'apartat 3.1

Alhora, el Pla especial també comporta la millora i arranjanament dels punts de degradació de l'espai fluvial, que es centra bàsicament:

- Constrenyiment en determinats punts associats a les activitats, principalment indústries, o al front urbà, principalment en el torrent de Canyelles.
- Punts de degradació associats als usos més intensius, i principalment hortes ocupades.
- Punts de descàrrega de la xarxa de pluvials, de l'espai urbà, que comporta l'arrossegament de deixalles a la llera, i erosió en els seus marges.

7. AVALUACIÓ DEL PLA I MESURES

7.1 AVALUACIÓ D'IMPACTES I DEFINICIÓ DE MESURES

Els criteris i objectius ambientals, que han servit de base per a la formulació de les alternatives, s'estableixen a través d'uns efectes ambientals potencials. Aquests es resolen en part per la pròpia proposta, i en d'altres casos, requereixen mesures correctores.

En el present apartat es fa una avaluació dels efectes ambientals de la proposta, s'exposa la resolució en base a aquest, que s'ha concretat en la proposta, i s'escau es formulen les mesures correctores.

Es efectes ambientals avaluats són:

1. Pèrdua d'espais agraris de gran qualitat per a la producció d'aliments
2. Increment del consum d'aigua, derivat de la falta d'elements de control i de gestió.
3. Pèrdua d'elements patrimonials i especialment les estructures de reg
4. Pèrdua d'accessibilitat a les zones de conreu i les infraestructures que li donen suport com la xarxa de reg, i concretament les banquetes de manteniment.
5. Artificialització del paisatge per un increment de la pressió sobre els espais oberts
6. Pèrdua de la qualitat del paisatge per la implantació de noves infraestructures i edificacions lligades a l'agricultura intensiva.
7. Pèrdua del valor patrimonial, tant natural com cultural, per l'accés indiscriminat a l'àmbit del Pla especial
8. Pèrdua de qualitat del paisatge per la proliferació de solucions constructives en un espai que ha de permetre una lectura comuna
9. Pèrdua del valor patrimonial del municipi.
10. Risc d'afecció a bens i persones per risc d'inundabilitat
11. Increment del risc d'incendi
12. Efectes derivats dels riscos d'erosió i esllavissades, per un increment de freqüentació i accés.
13. Efectes sobre la connectivitat ecològica
14. Abocaments directes a l'espai fluvial generant degradació de la llera
15. Degradació de la llera per acumulacions de residus, ja siguin abocats o per acumulació de materials de diferents procedències en els horts intensius, sovint il·legals.
16. Us privatiu de les ribes del riu, especialment lligats a les hortes intensives, sovint il·legals, la indústria i altres activitats

1. Pèrdua d'espais agraris de gran qualitat per a la producció d'aliments

Les hortes del riu Ripoll són sens dubte els espais agraris de més potencial productiu del terme. Resten d'una dimensió major i encara mantenint una explotació agrària en principi viable, Can Casamada, basada però principalment en el secà.

Malgrat aquest potencial productiu la pressió, segurament també pel seu conreu, deriva en una degradació de l'espai agrari per la seva ocupació amb instal·lacions diverses, i la precarització del paisatge, generant un espai malgrat el seu potencial, poc productiu.

Hi ha exemples de manteniment d'una bona gestió, tant per explotacions de certa entitat, en horta, o per explotacions amb una gran parcel·lació, com són les hortes del Brunet. Hi ha però exemples completament oposats com són les hortes del Rieral.

S'ha fet una anàlisi de l'estat actual classificant els espais agrícoles en tres categories:

- Ben gestionats, és a dir conreats, ja sigui en secà o regadiu, i sense qüestionar la gestió agrària, més enllà de tenir implantat un conreu
- Sense conrear, identificant aquells espais agrícoles que estan erms.
- Ocupats, fent referència a espais agraris que estan ocupats per edificacions, instal·lacions, o activitats no legalitzades i que malmeten l'espai agrícola, malgrat hi pugui haver espais intersticials conreats.

ESTAT DELS ESPAIS AGRARIS DEL RIPOLL

Tipus	Ben Gestionats. Sup		Sense conrear. Sup		Ocupats. Sup		Total. Sup	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Horta								
Secà								
Total								

D'aquí en resulta que la superfície d'hora no conreada, però especialment ocupada és superior a la que està ben gestionada, cosa que no passa en el secà, sent l'objecte de l'ocupació, en general l'agricultura, derivant finalment en una ocupació que la impossibilita. Per tant es tracta principalment d'aspectes de gestió i disciplina, i alhora de dotació, tant pel que fa a les infraestructures com a les edificacions. Cal doncs mesures en quatre sentits:

- Ordenació: delimitant correctament els espais d'horta. Aquests s'han definit els plànols de proposta, diferenciant allò que és secà d'allò que és regadiu.
- Gestió, es preveu en tres sentits:
  - impedit l'ocupació amb elements, ja siguin edificacions precàries, coberts, ..., o instal·lacions, amb una vigilància continua dels espais agraris.
  - Delimitació d'unitats de gestió, coincident amb la propietat actual de les hortes, o les seves segregacions. Es preveu doncs establir com a superfície mínima 1 ha, que correspon a la unitat mínima de conreu a Castellar del Vallès en regadiu segons el DECRET 169/1983, de 12 d'abril, sobre Unitats Mímines de Conreu.
  - Promoure a través dels plans de gestió, pràctiques d'agricultura sostenible, fomentant l'agricultura ecològica.
- Dotació, proposant infraestructures necessàries que permetin la correcta gestió d'aquests espais agraris sense la necessitat d'ocupar-los. Valorant antecedents existents, com els Horts del Molí a Santa Perpètua o a Gallecs, que venen funcionant des de fa més de 15 anys de manera satisfactòria, es suficient per hort d'aproximadament 300 m², una superfície per emmagatzematge d'estris de fins a 1,5 m², més una superfície addicional comuna per a eines de major grandària, com motocultors, i un espai comú per a reunió.

Així per ha resultaria necessari una superfície total de sostre 140 m², que permetria:

- 30 guixetes de 1,5 m²
- 2 espais comuns tancats de 14 m² cada un
- Espai comú per a taules i bancs per a una capacitat de 20 persones de 40 m².

Això resultaria amb una ocupació de un 1,4% suficient per a la correcta gestió de les hortes.

A més d'aquestes dotacions bàsiques, per tal d'afavorir una agricultura sostenible i responsable, es disposaran compostadors en cada una de les hortes, per a la gestió de les restes orgàniques generades.

- Correcció i disciplina, retirant i enderrocant tots aquells elements que impedeixen una correcta gestió agrària.

En aquest context, no serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantinguin elements construïts que excedeixin l'ocupació màxima prevista, que s'ha definit en 1,4%.

L'ajuntament o l'òrgan gestor del Pla especial tindrà sempre la possibilitat, com una mesura de gestió d'urgència, el pas d'un tractor per desbrossar les parcel·les, com a mínim si aquestes no s'han conreat en un cicle productiu, sempre que no estiguin sotmeses guaret com estratègia agrària.

2. Increment del consum d'aigua, derivat de la falta d'elements de control i de gestió.

En base a l'estimació de les dades del sòl, del clima i de la tipologia de conreu, tal com s'ha exposat, s'ha pogut determinar les demandes d'aigua per a cada horta. Aquestes de forma resumida s'exposen en les següents taules:

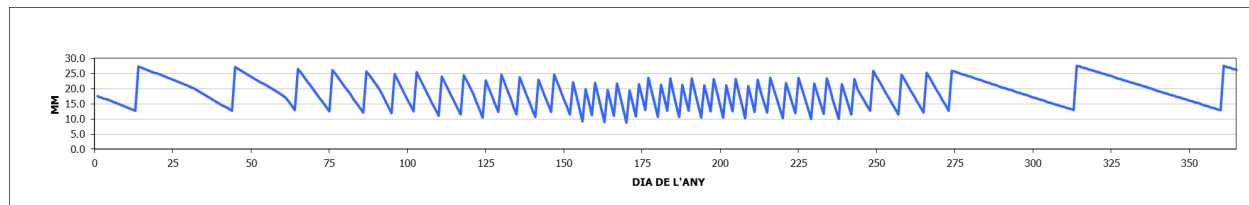
DADES DEL SÒL

Tipus de sòl	Franc
Aigua inicial al sòl (Reserva)	30%
Fondària de sòl (m)	1.00
% Aigua en volum disponible	13
% Aigua màx en volum	20

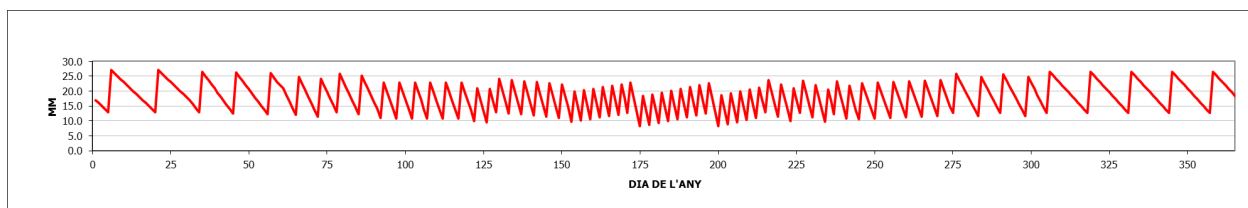
DADES DEL REG

Esgotament permisible	2/3
Eficiència (%). EF	50%
Fracció de rentat (%). FR	0%
Dosi teòrica de reg (mm). DN	15
Dosi real de reg (mm). DN+FR+EF	22.5

EVOLUCIÓ DEL CONTINGUT D'AIGUA AL SÒL CONSIDERANT LA PLUJA

EVOLUCIÓ DEL CONTINGUT D'AIGUA AL SÒL SENSE CONSIDERAR LA PLUJA

DEMANDA D'AIGUA A LES ZONES D'HORTA

Zona	Superfície (ha)	Cabal fictici continu (juliol)* (l/s)	Cabal disseny captació (juliol)* (l/s)	Volum total any (m³)
Canyelles	4,4	4,44	12,42	60.720
Torrent de Canyelles	1,7	1,71	4,8	23.460
Bassetes	1,7	1,71	4,8	23.460
Brunet	2,94	2,96	2,31	40.572
Turell i Mas Olivet	5,25	5,29	14,82	72.450
Sant Feliu	0,75	0,76	2,12	10.350
Fonts Calents	0,38	0,38	1,07	5.244
Joncar	1,04	2,7	2,94	14.352
Pont Vell	0,5	0,5	1,41	6.900
Can Pèlags	0,91	0,92	2,57	12.558
El Boà	1,66	1,67	4,69	22.908
Resclosa Castell	0,6	0,6	1,69	8.280
Plana del Castell	1,68	1,69	4,74	23.184
Ca n'Oliver	0,72	0,73	2,03	9.936
Can Carner	2,97	2,99	8,38	40.986
Camí Moli Busquets	0,6	0,6	1,69	8280
Rieral	13,82	13,93	39,01	190.716
Rieral llera	1,37	1,38	3,87	18.906
Rieral sud	4,3	4,33	12,14	59.340
TOTAL	47,29			652.602

*Els valors corresponen al mes de juliol ja que és el període amb una demanda de reg més elevada

Això resulta en un cabal fictici continu aproximat de 0,94 l/s i ha.

Tal com s'ha exposat, segons la informació facilitada per l'Agència Catalana de l'Aigua existeixen trenta concessions de captació d'aigua a Castellar del Vallès de les quals set són superficials. Aquestes es concentren al riu Ripoll. A l'àmbit del Pla s'hi troben deu d'aquests punts de concessió. Una de les concessions correspon a l'empresa Grau i l'altra de les concessions és al molí de Fonts Calents on es situa l'empresa Clols que va cessar l'activitat al 2013. També disposa de concessió l'empresa Tolrà inactiva des del 1997 i que actualment les aigües són utilitzades pel reg agrícola. Les captacions per al regadiu de diversos espais d'horta no disposen de concessió registrada a l'ACA.

Tal i com s'ha mencionat anteriorment la zona d'horta de Canyelles disposa d'una comunitat de regants constituïda amb registre de la seva captació a l'ACA.

En tot cas, les hortes, llevat de l'horta de Canyelles, que està constituïda com a comunitat de regants, no disposen de cap concessió específica, si més no, no es pot associar un control de captació per a cada zona d'horta. De fet, és comú veure captacions de les sèquies que abastien als molins, com s'ha fet sempre, però també bombaments directes al riu, cosa que no hauria de ser possible.

En aquest context, s'entén que la millor estratègia es centrar la gestió de les aigües i la seva captació en un sol punt per horta, permetent, a més d'un control per a cada unitat de gestió, també una millora en les condicions de coordinació entre les diferents hortes, especialment si obtenen l'aigua de la mateixa sèquia.

En base a l'estimació anterior, preveient una capacitat d'emmagatzematge en període punta (juliol) de 2 dies de reg emmagatzemats a la bassa, s'estima una necessitat de 160 m³/ha de bassa.

Així, seguint l'esquema de l'apartat anterior, les estratègies serien:

- Ordenació: delimitant correctament els espais d'horta. Aquests s'han definit els plànols de proposta, diferenciant allò que és secà d'allò que és regadiu.
- Gestió, impedit qualsevol captació directe a les sèquies o al riu. S'hauria d'establir un període transitori fins a la implantació dels diferents elements de regulació.
- Dotació, es proposa:
  - Una sola derivació de les aigües sempre a partir d'una sèquia, evitant en tot cas, captacions directes del riu. Cada una de les captacions disposarà d'un comptador per tal de controlar l'aigua captada.
  - Un volum de bassa de 160 m³/ha
- Correcció i disciplina, retirant totes les captacions existents, i especialment els bombaments directes del riu.

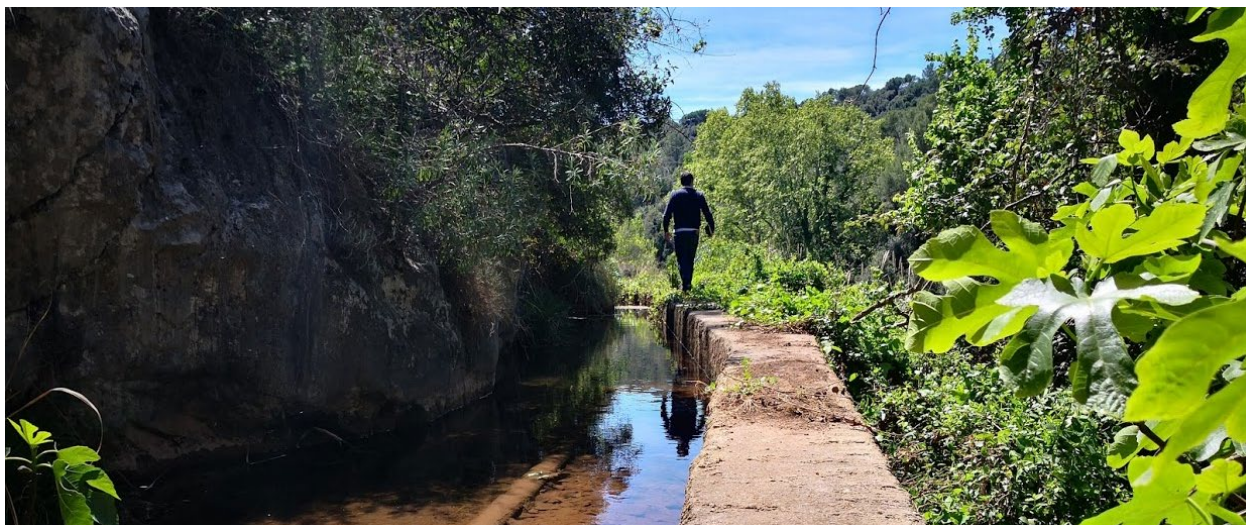
En aquest context, no serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantinguin captacions il·legals, i no s'hagi construït, dins el període previst, la nova bassa de regulació.

3. Pèrdua d'elements patrimonials i especialment les estructures de reg

Les antigues sèquies que anaven d'un assut fins al corresponent molí o indústria avui estan en desús, i s'utilitzen generalment pel reg, de forma precària mantingut pels hortelans, sovint ocupant terrenys en el sistema hidrogràfic o amb lloguers o parcel·lacions privades que no poden ser inscrites en el registre de la propietat.

Aquest és un patrimoni fonamental per Castellar, tant per la seva funcionalitat necessària per la bona gestió de les hortes, que és el que ha de permetre mantenir un paisatge de qualitat al Ripoll, com per la pròpia infraestructura que té un gran valor patrimonial, i interès d'enginyeria.

Sèquia aigües avall de la Satina

La proposta preveu

- Ordenació: delimitant correctament aquestes infraestructures, tant sèquies com els seus respectius assuts o rescloses, establint sinèrgies, sempre que sigui possible, amb l'accessibilitat al riu Ripoll i les seves ribes, permeten el pas del camí del riu per les seves banquetes.
- Gestió, els plans de gestió de les hortes preveuran la gestió de les sèquies i les seves respectives rescloses associades a les zones de reg adscrites, de manera que aquestes comunitats seran les responsables de la seva gestió i manteniment.
- Dotació, es proposa:
  - Millora puntual de les sèquies i les seves banquetes, per garantir el seu manteniment, avui malmeses en alguns trams, recuperant la circulació de l'aigua en superfície.
  - Definir una nova captació per cada unitat de gestió d'horta.
- Correcció i disciplina, retirant totes les captacions existents, llevat d'aquelles que no puguin ser servides per les noves basses proposades.

En determinats casos, i fins i tot de forma transitòria, la pròpia sèquia podrà servir d'emmagatzematge d'aigua, evitant a curt o mig termini la construcció d'una bassa. Aquesta estratègia té sentit en sèquies de gran secció. En tot cas s'haurà de preveure per a cada comunitat un únic punt de captació, amb l'aforament corresponent.

En aquest context, no serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantinguin captacions il·legals, i no s'hagi construït, dins el període previst, la nova bassa de regulació.

4. Pèrdua d'accessibilitat a les zones de conreu i les infraestructures que li donen suport com la xarxa de reg, i concretament les banquetes de manteniment.

L'èxit del Pla especial es sustenta sobre el suport, però també sobre els seus usos, i la qualitat del paisatge que generen. En aquest sentit són importants els usos agrícoles, el lleure i els culturals, i la protecció ambiental dels espais amb major valor natural i de tot el conjunt.

Aquesta potencialitat es sustenta també sobre la intensitat en l'accessibilitat, fent possible l'accés al llarg del riu, i en determinats àmbits, com les hortes o els espais de valor natural, o limitar-ne d'altres, com els espais de major valor.

En relació a les hortes i al reg, la impossibilitat d'una accessibilitat adequada comportaria la dificultat en la seva gestió, o manteniment en el cas de les infraestructures de reg, portant el conjunt del Pla especial al fracàs, o si més no a una situació similar a l'actual.

Així, en relació a l'activitat agrícola i a les sèquies es preveu:

- Ordenació: comporta una de les principals estratègies del pla, com és la definició de la jerarquia de camins:

- Camí del riu, que és el principal i continu al llarg de tot el pla especial. Aquest dona accés en principi a les zones d'horta.

Geomètricament té les següents característiques:

- Té una secció mínima de tres metres, en general, llevat de zones on, per la seva complexitat orogràfica, sol·licita passos amb una amplada mínima de 2 metres.
- Quant al seu perfil, en general, no ha d'haver trams, en sentit aigües avall, que obliguin a remuntar amb un pendent superior al 6%
- Camí de l'aigua, ressegueix per la seva banqueta, o aprofitant el dics de contenció, les infraestructures de reg en superfície, és a dir les sèquies i els seus assuts. Té un paper cultural i patrimonial, però també, i fonamental en relació a les hortes de manteniment.
- Camins complementaris, es defineixen en general com a traces complementàries al camí del riu, donant accés a les hortes, o altres llocs d'interès com els gorgs, o fins i tot, reproduint itineraris culturals com el de Joan Arús.

En relació a les hortes asseguren l'accés rodat a totes les unitats de gestió d'horta

- Gestió, segons la seva funcionalitat la gestió d'aquests camins podrà ser de gestió pública o privada:
  - Gestió pública, ho serà el camí del riu en tota la seva longitud, el camí de l'aigua resseguint les sèquies, i els camins complementaris sempre que donin accés a espais d'ús públic, com els gorgs o element patrimonials en l'àmbit del Pla especial.

En el cas del camí de l'aigua, malgrat la gestió sigui pública, s'ha de preveure la coresponsabilitat en la gestió d'aquesta xarxa per part de les unitats de gestió de les hortes, ja que aquest camí serà bàsic pel manteniment de la xarxa de reg, i per tant té servei directe cap a les zones d'horta.

- Gestió privada, ho seran els camins complementaris que donin accés exclusivament a zones d'horta que no siguin de titularitat pública.
- Dotació, es proposa:
  - Compleció d'aquesta xarxa de camins, per tal d'assegurar una xarxa continua i accessible des del nucli, permetent l'ús i el gaudi de l'àmbit del Pla especial
  - Alhora, per assegurar la funcionalitat de les hortes s'hauran de preveure 5 places d'aparcament, accessibles, però fora de la xarxa de camins, per a cada ha de conreu. Aquestes tenen la funcionalitat de permetre bàsicament la càrrega i descàrrega dels productes generats o demandats per les hortes, evitant però que siguin el mitjà habitual d'accés a aquests espais.

La superfície màxima d'aparcament serà de 100 m², equivalent a les cinc places esmentades.

- Correcció i disciplina, es barraran i restauraran tots els accessos i aparcaments que no estiguin especialment definits pel present Pla especial, o dins a les dotacions previstes.

En aquest context, no serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantinguin accessos i especialment aparcaments no previstos.

5. Artificialització del paisatge per un increment de la pressió sobre els espais oberts

L'àmbit del Pla especial avui ja rep, de forma més o menys desendregada, una important pressió, des d'un espai urbà, principalment Castellar, però també Sabadell, que li confereixen aquest caràcter de periurbà.

No actuar per pal·liar o laminar aquesta pressió sobre l'àmbit del pla especial comportarà sens dubte el manteniment de la situació actual.

L'artificialització es manifesta des de dos aspectes fonamentalment:

- L'accessibilitat indiscriminada, tal com s'ha apuntat en l'apartat anterior
- La transformació principalment dels espais d'horta, però també el secà, cap a espais privatis on s'hi concentren usos de lleure, sovint fonamentats en l'horta, però força precaris. Tal com s'ha exposat anteriorment, del conjunt d'espais agraris avui hi ha profundament transformats un XXX%, principalment concentrats en els espais d'horta.

En aquest context es proposa:

- Ordenació: s'estableixen estratègies en dos sentits:
  - Accessibilitat, i de forma complementària a les estratègies de camins definides en l'apartat anterior, es defineixen cinc portes, o punts d'accés al Pla especial del Ripoll, aquests són a Turell, Canyelles, Brunet, Ribatallada i Can Carner.

També es preveuen zones verdes públiques a l'interior de l'àmbit del Pla especial, que permetin una mínima urbanització, permetent eliminar els usos disconformes en la resta de l'àmbit. Aquestes es preveuen en zones d'un especial interès, lligat tant al riu com al seu paisatge i qualitat i confort. Són concretament:

- Alzinars de Can Pèlac
- Alzinars de Can Carner, adjacents a la resclosa que dona aigua al Moli Busquets.
- L'ordenació es basa sobre el suport dels components de qualificació, ajustats a cadastre, que defineixen els usos específics a cada àmbit, impossibilitant per tant aquells que actuen en contra d'allò que s'ha definit com a potencial.
- Gestió, quant a les portes, que es relacionen amb l'accessibilitat es preveu la seva titularitat i gestió pública, i quant als espais agraris es concentra en les unitats de gestió d'horta, i en la seva propietat o organismes comunitaris de gestió, que han d'impossibilitar els usos no previstos.

En la resta de l'àmbit, i en les contradiccions d'usos amb els components de qualificació, la gestió es remet a la disciplina.

- Dotació, es proposa:
  - Portes, es preveu una petita zona que contempli:
    - Zona d'estada, amb bancs, taules, fins i tot, amb una petita zona de jocs, relacionats amb l'àmbit a visitar.
    - Aparcament
    - Informació del Pla especial
  - Zones verdes. On es preveu:
    - Una mínima urbanització de l'espai, on es preveu bancs, taules, i alguna zona de joc o de circuit de salut, a més d'un punt d'informació del parc.
    - No es preveu expressament aparcament en les zones verdes
- Correcció i disciplina, es demoliran i retiraran totes les edificacions, tanques, o altres elements artificialitzadors del paisatge en l'àmbit del Pla especial, lligat amb la seva caracterització de components de qualificació.

En els espais d'horta, aquesta gestió anirà relacionada amb la corresponent unitat de gestió d'horta.

En aquest context, no serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantinguin a les edificacions, tanques, o altres elements artificialitzadors del paisatge, no especialment previstos o dins els paràmetres definits pel present pla especial.

6. Pèrdua de la qualitat del paisatge per la implantació de noves infraestructures i edificacions lligades a l'agricultura intensiva.

Actualment hi ha una proliferació incontrolada de tot tipus de coberts, tanques, dipòsits i canonades pel reg, artilugis, que en el seu conjunt entren en un concepte que es pot anomenar “enginyeria popular”. Mes enllà de la seu valor individual, sovint destacable, en el seu conjunt generen un paisatge precari i de provisionalitat.

Alhora, les diferents dotacions previstes, com edificis comuns, aparcaments, dipòsits, noves tanques, portes, ..., poden comportar també l'aparició de nous elements.

En aquest context s'hauria de preveure la homogeneïtzació de les propostes de dotació, tot eliminant aquells elements que avui comporten un degradació important del paisatge.

Així es preveu:

- Ordenació: no es preveuen estratègies d'ordenació específica.
- Gestió, serà a través dels plans de gestió de les unitats d'horta que es definiran de forma específica les instal·lacions necessàries, i la seva implantació.
- Dotació. La dotació bàsica que es proposa és:
  - Edifici per allotjar les guixetes i els espais comuns.
  - Bassa de retenció d'aigua, d'on sortirà la captació única per a cada unitat d'obra
  - Zona d'aparcament, pels hortelans, amb l'objectiu de facilitar les operacions de càrrega i descàrrega de les demandes i productes produïts en l'horta, sempre situats fora de la xarxa de camins.
- Correcció i disciplina, es demoliran i retiraran totes les edificacions, tanques, o altres elements artificialitzadors del paisatge en l'àmbit del Pla especial, i concretament en els espais d'horta, lligat amb la seva caracterització de components de qualificació.

En els espais d'horta concretament, aquesta gestió anirà relacionada amb la corresponent unitat de gestió d'horta. En aquest context, no serà possible cap tipus de nova dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantinguin edificacions, tanques o altres elements d'enginyeria popular que no s'ajustin a les previstes pel Pla especial.

7. Pèrdua del valor patrimonial, tant natural com cultural, per l'accés indiscriminat a l'àmbit del Pla especial.

L'àmbit del riu Ripoll alberga elements de gran valor ambiental, natural i patrimonial. No promoure l'accés ordenat a aquests espais comporta sens dubte una pèrdua patrimonial pel municipi i la seva població. Aquesta accessibilitat, ha d'actuar per prevenir els efectes negatius d'espais amb una excessiva pressió, i alhora generar pressió per a transformar espais amb un potencial que avui encara no s'expressa.

Actualment l'accés a l'àmbit del Ripoll no permet discriminar espais de major o menor valor, malgrat el POUM estableix, ja com a base, els components de qualificació com estratègies per a establir la vocació del sòl i mecanismes per assolir-la en la vigència del POUM.

La nova proposta posa en valor els enclavaments amb valor natural i cultural, en el conjunt de la proposta, i alhora del reconeixement de cada un d'ells de forma individual.

L'estratègia d'accessibilitat permet doncs relligar aquests elements i posar-los en valor potenciant l'accés o restringint-lo, en funció de la seva fragilitat.

L'estratègia quant a l'accessibilitat respon a allò establert en l'apartat "*5. Artificialització del paisatge per un increment de la pressió sobre els espais oberts*". Quant a la protecció del valor patrimonial dels espais de major valor, segueix les següents estratègies:

- Protegir els cursos fluvials i la vegetació de ribera associada, per tal de garantir la seva funció estructuradora.
- Protegir els arbres d'interès, preservar i valoritzar els elements del patrimoni natural i cultural, i ordenar l'espai en coherència
- Evitar la transformació dels espais de major interès, i concretament dels HIC.
- Promoure la connectivitat actuant sobre les infraestructures que generen barreres com carreteres, i rescloses

Així es preveu:

- Ordenació, on s'ha previst la redefinició dels components de qualificació del POUM en diversos sentits, sent un d'ells la millora de la definició del sistema hidrogràfic, en el POUM definit sota criteris hidrològics, en base a l'aplicació de l'avui derogat article 6 del RLU, per un criteri d'hidrogràfic incloent en el sistema la llera i les seves ribes. Això permet incloure els hàbitats associats al riu com a riu, a més d'aquells espais de ribera, a vull amb comunitats menys madures, principalment canyar, i que el Pla especial preveu actuar-hi per assolir comunitats climàtiques.

També es reconeixen en l'ordenació aquells espais de major valor incloent:

- Recollint els arbres i arbredes monumentals definides en el POUM.
- Àmbits d'interès geològic, com són les diferents zones de gorgs al llarg del Ripoll.
- Les infraestructures antigues com el pont vell, l'antic pont de Brunet, el l'aqüeducte també a Brunet.
- Fonts, ...
- Gestió, s'actua des de diverses perspectives:
  - Iniciativa pública en tot allò que fa referència als espais de valor cultural, infraestructures, arbres i arbredes monumentals, ...
  - Iniciativa privada, a través dels plans de gestió de les unitats d'horta on es definirà de forma específica la forma d'actuar en el límit confrontant del riu per la recuperació del bosc de ribera, actuant allà on calgui contra la canya, afavorint la substitució cap a comunitats climàtiques com les alberedes.

En tot cas, la iniciativa pública tindrà accés, com correspon, a través de la zona de servitud de DPH, a tota la riba del riu, per tal d'actuar, principalment en ajuda de les unitats de gestió de les hortes, o en la seva substitució.

- Dotació. La dotació bàsica que es proposa és:
  - Senyalització dels espais i elements d'interès
  - Opcionalment es podrà disposar d'un viviers ja sigui per a la producció de material vegetal, o per a la recepció del material vegetal previ a la regeneració de marges
- Correcció i disciplina, s'assegurarà l'accés a la riba al llarg de tot el riu Ripoll en el TM de Castellar, actuant contra les tanques que impedeixin el pas

En els espais d'horta concretament, aquesta gestió anirà relacionada amb la corresponent unitat de gestió d'horta. En aquest context, no serà possible cap tipus de nova dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantingui barrat l'accés a la llera

Contràriament, les iniciatives de millora de l'entorn de ribera en aplicació dels corresponents plans de gestió de les hortes, anirà premiat amb la prioritització de les dotacions per assegurar l'accés i l'abastament d'aigua a les hortes.

8. Pèrdua de qualitat del paisatge per la proliferació de solucions constructives en un espai que ha de permetre una lectura comuna.

Tal com s'ha exposat, actualment hi ha una proliferació incontrolada de tot tipus de coberts, tanques, dipòsits i canonades pel reg, artilugis, que en el seu conjunt generen un paisatge precari i de provisionalitat.

La proposta del pla especial no hauria de comportar amb les diferents dotacions previstes un increment d'aquesta diversitat.

Tal com s'ha exposat, en relació a l'agricultura s'han de preveure edificis comuns, aparcaments, dipòsits, noves tanques, portes, ..., que poden comportar també l'aparició de nous elements. Però a més, s'ha de considerar:

- Tanques
- Passeres sobre el riu
- Plataformes en voladiu, en el marge del riu endegat i sobre estructures de reg
- Senyalització
- Espais verds i portes, i per tant elements d'urbanització i mobiliari
- ...

En aquest context s'hauria de preveure la homogeneïtzació de les propostes de dotació, i com ja s'ha exposat també, tot eliminant aquells elements que avui comporten un degradació important del paisatge.

Així es preveu:

- Ordenació: no es preveuen estratègies d'ordenació específica.
- Gestió, establir per part de l'Ajuntament o de l'òrgan gestor del Pla especial, un catàleg de solucions per a la formalització de les actuacions en el riu.
- Dotació. No hi ha una dotació específica
- Correcció i disciplina, es demoliran i retiraran totes les edificacions, tanques, o altres elements artificialitzadors del paisatge en l'àmbit del Pla especial, lligat amb la seva caracterització de components de qualificació.

9. Pèrdua del valor patrimonial del municipi.

Un dels principals objectius del Pla especial és la millora de la façana de Castellar cap al riu. Malgrat afecta al conjunt del Pla especial, àmbit del qual es va fixar en base també a aquest objectius, hi ha àmbits que destaquen per sobre d'altres, i que, ja sigui pels seus valors, o per la seva situació i visibilitat respecte el nucli de Castellar, tindran una especial incidència en la proposta.

Aquest són:

- El marge esquerra del torrent de Canyelles, en el límit del pla especial confrontant amb els darreres dels habitatges del nucli. Configuren una façana important que fa de sòcol del nucli de Castellar
- La confluència del Torrent de Canyelles i el riu Ripoll, centrat en els horts del Brunet, però que s'estén aigües amunt fins a l'entrada a l'Airesol, i aigües avall fins al pont vell. Aquest àmbit té un gran potencial, i és un dels punts claus d'accessibilitat del Ripoll i de façana, o paisatge de proximitat de Castellar.

No actuar de forma preferent en aquests àmbits comportaria efectes importants sobre el paisatge, i la pèrdua d'oportunitat d'espais catalitzadors i d'influència cap a la resta del Pla.

En aquest context es preveu:

- Ordenació. L'ordenació, contempla de forma específica accions en aquest àmbit:
  - Camí de façana que baixa pel torrent de Canyelles, es preveu un traçat enganxat als darreres dels habitatges en el marge esquerra, per assegurar un bon contacte amb el Pla especial, obligant a la millora del límit i evitar les externalitats (antigament abocament de residus).
  - Traçat del camí del riu recuperant el pont de l'antic camí ral, avui barrat per l'activitat de llenyes, que no permet el pas a través del camí ral en aquest punt.
  - Pas per l'interior de l'explotació seguint el camí ral, entre el Brunet i la fàbrica de Fontscalents. Alhora en els components de qualificació s'aposta per la qualificació de l'activitat existent de llenyes, com a horta, recuperant un espai clau per a la millora de la façana de Castellar, i del conjunt del Pla especial.
- Gestió. S'estableix un jerarquia d'actuacions preferents, que han de permetre en primera instància actuar sobre aquells espais de major valor, i que permeten la continuïtat del camí, partint com a centre de Castellar del Vallès, i concretament del Brunet. Per tant, s'estableixen com actuacions preferents:
  - Recuperació del l'antic pont del camí ral al Brunet
  - Recuperació de la traça del camí ral, avui barrat per una activitat, al Brunet.
  - Passeres sobre el meandre del torrent de Canyelles aigües avall del Brunet.
  - Passera sobre la sèquia entubada, des dels meandres de Canyelles fins el pont vell.

Aquestes actuacions permetrien recuperar tota la façana del riu en la zona més pròxima al nucli de Castellar, i millorar les relacions amb les urbanitzacions al nord del nucli, i apropar el nucli de Sant Feliu de Recó

També s'actuarà de forma prioritària, per assegurar la continuïtat del riu en:

- La component de qualificació de Sistema Hidrogràfic, per tal d'afavorir la desaparició de tots els usos disconformes.
- Amb caràcter previ s'actuarà sobre la llera del riu.
- Dotació. No hi ha una dotació específica, més enllà de la pròpia recuperació de les traces de camí avui desaparegudes, o barrades.
- Correcció i disciplina, s'actuarà per recuperar l'ús dels camins històrics avui barrats per activitats existents.

10. Risc d'afecció a bens i persones per risc d'inundabilitat

En el marc del POUM es van portar a terme els estudis de risc per evitar els danys de persones i bens per inundabilitat, tant del riu Ripoll, com dels seus tributaris, i per tant també del torrent de Canyelles.

Seguint doncs la delimitació de flux preferent, que en principi seria l'àmbit exclouent per a preveure activitats que poguessin afectar a les persones, es proposen les següents accions:

En aquest context es preveu:

- Ordenació. Es contempla des de diverses determinacions
  - Traçar el camí del riu, que és el principal, sempre que sigui possible fora de la zona de flux preferent. En alguns casos això no es possible, fins el punt que hi ha algun cas que el mateix camí traça pel Sistema Hidrogràfic, concretament:
    - En general en els encreuament de la llera, on es preveuen tres tipus de pas:
      - / Guals, seguint la tipologia actual, que permet el pas de vehicles i presenta un segon nivell, per al pas de persones

Gual de Can Barba

- / Passeres, que permet l'encreuament del riu mitjançant passeres de fusta, lligades des d'un extrem.
- / Assuts o rescloses, que es plantegen com un pas successiu de passeres.
- Trams complets com és el cas del meandre aigües avall de Can Barba, on les últimes grans inundacions de l'any 62, van endur-se el camí que traçava pel marge oposat del riu. Avui el camí va pel marge dret, en alguns trams dins del Sistema Hidrogràfic, pel que s'ha previst una doble qualificació
- Quant el camí de l'aigua, que ressegueix les sèquies, encara que el seu nom sembli contradir-ho, aquestes infraestructures tenen la particularitat d'estar ben protegides front a les avingudes, per tant en principi, llevat dels punts de captació, en els assuts, estan situades fora de flux preferent
- Els camins complementaris, que accedeixen a diferents àmbits i concretament al propi riu, per exemple els camins dels gorgs, necessàriament entren en zones de flux preferent.
- Quant a espais d'activitat més intensiva o en es preveu dotació, sempre es situaran fora de zones de flux preferent. Per tant no es permetrà en zones de flux preferent:
  - Edificacions ni basses lligades als horts, malgrat la legislació sectorial permetria edificacions de caràcter agrícola, com a magatzem, fins a 40 m². Donat el caràcter social dels horts, aquesta possibilitat no es veu adequada.
  - Aparcaments permanents
  - Zones verdes, i concretament les de Can Carner i Can Pèlac
  - Portes
- Gestió.
  - Es farà un pla, que garantirà la informació a tots els usuaris del Pla, el coneixement del caràcter inundable, i que fer en cas d'inundació.
  - Es senyalitzaran de forma específica, en tots els camins, les zones inundables.
  - Es delimitaran també, si s'escau zones específiques de refugi en cas d'avinguda
  - S'incorporarà en els plans de gestió de les hortes la delimitació de les zones inundables i s'informarà als hortelans del seu risc
- Dotació. La inundabilitat condiona la dotació en dos aspectes
  - Senyalització, i per tant dotant el conjunt del Pla especial d'una senyalització específica i unitària que informi sobre el caràcter inundable de l'àmbit.

- Estructures de creuament, on es preveu fer un disseny específic unitari per guals, passeres i pas sobre rescloses.
- Correcció i disciplina, s'actuarà per retirar tots aquells elements en zona inundable que puguin suposar danys a les persones i els bens

11. Increment del risc d'incendi

L'àmbit del riu Ripoll en el contacte amb la zona no vinculada al riu, presenta un risc d'incendi molt alt. Les activitats al riu, i concretament les agrícoles intensives vinculades a l'horta, o les més extensives vinculades al secà, poden ser vectors d'ignició i per tant inicis de focs forestals que es propaguin fora de l'àmbit del pla especial.

Les mesures seran principalment de gestió, malgrat també es poden establir estratègies d'ordenació que permetin la millora del municipi front als incendis forestals.

- Ordenació. Es contempla en dos aspectes
  - El camí del riu, en tots aquells trams accessibles per a vehicles, ho serà també per a vehicles de bombers, i per tant, a més de la secció lliure en planta de 4,5 metres, tindrà un gàlib lliure de 4,5 metres.
  - Les basses de reg es disposaran de manera que s'afavoreixi l'accés d'helicòpters per a la seva recàrrega en cas d'incendi forestal, i seran accessibles des del camí del riu.
- Gestió.
  - Els plans de gestió de les hortes incorporaran la prohibició expressa de crema del 15 de Març al 15 d'Octubre, i en general s'exposaran com a pràctiques poc aconsellables.
  - Alhora els mateixos plans també, incorporant també aspectes de sostenibilitat i biodiversitat en l'espai agrícola, prohibiran expressament la crema marges com a control de la vegetació.
- Dotació.
  - Les basses de reg de nova construcció, a més de disposar-se de manera que s'afavoreixi l'accés d'helicòpters per a la seva recàrrega en cas d'incendi forestal, disposaran d'un hidrant per a l'ompliment de vehicles de bombers o d'intervenció immediata lligades a les ADF
  - Es disposaran compostadors en les diferents hortes per evitar la crema de restes, afavorint també les bones pràctiques agrícoles
  - Es senyalitzaran els hidrants per a la prevenció d'incendis.
- Correcció i disciplina, es retiraran tots els elements que impedeixin el pas de vehicles de bombers pel camí del riu quan sigui accessible per a vehicles, així com es retiraran o tallaran, en cas de que siguin branques d'arbre, aquells obstacles que no permetin mantenir lliure el gàlib definit.

12. Efectes derivats dels riscos d'erosió i esllavissades, per un increment de freqüentació i accés.

El Pla especial incrementa l'accés a l'àmbit del riu Ripoll.

De fet, quant a l'accessibilitat preveu puntualment nous accessos, que en principi no han de comportar un increment de riscos per erosió o esllavissades.

En el marc del POUM es va portar a terme un estudi de riscos geològics, i en principi les noves actuacions definides pel Pla especial no comporten cap increment del risc. Tampoc el Pla especial té per objecte reduir els riscos geològics existents en l'àmbit del Ripoll, que es manté com un espai obert, i en gran part naturalitzat.

En principi, els escorrancs queden limitats a l'àmbit delimitat pel Sistema Hidrogràfic, i per les zones de Flux preferent.

Cal valorar però en diversos àmbits, tot i no comportar un risc específic per les persones, que si que hi ha punts amb una important erosió a la llera, que coincideixen amb actuacions en la llera:

- Canalització de Can Barba, i construcció d'un aforament.
- Construcció d'una escala de peixos a la Satina

Ambdues venen generades per l'increment de velocitat de descàrrega sobre la llera sense cap tipus de ressalt hidràulic. Especialment rellevant es la que es troba al final de la canalització del riu a Can Barba, amb un soscavament de més de tres metres que està posant en risc la pròpia canalització, descalçant-la o alhora compromentent els marges, especialment escarpats en aquest punt. Alhora, aquest punt coincideix amb un punt d'encreuament del riu original, i la proposta de continuïtat del camí del riu adossat a l'endegament.

Descalçat i esfondrament de l'aforador al final de la canalització de Can Barba

Els riscos d'esllavissades es limiten als escarpaments existents al llarg del sòl urbà, en el marge esquerre del riu, des de Can Barba fins als Horts del Boà i Can Oliver. En aquest àmbit el camí del riu traça pel marge oposat. De fet, va ser l'efecte del propi riu, l'any 62, que va malmetre l'antic camí, passant al traçat actual.

No es porten a terme noves construccions, que hagin de fer valorar els riscos per esfondraments o riscos sísmics.

En tot cas es porten a terme les següents actuacions:

- Ordenació on es proposa:
  - Evitar cap tipus d'us intensiu o pas de camí en la base dels escarpaments, passant el camí del riu seguint l'actual, pel marge oposat.
  - Evitar usos intensius en la zona de flux preferent
- Gestió, no es preveu cap acció específica més enllà de la pròpia vigilància
- Dotació, no es preveu cap acció específica
- Correcció i disciplina es portaran a terme diverses accions de correcció i disciplina:
  - Retirar tots aquells elements que estiguin en zones de risc, especialment aquelles que estan en zones de flux preferent, o fins i tot en l'interior de la llera. No és rar trobar zones d'horta amb

petites edificacions en zones incloses en períodes d'avinguda de 10 anys, i per tant generant un important risc per a les persones que en fan ús.

- Es proposa la construcció de ressalts hidràulics en la llera, especialment en el punt de finalització de la canalització de Can Barba, per evitar el descalçament del propi endegament, i alhora en l'assut de la Satina, on es necessari calçar l'escala de peixos, o si no acabarà també soscavada i esfondrada

13. Efectes sobre la connectivitat ecològica

El riu Ripoll és un connector ecològic de gran rellevància, i manté alhora un gran potencial per a la seva millora. De fet, com indicador, es té constància recent de presència de Llúdriga en la zona

En principi les actuacions que es porten a terme no han d'afectar aquesta qualitat, ja que són actuacions de millora dels usos actuals, i d'ordenació de l'accessibilitat.

Malgrat això, els nous itineraris del camí del riu, camí de l'aigua i camins complementaris donen accés a zones avui poc freqüentades, i que tenen gran interès, com determinats gorgs, o cues de resclosa, amb uns hàbitats diversos i rics.

Cua de l'assut de la Satina

En aquests espais s'haurà de tenir especial cura en la forma de travessar-los, l'accés previst, la tipologia d'accés, i consideracions específiques durant les obres.

Per altra banda, el riu Ripoll pateix importants pressions, especialment sobre la vegetació de ribera, que malmet la qualitat ecològica del riu, i el seu paper connector. La canya (*Arundo donax*) està molt estesa, envaint la llera i les ribes, i fins i tot provocant efectes sobre la capacitat hidràulica del riu.

Per tant, és important establir estratègies que permetin la millora de la qualitat ecològica de les ribes del riu, permetent que, malgrat hi ha punts d'excel·lència quant a les qualitats ecològiques, aquesta s'estengui al llarg de tot el pla especial, millorant el conjunt.

- Ordenació, on la principal estratègia ha estat la concreció de les components de qualificació previstes en el POUM, donant una gran importància a la redefinició del Sistema Hidrogràfic, incloent no només la llera, amb criteris hidràulics, sinó les seves ribes.

Aquest fet incrementa de forma notable la capacitat d'acció sobre la millora ambiental del riu i de la seva qualitat ecològica, establint estratègies d'expansió del bosc de ribera, sense competència amb altres usos, que en els últims anys l'ha malmès, facilitant enormement la gestió.

- Gestió, s'actua des de diverses perspectives:
  - Iniciativa pública per a la recuperació del bosc de ribera en el conjunt del riu, afavorint la substitució del canyar, amb les accions que siguin necessàries.
  - Iniciativa privada, a través dels plans de gestió de les unitats d'horta on es definirà de forma específica la forma d'actuar en el límit confrontant del riu per la recuperació del bosc de ribera, actuant allà on calgui contra la canya, afavorint la substitució cap a comunitats climàtiques com les alberedes.

En tot cas, la iniciativa pública tindrà accés, com correspon, a través de la zona de servitud de DPH, a tota la riba del riu, per tal d'actuar, principalment en ajuda de les unitats de gestió de les hortes, o en la seva substitució.

- Dotació:
  - Per tal de millorar les condicions de gestió de les ribes del riu Ripoll, la iniciativa pública, i per tant l'Ajuntament a través de l'òrgan gestor, i a través d'un pla específic definirà les actuacions necessàries, així com també facilitarà el material vegetal necessari per a la restauració d'aquestes espais, per assegurar la seva qualitat i procedència.
  - Es dotaran de sistemes de permeabilització de les estructures que estan dificultant la connectivitat al llarg del riu, com són els assuts o rescloses, o en certs casos fins i tot els guals que travessen el Ripoll. Es preveuran, tal com s'ha fet en l'assut de la Satina, la construcció d'escales de peixos o altres infraestructures que millorin la connectivitat.
- Correcció i disciplina:
  - Les iniciatives de millora de l'entorn de ribera en aplicació dels corresponents plans de gestió de les hortes, anirà premiat amb la prioritització de les dotacions per assegurar l'accés i l'abastament d'aigua a les hortes.
  - S'actuarà de forma prioritària sobre la component de qualificació de Sistema Hidrogràfic, per tal d'afavorir la desaparició de tots els usos disconformes.
  - S'actuarà sobre totes les activitats, especialment aquelles que estan en la llera del riu, i posteriorment fins a completar tot el sistema hidrogràfic.

14. Abocaments directes a l'espai fluvial generant degradació de la llera

Castellar disposa d'una xarxa de sanejament que recull les aigües residuals i les envia a la EDAR situada també dins l'àmbit del Pla especial.

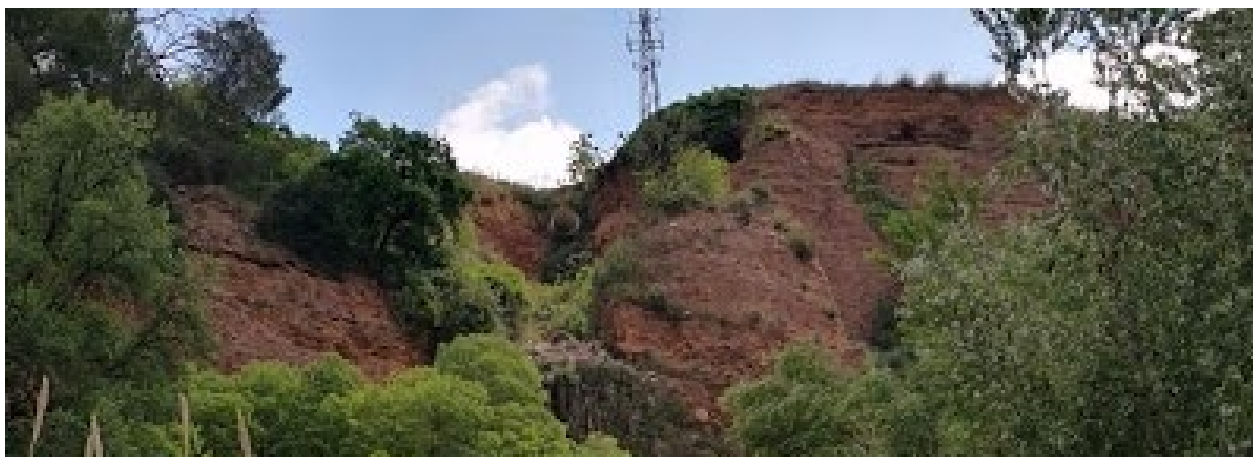
Alhora, hi ha, a més de la xarxa de pluvials, que aboquen directe al riu, els sobreexidors de la xarxa de sanejament (En els plànols s'exposen les dues xarxes)

A més d'aquests punts d'abocament, hi ha els de les diferents indústries, al llarg del riu, principalment la Satina i Fontscalents.

Finalment, hi ha un seguit d'abocaments puntuals al llarg de les hortes derivat d'implantacions irregulars que aboquen directament al riu, sense cap mena de depuració.

El Pla actua de forma directe sobre aquests usos irregulars, i per tant la tendència és a la seva desaparició. Contràriament ha d'actuar també sobre la xarxa de sanejament, i especialment els sobreexidors, si més no per assegurar que no s'incrementa la càrrega contaminant al riu, o a través d'estratègies per retirar els sòlids que aboca i s'acumulen en el punt d'abocament. Aquesta situació també es dona en la xarxa pluvial, no sempre accessible.

Punt de descàrrega de pluvials inaccessible

Per tant, les estratègies a portar a terme seran les següents:

- Ordenació, no hi ha estratègies específiques
- Gestió, l'Ajuntament a través de l'òrgan gestor coordinarà, juntament amb l'Agència catalana de l'Aigua les accions necessàries sobre els punts d'abocament i degradació de la llera
- Dotació:
Es portarà a terme un punt de desbast específic en cada un dels punts de sobreixidor o descàrrega de pluvials a la llera, accessible, de manera que sigui possible retirar els residus acumulats després de cada episodi de pluja.
- Correcció i disciplina:
S'eliminaran tots els punts d'abocaments incontrolats a la llera procedents de les hortes i especialment de les implantacions irregulars.

15. Degradació de la llera per acumulacions de residus, ja siguin abocats o per acumulació de materials de diferents procedències en els horts intensius, sovint il·legals.

Les hortes, i especialment aquelles que es gestionen de forma irregular, son una font d'acumulació de residus. És un efecte acumulatiu, que davant de la seva retirada comporta uns costos enormes de gestió, bàsicament de triatge i gestió dels residus, sovint perillosos.

Horts del rieral

La proposta actua sobre l'eliminació d'aquests usos disconformes, proposant una dimensió màxima de les edificacions, prohibint les tanques interiors entre horts dins d'una mateixa unitat de gestió, i en definitiva evitant de forma indirecte l'acumulació de residus en l'horta.

Malgrat la regulació el problema ja hi és, i el Pla especial ha d'actuar per a la seva resolució:

- Ordenació, no hi ha estratègies específiques
- Gestió, l'Ajuntament a través de l'òrgan gestor coordinarà i supervisarà els plans de gestió de les hortes, que inclouran necessàriament la neteja de l'espai. Aquesta la portaran a terme els propis hortelans, acopiant els residus per fraccions en la mateixa horta.

Previ a la intervenció, el pla de gestió farà una estimació i tipificació dels residus existents, així com la valoració econòmica de la seva gestió.

El Pla de gestió reservarà un espai per a l'abassegament dels residus el qual mai podrà estar situat en una zona de flux preferent.

- Dotació: abastarà diferents aspectes:
  - En les hortes:
    - S'habilitarà annex a les edificacions un punt per a l'abassegament de residus, que a els propis hortelans es gestionaran a través de la deixalleria.
    - També s'habilitarà un punt de compostatge de residus orgànics per gestionar els residus de l'horta cap els propis camps de conreu un cop compostats.
  - En les portes, s'habilitaran papereres i un contenidor de recollida de la fracció resta.
  - En les zones verdes no es preveu cap tipus de recollida.
- Correcció i disciplina:
  - S'eliminaran tots els punts d'abocaments de residus en els espais públics
  - Es vetllarà per a que en un període no inferior a un any després de l'aprovació del Pla especial cada una de les hortes tinguin aprovats els seus plans de gestió de residus en el marc dels seus respectius plans de gestió.
  - No serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantingui l'acumulació de residus i no s'hagi aprovat el programa de gestió per a la seva retirada.

16. Us privatiu de les ribes del riu, especialment lligats a les hortes intensives, sovint il·legals, la indústria i altres activitats

Els recursos que ofereix el riu, i que tradicionalment s'han anat explotant ha comportat una important pressió sobre el mateix espai fluvial, amb la detracció d'aigua, l'explotació de la seva plana al·luvial, sovint arribant a la mateixa llera, i la derivació de l'aigua per a l'obtenció d'energia, situant les fàbriques, els molins, a les mateixes ribes.

Castellar en un bon exemple d'aquesta situació, i actualment hi ha nombrosos trams de riu que són inaccessibles per l'ús privatiu de les seves ribes.

Això contradiu el RDPH que defineix, a més del Domini Públic Hidràulic, la seva servitud. Concretament la Servitud del DPH es defineix en l'article 6 del citat reglament:

Artículo 6.

1. Se entiende por riberas las fajas laterales de los cauces públicos situadas por encima del nivel de aguas bajas y por márgenes los terrenos que lindan con los cauces.

2. La protección del dominio público hidráulico tiene como objetivos fundamentales los enumerados en el artículo 92 del texto refundido de la Ley de Aguas. Sin perjuicio de las técnicas específicas dedicadas al cumplimiento de dichos objetivos, las márgenes de los terrenos que lindan con dichos cauces están sujetas en toda su extensión longitudinal:

a) A una zona de servidumbre de cinco metros de anchura para uso público, que se regula en este reglamento.

b) A una zona de policía de cien metros de anchura, en la que se condicionará el uso del suelo y las actividades que en él se desarrollen.

3. La regulación de dichas zonas tiene como finalidad la consecución de los objetivos de preservar el estado del dominio público hidráulico, prevenir el deterioro de los ecosistemas acuáticos, contribuyendo a su mejora, y proteger el régimen de las corrientes en avenidas, favoreciendo la función de los terrenos colindantes con los cauces en la laminación de caudales y carga sólida transportada.

L'article 7 estableix la finalitat de la zona de servitud del DPH

Artículo 7.

1. La zona de servidumbre para uso público definida en el artículo anterior tendrá los fines siguientes:

a) Protección del ecosistema fluvial y del dominio público hidráulico.

b) Paso público peatonal y para el desarrollo de los servicios de vigilancia, conservación y salvamento, salvo que por razones ambientales o de seguridad el organismo de cuenca considere conveniente su limitación.

c) Varado y amarre de embarcaciones de forma ocasional y en caso de necesidad.

2. Los propietarios de estas zonas de servidumbre podrán libremente sembrar y plantar especies no arbóreas, siempre que no deterioren el ecosistema fluvial o impidan el paso señalado en el apartado anterior.

Las talas o plantaciones de especies arbóreas requerirán autorización del organismo de cuenca.

3. Con carácter general no se podrá realizar ningún tipo de construcción en esta zona salvo que resulte conveniente o necesaria para el uso del dominio público hidráulico o para su conservación y restauración. Solo podrán autorizarse edificaciones en zona de servidumbre en casos muy justificados.

Las edificaciones que se autoricen se ejecutarán en las condiciones menos desfavorables para la propia servidumbre y con la mínima ocupación de la misma, tanto en su suelo como en su vuelo. Deberá garantizarse la efectividad de la servidumbre, procurando su continuidad o su ubicación alternativa y la comunicación entre las áreas de su trazado que queden limitadas o cercenadas por aquélla.

Aquesta situació requereix una actuació decidida, i en tot cas, la falta de protecció o de respecte de la zona de servitud del DPH no pot anar en contra dels objectius del pla especial, ni menys en la seva qualitat, mantenint una situació que actualment és insostenible.

Per tant el Pla especial en la definició dels diferents camins per assegurar la seva continuïtat compten amb l'existència d'aquesta servitud, i per tant, no condicionen el traçat dels citats camins ni instal·lacions, activitats o altres usos que n'impedeixin la seva continuïtat.

Per tant les accions són les següents:

- Ordenació, s'utilitza la zona de servitud del DPH pel traçat tant del camí del riu, el camí de l'aigua i els camins complementaris, malgrat hi hagi implantacions existents que ho impedeixin. Això té especial incidència a:
  - La Satina, on s'aprofita els darreres de la instal·lació industrial pel pas del camí del riu, que envaeix la servitud del DPH.
  - L'horta del Brunet, un cop passat el pont de l'antic camí ral.
- Gestió, l'òrgan gestor vetllarà en tot el Pla especial per recuperar l'accés a la riba del riu, i la continuïtat de la zona de servitud del DPH.

Les hortes integraran en el seu pla de gestió les estratègies per alliberar en el seu domini la servitud del DPH.

- Dotació: no hi ha una dotació específica.
- Correcció i disciplina:
  - Es vetllarà per a que en un període no inferior a un any després de l'aprovació del Pla especial cada una de les hortes tinguin aprovats els seus plans per alliberar la servitud del DPH, en el marc dels seus respectius plans de gestió.
  - No serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantingui l'ocupació de la servitud del DPH i no s'hagi aprovat el programa de gestió pel seu alliberament.

7.2 DETALL DE LES ACTUACIONS I MESURES

7.2.1 Mesures de gestió

Resutat de l'anàlisi anterior es poden agrupar les mesures de gestió en:

- Organ Gestor
- Plans de gestió de les hortes

Organ gestor

L'organ gestor establirà les estratègies que li permetin:

- Vigilància continua dels espais agraris impedit:
  - Ocupació amb elements, ja siguin edificacions precàries, coberts, ..., o instal·lacions.
  - Captació directe a les sèquies o al riu.
  - Vigilància d'instal·lacions en zones de risc, especialment implantacions en zones inundables, peus d'escarpats.
  - Vigilància de pràctiques de risc, especialment en el que fa referència al risc d'incendi.
- Supervisió dels Plans de Gestió de les diferents hortes.
- Accions per garantir:
  - Accés als espais de valor cultural, infraestructures, arbres i arbredes monumentals, ...
  - Accés i continuïtat de la zona de servitud de domini públic hidràulic, que ressegueix ambdues ribes del riu.
- Planificació de les actuacions:
  - Actuacions preferents sobre l'accessibilitat
    - Recuperació del l'antic pont del camí ral al Brunet
    - Recuperació de la traça del camí ral, avui barrat per una activitat, al Brunet.
    - Passeres sobre el meandre del torrent de Canyelles aigües avall del Brunet.
    - Passera sobre la sèquia entubada, des dels meandres de Canyelles fins el pont vell.

Aquestes actuacions han de permetre recuperar tota la façana del riu en la zona més pròxima al nucli de Castellar, i millorar les relacions amb les urbanitzacions al nord del nucli, i apropar el nucli de Sant Feliu de Recó

- Actuacions per assegurar la continuïtat del riu:
  - Actuar en general sobre la component de qualificació de Sistema Hidrogràfic, per tal d'afavorir la desaparició de tots els usos disconformes.
  - Amb caràcter previ s'actuarà sobre la llera del riu, interior al Sistema Hidrogràfic.
  - Accions necessàries per a la recuperació del bosc de ribera en el conjunt del riu, afavorint la substitució del canyar.
- Accions per evitar la degradació de l'espai fluvial
  - Accions per a la millora dels punts d'abocament de les aigües pluvial, i sobreeixidors de la xarxa de sanejament.
  - Retirada de residus en l'espai fluvial
  - Vigilància de nous punts d'abocament o abassegament de residus en l'espai fluvial.

- Prevenció de riscos
  - Es farà un pla que garantirà la informació a tots els usuaris del Pla, el coneixement del caràcter inundable, i que fer en cas d'inundació.
  - Pla de senyalització que contemplarà de forma específica, en tots els camins, la senyalització de les zones inundables.
  - Delimitació, si s'escau, zones específiques de refugi en cas d'avinguda.

Plans de gestió de les hortes

Els plans de gestió de les hortes hauran d'incloure:

- Delimitació de la unitat de gestió, coincident amb la propietat actual de les hortes, o les seves segregacions. Es preveu doncs establir com a superfície mínima 1 ha, que correspon a la unitat mínima de conreu a Castellar del Vallés en regadiu segons el DECRET 169/1983, de 12 d'abril, sobre Unitats Mínimes de Conreu.
- Informació sobre les punts de captació de les aigües actual, fins a la finalització el període transitori, i proposat amb les noves dotacions de bassa i nova captació, si s'escau.
- Estratègies de gestió de les sèquies i les seves respectives rescloses associades a les zones de reg adscrites, per la seva gestió i manteniment.
- Estratègies per promoure, pràctiques d'agricultura sostenible, fomentant l'agricultura ecològica.
- Definició de forma específica les instal·lacions necessàries, i la seva implantació, i concretament:
  - Edificis per a la gestió unitària o comunitària de l'horta, amb un màxim de 140 m²/ha.
  - Bassa, dimensió, ubicació i tipologia, amb un mínim recomanat de 160 m³/ha.
  - Aparcament, amb un màxim de 5 places per hectàrea d'horta.
  - Punt de compostatge.
  - Punt d'abassegament de residus fracció resta, que es gestionaran a través de la deixalleria
- Estratègia d'actuació en el límit confrontant del riu per la recuperació del bosc de ribera, actuant allà on calgui contra la canya, afavorint la substitució cap a comunitats climàtiques com les alberedes, o en el seu defecte inhibició i ajut específic a l'organ gestor per portar a terme aquestes accions a través de la zona de servitud de domini públic hidràulic.
- Prevenció de riscos.
  - Risc d'inundació: S'incorporarà en els plans de gestió de les hortes la delimitació de les zones inundables, per garantir que els titulars de les hortes i els seus usuaris estguint informats del risc.
  - Risc d'incendi:
    - Els plans de gestió incorporaran la prohibició expressa de crema del 15 de Març al 15 d'Octubre, i en general s'exposaran com a pràctiques poc aconsellables en qualsevol època.
    - Prohibiran expressament la crema marges com a control de la vegetació, per tal de incloure aspectes de sostenibilitat i biodiversitat en l'espai agrícola.
- Plans de retirada i gestió dels residus, que contemplarà:
  - Quantificació dels residus existents, que inclouran els resultats de la demolició de totes aquelles edificacions, coberts, i instal·lacions no conformes amb les prescripcions del Pla especial.
  - Estratègia de gestió dels residus.
  - Delimitació d'un punt d'abassegament.

7.2.2 Dotació

Es diferencia la dotació segons els diferents elements que configuren el Pla especial:

- Accessibilitat
- Hortes
- Altres elements

Hortes

Edificis i magatzems

Es dotaran de les infraestructures necessàries que permetin la correcta gestió d'aquests espais agraris sense la necessitat d'ocupar-los. Valorant antecedents existents, com els Horts del Molí a Santa Perpètua o a Gallecs, que venen funcionant des de fa més de 15 anys de manera satisfactòria, es suficient per hort d'aproximadament 300 m², una superfície per emmagatzematge d'estris de fins a 1,5 m², més una superfície addicional comuna per a eines de major grandària, com motocultors, i un espai comú per a reunió.

Així per ha resultaria necessari una superfície total de sostre 140 m², que permetria:

- 30 guixetes de 1,5 m²
- 2 espais comuns tancats de 14 m² cada un
- Espai comú per a taules i bancs per a una capacitat de 20 persones de 40 m².

Això resultaria amb una ocupació de un 1,4% suficient per a la correcta gestió de les hortes.

A més d'aquestes dotacions bàsiques, per tal d'afavorir una agricultura sostenible i responsable, es disposaran compostadors en cada una de les hortes, per a la gestió de les restes orgàniques generades.

Reg

Es preveurà

- Una sola derivació de les aigües sempre a partir d'una sèquia, evitant en tot cas, captacions directes del riu. Cada una de les captacions disposarà d'un comptador per tal de controlar l'aigua captada.
- Un volum de bassa de 160 m³/ha

Aparcament

Per assegurar la funcionalitat de les hortes s'hauran de preveure 5 places d'aparcament, accessibles, però fora de la xarxa de camins, per a cada ha de conreu. Aquestes tenen la funcionalitat de permetre bàsicament la càrrega i descàrrega dels productes generats o demandats per les hortes, evitant però que siguin el mitjà habitual d'accés a aquests espais.

La superfície màxima d'aparcament serà de 100 m², equivalent a les cinc places esmentades

Altres elements

- Per a la gestió de residus:
  - Punt de recollida de fracció resta, a gestionar a través de la deixalleria.
  - Àrea de compostatge de les restes vegetals produïdes en les zones d'horta.

Accessibilitat

Es preveu per garantir l'accessibilitat

- Xarxa de camins per tal d'assegurar una xarxa continua i accessible des del nucli, permetent l'ús i el gaudi de l'àmbit del Pla especial.

- Camí del riu, que és el principal i continu al llarg de tot el pla especial. Aquest dona accés en principi a les zones d'horta.

Geomètricament té les següents característiques:

- Té una secció mínima de tres metres, en general, llevat de zones on, per la seva complexitat orogràfica, sol·licita passos amb una amplada mínima de 2 metres.
- Quant al seu perfil, en general, no ha d'haver trams, en sentit aigües avall, que obliguin a remuntar amb un pendent superior al 6%
- Camí de l'aigua, ressegueix per la seva banquetta, o aprofitant el dics de contenció, les infraestructures de reg en superfície, és a dir les sèquies i els seus assuts. Té un paper cultural i patrimonial, però també, i fonamental en relació a les hortes de manteniment.
- Camins complementaris, es defineixen en general com a traces complementàries al camí del riu, donant accés a les hortes, o altres llocs d'interès com els gorgs, o fins i tot, reproduint itineraris culturals com el de Joan Arús.

En relació a les hortes asseguren l'accés rodat a totes les unitats de gestió d'horta

- Portes, es defineixen cinc portes, o punts d'accés al Pla especial del Ripoll, aquests són a Turell, Canyelles, Brunet, Ribatallada i Can Carner, on es preveu una petita zona que contempli:
  - Zona d'estada, amb bancs, taules, fins i tot, amb una petita zona de jocs, relacionats amb l'àmbit a visitar.
  - Aparcament
  - Informació del Pla especial
  - S'habilitaran papereres i un contenidor de recollida de la fracció resta.
  - En les zones verdes no es preveu cap tipus de recollida.
- Zones verdes, es preveuen en zones d'un especial interès, lligat tant al riu com al seu paisatge i qualitat i confort. Són concretament:
  - Alzinars de Can Pèlac
  - Alzinars de Can Carner, adjacents a la resclosa que dona aigua al Moli Busquets.

S'hi preveu:

- Una mínima urbanització de l'espai, on es preveu bancs, taules, i alguna zona de joc o de circuit de salut, a més d'un punt d'informació del parc.
- No es preveu expressament aparcament en les zones verdes.
- No es preveu cap tipus de recollida de residus. Complementàriament s'ha de preveure la senyalització adequada per a informar de la necessitat d'endur-se les deixalles generades.
- Senyalització
  - Dels espais i elements d'interès.
  - De les zones subjectes a riscos, especialment risc d'inundació.
  - Aparcaments
  - Punt de recollida de deixalles.
  - No recollida de deixalles
- Estructures de creuament, on es preveu fer un disseny específic unitari per guals, passeres i pas sobre rescloses. S'en preveuen diferents tipologies

- Guals, seguint la tipologia actual, que permet el pas de vehicles i presenta un segon nivell, per al pas de persones
- Passeres, que permet l'encreuament del riu mitjançant passeres de fusta, lligades des d'un extrem.
- Assuts o rescloses, que es plantegen com un pas successiu de passeres.

Altres elements.

A més també es preveuen altres elements vinculats a la restauració, correcció o prevenció de riscos:

- Opcionalment es podrà disposar d'un vivens ja sigui per a la producció de material vegetal, o per a la recepció del material vegetal previ a la regeneració de marges.
- Hidrants per a la prevenció d'incendis, que es situaran en cada una de les noves basses associades a les hortes. Alhora es preveurà en la seva localització que siguin accessibles per terra i per recàrrega d'helicòpters.
- Es dotaran de sistemes de permeabilització de les estructures que estan dificultant la connectivitat al llarg del riu, com són els assuts o rescloses, o en certs casos fins i tot els guals que travessen el Ripoll. Es preveuran, tal com s'ha fet en l'assut de la Satina, la construcció d'escaleres de peixos o altres infraestructures que millorin la connectivitat.
- Punts de desbast específic en cada un dels punts de sobreixidor o descàrrega de pluvials a la llera, accessible, de manera que sigui possible retirar els residus acumulats després de cada episodi de pluja.
- Es proposa la construcció de ressals hidràulics en la llera, especialment en el punt de finalització de la canalització de Can Barba, per evitar el descalçament del propi endegament, i alhora en l'assut de la Satina, on es necessari calçar l'escala de peixos, o si no acabarà també socavada i esfondrada

7.2.3 Correcció i disciplina.

A més dels aspectes de gestió, i la dotació que permet els usos previstos pel Pla especial, s'estableixen mesures de correcció i disciplina, que permeten la correcció d'aspectes que comporten la degradació de l'espai i provenen de pràctiques no apropiades, tant per l'ocupació irregular d'el'espai amb usos no admesos o pràctiques que comporten la degradació del Pla Especial.

Es proposen tres tipus d'accions:

Accions directes

Es portaran a terme directe o indirectament a través de l'Organ gestor

- Es retiren totes les captacions d'aigua irregulars existents, i especialment els bombaments directes del riu.
- Es barraran i restauraran tots els accessos i aparcaments que no estiguin especialment definits pel present Pla especial, o dins a les dotacions previstes.
- Es demoliran i retiraran totes les edificacions, tanques, o altres elements artificialitzadors del paisatge en l'àmbit del Pla especial, lligat amb la seva caracterització de components de qualificació.
- S'assegurarà l'accés a la riba al llarg de tot el riu Ripoll en el TM de Castellar, actuant contra les tanques que impedeixin el pas.
- S'actuarà per recuperar l'ús dels camins històrics avui barrats per activitats existents.
- S'actuarà per retirar tots aquells elements en zona inundable que puguin suposar danys a les persones i els bens.

- Es retiraran tots els elements que impedeixin el pas de vehicles de bombers pel camí del riu quan sigui accessible per a vehicles, així com es retiraran o tallaran, en cas de que siguin branques d'arbre, aquells obstacles que no permetin mantenir lliure el gàlib fins a 4,5 metres d'alçada.
- Es retiraran tots aquells elements que estiguin en zones de risc, especialment aquelles que estan en zones de flux preferent, o fins i tot en l'interior de la llera. No és rar trobar zones d'horta amb petites edificacions en zones incloses en períodes d'avinguda de 10 anys, i per tant generant un important risc per a les persones que en fan ús.
- Les iniciatives de millora de l'entorn de ribera en aplicació dels corresponents plans de gestió de les hortes, anirà premiat amb la prioritització de les dotacions per assegurar l'accés i l'abastament d'aigua a les hortes.
- S'actuarà de forma prioritària sobre la component de qualificació de Sistema Hidrogràfic, per tal d'afavorir la desaparició de tots els usos disconformes.
- S'actuarà sobre totes les activitats, especialment aquelles que estan en la llera del riu, i posteriorment fins a completar tot el sistema hidrogràfic.
- S'eliminaran tots els punts d'abocaments incontrolats a la llera procedents de les hortes i especialment de les implantacions irregulars.

Accions indirectes

No serà possible cap tipus de dotació, ni d'edificació, ni aparcaments, ni accessos, ni possibilitat de dotació d'aigua, mentre es mantinguin:

- elements construïts que excedeixin l'ocupació màxima prevista, que s'ha definit en 1,4%, per cada unitat de gestió d'horta
- captacions il·legals, i no s'hagi construït, dins el període previst, la nova bassa de regulació.
- accessos i especialment aparcaments no previstos.
- edificacions, tanques, o altres elements artificialitzadors del paisatge, no especialment previstos o dins els paràmetres definits pel present pla especial.
- elements que mantinguin barrat l'accés a la llera
- l'acumulació de residus i no s'hagi aprovat el programa de gestió per a la seva retirada.
- l'ocupació de la servitud del DPH i no s'hagi aprovat el programa de gestió pel seu alliberament.

Accions transversals

- Les iniciatives de millora de l'entorn de ribera en aplicació dels corresponents plans de gestió de les hortes, anirà premiat amb la prioritització de les dotacions per assegurar l'accés i l'abastament d'aigua a les hortes.
- S'actuarà de forma prioritària sobre la component de qualificació de Sistema Hidrogràfic, per tal d'afavorir la desaparició de tots els usos disconformes.
- L'ajuntament o l'òrgan gestor del Pla especial tindrà sempre la possibilitat, com una mesura de gestió d'urgència, el pas d'un tractor per desbrossar les parcel·les, com a mínim si aquestes no s'han conreat en un cicle productiu, sempre que no estiguin sotmeses guaret com estratègia agrària.
- Es vetllarà per a que en un període no inferior a un any després de l'aprovació del Pla especial cada una de les hortes tinguin aprovats els seus plans per alliberar la servitud del DPH, en el marc dels seus respectius plans de gestió.

8. PLA DE VIGILÀNCIA AMBIENTAL

8.1 INTRODUCCIÓ I OBJECTE

Es desenvolupa un Programa de Vigilància Ambiental (P.V.A.), que té com objectius:

1. Que l'activitat es realitzi segons el projecte i les condicions en que s'hagi autoritzat.
1. Determinar l'eficàcia de les mesures de protecció ambiental contingudes en l'estudi.
2. Verificar l'exactitud i correcció de l'avaluació ambiental

L'exactitud i correcció de l'avaluació d'impacte dependrà, en un principi, de l'escala de treball o el nivell de definició del projecte a avaluar. Així també, les mesures correctores i la seva eficàcia seran relatives a l'exactitud d'aquest estudi.

En aquest sentit el P.V.A. actuarà a dos nivells:

- Verificació de que els projectes que desenvolupin el Pla Especial, inclouen els criteris i mesures definides en el present document.
- Control de que les obres es realitzin segons allò previst en els projectes, portant a terme les mesures correctores dictades.
- Verificació de l'exactitud i eficàcia de les mesures correctores aplicades, durant l'explotació.

Aquests dos nivells de supervisió seran font d'un procés interactiu de presa de decisions, objecte del P.V.A. Així, en un primer pas, es controlarà l'aplicació de les mesures i/o activitats, per posteriorment avaluar la seva suficiència, podent aparèixer:

- Diferències d'escala en el P.V.A., respecte els documents ambientals.
- Noves relacions entre els agents, fruit de noves decisions a nivell de P.V.A.
- Falta d'exactitud dels documents ambientals.
- Nous impactes, que demanaran noves mesures o un canvi d'intensitat d'aquestes, entrant altre cop en el cicle de presa de decisions, fins arribar a un estat del medi d'acord amb l'Informe Ambiental.

Per a dur a terme els objectius caldrà:

- Definir uns paràmetres ambientals de seguiment sensibles a l'avaluació d'eficàcia.
- Definir unes directrius per a l'aplicació de les mesures correctores.
- Definir un Pla d'Obra Ambiental, en relació amb la implementació del Pla Especial.
- Redacció d'un Llibre d'Obra Ambiental, on es recolliran:
  - Les Incidències Ambientals, on s'indiquin les desviacions sobre el projecte inicial, el canvi d'intensitat de les mesures, i/o l'aparició de nous impactes.
  - Seguiment de les mesures aplicades amb anotacions referents a la seva eficàcia. Aquest segon apartat servirà per localitzar les possibles incidències ambientals i/o actuar amb més informació front nous possibles impactes.

8.2 EXECUCIÓ DEL P.V.A.

8.2.1 Organització

El responsable tècnic competent, encarregat de l'execució del Programa de Vigilància, haurà de portar a terme les següents tasques:

- Garantir l'execució de les mesures correctores definides.
- Portar a terme les operacions de seguiment ambiental.
- Redactar i realitzar els estudis i informes establerts en el present P.V.A., i d'acord amb la resolució de la Memòria Ambiental i aquest document.
- Adaptar el present programa als canvis que es puguin donar durant la materialització del Pla ESpecial, respecte la resolució de la Memòria Ambiental i aquest document.
- Redacció dels informes requerits per les administracions competents.

8.2.2 Equip adscrit a la vigilància

El responsable tècnic competent, encarregat de l'execució del Programa de Vigilància Ambiental haurà de comptar amb la col·laboració d'un equip tècnic de suport ambiental, que haurà de fer el seguiment:

- Disseny
- Construcció
- Explotació
- Desmantellament, si s'escau.

Tot allò relatiu a la concreció de les obres derivades dels diferents projectes a portar a terme, donat que seguiran la seva tramitació ambiental, es remetent als seus respectius documents d'avaluació, i en coherència de seguiment.

Hi haurà adscrit a la vigilància els tècnics que designi l'òrgan gestor, que tindran formació específica de:

- Agricultura
- Gestió d'espais naturals
- Hidràulica

8.2.3 Seguiment

Es verificarà en cada un dels projectes la concreció de les mesures correctores adoptades en el present document, i concretament:

- Plans de gestió de les Hortes.
- Obres relatives a la construcció, adequació i millora de les estructures d'accessibilitat.
- Obres relatives a la millora ambiental del riu.
- Vigilància del Pla

8.2.3.1 Plans de gestió de les hortes.

L'òrgan gestor verificarà el contingut dels Plans de Gestió de les Hortes, i n'aprovarà, si s'escau, el seu contingut, que serà el definit en el present document.

S'establirà com indicador de seguiment:

- % de nombre d'hortes/respecte al total que tenen definit el seu Pla de Gestió d'unitat d'Horta.
- % de nombre d'hortes/respecte al total que tenen implementat el seu Pla de Gestió d'unitat d'Horta.
- % hortes ben gestionades.
- % hortes no gestionades.
- % hortes ocupades.
- % sup d'hortes amb regulació i captació d'aigua regularitzada.

8.2.3.2 Obres relatives a la construcció, adequació i millora de les estructures d'accessibilitat.

Constitueix el seguiment de la infraestructura del Pla Especial, i per tant referida bàsicament a camins, portes i zones verdes, així com les estructures de creuament del riu.

En tots els casos impliquen obres, en els quals es verificarà:

- Ocupació necessària per a la seva realització
- Definició de la necessitat d'instal·lacions auxiliars, punts de implantació, i mesures de contenció.
- Coherència amb les previsions amb el Pla Especial.
- Mesures de restauració, si s'escau.

VIGILÀNCIA DURANT QUALSEVOL DE LES OBRES DE CONSTRUCCIÓ

Els diferents projectes que es portin a terme, definiran per la fase de construcció les mesures de seguiment específiques en relació als següents aspectes:

- Vigilància i control de l'ocupació del terreny.
- Control de la contaminació acústica.
- Control de la qualitat de l'aire.
- Control de les aigües.
- Control de la vegetació.
- Gestió de residus.

Vigilància i control de l'ocupació del terreny

Com a mínim inclourà:

- Es comprovarà la correcta senyalització i abalisament de totes les zones previstes d'obres, així com qualsevol zona o camí auxiliar habilitat provisionalment per a la realització de les mateixes amb la finalitat de que els vehicles i personal no surtin de les mateixes.
- S'efectuarà una supervisió de les zones afectades per les obres.
- Es realitzarà un seguiment de les zones limítrofes a l'obra, evitant l'afecció a la vegetació amb accions innecessàries i si escau, s'imposaran les mesures restauradores pertinents.
- Es comprovarà que una vegada finalitzades les obres, totes les instal·lacions provisionals necessàries per a l'execució de les mateixes són retirades
- Es verificarà els límits dels espais protegits, pels quals es preveurà algun tipus de senyalització o tancament

Gestió de terres

Com a mínim inclourà

- Balanç de terres, incloent les terres vegetals
- Punts d'abassegament temporal de terres, i específicament de terres vegetals
- Condicions d'abassegament de les terres vegetals.
- Condicions de deposició dels excedents de terres, incloent la morfologia dels fronts, estratègies de control d'erosió, i la revegetació.

Control de la contaminació acústica

Com a mínim inclourà

- Es controlarà diàriament l'horari d'execució d'obres, amb la finalitat de no superar els límits de sorolls tant en horari diürn.
- Es controlarà a l'inici de les obres i periòdicament l'estat i característiques de la maquinària a utilitzar durant l'execució de l'obra així com que la maquinària utilitzada estarà homologada i complint la normativa existent sobre emissió de sorolls recollit pel Reial Decret 212/2002, de 22 de febrer, pel qual es regulen les emissions sonores en l'entorn degudes a determinades màquines d'ús a l'aire lliure.

Control de la qualitat de l'aire

Inclourà com a mínim:

1. Es comprovarà que a l'inici de les obres es disposa dels mitjans necessaris per al control de l'aixecament de pols.
2. Es comprovarà que no es produeix un aixecament de pols significativa. Si escau s'aplicaran els regs pertinents sobre les superfícies exposades al vent o sobre les àrees de tràfec de la maquinària.
3. Es controlarà la localització i es comprovarà diàriament les condicions d'apilaments de materials amb la finalitat d'evitar un excés d'aixecament de pols per una mala localització (corrents d'aire) o sequedat, aplicant si escau els regs pertinents.
4. Es controlarà que la maquinària i vehicles, especialment els de transport de terres, circulin a baixa velocitat i, si escau, amb els elements oportuns (lones o uns altres per cobriment del material transportat) limitant l'aixecament i dispersió de pols.
5. Es comprovarà a l'inici de les obres i periòdicament, que la maquinària i vehicles utilitzats tinguin tots els certificats d'inspecció que els hi corresponguin degudament actualitzats i en regla per garantir que el seu funcionament és l'adequat.

Control de les aigües

1. Es comprovarà que les barreres de retenció de sediments la missió dels quals és incorporar les aigües procedents dels sistemes de drenatge superficial gradualment, posseeixen sistemes protectors i/o de dissipació d'energia a la seva sortida, amb la finalitat d'evitar erosions i deposició de sòlids en la trajectòria d'incorporació de les aigües.
2. S'acreditarà que es compleix en tot moment la normativa ambiental aplicable a contaminació de les aigües durant l'execució de l'obra, evitant en tot el possible cap tipus d'abocament a lleres properes.

Control de la vegetació

Incorporarà com a mínim

1. Es verificarà que no hi ha afeccions innecessàries a zones de vegetació natural
2. Es verificarà la correcta aportació i estesa de terra vegetal abans de la seva revegetació
3. Es comprovarà que es realitzen les pertinents tasques de preparació del sòl abans de la sembra i plantacions.

4. Abans de la revegetació es comprovarà que les llavors que s'utilitzaran seran, en la mesura possible, d'espècies autòctones, de manera que s'aconsegueixi la regeneració natural en el termini més breu possible. El material vegetal procedirà del viver municipal o de la zona de recepció habilitada.
5. Es comprovarà la composició, estat, mescla i densitats de les espècies a utilitzar es corresponen amb les especificades.

Control de la gestió de residus

1. Es comprovarà que la instal·lació de contenidors específics en els quals es dipositaran els residus estiguin en els llocs habilitats per a això.
2. Es controlarà que cada contenidor específic contingui només el tipus de residus pel que està destinat aquest contenidor.
3. Es comprovarà que la gestió dels residus s'efectua de manera satisfactòria i que el nombre i les condicions d'estanqueïtat dels contenidors són les adequades.
4. En cas de detectar-se possibles abocaments accidentals i incontrolats de materials de deixalla, es procedirà a la seva retirada immediata i a la neteja del terreny afectat.
5. Es comprovarà que els residus són gestionats d'acord a la normativa, amb especial atenció als perillosos (olis de motors, filtres esgotats, etc.), que seran lliurats a un gestor autoritzat conservant, si escau, els corresponents certificats de lliurament de residus al Gestor Autoritzat que serviran de comprovant de l'adequat tractament d'aquests.
6. Es controlarà que una vegada finalitzades les obres seran retirats de l'àrea qualsevol residu generat durant la fase de construcció, amb especial cura en el tractament d'aquells residus que per les seves característiques i normativa així ho requereixin.

Indicadors

Pel seguiment de la compleció de les actuacions del Pla Especial, es portaran a terme els següents indicadors:

- % Camí del riu practicable.
- % Camí de l'aigua practicable.
- % Camins complementaris practicables.
- Nombre de portes executades.
- Nombre de zones verdes executades.

8.2.3.3 Obres relatives a la millora ambiental del riu

Inclourà la vigilància de les obres de correcció i disciplina, definides com accions directes, i que inclouen:

- Es retiren totes les captacions d'aigua irregulars existents, i especialment els bombaments directes del riu.
- Es barraran i restauraran tots els accessos i aparcaments que no estiguin especialment definits pel present Pla especial, o dins a les dotacions previstes.
- Es demoliran i retiraran totes les edificacions, tanques, o altres elements artificialitzadors del paisatge en l'àmbit del Pla especial, lligat amb la seva caracterització de components de qualificació.
- S'assegurarà l'accés a la riba al llarg de tot el riu Ripoll en el TM de Castellar, actuant contra les tanques que impedeixin el pas.
- S'actuarà per recuperar l'ús dels camins històrics avui barrats per activitats existents.

- S'actuarà per retirar tots aquells elements en zona inundable que puguin suposar danys a les persones i els bens.
- Es retiraran tots els elements que impedeixin el pas de vehicles de bombers pel camí del riu quan sigui accessible per a vehicles, així com es retiraran o tallaran, en cas de que siguin branques d'arbre, aquells obstacles que no permetin mantenir lliure el gàlib fins a 4,5 metres d'alçada.
- Es retiraran tots aquells elements que estiguin en zones de risc, especialment aquelles que estan en zones de flux preferent, o fins i tot en l'interior de la llera. No és rar trobar zones d'horta amb petites edificacions en zones incloses en períodes d'avinguda de 10 anys, i per tant generant un important risc per a les persones que en fan ús.
- Les iniciatives de millora de l'entorn de ribera en aplicació dels corresponents plans de gestió de les hortes, anirà premiat amb la prioritització de les dotacions per assegurar l'accés i l'abastament d'aigua a les hortes.
- S'actuarà de forma prioritària sobre la component de qualificació de Sistema Hidrogràfic, per tal d'afavorir la desaparició de tots els usos disconformes.
- S'actuarà sobre totes les activitats, especialment aquelles que estan en la llera del riu, i posteriorment fins a completar tot el sistema hidrogràfic.
- S'eliminaran tots els punts d'abocaments incontrolats a la llera procedents de les hortes i especialment de les implantacions irregulars.

Indicadors

Els indicadors faran referència al seguiment de la millora ambiental del riu, i contemplaran:

- % de Superfície de terrenys degradats, no conreats o ocupats respecte el total de superfície
- % de Superfície de terrenys ocupats per hàbitats d'interès comunitari, respecte el total de la superfície del Sistema Hidrogràfic.
- % de Superfície de sòl ocupada per construccions i instal·lacions de l'activitat respecte la superfície total de l'àmbit.
- % de zona de servitud accessible i continua.

8.2.3.4 Fase de manteniment

L'organ gestor portarà a terme la vigilància continua dels espais agraris, i del conjunt del Pla especial, impedit:

- Ocupació amb elements, ja siguin edificacions precàries, coberts, ..., o instal·lacions.
- Captació directe a les sèquies o al riu.
- Vigilància d'instal·lacions en zones de risc, especialment implantacions en zones inundables, peus d'escarpats.
- Vigilància de pràctiques de risc, especialment en el que fa referència al risc d'incendi.
- Intensitat d'usos en espais especialment sensibles.

8.3 INFORME DEL PROGRAMA DE VIGILÀNCIA AMBIENTAL

Per documentar el control i seguiment dels punts establerts al programa de vigilància ambiental (PVA), el Responsable de Medi ambient, podrà elaborar unes Fitxes de Control i Seguiment per a cada mesura del PVA en les quals reflectirà la mesura a controlar, els indicadors que permeten avaluar-ho, el llindar que estableix que l'objectiu que es pretén aconseguir s'aconsegueixi o no, així com els llocs i forma de comprovació i finalment les mesures d'urgència a realitzar en cas de que no s'aconsegueixin els objectius.

Els resultats de l'execució del PVA seran registrats en documents específics, de manera que puguin ser remesos a l'Administració o a altres Òrgans que els sol·licitin. A més, per facilitar de la comprensió d'aquests informes s'inclourà, en el cas que correspongui, un reportatge fotogràfic que permeti mostrar visualment el seguiment d'aquest programa.

Sempre que es detecti qualsevol afecció al mitjà no prevista, de caràcter negatiu, i que precisi una actuació per ser evitada o corregida, s'emetrà un informe especial amb caràcter urgent aportant tota la informació necessària per actuar en conseqüència.

Es portarà a terme un informe cada 5 anys, recollint el resultat dels indicadors, i en tot cas cada cop que es porti a terme la tramitació d'un projecte inclòs en el marc del Pla Especial.

Aquests informes seran tramesos, via l'Ajuntament de Castellar, a la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat, del Departament de Territori i Sostenibilitat.

El responsable del Pla de Vigilància Ambiental serà l'Organ Gestor, que podrà estar compost per:

- Representant de l'Ajuntament de Castellar del Vallès
- Representant/s d'associacions de veïns i associacions vinculades al medi rural de Castellar
- Representant de les Hortes
- Representant del Sindicats agraris

9. INCIDÈNCIA SOBRE ALTRES PLANS

En la formulació del present planejament s'han avaluat les incidències i la relació amb altres plans i programes, i concretament:

- Pla Territorial de Catalunya
- Pla Territorial Parcial Metropolità de Barcelona.
- POUM de Castellar del Vallès

En aquest context, el planejament proposat és coherent amb tots els plans exposats, incorporant en l'ordenació les seves determinacions, quant a formulació de la millor alternativa.

10. DOCUMENT COMPRENSIU

El present document constitueix l'Estudi Ambiental Estratègic del Pla especial del riu Ripoll a Castellar del Vallès.

Aquest document i la tramitació prevista pel mateix s'ajusta a les determinacions de la normativa vigent en matèria d'avaluació ambiental del planejament urbanístic.

Presentació del Pla Especial

NOM	PLA ESPECIAL DEL RIU RIPOLL A CASTELLAR DEL VALLÈS
Any	2019
Promotor	Ajuntament de Castellar del Vallès
Equip redactor	JornetLlopPastor Arquitectes IGREMAP SLP
Àmbit	<p>El pla especial urbanístic ordenarà l'espai fluvial del riu Ripoll, i de les seves ribes. També inclourà el torrent de Canyelles fins al límit del sòl urbà. Inclourà el connector biològic associat als torrents, la vegetació de ribera i la zona inundable dels mateixos, incorporant les hortes que es desenvolupen al llarg dels dos cursos fluvials.</p> <p>El seu àmbit inclourà, com a mínim, la totalitat dels sòls no urbanitzables qualificats com a riu Ripoll (PE), al llarg del riu, des del límit amb el TM de Sabadell, i inicialment fins al pont de la carretera d'accés a Sant Feliu del Racó. També podrà incloure la resta del riu Ripoll fins el límit de terme, pel nord.</p>
Superfície total	193,83 ha
Objectius	<p>Els objectius són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Establir directius d'ordenació dels horts, amb l'objectiu d'evitar un excés de parcel·lació i d'infraestructures associades no directament lligades a la pràctica agrícola. Per tant el pla especial haurà d'establir de forma clara la vocació de cada un dels sòls agrícoles d'horta, establint si tenen una dimensió productiva, i per tant amb una dimensió de parcel·la en coherència, o si tenen una vocació social i de lleure, establint les dimensions mínimes de parcel·la i especialment els elements construïts i de límits permesos. Aquests hauran de ser els mínims, tenint com a objectiu ser similars a l'explotació comercial de l'horta. – Establir directius d'ordenació ambiental: protecció de la qualitat de les aigües; restauració de la vegetació natural i ampliació de les àrees forestals; protecció i potenciació de la fauna; creació de nous hàbitats naturals i disminució de l'impacte ambiental de les infraestructures. – Establir directius d'ordenació dels usos del sòl, amb especial cura de la garantia dels requeriments ambientals i de paisatge. – Establir directius sobre el manteniment de les edificacions existents, indicant els usos admissibles en cadascuna d'elles. – Determinar i concretar la jerarquia i les característiques específiques dels camins que creuen o ressegueixen el Parc fluvial, en atenció a la seva funció. – El Pla especial també farà especial incidència en les condicions de límit amb el sòl urbà, promovent l'arranjament de les parcel·les urbanes confrontants al riu (generalment patis i eixides). Tindrà una especial significació en el torrent de Canyelles, en tot el seu recorregut, i especialment en la confluència amb el riu Ripoll, que configura la façana de Castellar, accedint pel nord. – Establir, tant en la llera com en el sòl del seu entorn, la regulació dels usos admissibles o incompatibles; les actuacions permeses i prohibides; els paràmetres edificatoris d'obligat compliment i altres determinacions establertes en l'article 93 del RLU.
Condicions d'ordenació	<p>Determinacions fonamentals de l'ordenació:</p> <ul style="list-style-type: none"> – L'ordenació del pla especial urbanístic garantirà la condició majoritària de l'espai

	lliure de l'àmbit delimitat, de tal manera que la transformació o artificialització del terreny es restringirà als usos agraris d'horta, de lleure i ambientals.
	<ul style="list-style-type: none"> – El pla especial urbanístic establirà les condicions de desenvolupament de l'ús al seu interior, diferenciant els espais agrícoles productius, els destinats a la pràctica lúdica i els espais d'observació i educació ambiental i els espais de reserva amb restricció d'accés generals, atenent especialment als criteris de risc en relació a la inundació avaluada específicament pels usos que es defineixin. – El pla especial urbanístic establirà les mesures preventives i de desenvolupament respecte la conservació i restauració d'hàbitats naturals i de la flora i la fauna del parc, regulant les condicions a les que, posteriorment, s'hauran d'ajustar el conjunt de les obres d'urbanització i condicionament general del parc. – El pla especial urbanístic ordenarà la xarxa viària rural d'aquest sector amb la finalitat de mantenir la coherència amb les finalitats i els objectius que aquest POUM defineix, establint els elements i les infraestructures necessàries per a preservar aquest sector de la incorporació al procés urbà. – El pla especial urbanístic ajustarà les condicions d'ordenació de les edificacions i instal·lacions de l'àmbit delimitat, tot valorant l'equilibri necessari entre els diferents factors que hi intervenen.
Condicions de gestió	<p>Aquest pla especial urbanístic, que serà de promoció pública, establirà el sistema d'actuació, així com les etapes d'execució corresponents.</p> <p>El pla especial urbanístic delimitarà els sòls públics i privats i establirà el règim de prioritats sobre la forma d'obtenció d'aquells.</p>
Marc normatiu	<p>Llei 16/2015, del 21 de juliol, de simplificació de l'activitat administrativa de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals de Catalunya i d'impuls de l'activitat econòmica</p> <p>Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental</p> <p>Llei 3/2012, del 22 de febrer, de modificació del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost.</p> <p>Decret Legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme</p> <p>Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'urbanisme.</p>
Plans i programes relacionats	<p>Pla territorial general de Catalunya.</p> <p>Pla territorial metropolità de Barcelona.</p> <p>Pla d'ordenació urbanística municipal de Castellar del Vallès.</p>
Instrumentes que la desenvoluparan	Projectes d'actuació

Requeriments i objectius ambientals

L'EAE ha identificat i analitzat els requeriments ambientals significatius que ha de considerar la proposta, a partir dels quals s'han definit els objectius i criteris ambientals de la mateixa.

Determinació dels requeriments ambientalment significatius

S'ha fet una anàlisi i diagnosi dels requeriments ambientals més significatius que han conclòs principalment en els valors ambientals de l'àmbit sustentat en el riu Ripoll, i els sistemes naturals associats, i el potencial productiu, social i ambiental de les seves hortes.

També s'ha destacat la falta de connexió de l'àmbit del riu Ripoll amb el nucli de Castellar, tot i la utilització que ja actualment té aquest espai per part de la població.

S'han posat en valor element patrimonials de gran rellevància, que a més del propi riu, son els hàbitats, les formacions geològiques d'interès, com els gorgs, i el patrimoni de l'aigua, associat al patrimoni industrial de Castellar del qual es manté el record a través de les seves sèquies i rescloses.

Malgrat aquests valors l'estudi ha conclòs en la gran pressió que suporta aquest espai, i que malauradament s'accelera amb el temps comportant una gran degradació tant dels espais agrícoles com dels seus valors naturals. Les hortes, que han evolucionat cap a usos més intensius en son un dels principals factors.

Alternatives

El POUM de Castellar delimita l'àmbit del Pla especial, i alhora, seguint la metodologia de la resta del municipi estableix els seus components de qualificació, com a base per a la seva caracterització.

Per tant, en la definició de les alternatives, hi ha aspectes que venen determinats pel POUM, i que afecten fonamentalment als elements que component l'estructura d'aquest espai i les seves proporcions.

Des d'altres lectures, el pla especial ha d'integrar, en una mirada més concreta en aquest espai els següents aspectes:

- El paisatge, que estableix tant una mirada des de l'interior de l'àmbit, com des dels seus límits.
- Patrimoni cultural, i les enclavaments de valor pel seu ús social, com els gorgs, els elements construïts
- La xarxa d'accessibilitat, incloent els camins i corriols, que més enllà de les seves dimensions permeten la mobilitat per l'interior de l'àmbit del Pla especial
- Les infraestructures, especialment les agrícoles, que fan que aquest espai es caracteritzi per la seva horta.
- Riscos, principalment associats al riu, però també els escarpaments dels seus marges, i el risc d'incendi ja en els límits exteriors de l'àmbit, en relació a la resta de zones del POUM.
- ...

Aquesta definició del suport feta pel POUM, juntament amb els aspectes esmentats introdueix la necessitat de generar alternatives a tres nivells:

- Un nivell integrador, d'ordenació global de l'àmbit.
- Un segon de l'ordenació de la xarxa de reg, i alhora dels espais d'horta.
- Finalment de l'ordenació de la xarxa d'accessibilitat

Formulació del Pla. Proposta

Finalment el pla s'ha conclòs en una proposta, que abasta diferents nivells, però que es pot resumir en:

- Donar accessibilitat al riu a través d'una xarxa jeràrquica de camins amb tres nivells:
  - Camí del riu, que és el principal i continu al llarg de tot el pla especial. Aquest dona accés en principi a les zones d'horta.
  - Camí de l'aigua, ressegueix per la seva banquetta, o aprofitant el dics de contenció, les infraestructures de reg en superfície, és a dir les sèquies i els seus assuts. Té un paper cultural i patrimonial, però també, i fonamental en relació a les hortes de manteniment.
  - Camins complementaris, es defineixen en general com a traces complementàries al camí del riu, donant accés a les hortes, o altres llocs d'interès com els gorgs, o fins i tot, reproduint itineraris culturals com el de Joan Arús.

Complementàriament es defineixen elements que ordenen i milloren l'accessibilitat al Pla especial:

- Portes, es defineixen cinc portes, o punts d'accés al Pla especial del Ripoll, aquests són a Turell, Canyelles, Brunet, Ribatallada i Can Carner, on es preveu una petita zona que contempli:
- Zones verdes, es preveuen en zones d'un especial interès, lligat tant al riu com al seu paisatge i qualitat i confort. Són concretament:

- Alzinars de Can Pèlac
- Alzinars de Can Carner, adjacents a la resclosa que dona aigua al Moli Busquets.
- Ordenar les hortes per assegurar el potencial productiu i la millora del paisatge del conjunt del Pla.
Es dota a les hortes de les infraestructures necessàries per a la seva gestió, tot condicionant les actuacions a la millora de l'estat actual. Així, es fixen:
  - Condicions d'edificació
  - Abastament i regulació de les aigües de reg
  - Regulació dels aparcaments
 S'estableix un mecanisme de corresponsabilització i gestió a través de Plans de Gestió de les Unitats d'Horta
- Millorar les condicions dels sistemes naturals, i especialment dels Sistema Hidrogràfic.
S'estableixen mesures per a la millora dels sistemes naturals principalment relacionat amb el riu. Així s'estableixen directrius per:
  - Millorar els sistemes naturals vinculats als Sistema hidrogràfic, iniciant les actuacions des de la pròpia llera.
  - Eliminació de les pertorbacions que condicionen la qualitat del riu, proposant mesures de contenció en relació a la gestió dels residus, la xarxa de sanejament i la xarxa de pluvials.
  - Millora de la connectivitat ecològica
  - Alliberament de la zona de servitud de DPH, permetent l'accés a la riba del riu i la seva continuïtat.
- Finalment s'estableixen els mecanismes de gestió per a permetre la seva implementació, seguiment i vigilància.

Pla de vigilància

Finalment es defineix un pla de vigilància que ha de garantir la implementació de les mesures ambientals, que en definitiva són el propi pla especial. Aquest inclou el seguiment estructurat en diversos capítols:

- Plans de Gestió de les hortes
- Obres relatives a la construcció, adequació i millora de les estructures d'accessibilitat
- Obres relatives a la millora ambiental del riu
- Fase de manteniment

Ignasi Grau Roca | enginyer agrònom | IGREMAP SLP

Castellar del Vallès, maig de 2019